
DESIGN BY

**National SDG
Secretariat**

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ
ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ

ກະກຽມໂດຍ ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ

ໂດຍມີການປຶກສາຮ່ວມກັບ

ຄູ່ຮ່ວມງານ ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ທີ່ຢູ່ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

ກໍລະກົດ 2018

ສາລະບານ

ຄຳນຳ.....	V
ບົດສັງລວມຫຍໍ້.....	vii
A. ພາກສະເໜີ.....	xi
1. ວິທີ, ຂະບວນການ ແລະ ການປະກອບສ່ວນໃນການລາຍງານ.....	1
2. ນະໂຍບາຍ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍ.....	4
2.1. ສ້າງຄວາມເປັນເຈົ້າການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.....	4
2.2. ການເຊື່ອມສານເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ເຂົ້າໃນຂອບວຽກແຫ່ງຊາດ.....	4
2.3. ການເຊື່ອມສານ ເອົາສາມເສົ້າຄຳຂອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.....	5
2.4. ພວກເຮົາພ້ອມກັນກ້າວໄປ.....	5
2.5. ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ກົນໄກລັດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ.....	6
2.6. ສະພາບການແກ້ໄຂບັນຫາໂຄງສ້າງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.....	7
B. ຄວາມຄືບໜ້າກ່ຽວກັບ ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍ.....	12
ເປົ້າໝາຍທີ 1: ລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ.....	17
1.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ.....	17
1.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ.....	18
ເປົ້າໝາຍທີ 2: ລຶບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ.....	20
2.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ.....	20
2.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ.....	21
ເປົ້າໝາຍທີ 3: ຮັບປະກັນການມີສຸຂະພາບແລະຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີ.....	23
3.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ.....	23
3.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ.....	25
ເປົ້າໝາຍທີ 4: ການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບ.....	27
4.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ.....	27
4.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ.....	28
ເປົ້າໝາຍທີ 5: ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ.....	31
5.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ.....	31
5.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ.....	32
ເປົ້າໝາຍທີ 6: ນໍ້າໃຊ້ທີ່ສະອາດ ແລະ ຖືກສຸຂະອະນາໄມ.....	36

6.1.ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ.....	36
6.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ	37
ເປົ້າໝາຍທີ 7: ພະລັງງານທີ່ສະອາດ ແລະ ທຸກຄົນສາມາດຊົມໃຊ້ໄດ້	39
7.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ.....	39
7.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ	39
ເປົ້າໝາຍທີ 8: ວຽກເຮັດງານທຳທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ	42
8.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ.....	42
8.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ	43
ເປົ້າໝາຍທີ 9: ອຸດສາຫະກຳ, ນະວັດຕະກຳ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ	46
9.1. ຄວາມຄືບໜ້າແລະສິ່ງທ້າທາຍ.....	46
9.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ	47
ເປົ້າໝາຍທີ 10: ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບກັນ	50
10.1. ຄວາມຄືບໜ້າແລະສິ່ງທ້າທາຍ.....	50
10.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ	50
ເປົ້າໝາຍທີ 11: ສ້າງຕົວເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ.....	53
11.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ	53
11.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ.....	54
ເປົ້າໝາຍທີ 12: ການບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ	56
12.1. ຄວາມຄືບໜ້າແລະສິ່ງທ້າທາຍ.....	56
12.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ	56
ເປົ້າໝາຍທີ 13: ການຮັບມືຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.....	59
13.1. ຄວາມຄືບໜ້າແລະສິ່ງທ້າທາຍ.....	59
13.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ	60
ເປົ້າໝາຍທີ 14: ຊີວິດ ແລະ ການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນນ້ຳ.....	63
14.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ.....	63
14.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ	63
ເປົ້າໝາຍທີ 15: ຊີວິດ ແລະ ການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນເທິງດິນ.....	66
15.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ.....	66
15.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ	66
ເປົ້າໝາຍທີ 16. ສັນຕິພາບ, ຄວາມຍຸດຕິທຳ ແລະ ສະຖາບັນທີ່ເຂັ້ມແຂງ.....	71

16.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ.....	71
16.2 ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ	71
ເປົ້າໝາຍທີ 17: ການເປັນຄູ່ຮ່ວມມືເພື່ອເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.....	74
17.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ.....	74
17.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ	75
ເປົ້າໝາຍທີ 18: ຊີວິດທີ່ປອດໄພຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ	78
18.1. ຄວາມຄືບໜ້າແລະສິ່ງທ້າທາ.....	78
18.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ	79
C. ວິທີຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	80
D. ບາດກ້າວຕໍ່ໄປ	82
E. ພາກສະຫຼຸບ	83
ຕົວຫຍໍ້.....	84
ເອກະສານອ້າງອີງ.....	86
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 1. ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ ຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່.....	91
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2. ລາຍການຂອງຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ ນັບແຕ່ 1 ພະຈິກ 2017	120
ຄຳອະທິບາຍເພີ່ມເຕີມ	134

ຄຳນຳ

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນ ລາວ (ສປປ ລາວ) ມີຄວາມໝາຍໜັ້ນອັນແຮງກ້າ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ບັນລຸບັນເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (ປພຍ).

ໃນວັນທີ 20 ກັນຍາ 2017, ປະທານປະເທດແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ອອກລັດຖະດຳລັດແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ ນາຍົກລັດຖະມົນຕີແຫ່ງ ສປປ ລາວ ເປັນປະທານຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ເຊິ່ງມີສະມາຊິກຈາກບັນດາກະຊວງ, ອົງການຈັດຕັ້ງທຽບເທົ່າກະຊວງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນປະກອບເຂົ້າເປັນຄະນະ. ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ແລະ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ໄດ້ຮັບການແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ເປັນກອງເລຂາຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ບັນດາຈຸດປະສານງານ ປພຍ ໃນແຕ່ລະກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງການກໍ່ໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເຊັ່ນດຽວກັນ ເພື່ອເປັນເຈົ້າການໃນການນຳພາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຕ່ລະປພຍ, ຮັບປະກັນໃຫ້ມີການປະສານງານ ແລະ ການຮ່ວມມືທີ່ຄ່ອງຕົວ ພາຍໃນລັດຖະບານ.

ປະຈຸບັນ, ສປປ ລາວ ກໍ່ປະຕິບັດວຽກງານຢ່າງໃກ້ຊິດກັບບັນດາອົງການເຄືອຂ່າຍ ສປຊ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາອື່ນໆເພື່ອຮັບປະກັນໃນການຮັບເອົາການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ຈຳເປັນໃນການເລັ່ງລັດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວາລະ 2030. ໃນຂະນະດຽວກັນ, ລັດຖະບານກໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງບັນດາກົນໄກເພື່ອເຮັດວຽກຮ່ວມກັບອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມເພື່ອຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງກວ້າງຂວາງຂອງທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ເປັນໂອກາດທີ່ດີສຳລັບການຮວບຮວມເອົາທຸກພາກສ່ວນເພື່ອສຸມໃສ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາ ປພຍ ຢ່າງເປັນຂະບວນການໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ. ນອກຈາກນັ້ນ, ກອງເລຂາຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ກໍ່ໄດ້ມີການຮ່ວມມືຢ່າງແໜ້ນແຟ້ນກັບວົງຄະນາຍາດສາກົນໃນຫຼາຍລະດັບ ນັບແຕ່ລະດັບ ກອງເລຂາຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ, ລະດັບກະຊວງກົມກອງ ຈົນເຖິງລະດັບກອງປະຊຸມລະຫວ່າງຂະແໜງການທີ່ ລວມເອົາໜ່ວຍງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດ.

ສປປ ລາວ ເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາປະເທດທຳອິດທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານເອົາບັນດາ ປພຍ ເຂົ້າໃນວາລະພັດທະນາແຫ່ງຊາດ.

ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ແມ່ນໄດ້ຮວບຮວມເອົາບັນດາ ປພຍ ເຂົ້າໃນສາມວຽກງານຈຸດສຸມ, ຊຶ່ງແຕ່ລະວຽກງານຈຸດສຸມນັ້ນແມ່ນສອດຄ່ອງກັບສາມເສົ້າຄໍ້າຂອງວາລະ 2030 ຄື: ເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ເພື່ອບັນລຸໄດ້ ບັນດາ ປພຍ ນັ້ນ, ລັດຖະບານ ໄດ້ເນັ້ນເອົາໃຈໃສ່ນຳໃຊ້ ວິທະຍາສາດ, ເທັກໂນໂລຊີ ແລະ ນະວັດຕະກຳ ເຂົ້າມາ. ປະມານ 60 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຕົວຊີ້ບອກໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII (ແຜນ VIII) ແມ່ນຕິດພັນກັບຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມ ໝາຍໜັ້ນທີ່ໜັກແໜ້ນ ຂອງລັດຖະບານ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວາລະ 2030. ນອກຈາກນັ້ນ, ບັນດາຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນແຜນ VIII ແມ່ນຈະໄດ້ສືບຕໍ່ເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ IX ແລະ ແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ X ຕໍ່ໄປ. ແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ສ້າງຂຶ້ນບົນພື້ນຖານຜົນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດ ເພື່ອການພັດທະນາ (MDG) ທີ່ຍັງບໍ່ສຳເລັດ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຈາກແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VII.

ໃນໄລຍະສົງຄາມອິນດູຈີນ (ລະຫວ່າງປີ 1964-1973), ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທີ່ຖືກຖິ້ມລະເບີດໃສ່ຫຼາຍກວ່າໝູ່ ເມື່ອທຽບໃສ່ຈຳນວນຕໍ່ຫົວຄົນ. ໃນເດືອນກັນຍາ 2016, ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ປພຍ ແຫ່ງຊາດທີ 18 ພາຍໃຕ້ຫົວຂໍ້ “ຊີວິດທີ່ປອດໄພຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (ລບຕ)”. ຈຳນວນພື້ນທີ່ທີ່ມີ ລບຕ ຍັງສືບຕໍ່ສ້າງຜົນກະທົບ ແລະ ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການພັດທະນາປະເທດ ໂດຍການຈຳກັດພື້ນທີ່ກະສິກຳ, ເຮັດໃຫ້ການກໍ່ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງມີລາຄາສູງ ແລະ ອັນຕະລາຍ ເຊິ່ງເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ການພັດທະນາມີຄວາມຊັກຊ້າ. ສະນັ້ນ, ປພຍ 18 ຈຶ່ງແມ່ນໜຶ່ງໃນເປົ້າໝາຍບຸລິມະສິດສູງສຸດຂອງ ສປປ ລາວ.

ການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງເຂັ້ມແຂງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ໃນຊຸມປີຜ່ານມາ ໂດຍສຸມໃສ່ການພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ ລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ໄດ້ເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ບັນລຸສອງໃນສາມເງື່ອນໄຂຂອງການຫຼຸດພື້ນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ເປັນຄັ້ງທຳອິດ ອີງຕາມການປະເມີນຜົນຂອງຄະນະກຳມະການນະໂຍບາຍເພື່ອການພັດທະນາຂອງອົງການ ສປ

ຊຸ ໃນຕົ້ນປີ 2018. ປະຈຸບັນ, ລັດຖະບານ ກຳລັງສຸມໃສ່ການ ຫຼຸດ ພື້ນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ເຊິ່ງ ເປັນບຸລິມະສິດທີ່ສຳຄັນໃນແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII.

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ໄດ້ສຶກສາຢ່າງລະອຽດກ່ຽວກັບ ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ ໃນແຕ່ລະຂົງເຂດ ລວມທັງ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ແລະ ນຳສະເໜີທິດທາງ ແຜນການ ໃນຕໍ່ໜ້າ. ສປປ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ເຮັດວຽກຢ່າງໃກ້ຊິດກັບວົງ ຄະນະຍາດສາກົນ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາອື່ນໆ ເພື່ອຮັບປະກັນ ຄວາມຄືບໜ້າຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ, ສາມາດຫຼຸດພື້ນອອກຈາກສະຖານະພາບເປັນປະເທດດ້ອຍພັດ ທະນາ ແລະ ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

ທອງລຸນ ສີສຸລິດ
ນາຍົກລັດຖະມົນຕີແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ
ປະທານຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດປພຍ

ບົດສັງລວມຫຍໍ້

ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ ສະບັບນີ້ ແມ່ນ ຍ້າຄືນຄຳໝາຍໝັ້ນຂອງ ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ສປປ ລາວ ເປັນໜຶ່ງ ໃນບັນດາປະເທດທຳອິດ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານເອົາບັນດາ ປພຍ ເຂົ້າ ໃນກອບແຜນ ແຫ່ງຊາດ. ພາຍຫຼັງການທົບທວນການຈັດຕັ້ງປະ ຕິບັດເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດເພື່ອການພັດທະນາ ໃນປີ 2015, ສປປ ລາວ ໄດ້ເລີ່ມເຊື່ອມສານ ປພຍ ເຂົ້າໃນແຜນພັດທະນາ ແຫ່ງຊາດຕັ້ງແຕ່ຕົ້ນປີ 2016 ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍຄວາມ ກົມກຽວລະຫວ່າງ ປພຍ ແລະ ແຜນງານແຫ່ງຊາດໃນນີ້ ປະມານ 60 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຕົວຊີ້ບອກໃນແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ແມ່ນຕິດພັນກັບຕົວຊີ້ບອກ ຂອງ ປພຍ. ໃນເດືອນກັນຍາ 2016, ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ປພຍ ແຫ່ງຊາດ ທີ 18 ຂອງຕົນ ພາຍໃຕ້ຫົວຂໍ້ “ຊີວິດທີ່ປອດໄພຈາກລະເບີດບໍ່ທັນ ແຕກ (ລບຕ)”.

ນາຍົກລັດຖະມົນຕີແຫ່ງ ສປປ ລາວ ເປັນປະທານຄະ ນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ແລະ ມີກອງເລ ຂາຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ນຳໂດຍ ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ (ກົມອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ) ແລະ ກະຊວງແຜນການແລະການ ລົງທຶນ (ກົມແຜນການ ແລະ ສຸນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ) ຮ່ວມກັບ ບັນດາກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງ ຕະຫຼອດຮອດ

ບັນດາອົງການເຄືອຂ່າຍ ສປຊ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ເພື່ອຕິດ ຕາມຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ແລະ ຮັບປະ ກັນການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ຈຳເປັນ ເລັ່ງລັດຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດ ຕັ້ງປະຕິບັດວາລະ 2030. ເພື່ອຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມ, ການປະກອບສ່ວນ ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃສຂອງບົດລາຍງານແຫ່ງ ຊາດແບບສະໝັກໃຈນີ້, ກອງເລຂາຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ໄດ້ ຈັດກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືຫຼາຍຄັ້ງຂຶ້ນ ໃນປີ 2017 ແລະ 2018 ເຂົ້າຮ່ວມໂດຍພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຈາກລັດຖະບານ, ສະພາແຫ່ງຊາດ, ພາກເອກະຊົນ, ສະຖາບັນການສຶກສາ, ອົງ ການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ, ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ສັງກັດ ລັດຖະບານ, ອົງການເຄືອຂ່າຍ ສປຊ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ອື່ນໆ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ຕະຫຼອດໄລຍະສອງປີຜ່ານມາ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ຍັງເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາຫົວຂໍ້ທີ່ຖືກນຳ ມາປຶກສາຫາລື ຢູ່ໃນຂະບວນການໂຕະມິນ ອີກດ້ວຍ.

ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍໃນການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ປພຍ ແມ່ນຖືກສັງລວມໄວ້ໃນໜາກຜົນຂອງ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງ ຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020).

ຄວາມຄືບໜ້າແລະບັນດາສິ່ງທ້າທາຍ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ໄດ້ສະຫຼຸບສັງລວມໄວ້ໃນ ແຜນພັດທະນາ

ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ຂອງ ສປປ ລາວ.

ໝາກຜົນ ທີ 1 ຂອງແຜນ 5 ປີ: ສາມາດຮັກສາການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດແບບຮອບດ້ານສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບອບບາງທາງ ດ້ານເສດຖະກິດ

	ຄວາມຄືບໜ້າ	ສິ່ງທ້າທາຍ
ປພຍ 7	 ສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍການເຂົ້າເຖິງໄຟຟ້າທີ່ວປະເທດກວມເຖິງເຂດ ຊົນນະບົດທີ່ບໍ່ມີທຶນທາງເຂົ້າເຖິງ. ມີການຊົມໃຊ້ພະລັງງານທົດ ແທນຫຼາຍຂຶ້ນ.	ຫຼາຍຄົວເຮືອນຍັງແຕ່ງກິນໂດຍການນໍາໃຊ້ຟື້ນຟູຖ່ານໄມ້ຈະ ຕ້ອງໄດ້ຫັນປ່ຽນມານໍາໃຊ້ເຊື້ອເພີງທີ່ສະອາດກວ່າເກົ່າ.
ປພຍ 8	 ການເຂົ້າເຖິງປະກັນສັງຄົມທັງພາກລັດແລະບໍ່ແມ່ນພາກລັດໃຫ້ ເພີ່ມຂຶ້ນ. ການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ ແລະຫຼັກສູດການພັດທະນາ ສິມີແຮງງານໄດ້ຮັບການຂະຫຍາຍໃຫ້ກວ້າງຂວາງຂຶ້ນ ຢ່າງກ້າວ ກະໂດດ.	ການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດຍັງອີງໃສ່ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດເປັນຕົ້ນຕໍ.
ປພຍ 9	 ໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າຢ່າງກ້າວກະໂດດໃນການພັດທະນາພື້ນຖານ ໂຄງລ່າງ ໂດຍສະເພາະໂຄງການກໍ່ສ້າງທາງລົດໄຟທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງຂໍ້ລິເລີ່ມໜຶ່ງແລວໜຶ່ງເສັ້ນທາງ ແລະ ຖະໜົນທີ່ເຊື່ອມ ຈອດຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ	ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍແລະກາງ ໃນທ້ອງຖິ່ນ ຈະຕ້ອງ ປັບປຸງການຜະລິດແລະຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນ.
ປພຍ 10	 ລະບຽບ ແລະ ກົດໝາຍໃນຂົງເຂດການທະນາຄານກໍາລັງໄດ້ ຮັບການປັບປຸງເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບມາດຕະຖານສາກົນ.	ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບເພີ່ມຂຶ້ນ.

ໝາກຜົນທີ 2 ຂອງແຜນ 5 ປີ: ຊັບພະຍາກອນມະນຸດໄດ້ຮັບການພັດທະນາ, ສິມີແຮງງານໄດ້ຮັບການຍົກລະດັບ, ຄວາມທຸກຍາກ ໃນທຸກຊົນເຜົ່າຫຼຸດລົງ, ການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາແລະການບໍລິການສາທາລະນະສຸກທີ່ມີຄຸນນະພາບຢ່າງເທົ່າທຽມ, ເອກະລັກ ວັດທະນະທໍາລາວ ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ, ປົກປ້ອງ ແລະ ພັດທະນາ, ຮັກສາໄວ້ໄດ້ສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານການເມືອງ, ສັງຄົມມີ ຄວາມສະຫງົບສຸກ ແລະ ມີຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ, ຍຸຕິທໍາ ແລະ ມີຄວາມໂປ່ງໄສ.

	ຄວາມຄືບໜ້າ	ສິ່ງທ້າທາຍ
ປພຍ 1	 ການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າຢ່າງກ້າວ ກະໂດດເຊິ່ງສາມາດບັນລຸຄາດໝາຍຂອງເປົ້າໝາຍສະຫັດສະ ຫວັດໄດ້ ໃນປີ 2012-2013.	ຄວາມແຕກໂຕນທາງດ້ານລາຍຮັບຍັງມີສູງ.
ປພຍ 2	 ຈໍານວນປະຊາກອນທີ່ປະສົບກັບໄພອິດທິວໄດ້ຫຼຸດລົງເຄິ່ງໜຶ່ງ.	ຍັງບໍ່ສາມາດບັນລຸເປົ້າໝາຍໃນການຫຼຸດຜ່ອນຈໍານວນເດັກ ນ້ອຍທີ່ເຕັຍແລະຈ່ອຍຜອມກວ່າມາດຕະຖານ.
ປພຍ 3	 ບັນລຸເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດໃນການຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການ ເສຍຊີວິດຂອງແມ່ ແລະ ມີຄວາມຄືບໜ້າໃນການຫຼຸດຜ່ອນ ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ແລະ ເດັກນ້ອຍເກີດໃໝ່.	ອັດຕາການເກີດລູກກ່ອນໄວແມ່ຍັງສູງ. ຍັງມີຄວາມແຕກ ໂຕນໃນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານສາລະນະສຸກ. ພະຍາດ ມາລາເຣຍ, ພະຍາດທີ່ບໍ່ຕິດຕໍ່ ແລະ ອຸບັດຕິເຫດທາງທ້ອງຖະ ໜົນ ຍັງສືບຕໍ່ເປັນໄພຂົ່ມຂູ່.
ປພຍ 4	 ໄດ້ບັນລຸອັດຕາການເຂົ້າຮຽນຊັ້ນປະຖົມຢ່າງທົ່ວເຖິງຕາມເປົ້າ ໝາຍ. ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນຊັ້ນມັດຖະຍົມ, ການສຶກສາ ແລະ ຝຶກອົບຮົມສາຍອາຊີວະແລະ ວິຊາຊີບແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ.	ອັດຕາການລອດເຫຼືອຂອງການເຂົ້າໂຮງຮຽນ ແລະ ຜົນການ ຮຽນຂອງເດັກນ້ອຍຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງ.
ປພຍ 6	 ສາມາດບັນລຸຄາດໝາຍຂອງເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດກ່ຽວກັບ ການປັບປຸງນໍ້າສະອາດແລະສຸຂະອານາໄມ. ສປປລາວ ເປັນ	ສຸຂະອານາໄມ ແລະ ສຸຂະພິພາບໃນເຂດຊົນນະບົດຍັງບໍ່ທັນໄດ້ ຮັບການປັບປຸງເທົ່າທີ່ຄວນ. ການຖ່າຍຊະຊາຍຈະຕ້ອງຖືກລຶບ

ປະເທດທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນໃນຊັບພະຍາກອນທາງນໍ້າ ແລະກົດໝາຍວ່າດ້ວຍນໍ້າແລະຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນໍ້າໄດ້ຮັບ ການປັບປຸງ.

ລ້າງ. ການຄຸ້ມຄອງນໍ້າແລະຄຸນນະພາບນໍ້າຕ້ອງໄດ້ຮັບການເອົາ ໃຈໃສ່ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ປພຍ 16

ມີຄວາມຄືບໜ້າໃນການປັບປຸງວຽກງານການປົກຄອງຢ່າງຕໍ່ ເນື່ອງ. ຄວາມພະຍາຍາມຂອງລັດຖະບານໃນການເພີ່ມທະວີ ຄວາມໂປ່ງໄສແລະການຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໄດ້ສ້າງຄວາມ ຄືບໜ້າທີ່ໜ້າພິພິໃຈ. ແຜນປະຕິບັດງານຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ກໍ່ໄດ້ຮັບ ການປັບປຸງຕື່ມ.

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແລະການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຕ້ອງໄດ້ຮັບ ການເສີມຂະຫຍາຍ. ການເປີດກວ້າງຕາມເຂດຊາຍແດນຫຼາຍ ຈົນເກີນໄປອາດຈະເກີດມີການຄ້າຂາຍທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ອາຊະ ຍາກໍາຂ້າມຊາດ

ປພຍ 18

ອັດຕາການເສຍຊີວິດຈາກລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກ (ລບຕ) ຫຼຸດ ລົງ 85 ສ່ວນຮ້ອຍໃນທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ. ໄດ້ມີການ ພັດທະນາ ແລະ ນໍາໃຊ້ເຕັກນິກແບບໃໝ່ທີ່ມີປະສິດທິພາບ ກວ່າເກົ່າ(ການນໍາໃຊ້ຈຸດຫຼັກຖານ) ເພື່ອການສໍາຫຼວດ, ຈັດບຸ ລິມະສິດ ແລະ ເກັບກູ້ ລບຕ.

ສປປລາວ ຍັງມີຄວາມຕ້ອງການການສະໜັບສະໜູນຈາກສາ ກົນເນື່ອງຈາກວ່າປະລິມານ ແລະ ພື້ນທີ່ທີ່ມີ ລບຕ ແມ່ນເກີນ ຂີດຄວາມສາມາດທີ່ ສປປ ລາວ ຈະແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວພຽງ ລໍາພັງໄດ້. ການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ລອດຊີວິດແລະຜູ້ເຄາະຮ້າຍຍັງສືບ ຕໍ່ເປັນສິ່ງທ້າທາຍ.

ໝາກເຜິນທີ 3 ຂອງແຜນ 5 ປີ: ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດແລະສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງແບບ ຍືນຍົງ, ການເຕີບໂຕສີຂຽວໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ, ການກະກຽມຄວາມພ້ອມເພື່ອຮັບມືກັບໄພພິບັດໄດ້ຮັບການຍົກລະດັບ ແລະການຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດໄດ້ຮັບການພັດທະນາ.

ຄວາມຄືບໜ້າ

ສິ່ງທ້າທາຍ

ປພຍ 11

ສປປ ລາວ ບໍ່ມີຊຸມຊົນແອອັດ,ມີຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ທີ່ອຸດົມສົມບູນ ແລະ ມີສະຖານທີ່ວັດທະນາທໍາທີ່ເປັນມໍລະ ດົກໃນນັ້ນມີສອງເມືອງໄດ້ຖືກຮັບຮອງເປັນມໍລະດົກໂລກ. ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກ ໄພພິບັດກໍາລັງໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ແລະ ປັບປຸງ.

ການເຕີບໂຕຂອງຕົວເມືອງຄາດວ່າຈະເພີ່ມຂຶ້ນ. ນະໂຍບາຍ ດ້ານຕົວເມືອງ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງຕ້ອງໄດ້ຮັບການພັດທະ ນາ.

ປພຍ 12.

ການນໍາໃຊ້ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ຢ່າງປະສິດທິພາບ ແລະ ຍືນຍົງ ແລະ ການພັດທະນາການ ທ່ອງທ່ຽວແບບອານຸລັກແມ່ນຖືກລະບຸໃຫ້ເປັນບຸລິມະສິດໃນ ແຜນພັດທະນາເສັດຖະກິດ-ສັງຄົມຄັ້ງ ທີ VIII.

ສປປ ລາວ ຍັງຕ້ອງພັດທະນາລະບົບ ແລະ ແຜນງານເພື່ອປະ ເມີນຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ 12.

ປພຍ 13

ເປັນປະເທດທໍາອິດໃນອາຊຽນ ທີ່ໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນແກ່ສິນ ທີສັນຍາປາຣີ ວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ໄດ້ ສໍາເລັດການປະກອບສ່ວນເອົາແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງ ຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນ ຟ້າອາກາດ.

ມີຄວາມສ່ຽງສູງຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດເນື່ອງຈາກການ ເອື້ອຍອີງໃສ່ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດເປັນຕົ້ນຕໍ. ການປູກປ່າ ທົດແທນ, ການຟື້ນຟູປ່າ, ການປັບປຸງຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງແຫຼ່ງນໍ້າ ຕ້ອງເປັນວຽກງານບຸລິມະສິດ.

ປພຍ 14

ສປປ ລາວ ໄດ້ເຊື່ອມສານ ປພຍ 14 ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ສະພາບຂອງປະເທດທີ່ບໍ່ມີຊາຍແດນຕິດຈອດກັບທະເລໂດຍ ນໍາໃຊ້ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງລະບົບນິເວດນໍ້າຈືດ, ເພື່ອຮັບປະ ກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດໍາລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ສ່ວນໃຫຍ່.

ສປປ ລາວ ຍັງມີສິ່ງທ້າທາຍໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ທາງນໍ້າ ໂດຍສະເພາະບັນດາໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆ, ການ ຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ ແລະ ການບຸກເບີກເນື້ອທີ່ດິນເພື່ອນໍາໃຊ້ເຂົ້າ ໃນການກະສິກໍາ.

ປພຍ 15

ກົນໄກການຕິດຕາມກວດກາອັດຕາການປົກຫຸ້ມປ່າໄມ້ທີ່ເປັນ ມາດຕະຖານໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນເຊິ່ງເປັນພື້ນຖານສໍາລັບໂຄງການ

ການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດທີ່ເກີນຂອບເຂດອາດນໍາ ໄປສູ່ການເຕີບໂຕທີ່ບໍ່ມີຄວາມຍືນຍົງໃນອະນາຄົດ. ການຄຸ້ມ

ໝາກຜົນທີ 3 ຂອງແຜນ 5 ປີ: ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແລະສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງແບບຍືນຍົງ, ການເຕີບໂຕສີຂຽວໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ, ການກະກຽມຄວາມພ້ອມເພື່ອຮັບມືກັບໄພພິບັດໄດ້ຮັບການຍົກລະດັບ ແລະການຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດໄດ້ຮັບການພັດທະນາ.

ຄວາມຄືບໜ້າ	ສິ່ງທ້າທາຍ
ການຫຼຸດຜ່ອນການຕັດໄມ້ ການຫາລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການເຊື່ອມໂຊມຂອງປ່າ ເຊິ່ງເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ການລາຍງານໃນຂອບສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ.	ຄອງຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

ບັນດາໝາກຜົນຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ທີ່ຕິດພັນກັບຜົນໄດ້ຮັບຂອງແຜນວຽກຈຸດສຸມຕ່າງໆ

ຄວາມຄືບໜ້າ	ສິ່ງທ້າທາຍ
<p>ປພຍ 5</p> <p>ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນສະພາແຫ່ງຊາດ ຖືວ່າຢູ່ໃນລະດັບທີ່ສູງສົມຄວນ. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຕ້ານ ແລະ ສະກັດກັ້ນການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງແລະເດັກນ້ອຍ ໄດ້ຖືກຮັບຮອງ. ມີການໃຫ້ການບໍລິການສາຍດ່ວນ, ການໃຫ້ຄຳປຶກສາ ແລະ ການປົກປ້ອງຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທີ່ເປັນແມ່ຍິງແລະເດັກນ້ອຍ ຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ ແລະ 15 ແຂວງທົ່ວປະເທດ.</p>	<p>ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນຕຳແໜ່ງຂັ້ນບໍລິຫານອື່ນໆຍັງມີໜ້ອຍ. ການເຜີຍແຜ່ກົດໝາຍຍັງມີຄວາມຈຳກັດ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຍັງຕ້ອງໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍ.ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍຍັງບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານການສຶກສາ, ສາທາລະນະສຸກ, ກົດໝາຍ, ໂອກາດໃນການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ເສດຖະກິດຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຕາມຄາດໝາຍເທົ່າທີ່ຄວນ. ແມ່ຍິງໄວໜຸ່ມຍັງຕ້ອງປະເຊີນກັບສິ່ງທ້າທາຍເພີ່ມເຕີມຕໍ່ມອີກ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການຖືພາ ແລະ ການແຕ່ງງານກ່ອນໄວອັນຄວນ.</p>
<p>ປພຍ 17</p> <p>ໄດ້ຮັບຮອງເອົາຖະແຫຼງການວຽງຈັນວ່າດ້ວຍ ການເປັນຄູ່ຮ່ວມເພື່ອການພັດທະນາທີ່ມີປະສິດທິຜົນ (2016-2025). ບັນດາຂອບການປະຕິບັດງານທາງດ້ານກົດໝາຍທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອຂະຫຍາຍການສຳຫຼວດຂໍ້ມູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບສະຖິຕິແຍກປະເພດ.</p>	<p>ຂໍ້ມູນສະຖິຕິແຍກປະເພດຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍ. ການຄາດຄະເນ ແລະຄວາມຍືນຍົງຂອງທຶນສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການທີ່ຕິດພັນກັບ ປພຍ ຍັງເປັນສິ່ງທ້າທາຍ. ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດຍັງຕ້ອງໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍ.</p>

A. ພາກສະເໜີ

ພາບລວມ: ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ (ສປປ ລາວ) ເປັນປະເທດທີ່ບໍ່ມີຊາຍແດນຕິດຈອດກັບທະເລ, ປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນຊາດຊົນເຜົ່າ ແລະ ເປັນປະເທດທີ່ມີພື້ນທີ່ສ່ວນໃຫຍ່ເປັນພູສູງ, ໂດຍມີປະຊາກອນປະມານ 6,5 ລ້ານຄົນ. ການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ເຂັ້ມແຂງຈະຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ເລື່ອນລະດັບຈາກປະເທດທີ່ມີລາຍຮັບຕໍ່າມາເປັນ “ປະເທດລາຍຮັບຕໍ່າປານກາງ” ນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 2010¹. ສປປ ລາວ ມີເປົ້າໝາຍທີ່ຈະຫຼຸດພື້ນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ໃນປີ 2020. ເນື່ອງຈາກການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດແມ່ນຍັງອີງໃສ່ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດເປັນຕົ້ນຕໍ, ລັດຖະບານ ຈຶ່ງໄດ້ພະຍາຍາມສ້າງຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານເສດຖະກິດເພື່ອໃຫ້ມີການເຕີບໂຕຢ່າງຮອບດ້ານ ແລະ ຍືນຍົງ. ປະຊາກອນຈໍານວນຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງແມ່ນໄວໜຸ່ມທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 25 ປີ. ເພື່ອໝູນໃຊ້ທໍາແຮງຈາກການຂະຫຍາຍຕົວຂອງປະຊາກອນເຂົ້າໃນການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ລັດຖະບານໄດ້ໃຫ້ບຸລິມະສິດໃຫ້ແກ່ການສົ່ງເສີມການສ້າງຄວາມຮູ້ແລະທັກສະໃຫ້ຊາວໜຸ່ມ.

ສປປ ລາວ ໄດ້ໃຫ້ຄໍາໝາຍໜັ້ນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ນາຍົກລັດຖະມົນຕີແຫ່ງ ສປປ ລາວ ເປັນປະທານຄະນະຊີ້ນໍາລະດັບຊາດເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງໃນ ສປປ ລາວ². ສປປ ລາວ ເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາປະເທດທໍາອິດທີ່ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ປພຍ ແລະ ເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ເລີ່ມແຕ່ປີ 2016, ປະມານ 60% ຂອງ 160 ຕົວຊີ້ບອກຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ແມ່ນໄດ້ເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ໃນແຕ່ລະສາມເສົ້າຄໍາຂອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (ເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ) ແມ່ນຕິດພັນກັບແຜນວຽກຈຸດສຸມ, ຜົນໄດ້ຮັບ, ເປົ້າ ໝາຍ, ແລະຕົວຊີ້ບອກຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດຄັ້ງທີ VIII. ບັນດາອົງປະກອບປົ້ນອ້ອມ ເຊັ່ນ: ວຽກງານການປົກຄອງ, ນະວັດຕະກໍາ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ, ຄວາມສະ ໝັ້ນພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ຊາວໜຸ່ມ ຕະຫລອດຮອດເປົ້າໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ບອກການເຕີບໂຕແບບສີຂຽວ ຍັງເປັນອົງປະກອບທີ່ສໍາຄັນທີ່ຈະຊ່ວຍໃນການເຊື່ອມສານລະຫວ່າງບັນດາສາມເສົ້າຄໍາຂອງແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII. ໂຄງຮ່າງແຜນຍຸດທະສາດການພັດທະ

ນາຂອງ ສປປ ລາວ ປະກອບມີ: ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ (ແຜນ 5 ປີ), ຍຸດທະສາດດ້ານການພັດທະນາ 2025 ແລະ ວິໄສທັດ 2030 ນັ້ນແມ່ນສຸມໃສ່ການສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ ແລະ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ຮັກສາອັດຕາການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ບັນລຸການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ການຫຼຸດພື້ນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ.

ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງແຫ່ງຊາດທີ 18 ຂອງຕົນ (ປພຍ18) ກ່ຽວກັບລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (ລບຕ). ບັນຫາລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຍັງເປັນອຸປະສັກອັນໃຫຍ່ຫຼວງຕໍ່ການພັດທະນາໃນ ສປປ ລາວ. ນັບແຕ່ປີ 1964 ເຖິງ 1973, ໃນໄລຍະສົງຄາມອິນດູຈີນ, ໄດ້ມີເຮືອບິນຫຼາຍກວ່າ 500,000 ຖ້ຽວ ຖິ້ມລະເບີດຈໍານວນຫຼາຍກວ່າ ສອງລ້ານໂຕນຫຼື ທຽບເທົ່າກັບລະເບີດໜຶ່ງໂຕນຕໍ່ຫົວຄົນຂອງປະຊາກອນໃນໄລຍະດັ່ງກ່າວ. ພາຍຫຼັງສົງຄາມສິ້ນສຸດລົງເປັນເວລາຫຼາຍກວ່າ 40 ປີ ຍັງມີລະເບີດລູກຫວ່ານປະມານ 80 ລ້ານ ໜ່ວຍທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກ, ເຮັດໃຫ້ປະມານ 25 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງແຕ່ລະບ້ານໃນ 15 ແຂວງຈາກທັງໝົດ 18 ແຂວງ ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ລບຕ. ລບຕ ຍັງສົ່ງຜົນກະທົບປົ້ນອ້ອມຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ລບຕ ຈໍາກັດພື້ນທີ່ກະສິກໍາ ແລະ ທີ່ດິນສໍາລັບໂຄງການພັດທະນາ ຕະຫລອດຮອດການກໍ່ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງທາງດ້ານການຂົນສົ່ງ ແລະ ພະລັງງານ, ໂຮງຮຽນ, ໂຮງໝໍ ແລະ ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກ ໃນການສະໜອງນໍ້າໃຊ້ມີຄວາມອັນຕະລາຍແລະຕ້ອງໃຊ້ງົບປະມານສູງກວ່າປົກກະຕິ. ບົນຈິດໃຈດັ່ງກ່າວ, ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ພະນະທ່ານ ທອງລຸນ ສີສຸລິດ ແລະ ເລຂາທິການໃຫຍ່ ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ທ່ານ ບັນ ກິ ມູນ ໄດ້ປະກາດຮັບຮອງເອົາເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງແຫ່ງຊາດທີ 18 ຢ່າງເປັນທາງການພາຍໃຕ້ຫົວຂໍ້ “ຊີວິດທີ່ປອດໄພຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ” ໃນວັນທີ 7 ກັນຍາ 2016 ທີ່ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.

ສປປ ລາວ ເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄໍາໝາຍໜັ້ນ ຂອງຕົນ ຕໍ່ສາກົນ. ນອກຈາກເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງແລ້ວ, ສປປ ລາວ ຍັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາສິນທິສັນຍາສາກົນອື່ນໆ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ:

- ສປປ ລາວ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນຕໍ່ສິນທິສັນຍາດ້ານສິດທິມະນຸດ 7 ສະບັບຈາກທັງໝົດ 9 ສະບັບ³. ສປປ ລາວ ຍັງສືບຕໍ່ຜັນຂະຫຍາຍບັນດາພັນທະໃນສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ ເຂົ້າໃນກົດໝາຍ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານພາຍໃນຂອງຕົນ.
- ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບເອົາ 116 ຄຳແນະນຳໃນຈຳນວນທັງໝົດ 196 ຂໍ້ຂອງຄະນະເຮັດວຽກກ່ຽວກັບຂະບວນການທົບທວນປະຈຳໄລຍະດ້ານສິດທິມະນຸດປີ 2015 ແລະກຳລັງແກ້ໄຂບັນດາຊ່ອງຫວ່າງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທິສັນຍາດ້ານສິດທິມະນຸດ.
- ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທຳອິດໃນອາຊຽນທີ່ໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນແກ່ສິນທິສັນຍາປາຣີ ວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຮັບຮອງກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ

ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ເຖິງວ່າອັດຕາການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວຂອງ ສປປ ລາວ ມີພຽງເລັກນ້ອຍກໍ່ຕາມ, ແຕ່ລັດຖະບານ ກໍ່ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ເພີ່ມອັດຕາການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນເຖິງ 70 ສ່ວນຮ້ອຍ ພາຍໃນປີ 2020, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນວຽກງານກະສິກຳ, ປົກປັກຮັກສາແລະຟື້ນຟູທີ່ດິນ ແລະ ລະບົບນິເວດວິທະຍານໍ້າຈືດ⁴.

- ສປປ ລາວ ມີບົດບາດສຳຄັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດລູກຫວ່ານ⁵ ແລະ ຖືກຮັບຮູ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນເວທີສາກົນ⁶.

1. ວິທີ, ຂະບວນການ ແລະ ການປະກອບສ່ວນໃນການລາຍງານ

ການເຊື່ອມສານເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງເຂົ້າໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວຕັ້ງແຕ່ຕົ້ນປີ 2016 ເປັນພື້ນຖານທີ່ສໍາຄັນ ໃນການກະກຽມໃຫ້ ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ. ຂະບວນການສ້າງແຜນພັດທະນາແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ກວມເອົາປພຍ ນັ້ນໄດ້ກາຍເປັນໂອກາດອັນດີໃຫ້ແກ່ການເຊື່ອມສານ ປພຍ ເຂົ້າໃນ ແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII. ໃນເດືອນກັນຍາ 2017, ລັດຖະບານ, ພາຍໃຕ້ການສະໜັບສະໜູນ ຈາກຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ໄດ້ສ້າງຮ່າງຕົວຊີ້ບອກເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບສະພາບເງື່ອນໄຂຄວາມເປັນຈິງ ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ໄດ້ກໍານົດບັນຫາສໍາຄັນຕ່າງໆ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ. ຂະບວນການກະກຽມບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ໃຊ້ເວລາ 1 ປີໂດຍການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບັນດາກະຊວງ, ອົງການລັດທຽບເທົ່າກະຊວງ, ຕາງໜ້າອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ.

ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວາລະ 2030 ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນບົນພື້ນຖານຫຼັກການກ້າວໄປພ້ອມກັນ. ໂດຍການຮ່ວມມືກັບບັນດາອົງການເຄືອຂ່າຍສະຫະປະຊາຊາດ, ກອງເລຂາຄະນະຊີ້ນໍາລະດັບຊາດເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ໄດ້ດໍາເນີນການປຶກສາຫາລືຄັ້ງທໍາອິດຮ່ວມກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການກະກຽມການສ້າງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈໃນປີ 2017, ໂດຍມີພະນັກງານວິຊາການຈາກ 18 ແຂວງເຂົ້າຮ່ວມເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບລັກສະນະ ແລະ ຄວາມສໍາຄັນຂອງເປົ້າໝາຍ ປພຍ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນແຕ່ລະແຂວງ. ໂຄງການຈັດໂຄສະນາ ແລະ ເຜີຍແຜ່ກ່ຽວກັບວາລະ 2030 ແລະ ເປົ້າໝາຍ ປພຍ ໄດ້ຖືກຈັດຂຶ້ນໃຫ້ແກ່ບັນດານັກຮຽນ ແລະ ນັກສຶກສາມະຫາວິທະຍາໄລທ້ອງຖິ່ນ. ການປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ໄດ້ຖືກນໍາເຂົ້າເປັນວາລະໜຶ່ງຂອງກອງປະຊຸມໂຕະມືນໃນໄລຍະສອງປີຜ່ານມາ. ໃນເດືອນກຸມພາ 2018, ບັນດາກະຊວງກ່ຽວຂ້ອງກໍ່ໄດ້ສົ່ງບົດລາຍງານຂອງຕົນກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ໃຫ້ກອງເລຂາຄະນະຊີ້ນໍາລະດັບຊາດເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ເພື່ອເປັນຂໍ້ມູນໃນການຮ່າງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈສະບັບທໍາອິດ ຂອງ ສປປ ລາວ.

ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ຂະບວນການສ້າງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈມີຄວາມຮອບດ້ານ, ມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງທຸກພາກສ່ວນ ແລະ ມີຄວາມໂປ່ງໃສ, ກອງເລຂາຄະນະຊີ້ນໍາລະດັບຊາດເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືອີກຄັ້ງໜຶ່ງໃນເດືອນເມສາ 2018 ໂດຍການເຂົ້າຮ່ວມຈາກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງລັດຖະບານ, ສະພາແຫ່ງຊາດ, ພາກເອກະຊົນ, ສະຖາບັນການສຶກສາ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ, ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ, ອົງການເຄືອຂ່າຍສປຊ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ. ເນື່ອງຈາກປະມານ 60 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຕົວຊີ້ບອກຂອງແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ແມ່ນຕິດພັນກັບເປົ້າໝາຍ ປພຍ, ສະນັ້ນ, ຂໍ້ມູນຈາກການຕິດຕາມກວດກາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຈຶ່ງຖືກນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວ.

ຂໍ້ມູນຈາກກຸ່ມຊາວໜຸ່ມ ແລະ ອາສາສະໝັກ ແມ່ນຖືກເກັບກໍາ ແລະ ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນຂະບວນການສ້າງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ. ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ການປຶກສາຫາລືຫຼາຍຄັ້ງກ່ຽວກັບເປົ້າໝາຍ ປພຍ ກັບກຸ່ມອາສາສະໝັກ ແລະ ຊາວໜຸ່ມຈຶ່ງຖືກຈັດຂຶ້ນໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ແຂວງເຊກອງ. ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອເກັບກໍາຂໍ້ມູນຈາກບັນດາອາສາສະໝັກ ແລະ ຊາວໜຸ່ມຕໍ່ການບັນລຸວາລະ 2030. ໝາກຜົນ ແລະ ບັນດາຂໍ້ແນະນໍາທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການປຶກສາຫາລືເລົ່ານັ້ນມີຄືດັ່ງນີ້:

- ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບເປົ້າໝາຍ ປພຍ. ປະມານ 31 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີຄວາມສົນໃຈໃນຫົວຂໍ້ກ່ຽວກັບການພັດທະນາ, ຊຶ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນທ່າແຮງ ແລະ ຄວາມສົນໃຈຂອງເຂົາເຈົ້າທີ່ຢາກເປັນຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ຫ້າວຫັນຕໍ່ວຽກງານດັ່ງກ່າວ.
- ວິທີທາງໃນການຊົມໃຊ້ທ່າແຮງຂອງອາສາສະໝັກ. ວິທີການຕ່າງໆທີ່ຖືກຍົກຂຶ້ນປຶກສາຫາລື ມີຄື: ການມີສ່ວນຮ່ວມກັບອໍານາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ການເກັບກໍາຂໍ້ມູນໂດຍໃຫ້ຊາວໜຸ່ມ ແລະ ອາສາສະໝັກມີສ່ວນຮ່ວມໃນຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ແລະ ຂອບການຕິດຕາມກວດກາຕະຫຼອດຮອດການສ້າງແບບຢ່າງໃຫ້ຄົນຮຸ່ນຫລັງມີສ່ວນຮ່ວມໃນວຽກອາສາສະໝັກ ແລະ ວຽກງານການຊ່ວຍເຫຼືອສັງຄົມ.

- ການປະກອບສ່ວນແບບສະໝັກໃຈໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສະເພາະເປົ້າໝາຍ ປພຍ ໃດໜຶ່ງໃນ ສປປ ລາວ: ອາສາສະໝັກແມ່ນຫົວໃຈຫຼັກຂອງໂຄງການວິທະຍຸຊຸມຊົນ (ປພຍ ທີ 3, 4, 5, 10, 16). ສູນພັດທະນາໄວໜຸ່ມ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດພວມສຸມໃສ່ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ກຸ່ມຊາວໜຸ່ມທີ່ບອບບາງ ທີ່ມີອາຍຸລະຫວ່າງ 14-22 ປີ, ຄອບຄົວຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ ແລະ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ.

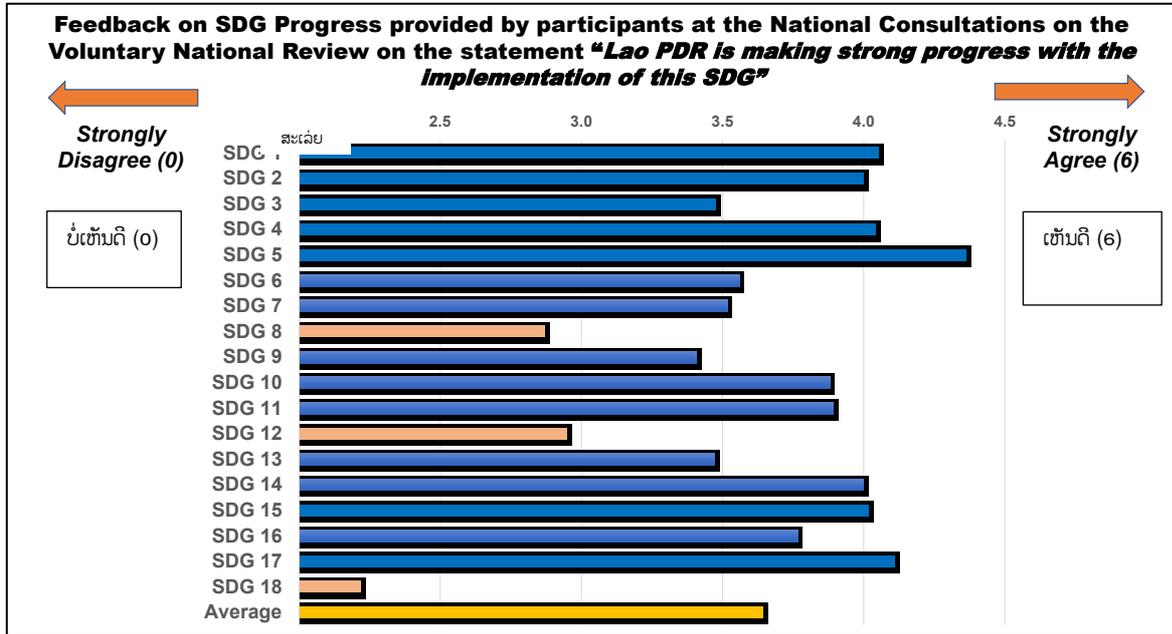
ຂະບວນການສ້າງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈໄດ້ຮັບໂຮມເອົາບັນດາຄຳຄິດເຫັນຈາກອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ. ມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ 30 ທ່ານ ຈາກ 28 ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ທີ່ໄດ້ຮ່ວມປຶກສາຫາລືການສ້າງຮ່າງບົດແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈໃນກອງປະຊຸມສຳມະນາ ທີ່ຖືກຈັດຂຶ້ນເປັນເວລາສອງວັນ ໃນລະຫວ່າງວັນທີ 26-27 ເມສາ 2018 ທີ່ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ຜົນໄດ້ຮັບຂອງການຈັດກອງປະຊຸມ 2 ວັນດັ່ງກ່າວແມ່ນສາມາດຮວບຮວມຂໍ້ແນະນຳຕ່າງໆກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດປພຍ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ:

- ສະໜອງການຝຶກອົບຮົມວິຊາສະເພາະ ແລະ ໂຮງຮຽນວິຊາຊີບ ໂດຍເນັ້ນໃສ່ການຝຶກທັກສະດ້ານອາຊີບ, ສະໜອງການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມໃຫ້ແກ່ແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກໃນຂະແໜງການທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ, ຈັດຕັ້ງປະຕິ

ບັດກົດໝາຍແຮງງານ ແລະ ກົດໝາຍການຄ້າໃຫ້ທີ່ມີປະສິດທິພາບ.

- ສ້າງແບບຈຳລອງກະສິກຳທີ່ທັນສະໄໝ (SMART model farms) ທີ່ນຳໃຊ້ວິທີການກະສິກຳແບບຊີວະພາບ ແລະ ປອດສານພິດ, ພ້ອມທັງສົ່ງເສີມທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງ ເພື່ອເພີ່ມລາຍໄດ້ ແລະ ມີມາດຖານການດຳລົງຊີວິດແບບຍືນຍົງ.
- ຂະຫຍາຍການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານການສຶກສາ ແລະ ສາທາລະນະສຸກໃຫ້ແກ່ຄົນພິການ, ສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການສຸຂະພາບໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າສຳລັບຜູ້ສູງອາຍຸ, ສົ່ງເສີມພຶດຕິກຳໃນການບໍລິໂພກອາຫານເພື່ອສຸຂະພາບ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດທີ່ມີສຸຂະພາບ.
- ຍົກລະດັບຄວາມອາດສາມາດທາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ຈັນຍາບັນຂອງນັກກົດໝາຍ ແລະ ກົນໄກທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ.
- ເພີ່ມການຄຸ້ມຄອງປະເພດສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ຖືກປ່ອຍລົງສູ່ແຫຼ່ງນ້ຳຕະຫຼອດຮອດການຈັດປະເພດເພື່ອນຳສິ່ງເສດເຫຼືອກັບມາໃຊ້ຄືນໃໝ່, ລະບົບການເກັບ ແລະ ຈັດແຍກປະເພດ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຄວາມສຳຄັນຂອງການສ້າງເມືອງໃຫ້ໜ້າຢູ່.

ຄຳຄິດເຫັນຕໍ່ຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດປພຍຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືລະດັບຊາດກ່ຽວກັບການສ້າງບົດລາຍງານ
ແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈຕໍ່ຄຳເວົ້າທີ່ວ່າ “ສປປລາວພວມສ້າງຄວາມຄືບໜ້າທີ່ສຳຄັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດປພຍ”

ຮູບພາບ 1. ຫັດສະນະຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕໍ່ກັບຄວາມຄືບໜ້າຂອງ ສປປ ລາວໃນການຈັດຕັ້ງປພຍ 8, ປພຍ 12 ແລະປພຍ 18 (ແຖບສີໄຂ່) ມີຄະແນນຕໍ່າສຸດ, ເຊິ່ງທັງໝົດນັ້ນຕໍ່າກວ່າ 3.0

2. ນະໂຍບາຍ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍ

2.1. ສ້າງຄວາມເປັນເຈົ້າການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.

ສປປ ລາວ ເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ໃນການຮ່າງສ້າງວາລະ 2030 ໃໝ່ ຂອງໂລກ. ຜົນຂອງການປຶກສາຫາລືລະດັບປະເທດທີ່ໄດ້ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນວາລະການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ບໍ່ພຽງ ແຕ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນຕາມທັດສະນະຂອງລັດຖະບານເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງ ກວມເອົາບັນດາທັດສະນະຂອງອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ, ພາກ ເອກະຊົນ, ແລະ ພົນລະເມືອງໃນທົ່ວປະເທດ. ໃນເດືອນກັນຍາ ປີ 2015, ຄະນະຜູ້ແທນຂອງ ສປປ ລາວ ນຳໂດຍພະນະທ່ານ ປະທານປະເທດ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມສຸດຍອດກ່ຽວກັບ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ເຊິ່ງ ໃນກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາວາລະ 2030 ເພື່ອການ ພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ເຊິ່ງລວມມີ 17 ເປົ້າໝາຍ ແລະ 169 ຄາດໝາຍ.

ໃນລະດັບປະເທດ, ລັດຖະບານໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດານະໂຍ ບາຍເພື່ອຮັບປະກັນການເປັນເຈົ້າການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ. ໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ລັດຖະບານໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງບັນດາກະຊວງຂະ ແໜງການກ່ຽວຂ້ອງເປັນຈຸດປະສານງານຂອງແຕ່ລະ ປພຍ. ຕໍ່ ມາໃນປີ 2016 ແລະ 6 ເດືອນຕົ້ນປີຂອງປີ 2017, ລັດຖະບານ ໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືຫຼາຍຄັ້ງ, ໂດຍມີການເຂົ້າຮ່ວມ ຈາກບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ເຊິ່ງໄດ້ປຶກສາຫາລື ກ່ຽວກັບແຕ່ ລະເປົ້າໝາຍຍ່ອຍ ແລະ ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ປພຍ, ກຳນົດ ແລະ ດັດປັບບັນດາຕົວຊີ້ບອກໃຫ້ແທດເໝາະສຳລັບການນຳໃຊ້ຂອງ ແຕ່ລະກະຊວງ. ຈາກນັ້ນ, ລັດຖະບານໄດ້ລິເລີ່ມການກະກຽມ ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ. ສຸດ ທ້າຍ ລັດຖະບານໄດ້ເຊື່ອມສານເອົາ ປພຍ ເຂົ້າໃນແຜນງານ ແຫ່ງຊາດ (ພາກ A 2.2).

ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ໄດ້ ເນັ້ນໃສ່ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ສະຖາບັນຂອງລັດ ແລະ ການເປັນຄູ່ຮ່ວມ. ແຜນພັດທະນາດັ່ງກ່າວ ລວມມີຍຸດທະສາດ ໃນການເພີ່ມຄວາມຮັບຮູ້, ການປຶກສາຫາລື ກັບຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ຕ່າງໆ, ກົນໄກຕ່າງໆເພື່ອສ້າງຄວາມກົມກຽວຂອງນະໂຍບາຍທັງ ສາຍຕັ້ງ ແລະ ສາຍຂວາງ, ການວາງງົບປະມານເພື່ອອະນາຄົດ

ແລະ ການສ້າງແຜນການຕິດຕາມກວດກາ, ການລາຍງານ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ອັນທີ່ພື້ນເດັ່ນມີຄື:

- ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ. ຕ້ອງໄດ້ມີ ການກຳນົດປະລິມານການລົງທຶນທີ່ຕ້ອງການຈາກພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດບັນລຸ ປພຍ ໄດ້.
- ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ສະຖາບັນຂອງລັດເພື່ອຕິດ ຕາມກວດກາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ. ສປປ ລາວ ຈຳ ເປັນຕ້ອງຄັດເລືອກຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ແຫ່ງຊາດໃຫ້ສຳເລັດ, ສ້າງຄວາມອາດສາມາດດ້ານວຽກງານສະຖິຕິຂອງທຸກ ກະຊວງ, ໝູນໃຊ້ເທັກໂນໂລຊີ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງຂໍ້ ມູນໃໝ່.
- ການຮ່ວມມືທີ່ອີງໃສ່ສະພາບຕົວຈິງ. ຮ່າງແຜນພັດທະນາ ຕ້ອງແນໃສ່ການຮ່ວມມືທີ່ມີປະສິດທິຜົນຊຶ່ງບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ ການວາງແຜນຈາກສູນກາງ, ແຕ່ຕ້ອງອີງໃສ່ສະພາບຕົວຈິງ ຂອງແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ.

2.2. ການເຊື່ອມສານເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ເຂົ້າ ໃນຂອບວຽກແຫ່ງຊາດ

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ນຳເອົາ ເອົາ ປພຍ ເຂົ້າໃນແຜນ ພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນການ ພັດທະນາຂອງແຕ່ລະຂະແໜງການ. ບົດຮຽນຈາກການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VII (2011–2015), ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນກ່ຽວພັນກັບບັນດາເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດເພື່ອການ ພັດທະນາ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນສຳເລັດນັ້ນໄດ້ຖືກລວມເຂົ້າໃນແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII. ໃນປີ 2016, ລັດຖະບານ ໄດ້ເຊື່ອມສານ ປພຍ ເຂົ້າໃນລະບົບການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນຜົນແຜນ ພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII, ໃນນັ້ນ ປະມານ 60 ສ່ວນຮ້ອຍ ຈາກ 160 ຕົວຊີ້ບອກ ຂອງແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ໄດ້ເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກຂອງເປົ້າໝາຍການ ພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (ຕາຕະລາງ 1), ແລະ ໄດ້ກວມເອົາບັນດາ ເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນ ສາມາດບັນລຸໄດ້ເຂົ້າໃນແຜນງານໃໝ່ (ຕາຕະລາງ 2). ໝາຍ ຄວາມວ່າ ຂໍ້ມູນທີ່ຖືກເກັບກຳສຳລັບຕົວຊີ້ບອກຂອງແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ນັ້ນສາມາດເປັນຂໍ້ມູນພື້ນຖານ ສຳລັບການລາຍງານ ປພຍ ໄດ້ເຊັ່ນດຽວກັນ. ແຜນພັດທະນາຂອງແຕ່ລະຂະແໜງ

ການຂອງບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແມ່ນໄດ້ກວມເອົາ ຕົວຊີ້ບອກເພີ່ມເຕີມຂອງ ປພຍ. ລັດຖະບານ ຈະສືບຕໍ່ເຊື່ອມສານ ວາລະ 2030 ເຂົ້າໃນແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ IX (2021-2025), ແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ X (2026-2030) ແລະ ແຜນຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາແຜນ ໄລຍະກາງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນສໍາເລັດນັ້ນໄດ້ຊ່ວຍສົ່ງເສີມແຜນພັດທະນາແຫ່ງຊາດໄລຍະຍາວ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນແຜນຍຸດທະສາດ 10 ປີ (2016-2025) ແລະ ວິໄສທັດ 2030 ຈະຊ່ວຍໃຫ້ ສປປ ລາວ ສາມາດສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ໂດຍຜ່ານແຜນພັດທະນາແຫ່ງຊາດຈົນເຖິງ 2030. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາແຜນງານລະດັບຊາດເຫຼົ່ານີ້ໃຫ້ປະສິບຜົນສໍາເລັດ ຈະສາມາດຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນດາວຽກງານໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາ ທີ່ຍັງບໍ່ສໍາເລັດ, ທັງຈະເປັນການຂັບເຄື່ອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນດີ ແລະ ຈະຊ່ວຍປະເທດຫຼຸດພື້ນອອກຈາກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາອີກດ້ວຍ.

ລັດຖະບານ ໄດ້ກຳນົດຍຸດທະສາດປົນອ້ອມ ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍພັດທະນາແຫ່ງຊາດດັ່ງນີ້:

- ເລັ່ງລັດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນບັນລຸໃຫ້ໄດ້ຕາມແຜນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນເປົ້າໝາຍ ກ່ຽວກັບ ລບຕ (ປພຍ ທີ 18);
- ສົ່ງເສີມການຜະລິດທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການເຕີບໂຕແບບສີຂຽວ;
- ສົ່ງເສີມວຽກງານບໍລິຫານ ແລະ ການປົກຄອງຂອງລັດ;
- ສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ຊາວໜຸ່ມ;
- ສົ່ງເສີມນະວັດຕະກຳທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ນຳໃຊ້ວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ພ້ອມທັງສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີດ້ານການສື່ສານ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ;
- ສືບຕໍ່ສ້າງຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານເສດຖະກິດ ດ້ວຍການກະຕຸ້ນຂະແໜງການທີ່ບໍ່ໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ສ້າງໃຫ້ພາກເອກະຊົນເປັນຫຼັກ ສໍາຄັນຂອງການພັດທະນາໃນອະນາຄົດ;
- ເພີ່ມທະວີການແຂ່ງຂັນ ຂອງທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງ (SMEs) ດ້ວຍການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນ

- ມະນຸດ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ຈຳເປັນສໍາລັບການເຕີບໂຕຂອງ ທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງ ຊ່ວຍໃຫ້ຊຸມຊົນ, ຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ປະກອບການຕ່າງໆ ສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ, ເທັກໂນໂລຊີ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ;
- ເພີ່ມຜົນຜະລິດໂດຍສະເພາະໃນຂະແໜງກະສິກໍາ;
- ຊຸກຍູ້ການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າໃນເສດຖະກິດພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ ເພື່ອເພີ່ມເຄືອຂ່າຍໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ;
- ຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມສໍາຄັນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການຮ່ວມມື ໃຕ້-ໃຕ້ ແລະ ການກໍ່ຕັ້ງໃໝ່ຂອງບັນດາທະນາຄານພັດທະນາ ແລະ ຂໍ້ລິເລີ່ມຕ່າງໆ⁷.

2.3.ການເຊື່ອມສານ ເອົາສາມເສົ້າຄໍ້າຂອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.

ວາລະສາກົນ 2030⁸ ລະບຸໃຫ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ມີຄວາມເທົ່າທຽມກັນທັງສາມເສົ້າຄໍ້າຂອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນສາມເສົ້າຄໍ້າ ຂອງການພັດທະນາ (ເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ) ຢູ່ໃນໜາກຜົນຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເຊິ່ງຕິດພັນກັບບັນດາຄາດໝາຍ ແລະ ຂົງເຂດຂອງຕົວຊີ້ບອກຂອງ ປພຍ ຈຳນວນໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍກວ່ານັ້ນ. ອົງປະກອບທີ່ປົນອ້ອມຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຄາດໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ບອກ ດ້ານການບໍລິຫານລັດ, ນະວັດຕະກຳ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ, ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ຊາວໜຸ່ມ ແລະ ແມ່ຍິງລວມເຖິງການເຕີບໂຕສີຂຽວ, ຈະຊ່ວຍສົ່ງເສີມການເຊື່ອມສານເອົາສາມເສົ້າຄໍ້າເຂົ້າໃສ່ໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຕົວຊີ້ບອກການເຕີບໂຕສີຂຽວ ແລະ ເງື່ອນໄຂໃນການຫຼຸດພື້ນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ຍັງຊ່ວຍໃນການເຊື່ອມສານ ທີ່ ກວມເອົາທັງສາມເສົ້າຄໍ້າຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ.

2.4. ພວກເຮົາພ້ອມກັນກ້າວໄປ

ຢູ່ ສປປ ລາວ, ລະດັບຄວາມສູງຂອງພູມສັນຖານ ແລະ ທີ່ຕັ້ງເປັນປັດໄຈສໍາຄັນໃນການຈຳແນກ ກຸ່ມທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ແລະ ກຸ່ມທີ່ດ້ອຍໂອກາດ ເມື່ອທຽບໃສ່ກຸ່ມອື່ນໆ. 80 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນເຂດພູດອຍ, ລະດັບຄວາມສູງຂອງພູມສັນຖານ ແລະ ທີ່ຕັ້ງ ແມ່ນຕົວກຳນົດທີ່ສໍາຄັນຂອງທາງເລືອກໃນການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຕ່າງໆ.

ປະມານ 7 ເຖິງ 9 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງປະຊາກອນແມ່ນອາໄສຢູ່ ເຂດຊົນນະບົດທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ. ປະມານ 26 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງປະຊາກອນແມ່ນຍັງອາໄສຢູ່ເຂດພູສູງທີ່ມີລະດັບຄວາມທຸກ ຍາກສູງ⁹. ກຸ່ມເລົ່ານີ້ເຂົ້າເຖິງການບໍລິການໄດ້ໜ້ອຍທີ່ສຸດ, ສຸຂະພາບບໍ່ແຂງແຮງ ແລະ ຂາດໂພຊະນາການ, ລະດັບການສຶກ ສາຕໍ່າກວ່າໝູ່ ແລະ ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ ຫ້າປີກໍຍັງສູງ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ບັນດາກຸ່ມຄົນທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດພູ ສູງ ແລະ ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ແມ່ນຊົນເຜົ່າທີ່ຕ່າງຈາກກຸ່ມທີ່ອາໄສ ຢູ່ທົ່ງພຽງ ເຊິ່ງມີພາສາທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ບັນດາປັດໄຈທີ່ເປັນ ສາເຫດໃນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ ແລະ ການປັບປຸງຊີວິດ ການເປັນຢູ່ແມ່ນຕິດພັນກັບພູມສັນຖານທີ່ຢູ່ອາໄສຫຼາຍກວ່າ ແມ່ນບັນຫາຊົນເຜົ່າ. ລັດຖະບານໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ນາເອົາ ມາດຕະການທຸກຢ່າງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນເຂົ້າໃຈວ່າທຸກຊົນ ຊາດຊົນເຜົ່າແມ່ນລ້ວນແລ້ວແຕ່ເປັນພົນລະເມືອງລາວ, ບໍ່ມີ ການຈຳແນກຊົນເຜົ່າ, ພາສາ ຫຼື ສາສະໜາ. ໃນຍຸດທະສາດ ການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ, ລັດຖະບານ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ຈັດຕັ້ງປະ ຕິບັດບັນດາມາດຕະການການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກໂດຍສະ ເພາະໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຊຸມຊົນທີ່ທຸກຍາກ. ສະນັ້ນ, ລະ ບົບຕິດຕາມການແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກຈຶ່ງໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ວຽກງານດັ່ງກ່າວຍັງມີຄວາມຊັກຊ້າ ຍ້ອນຂີດຄວາມສາມາດຂີ່ຈຳກັດດ້ານງົບປະມານ.

ໄວໜຸ່ມເພດຍິງຕ້ອງການຄວາມເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ. ສປປ ລາວ ແມ່ນໜຶ່ງໃນບັນດາປະເທດທີ່ມີອັດຕາການແຕ່ງງານ ແລະ ອັດຕາການເກີດລູກກ່ອນໄວສູງໃນພາກພື້ນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວໄດ້ຊີ້ໃຫ້ ເຫັນວ່າໄວໜຸ່ມເພດຍິງຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມເອົາໃຈໃສ່ດີເທົ່າທີ່ ຄວນ ເພື່ອພັດທະນາຄວາມສາມາດບົ່ມຊ້ອນຂອງເຂົາເຈົ້າ. ສປປ ລາວ ຕ້ອງມີນະໂຍບາຍທີ່ເໝາະສົມຕໍ່ປະຊາກອນໜຸ່ມ ໂດຍສະເພາະເພດຍິງ. ໜຶ່ງໃນຫ້າຂອງໄວໜຸ່ມເພດຍິງໄດ້ອອກ ໂຮງຮຽນ, ໜຶ່ງໃນສີ່ຂອງໄວໜຸ່ມເພດຍິງ ທີ່ມີອາຍຸ 15 – 19 ປີ ແມ່ນແຕ່ງງານແລ້ວ, ແລະ ຈາກກຸ່ມອາຍຸດຽວກັນ, ໜຶ່ງໃນສິບ ແມ່ນເລີ່ມຖືພາ. ການລົງທຶນໃສ່ສຸຂະພາບ, ໂພຊະນາການ ແລະ ການສຶກສາຂອງໄວໜຸ່ມເພດຍິງຈະຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາ ການຖືພາກ່ອນໄວອັນຄວນ, ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ ແລະ ບັນຫາເດັກເຕ້ຍກວ່າເກນອາຍຸ. ໝາກຜົນຂອງການປັບປຸງ ທາງດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ການສຶກສາດັ່ງກ່າວ ຈະປະກອບສ່ວນ ຊ່ວຍເຂົ້າໃນການຫຼຸດຜູ້ອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍ ພັດທະນາໄດ້ຕື່ມ.

ກຸ່ມຄົນເສຍອົງຄະແມ່ນອີກກຸ່ມໜຶ່ງທີ່ອ່ອນໄຫວ. ການເສຍ ອົງຄະຢູ່ ສປປ ລາວ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນສາເຫດມາຈາກລະເບີດບໍ່ ຫັນແຕກ (ລບຕ), ອຸປະຕິເຫດທາງການຈະລາຈອນ, ພະຍາດ ແລະ ພິການໂດຍກຳເນີດ. ໃນນີ້, ອັດຕາສ່ວນຂອງຄົນທີ່ເສຍ ອົງຄະໃນຈຳນວນປະຊາກອນທີ່ຢູ່ໃນເກນອາຍຸ 5 ປີ ຂຶ້ນໄປ ແມ່ນ 2.8 ສ່ວນຮ້ອຍ¹⁰. ສປປ ລາວ ໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນແກ່ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທິຂອງຄົນພິການ (CRPD) ໃນປີ 2009 ແລະ ໄດ້ສະເໜີໃນບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດໃນປີ 2016¹¹. ສປປ ລາວ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍຄົນ ພິການ ແລະ ຜູ້ສູງອາຍຸ ແລະ ໄດ້ມີມາດຕະການຕ່າງໆເພື່ອເສີມ ຂະຫຍາຍການຈັດປະຕິບັດສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວຕາມທີ່ໄດ້ລະບຸ ໄວ້ໃນບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ ເຊັ່ນ: ດຳລັດວ່າດ້ວຍຄົນເສຍ ອົງຄະ (ສະບັບເລກທີ 137) ໃນປີ 2014 ແລະ ຮັບຮອງ ແຜນ ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານວ່າດ້ວຍການສຶກ ສາຢ່າງທົ່ວເຖິງ (2011-2015).

ບັນດາກຸ່ມຄົນອື່ນໆທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວ ຊຶ່ງລວມມີຊາວ ກະສິກອນທີ່ມີຄວາມຈຳກັດໃນການເຂົ້າເຖິງດິນປູກຝັງ, ຜູ້ ເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານ, ແຮງງານທີ່ບໍ່ມີສິມີ ແລະ ຜູ້ບໍ່ມີວຽກເຮັດ ງານທຳ ແລະ ແຮງງານທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ. ແມ່ຍິງ, ເດັກນ້ອຍ ແລະ ຜູ້ສູງອາຍຸກໍຖືວ່າເປັນກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວເຊັ່ນ ກັນ.

2.5. ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ກົນໄກລັດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ

ກົນໄກປະຕິບັດງານຂອງອົງກອນພາກລັດຖະບານ ແມ່ນ ຖືກສ້າງ ຂຶ້ນໂດຍມີ ດຳລັດປະທານປະເທດ ທີ່ຖືເອົາການປະຕິບັດແຜນ ພັດທະນາແຫ່ງຊາດ ແລະ ເປົ້າໝາຍພັດທະນາແບບຍືນຍົງເປັນບຸ ລິມະສິດສຳຄັນທີ່ສຸດ. ປະທານປະເທດ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ ອອກລັດຖະດຳລັດ ໃນວັນທີ 20 ກັນຍາ 2017 ເພື່ອແຕ່ງຕັ້ງນາ ຍົກລັດຖະມົນຕີ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ເປັນປະທານຄະນະຊີ້ນຳ ລະດັບຊາດເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ, ໂດຍມີຕົວແທນ ຈາກບັນດາກະຊວງ, ອົງການລັດທຽບເທົ່າກະຊວງ, ອົງ ການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ແລະ ບັນດາຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເປັນຄະນະ. ຄະນະດັ່ງກ່າວມີໜ້າທີ່ຊີ້ນຳການປະສານງານ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ໂດຍຜ່ານ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນ ພັດທະນາຂະແໜງການຕ່າງໆຂອງບັນດາກະຊວງ ຈົນເຖິງປີ

2030, ລວມທັງການ ຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການປະເມີນຜົນ ໄດ້ຮັບຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ດຳລັດດັ່ງກ່າວໄດ້ລະບຸໜ້າທີ່ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃຫ້ບັນດາກະຊວງ-ຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ໄດ້ຈັດແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບໂດຍລະອຽດໃຫ້ແກ່ແຕ່ລະ ລະດັບໃນທົ່ວປະເທດ. ສະມາຊິກຂອງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບແຫ່ງ ຊາດ ປະກອບດ້ວຍ 26 ທ່ານ ທີ່ມີຕາແໜ່ງ ລັດຖະມົນຕີ ແລະ ຮອງລັດຖະມົນຕີ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຄະນະກຳມະການຊີ້ນຳແຫ່ງ ຊາດ ໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງ ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ແລະ ກະຊວງ ແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ເປັນກອງເລຂາຄະນະຊີ້ນຳລະດັບ ຊາດ ແລະ ແຕ່ງຕັ້ງບັນດາກະຊວງຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງ ເປັນ ຈຸດປະສານງານ ແລະ ເປັນເຈົ້າການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຕ່ ລະ ປພຍ¹². ພ້ອມກັນນັ້ນ, ກອງເລຂາຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ (ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ແລະ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການ ລົງທຶນ) ແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບບັນດາກະຊວງຂະ ແໜງການກ່ຽວຂ້ອງຢ່າງໃກ້ຊິດ ເພື່ອຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າໃນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ແລະ ຍັງຕ້ອງໄດ້ປະສານງານເຮັດ ວຽກຮ່ວມກັບອົງການເຄືອຄ່າຍ ສປຊ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ອື່ນໆຢ່າງໃກ້ຊິດ ເພື່ອໃຫ້ຮັບປະກັນການສະໜັບສະໜູນທີ່ຈຳ ເປັນເພື່ອເລັ່ງລັດຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວາລະ 2030.

2.6. ສະພາບການແກ້ໄຂບັນຫາໂຄງສ້າງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທຸກພາກສ່ວນ

ໃນບັນດາໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆ, ສປປ ລາວ ໄດ້ໃຫ້ໂອກາດ ຢ່າງກ້ວາງຂວາງແກ່ທຸກພາກສ່ວນໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ມີຄວາມຄືບ ໜ້າຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງ ໃນການສ້າງໂອກາດໃຫ້ ທຸກພາກສ່ວນໄດ້ມີ ສ່ວນຮ່ວມ.

. ແນວທາງການ ເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມື ແລະ ສົ່ງເສີມການມີ ສ່ວນຮ່ວມຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງຄວາມລະອຽດອ່ອນທາງດ້ານ ວັດທະນະທຳ. ສປປ ລາວ ໄດ້ເປີດກວ້າງຫຼາຍຊ່ອງທາງ ແລະ ຫຼາຍເວທີ ເພື່ອສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມ, ໃນນັ້ນມີທັງຊ່ອງທາງ ທີ່ເປັນທາງອ້ອມ ໂດຍຜ່ານສະພາແຫ່ງຊາດ ໄປຈົນເຖິງ ອົງ ການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ແລະ ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດ. ການມີສ່ວນ ຮ່ວມຍັງເປີດໂອກາດໃຫ້ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສົນໃຈ, ລວມທັງ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ (CSOs), ສົ່ມວນຊົນ ແລະ ການ ສື່ສານໃນຮູບແບບອື່ນໆ. ກອງເລຂາຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດເພື່ອ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງໄດ້ຂຶ້ນ

ຂວາຍ ໃຫ້ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການ ຈັດຕັ້ງຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ການກະກຽມບົດລາຍ ງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ (ພາກ A1).

ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນໃນການຈັດ ຕັ້ງປະຕິບັດແລະຕິດຕາມກວດກາຢ່າງເປັນລະບົບ ມີຄວາມ ສຳຄັນຍິ່ງ.

ປະສິດທິຜົນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການ ຕິດຕາມກວດກາ ປພຍ ແມ່ນຂຶ້ນກັບຫຼາຍປັດໄຈ ທີ່ຕິດພັນກັບ ສະພາບເງື່ອນໄຂສະເພາະ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງແຕ່ລະ ທ້ອງຖິ່ນ. ສິ່ງທ້າທາຍດັ່ງກ່າວ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ລັດຖະບານ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ຕ້ອງໄດ້ພັດທະນາລະບົບການ ຕິດຕາມກວດກາໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນຂຶ້ນ ພ້ອມທັງກຳນົດຊ່ອງ ວ່າງ ແລະ ວິທີດຳເນີນການແກ້ໄຂເພື່ອເລັ່ງລັດຄວາມຄືບໜ້າໃນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ. ມາເຖິງປະຈຸບັນ, ລັດຖະບານໄດ້ ເລີ່ມຕົ້ນສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງ ຖິ່ນໃຫ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ຂັ້ນຕອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາຄວາມຄືບໜ້າທີ່ຕິດພັນກັບບັນດາເປົ້າໝາຍ ຂອງແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ແລະ ຄາດໝາຍທີ່ຖືກເລືອກ ຈາກປພຍ. ແຜນການພັດທະນາຂອງລັດຖະບານໄດ້ກຳນົດ 4 ຫົວຂໍ້ໃຫຍ່ ດ້ານການຄຸ້ມຄອງ ຄື: ການປັບປຸງການບໍລິຫານລັດ, ການມີສ່ວນຮ່ວມ, ການປົກຄອງລັດດ້ວຍກົດໝາຍ, ແລະ ການ ຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງທາງການເງິນທີ່ດີ ເຊິ່ງ 4 ຫົວຂໍ້ ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຕິດພັນກັບທຸກຂະແໜງການ. ບັນຫາຕ່າງໆໃນການໃຫ້ ບໍລິການ, ການວາງແຜນການເງິນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງໃນດ້ານ ສາທາລະນະສຸກ, ການສຶກສາ ແລະ ຂະແໜງການອື່ນຕ້ອງໄດ້ ຮັບການແກ້ໄຂດ້ວຍແນວທາງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດີ.

ມາດຕະການ ຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ

ສປປ ລາວ ມີຄຳໝາຍໝັ້ນ ທີ່ຈະຕໍ່ສູ້, ຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ແລະ ສ້າງແຜນງານເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ. ຄະນະຜູ້ແທນ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມເພື່ອປ້ອງກັນບົດ ລາຍງານແຫ່ງຊາດ ພາຍໃຕ້ກົນໄກທົບທວນທົ່ວໄປປະຈຳໄລຍະ ດ້ານສິດທິມະນຸດຂອງ ອົງການ ສປຊ¹³ ປີ 2015 ໄດ້ເນັ້ນໜັກ ເຖິງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຕ້ານການສໍ້ລາດ ບັງຫຼວງ, ແລະ ບັນດາກົດໝາຍແລະສິນທິສັນຍາອື່ນໆທີ່ກ່ຽວ ຂ້ອງ, ໂດຍສະເພາະດຳລັດວ່າດ້ວຍການແຈ້ງຊັບສິນຂອງພະນັກ ງານລັດໃນທຸກລະດັບ. ກົດໝາຍ ສປປ ລາວ ວ່າດ້ວຍການຕ້ານ ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ (2012) ໄດ້ສ້າງຕັ້ງອົງການຕ້ານການສໍ້ລາດ

ບັງຫຼວງ ເຊິ່ງມີໜ້າທີ່ສະກັດກັ້ນ ແລະ ຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ໂດຍມອບໝາຍໃຫ້ ອົງກອນກວດສອບແຫ່ງລັດ ເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດດໍາລັດດັ່ງກ່າວ. ນອກຈາກນັ້ນ, ສໍານັກງານຂໍ້ມູນຕ້ານການຟອກເງິນກໍ່ໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນພາຍໃຕ້ການຊີ້ນໍາ ແລະ ນໍາພາໂດຍກົງຂອງຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍການຕ້ານການຟອກເງິນ ແລະ ການສະໜອງທຶນໃຫ້ແກ່ການກໍ່ການຮ້າຍ ເຊິ່ງເປັນກົນໄກໜຶ່ງຂອງທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ. ໜ່ວຍງານຕ້ານການຟອກເງິນມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການເກັບກຳ ແລະ ວິເຄາະຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການຟອກເງິນ ແລະ ລາຍງານໃຫ້ຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍການຕ້ານການຟອກເງິນ ແລະ ການສະໜອງທຶນໃຫ້ແກ່ການກໍ່ການຮ້າຍເພື່ອທົບທວນແລະພິຈາລະນາ¹⁴.

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງຢ່າງປະສິບຜົນສໍາເລັດ. ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ສ້າງແຜນງານເພື່ອຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໃນປີ 2013, ເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍແຜນງານຍຸດທະສາດເພື່ອຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ທີ່ໄດ້ປະກາດນໍາໃຊ້ໄປກ່ອນໜ້ານັ້ນ ໂດຍສຸມໃສ່ 1. ຝຶກອົບຮົມທາງດ້ານການເມືອງແນວຄິດ ແລະ ການປຸກຈິດສໍານຶກທາງດ້ານກົດໝາຍ 2. ຄົ້ນຄວ້າ, ຮ່າງກົດໝາຍໃໝ່ ແລະ ດັດແກ້ກົດໝາຍທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ, 3. ປັບປຸງກົນໄກບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງລັດ, 4. ປັບປຸງບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງແລະພະນັກງານທີ່ຮັບຜິດຊອບວຽກງານການຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ. ວຽກງານດັ່ງກ່າວມີກຳນົດການດໍາເນີນງານ 7 ປີ ແລະ ລັດຖະບານ ຄາດວ່າຈະໃຫ້ສໍາເລັດບັນດາຄາດໝາຍພາຍໃນປີ 2020. ລັດຖະບານ ໄດ້

ເລີ່ມຕົ້ນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານດັ່ງກ່າວໄປແລ້ວ ໂດຍຜ່ານການປັບປຸງກົດໝາຍທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ, ການປະກາດໃຊ້ກົດ ໝາຍໃໝ່ ແລະ ການປັບປຸງບັນດາອົງການພາຍໃນ ແລະ ລະບົບຄຸ້ມຄອງຕ່າງໆ. ທັງໝົດນັ້ນ, ຖືວ່າເປັນການຂັບເຄື່ອນວຽກງານຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງຂອງລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວແລະ ໄດ້ຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນບັນຫາການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ. ໃນປີ 2017, ສປປ ລາວ ໄດ້ຖືກຈັດຢູ່ໃນອັນດັບທີ 135 ຂອງປະເທດທີ່ມີລະບົບການຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງຕໍ່າຈາກທັງໝົດ 176 ປະເທດ, ເຊິ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຄະແນນ 29 ຄະແນນຈາກທັງໝົດ 100 ຄະແນນ (ເລີ່ມຈາກສູນແມ່ນມີການສໍ້ລາດບັງຫຼວງສູງທີ່ສຸດ ແລະ 100 ຄະແນນແມ່ນບໍ່ມີການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ) ປະເມີນຜົນໂດຍອົງການສາກົນທີ່ບໍ່ສັງກັດຖະບານເພື່ອຄວາມໂປ່ງໃສ່ (International NGO Transparency International). ການໃຫ້ຄະແນນດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ຮັບການປັບປຸງ 5 ປີທີ່ຜ່ານມາ ເຊິ່ງໃນປີ 2012, ສປປ ລາວໄດ້ 21 ຄະແນນ.

ສປປ ລາວ ພວມປັບປຸງລະບົບຄວາມໂປ່ງໃສໄປເທື່ອລະກ້າວ. ຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວຖືກເປີດເຜີຍໃນບົດລາຍງານຂອງອົງກອນກວດສອບແຫ່ງລັດ, ຈາກການຕິດຕາມກວດສອບພາຍໃນລັດຖະບານ, ກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ງົບປະມານຂອງລັດ, ຂອງບັນດາພະນັກງານຈາກກະຊວງແລະແຂວງ, ຈາກຕົວເລກການຈັບກຸມໃນຄະດີສໍ້ລາດບັງຫຼວງແລະການກວດສອບຊັບສິນຂອງພະນັກງານຂັ້ນສູນກາງ 1,900 ຄົນ ແລະ ອີກ 140,000 ຄົນໃນຂັ້ນບໍລິຫານງານຂອງແຂວງ¹⁵.

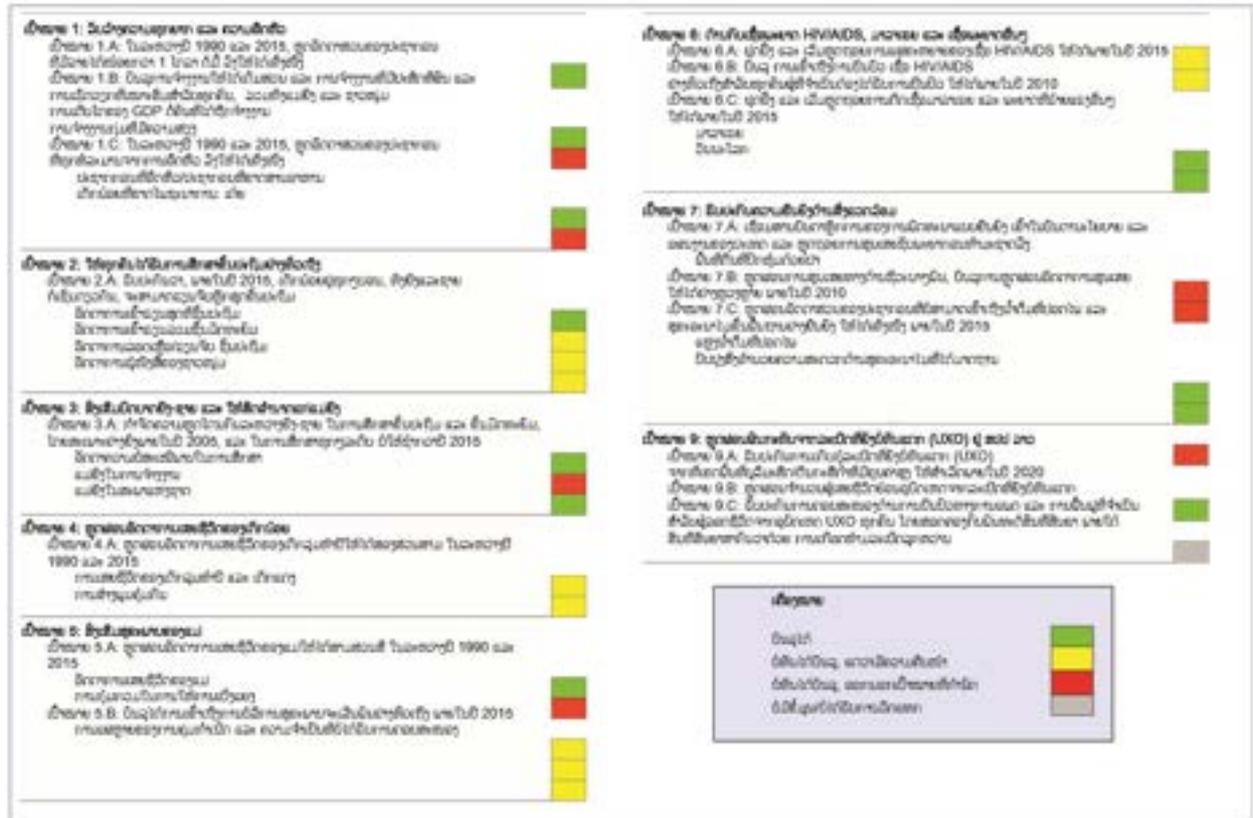
ຕາຕະລາງ 1. ການເຊື່ອມສານເປົ້າໝາຍປພຍ, ການເຕີບໂຕສີຂຽວ ແລະ ເງື່ອນໄຂການຫຼຸດພື້ນອອກຈາກສະຖານະພາບການເປັນປະເທດ ດ້ອຍພັດທະນາເຂົ້າໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII.

Table 1. Integration of the SDGs, Green Growth, and LDC graduation criteria into the Eighth National Socio-Economic Development Plan

ໝາກຜົນ/ແຜນວຽກຈຸດສຸມຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມ	ການເຊື່ອມໂຍງກັບ ປພຍ	ການເຊື່ອມໂຍງກັບເງື່ອນໄຂການ ຫຼຸດພື້ນອອກຈາກສະຖານະພາບ ການເປັນປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ	ການລວມເອົາ ຕົວຊີ້ບອກການ ເຕີບໂຕສີຂຽວ		
ໝາກຜົນທີ 1: ເສດຖະກິດເຕີບໂຕຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ຮອບດ້ານ, ພື້ນຖານທາງດ້ານເສດຖະກິດມີຄວາມເຂັ້ມແຂງແລະຄວາມບອບບາງທາງດ້ານເສດຖະກິດຫຼຸດລົງ					
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 1: ເສດຖະກິດເຕີບໂຕຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ຮອບດ້ານ			✓		
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 2: ເສດຖະກິດມະຫາພາກມີຄວາມໝັ້ນຄົງ			✓		
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 3: ການວາງແຜນ ແລະ ງົບປະມານທາງດ້ານການ ພັດທະນາ ໄດ້ຮັບການເຊື່ອມສານ			✓		
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 4: ການພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພາກພື້ນມີ ຄວາມສົມດຸນກັນ					✓
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 5: ຄວາມອາດສາມາດຂອງແຮງງານພາກລັດ/ເອກະ ຊົນໄດ້ຮັບການປັບປຸງ				✓	
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 6: ຜູ້ປະກອບການທ້ອງຖິ່ນສາມາດແຂ່ງຂັນໃນຕະຫຼາດ ພາຍໃນ ແລະ ສາກົນ				✓	
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 7: ການຮ່ວມມື ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ				✓	
ໝາກຜົນທີ 2: ຊັບພະຍາກອນມະນຸດໄດ້ຮັບການພັດທະນາ, ຄວາມອາດສາມາດຂອງກຳລັງແຮງງານຂອງພາກລັດ/ເອກະຊົນໄດ້ຮັບການຍົກລະດັບ, ຄວາມທຸກຍາກຂອງທຸກຊົນເຜົ່າຫຼຸດລົງ, ການເຂົ້າເຖິງການ ສຶກສາ ແລະ ການບໍລິການດ້ານສຸຂະພາບມີຄວາມເທົ່າທຽມກັນລະຫວ່າງຍິງ/ຊາຍ/ທຸກຊົນເຜົ່າ, ວັດທະນະທຳລາວທີ່ເປັນເອກະລັກໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ, ປົກປ້ອງ ແລະ ພັດທະນາ, ຮັກສາໄດ້ສະຖຽນລະພາບ ທາງດ້ານການເມືອງ, ມີຄວາມສະຫງົບ, ຍຸຕິທຳ ແລະ ໂປ່ງໃສ					
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 1: ຊີວິດການເປັນຢູ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໂດຍຜ່ານການ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ					
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 2: ຮັບປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ ອັດຕາການຂາດສານອາຫານ					✓
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 3: ເຂົ້າເຖິງການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ					✓

ໝາກຜົນ/ແຜນວຽກຈຸດສຸມຈາກການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມແຫ່ງຊາດ	ການເຊື່ອມໂຍງກັບ ປພຍ	ການເຊື່ອມໂຍງກັບເງື່ອນໄຂການ ຫຼຸດພື້ນຜິວອອກຈາກສະຖານະພາບ ການເປັນປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ	ການລວມເອົາ ຕົວຊີ້ບອກການ ເຕີບໂຕສີຂຽວ
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 4: ເຂົ້າເຖິງການປົນປົວສຸຂະພາບທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ ແລະ ຢາບ້ອງກັນພະຍາດ	 	✓	✓
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 5: ການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍ			
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 6: ການປົກປ້ອງອິດຄອງປະເພນີ ແລະ ວັດທະນະທຳ	 		✓
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 7: ຮັກສາສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານການເມືອງ, ຄວາມ ສະຫງົບສຸກ, ຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍຂອງສັງຄົມ, ຄວາມຍຸຕິທຳ ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃສ	 		
ໝາກຜົນທີ 3: ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຮັບການປົກປັກຮັກສາແລະຖືກຄຸ້ມຄອງແບບຍືນຍົງ, ການເຕີມໂຕສີຂຽວໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ, ການກຽມຄວາມພ້ອມເພື່ອຮັບມືກັບໄພພິບັດໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍແລະຄວາມທົນທານຕໍ່ສະພາບດິນຟ້າອາກາດໄດ້ຮັບການພັດທະນາ			
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 1: ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແບບຍືນຍົງ	 		✓
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 2: ການກະກຽມຄວາມເພື່ອຮັບມືກັບໄພພິບັດ ແລະ ການ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ	 	✓	✓
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 3: ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງຂອງການຜະລິດໃນຂະແໜງ ກະສິກຳ	 	✓	✓
ຈຸດສຸມໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດທີ່ບັນອ້ອມເຊິ່ງສິ່ງຜົນຕໍ່ໝາກຜົນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ			
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 1: ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການບໍລິຫານພາກລັດໄດ້ຮັບການ ເສີມຂະຫຍາຍ			
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 2: ນະວັດຕະກຳທ້ອງຖິ່ນແລະການນຳໃຊ້ເຕັກນິກວິທະຍາສາດແລະໂທລະຄົມມະນາຄົມ ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ, ເຕັກໂນໂລຊີດ້ານຂໍ້ມູນຂ່າວສານແລະໂທລະຄົມມະນາຄົມໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍ			
ແຜນວຽກຈຸດສຸມ 3: ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ຊາວໜຸ່ມ	 		

ຕາຕະລາງ 2: ການສະຫຼຸບສັງລວມ: ຄວາມຄືບໜ້າຕໍ່ເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດ ແລະ ຕົວຊີ້ບອກທີ່ຖືກຄັດເລືອກ

ໝາຍເຫດ: ບົດຮຽນຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນໄດ້ຖືກສັງລວມໃນປີ 2015 ໃນບົດລາຍງານເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ສາມາດຖອດຖອນໄດ້ຈາກ ໄລຍັງພາຍຫຼັງປີ 2015: ການທົບທວນຄືນ. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ກັນຍາ 2015. ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ.

B. ຄວາມຄືບໜ້າກ່ຽວກັບ ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍ

ພາກ B ແມ່ນເວົ້າເຖິງຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍໃນການເຊື່ອມສານ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການລາຍງານກ່ຽວກັບ ປພຍ. ຕາຕະລາງທີ 3 ແມ່ນສະຫຼຸບຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງ ປພຍ ພາຍໃຕ້ສາມແຜນວຽກຈຸດສຸມຫຼັກຂອງແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII. ໃນພາກຕໍ່ໄປ (ພາກ B1 ຫາ B18) ແມ່ນຈະສະເໜີກ່ຽວກັບ ປພຍ ແຕ່ລະເປົ້າໝາຍ ແລະ ບັນດາບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດ ໃນການສ້າງຕັ້ງແຜນງານໃນຕໍ່ໜ້າຂອງວາລະ 2030. ແຕ່ລະພາກ ປພຍ ແມ່ນຈະມີການນຳສະເໜີຮູບພາບຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ປພຍ ແຕ່ລະເປົ້າໝາຍ, ເຊິ່ງຮູບພາບຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ໂດຍກອງເລຂາຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ທັງໃນພາສາລາວ ແລະ ອັງກິດ ເພື່ອນຳມາໝູນໃຊ້ ໃນວຽກງານໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ໃນຮູບແບບການພິມ, ໂພສເຕີ້ ແລະ ຜ່ານສື່ອອນໄລນ໌.

ຕາຕະລາງທີ 3. ການສັງລວມຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ບັນດາສິ່ງທ້າທາຍ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ຂອງ ສປປ ລາວ.

ໝາກຜົນ ທີ 1 ຂອງແຜນ 5 ປີ: ເສດຖະກິດເຕີບໂຕຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ຮອບດ້ານ, ຄວາມບອບບາງທາງດ້ານເສດຖະກິດຫຼຸດລົງ

	ຄວາມຄືບໜ້າ	ສິ່ງທ້າທາຍ
ປພຍ 7	 ສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍການເຂົ້າເຖິງໄຟຟ້າທົ່ວປະເທດກວມເຖິງເຂດ ຊົນນະບົດທີ່ບໍ່ມີຫີນທາງເຂົ້າເຖິງ. ມີການຊົມໃຊ້ພະລັງງານທົດ ແທນຫຼາຍຂຶ້ນ.	ຫຼາຍຄົວເຮືອນຍັງແຕ່ງກິນໂດຍການນໍາໃຊ້ຟື້ນຫຼືຖ່ານໄມ້ຈະ ຕ້ອງໄດ້ຫັນປ່ຽນມານໍາໃຊ້ເຊື້ອເຟັງທີ່ສະອາດກວ່າເກົ່າ.
ປພຍ 8	 ການເຂົ້າເຖິງປະກັນສັງຄົມທັງພາກລັດແລະບໍ່ແມ່ນພາກລັດເພີ່ມ ຂຶ້ນ. ການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ ແລະ ຫຼັກສູດການພັດທະນາສີມື ແຮງງານໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ.	ການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດຍັງອີງໃສ່ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດເປັນຕົ້ນຕໍ.
ປພຍ 9	 ໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າຢ່າງກ້າວກະໂດດໃນການພັດທະນາພື້ນຖານ ໂຄງລ່າງ ໂດຍສະເພາະໂຄງການກໍ່ສ້າງທາງລົດໄຟທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງຂໍ້ລິເລີ່ມໜຶ່ງແລວໜຶ່ງເສັ້ນທາງ ແລະ ຖະໜົນທີ່ເຊື່ອມ ຈອດຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ.	ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ ໃນທ້ອງຖິ່ນ ຈະຕ້ອງ ບັບປຸງການຜະລິດແລະຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນ..
ປພຍ 10	 ລະບຽບແລະກົດໝາຍໃນຂົງເຂດການທະນາຄານກໍາລັງໄດ້ຮັບ ການບັບປຸງເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບມາດຕະຖານສາກົນ.	ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບເພີ່ມຂຶ້ນ.

ໝາກຜົນທີ 2 ຂອງແຜນ 5 ປີ: ຊັບພະຍາກອນມະນຸດໄດ້ຮັບການພັດທະນາ, ສີມືແຮງງານໄດ້ຮັບການຍົກລະດັບ, ຄວາມທຸກຍາກ ໃນທຸກຊົນເຜົ່າຫຼຸດລົງ, ການສຶກສາແລະການບໍລິການສາທາລະນະສຸກທີ່ມີຄຸນນະພາບ ໄດ້ຮັບການເຂົ້າເຖິງຢ່າງເທົ່າທຽມ, ເອກະລັກ ວັດທະນະທໍາລາວ ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ, ປົກປ້ອງ ແລະ ພັດທະນາ, ຮັກສາໄວ້ໄດ້ສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານການເມືອງ, ສັງຄົມມີ ຄວາມສະຫງົບສຸກ ແລະມີຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ, ມີຄວາມຍຸຕິທໍາ ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃສ.

	ຄວາມຄືບໜ້າ	ສິ່ງທ້າທາຍ
ປພຍ 1	 ການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າຢ່າງກ້າວ ກະໂດດເຊິ່ງສາມາດບັນລຸຄາດໝາຍຂອງເປົ້າໝາຍສະຫັດສະ ຫວັດໄດ້ ໃນປີ 2012-2013.	ຄວາມແຕກໂຕນທາງດ້ານລາຍຮັບຍັງມີສູງ.
ປພຍ 2	 ຈໍານວນປະຊາກອນທີ່ປະສົບກັບໄຟອິດຫົວໄດ້ຫຼຸດລົງເຄິ່ງໜຶ່ງ.	ຍັງບໍ່ສາມາດບັນລຸເປົ້າໝາຍໃນການຫຼຸດຜ່ອນຈໍານວນເດັກ ນ້ອຍທີ່ເຕ້ຍ ແລະ ຈ່ອຍຜອມກວ່າມາດຕະຖານ.
ປພຍ 3	 ບັນລຸເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດໃນການຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການ ເສຍຊີວິດຂອງແມ່ ແລະ ມີຄວາມຄືບໜ້າໃນການຫຼຸດຜ່ອນ ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ແລະ ເດັກນ້ອຍເກີດໃໝ່.	ອັດຕາການເກີດລູກກ່ອນໄວແມ່ນຍັງສູງ. ຍັງມີຄວາມແຕກ ໂຕນໃນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານສາລະນະສຸກ. ພະຍາດ ມາລາເຣຍ, ພະຍາດທີ່ບໍ່ຕິດຕໍ່ ແລະ ອຸບັດຕິເຫດທາງທ້ອງຖະ ຫົນ ຍັງສືບຕໍ່ເປັນໄພຂົ່ມຂູ່.
ປພຍ 4	 ໄດ້ບັນລຸອັດຕາການເຂົ້າຮຽນຊັ້ນປະຖົມຢ່າງທົ່ວເຖິງຕາມເປົ້າ ໝາຍ. ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນຊັ້ນມັດຖະຍົມ, ການສຶກສາ ແລະ ຝຶກອົບຮົມສາຍອາຊີວະ ແລະ ວິຊາຊີບແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ.	ອັດຕາການລອດເຫຼືອຂອງການເຂົ້າໂຮງຮຽນ ແລະ ຜົນການ ຮຽນຂອງເດັກນ້ອຍຕ້ອງໄດ້ຮັບການບັບປຸງ.
ປພຍ 6	 ສາມາດບັນລຸຄາດໝາຍຂອງເປົ້າໝາຍສະຫັດສະວັດກ່ຽວກັບ ການບັບປຸງນໍ້າສະອາດແລະສຸຂະອານາໄມ. ສປປລາວ ເປັນ	ສຸຂະອານາໄມແລະສຸຂະພິບານໃນເຂດຊົນນະບົດຍັງບໍ່ທັນໄດ້ ຮັບການບັບປຸງເທົ່າທີ່ຄວນ. ການຖ່າຍຊະຊາຍຈະຕ້ອງຖືກລຶບ

ປະເທດທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນໃນຊັບພະຍາກອນທາງນ້ຳ ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍນ້ຳແລະຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນ້ຳໄດ້ຮັບ ການປັບປຸງ.

ລ້າງ. ການຄຸ້ມຄອງນ້ຳແລະຄຸນນະພາບນ້ຳຕ້ອງໄດ້ຮັບການເອົາ ໃຈໃສ່ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ປພຍ 16 ມີຄວາມຄືບໜ້າໃນການປັບປຸງວຽກງານການປົກຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ຄວາມພະຍາຍາມຂອງລັດຖະບານໃນການເພີ່ມທະວີ ຄວາມໂປ່ງໄສແລະການຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໄດ້ສ້າງຄວາມ ຄືບໜ້າທີ່ໜ້າພິພິໃຈ. ແຜນປະຕິບັດງານຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ກໍໄດ້ຮັບ ການປັບປຸງດີຂຶ້ນ.

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຕ້ອງໄດ້ຮັບ ການເສີມຂະຫຍາຍ. ການເປີດກວ້າງຕາມເຂດຊາຍແດນຫຼາຍ ຈົນເກີນໄປອາດນໍາໄປສູ່ການຄ້າຂາຍທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ອາຊະຍາ ກໍາຂ້າມຊາດ.

ປພຍ 18 ອັດຕາການເສຍຊີວິດຈາກລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກ (ລບຕ) ຫຼຸດ ລົງ 85 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ. ໄດ້ມີການ ພັດທະນາ ແລະ ນໍາໃຊ້ເຕັກນິກແບບໃໝ່ທີ່ມີປະສິດທິພາບ ກວ່າເກົ່າ(ການນໍາໃຊ້ຈຸດຫຼັກຖານ) ເພື່ອການສໍາຫຼວດ, ຈັດບຸ ລິມະສິດ ແລະ ເກັບກູ້ ລບຕ.

ສປປລາວຍັງມີຄວາມຕ້ອງການການສະໜັບສະໜູນຈາກສາ ກົນເນື່ອງຈາກວ່າປະລິມານແລະພື້ນທີ່ທີ່ມີ ລບຕ ແມ່ນເກີນຂີດ ຄວາມສາມາດຂອງສປປລາວ ທີ່ຈະແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວພຽງ ລໍາພັງ. ການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ລອດຊີວິດແລະຜູ້ເຄາະຮ້າຍຍັງສືບຕໍ່ ເປັນສິ່ງທ້າທາຍ.

ໝາກເຜິນທີ 3 ຂອງແຜນ 5 ປີ: ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດແລະສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງແລະຄຸ້ມຄອງແບບຍືນ ຍົງ, ການເຕີບໂຕສີຂຽວໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ, ການກະກຽມຄວາມພ້ອມເພື່ອຮັບມືກັບໄພພິບັດໄດ້ຮັບການຍົກລະດັບ ແລະການຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດໄດ້ຮັບການພັດທະນາ.

ຄວາມຄືບໜ້າ

ສິ່ງທ້າທາຍ

ປພຍ 11

ສປປລາວບໍ່ມີຊຸມຊົນແອອັດ, ມີຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດທີ່ ອຸດົມສົມບູນແລະມີສະຖານທີ່ວັດທະນາທໍາທີ່ເປັນມໍລະດົກ ໃນນັ້ນມີສອງເມືອງໄດ້ຖືກຮັບຮອງເປັນມໍລະດົກໂລກ. ຍຸດ ທະສາດແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກໄພ ພິບັດກໍາລັງໄດ້ຮັບການພັດທະນາແລະປັບປຸງ.

ການເຕີບໂຕຂອງຕົວເມືອງຄາດວ່າຈະເພີ່ມຂຶ້ນ. ນະໂຍບາຍ ດ້ານຕົວເມືອງ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງຕ້ອງໄດ້ຮັບການພັດທະ ນາ.

ປພຍ 12. ການນໍາໃຊ້ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ມີ ປະສິດທິພາບ ແລະ ຍືນຍົງແລະການພັດທະນາການທ່ອງ ທ່ຽວແບບອານຸລັກແມ່ນຖືກລະບຸໃຫ້ເປັນບຸລິມະສິດ ໃນ ແຜນພັດທະນາເສັດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຄັ້ງທີ VIII.

ສປປ ລາວ ຍັງຕ້ອງພັດທະນາລະບົບແລະແຜນງານເພື່ອປະ ເມີນຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ 12.

ປພຍ 13

ເປັນປະເທດທໍາອິດໃນອາຊຽນ ທີ່ໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນແກ່ສິນ ທີສັນຍາປາຣີວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ໄດ້ ສໍາເລັດການປະກອບສ່ວນເອົາແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງ ຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນ ຟ້າອາກາດ.

ມີຄວາມສ່ຽງສູງຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດເນື່ອງຈາກການ ເອື້ອຍອີງໃສ່ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດເປັນຕົ້ນຕໍ. ການປູກປ່າ ທົດແທນ, ການຟື້ນຟູປ່າ, ການປັບປຸງຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງແຫຼ່ງນ້ຳຕ້ອງເປັນວຽກງານບຸລິມະສິດ.

ປພຍ 14 ສປປ ລາວ ໄດ້ເຊື່ອມສານ ປພຍ 14 ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ສະພາບການຂອງປະເທດທີ່ບໍ່ມີຊາຍແດນຕິດຈອດກັບທະເລ ໂດຍນໍາໃຊ້ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງລະບົບນິເວດນໍ້າຈືດ, ເພື່ອ ຮັບປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດໍາລົງຊີວິດຂອງ ປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່.

ສປປ ລາວ ຍັງມີສິ່ງທ້າທາຍໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ທາງນໍ້າໂດຍສະເພາະບັນດາໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆ, ການຕັດ ໄມ້ທໍາລາຍປ່າແລະການບຸກເບີກເນື້ອທີ່ດິນເພື່ອນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນ ການກະສິກໍາ.

ປພຍ 15

ກົນໄກການຕິດຕາມກວດກາອັດຕາການປົກຫຸ້ມປ່າໄມ້ທີ່ເປັນ ມາດຕະຖານໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນເຊິ່ງເປັນພື້ນຖານສໍາລັບໂຄງການ

ການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດທີ່ເກີນຂອບເຂດອາດນໍາ ໄປສູ່ການເຕີບໂຕທີ່ບໍ່ມີຄວາມຍືນຍົງໃນອະນາຄົດ. ການຄຸ້ມ

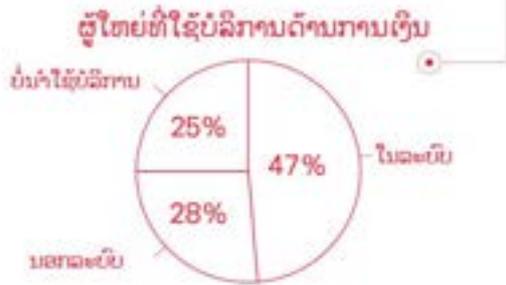
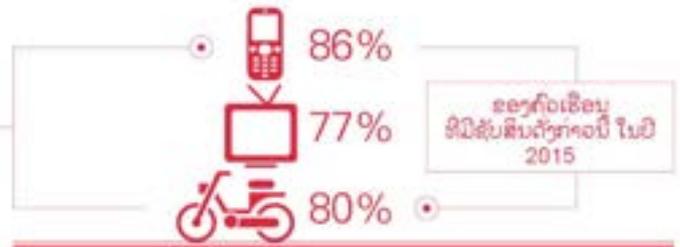
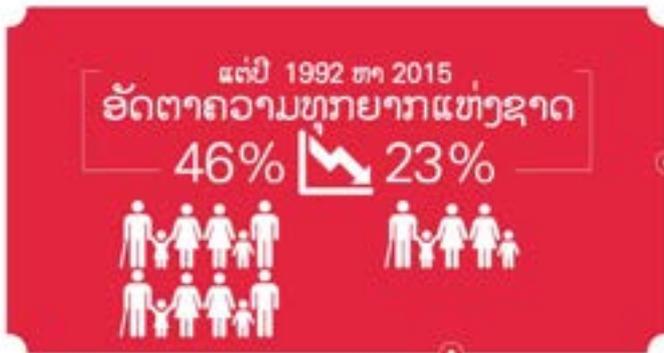
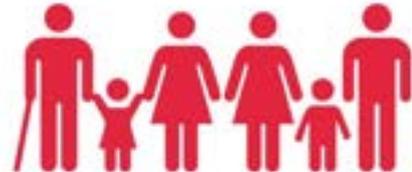
ໝາກຜົນທີ 3 ຂອງແຜນ 5 ປີ: ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແລະສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງແລະຄຸ້ມຄອງແບບຍືນຍົງ, ການເຕີບໂຕສີຂຽວໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ, ການກະກຽມຄວາມພ້ອມເພື່ອຮັບມືກັບໄພພິບັດໄດ້ຮັບການຍົກລະດັບແລະການຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດໄດ້ຮັບການພັດທະນາ.

ຄວາມຄືບໜ້າ	ສິ່ງທ້າທາຍ
ການຫຼຸດຜ່ອນການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການເຊື່ອມໂຊມຂອງປ່າ ແລະ ເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ການລາຍງານໃນຂອບສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ.	ຄອງຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

ບັນດາໝາກຜົນຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ທີ່ຕິດພັນກັບຜົນໄດ້ຮັບຂອງແຜນວຽກຈຸດສຸມຕ່າງໆ

ຄວາມຄືບໜ້າ	ສິ່ງທ້າທາຍ
<p>ປພຍ 5</p> <p>ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນສະພາແຫ່ງຊາດ ຖືວ່າຢູ່ໃນລະດັບທີ່ສູງສົມຄວນ. ໄດ້ຮັບຮອງເອົາກິດໝາຍວ່າດ້ວຍການຕ້ານແລະ ສະກັດກັ້ນການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ. ມີການໃຫ້ການບໍລິການສາຍດ່ວນ, ການໃຫ້ຄຳປຶກສາ ແລະ ການປົກປ້ອງຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທີ່ເປັນ ແມ່ຍິງແລະເດັກນ້ອຍ ຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ ແລະ 15 ແຂວງ ທົ່ວປະເທດ.</p>	<p>ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນຕຳແໜ່ງຂັ້ນບໍລິຫານຍັງມີໜ້ອຍ. ການເຜີຍແຜ່ກິດໝາຍຍັງມີຄວາມຈຳກັດ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ກິດໝາຍຍັງຕ້ອງໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍ. ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍຍັງບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານການສຶກສາ, ສາທາລະນະສຸກ, ກິດໝາຍ, ໂອກາດດ້ານການດຳລົງຊີວິດ ແລະເສດຖະກິດຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຕາມຄາດໝາຍເທົ່າທີ່ຄວນ. ແມ່ຍິງໄວໜຸ່ມຍັງຕ້ອງປະເຊີນກັບສິ່ງທ້າທາຍເພີ່ມເຕີມຕໍ່ອີກໂດຍສະເພາະແມ່ນການຖືພາ ແລະ ການແຕ່ງງານກ່ອນໄວອັນຄວນ.</p>
<p>ປພຍ 17</p> <p>ໄດ້ຮັບຮອງເອົາຖະແຫຼງການວຽງຈັນວ່າດ້ວຍ ການເປັນຄູ່ຮ່ວມເພື່ອການພັດທະນາທີ່ມີປະສິດທິຜົນ (2016-2025). ບັນດາຂອບການປະຕິບັດງານທາງດ້ານກິດໝາຍທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອຂະຫຍາຍການສຳຫຼວດຂໍ້ມູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບສະຖິຕິແຍກປະເພດ.</p>	<p>ຂໍ້ມູນສະຖິຕິແຍກປະເພດຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍ. ການຄາດຄະເນ ແລະຄວາມຍືນຍົງຂອງທຶນສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການທີ່ຕິດພັນກັບ ປພຍ ຍັງເປັນສິ່ງທ້າທາຍ. ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດຍັງຕ້ອງໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍ.</p>

1 ລືບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2010; Lao Expenditure and Culture Survey 2010

ເປົ້າໝາຍທີ 1: ລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ

1.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ

ໃນໄລຍະ 27 ປີ ຜ່ານມາ, ສປປ ລາວ ໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າຢ່າງກ້າວກະໂດດໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ. ພາຍໃນປີ 2012/13, ສປປ ລາວ ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາຄວາມທຸກຍາກໄດ້ເຄິ່ງໜຶ່ງ ຈາກອັດຕາປີ 1992/93, ຊຶ່ງໄດ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍສະຫວັດສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາ (MDG) ຄາດໝາຍທີ 1A ໄດ້ກ່ອນກຳນົດເວລາທີ່ວາງໄວ້. ສະຫວັດດີການຂອງຄົວເຮືອນມີການພັດທະນາເປັນຕົ້ນແມ່ນການຄອບຄອງຊັບສິນ, ສະພາບຂອງເຮືອນຊານ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ ແລະ ຕະຫຼາດ. ອັດຕາສະເລ່ຍຂອງຄົນທີ່ທຸກຍາກທຸດລົງເຊິ່ງສະແດງອອກໃຫ້ເຫັນໃນການການຫຼຸດລົງຂອງຊ່ອງຫວ່າງ ແລະ ລະດັບຄວາມທຸກຍາກຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີໃນແຕ່ລະໄລຍະ. ລັດຖະບານໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມຢ່າງສູງໃນການຂະຫຍາຍໂຄງລ່າງພື້ນຖານໃນເຂດຊົນນະບົດ, ເສັ້ນທາງ ແລະ ການບໍລິການຕ່າງໆ ເຊິ່ງນຳໄປສູ່ສຸກເສີມຂະຫຍາຍການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດຂອງສິນຄ້າກະສິກຳ ແລະ ບັບປຸງໂອກາດຊີວິດການເປັນຢູ່ໃຫ້ດີຂຶ້ນ.¹⁶

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່ຍັງມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະຕົກຢູ່ໃນຄວາມທຸກຍາກ ເຊິ່ງບັນຫາດັ່ງກ່າວຍັງຖືເປັນສິ່ງທ້າທາຍ. ຄົວເຮືອນທີ່ປະກອບອາຊີບໃນຂະແໜງກະສິກຳແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງສອງເທົ່າ ທີ່ຈະກັບໄປຕົກຢູ່ໃນສະພາບທຸກຍາກຫຼາຍກວ່າຄົວເຮືອນທີ່ບໍ່ໄດ້ເຮັດການກະສິກຳ, ເນື່ອງຈາກວ່າຄົວເຮືອນກະສິກຳມີຄວາມອ່ອນໄຫວສູງຕໍ່ເຫດການທີ່ບໍ່ສາມາດຄາດຄະເນໄດ້. ອັດຕາການປົກຄຸມສຸຂະພາບທົ່ວປວງຊົນ ແລະ ການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ທີ່ມີໜ້ອຍເຮັດໃຫ້ຄວາມສາມາດຂອງຄົວເຮືອນໃນການຫຼີກລ່ຽງຄວາມສ່ຽງມີຄວາມຈຳກັດ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການເຕີບໂຕດ້ານການບໍລິໂພກ ແມ່ນຍັງແຕກໂຕນຫລາຍເມື່ອທຽບກັບການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ຂອງປະເທດ ເຊິ່ງການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດແມ່ນອີງໃສ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເປັນຫຼັກ.¹⁷

ຮູບແບບຂອງຄວາມແຕກໂຕນກັນຂອງລະດັບການພັດທະນາເກີດມາຈາກຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານທີ່ຕັ້ງ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ,

ເຊິ່ງສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການສຶກສາ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່. ອັດຕາຄວາມທຸກຍາກ ໃນເຂດຊົນນະບົດແມ່ນ 2.9 ເທົ່າ ຂອງເຂດຕົວເມືອງ (2012/13). ຈານວນໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງປະຊາກອນທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດພູສູງ ຍັງມີຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ຕໍ່າກວ່າເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ, ໃນຂະນະທີ່ປະຊາກອນທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດທົ່ງພຽງມີພຽງປະມານໜຶ່ງສ່ວນຫ້າຂອງປະຊາກອນທີ່ຍັງທຸກຍາກ. ຄວາມຄືບໜ້າໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຂອງບັນດາກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ມີຮາກຖານດັ້ງເດີມ ທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມເຂດພູສູງ ແລະ ເຂດຮ່າງໄກສອກຫຼີກ ແລະ ເຂົ້າເຖິງຍາກ ຈະຊ້າກວ່າເຂດອື່ນ. ປະຊາກອນທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດທົ່ງພຽງທີ່ມີລະດັບການສຶກສາສູງເປັນກຸ່ມ ທີ່ມີອັດຕາຄວາມທຸກຍາກຕໍ່າດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມ ຕົວຢ່າງ: ໃນປີ 2012/13, ອັດຕາການບໍລິໂພກຂອງກຸ່ມທີ່ຮຽນມີທີ່ສຸດ ແມ່ນຫຼາຍກວ່າການບໍລິໂພກຂອງກຸ່ມທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ເຖິງ 6.4 ເທົ່າ, ໃນຂະນະທີ່ໃນສອງທົດສະວັດຜ່ານມາຄວາມແຕກໂຕນດັ່ງກ່າວມີພຽງແຕ່ 4.7 ເທົ່າ.¹⁸

ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກ: ສປປ ລາວ ມີສອງລະບົບເພື່ອວັດແທກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອັດຕາຄວາມທຸກຍາກ. ລະບົບທຳອິດ, ແມ່ນການສຳຫຼວດການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ການບໍລິໂພກຂອງຄົວເຮືອນທຸກໆ 5 ປີ, ເພື່ອວັດແທກຕົວຊີ້ບອກດ້ານຄວາມທຸກຍາກ ໂດຍອີງຕາມຄຳນິຍາມແລະມາດຕະຖານຂອງສາກົນ. ຮູບແບບທີສອງ, ລັດຖະບານຕິດຕາມລະດັບຄວາມທຸກຍາກປະຈຳປີ ໂດຍນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຫ້ອງການ ກ່ຽວກັບລາຍຮັບ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂຶ້ນພື້ນຖານ, ໂດຍວັດແທກໃນລະດັບຄົວເຮືອນ. ຮູບແບບດັ່ງກ່າວແມ່ນຈະຕິດຕາມການເຂົ້າເຖິງນ້ຳສະອາດ, ສະຖານບໍລິການທາງດ້ານສາທາລະນະສຸກ ແລະ ໂຮງຮຽນ, ໂດຍຄິດໄລ່ຈາກໄລຍະທາງຂອງຄົວເຮືອນໃນບ້ານໃດໜຶ່ງເຖິງສະຖານທີ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກເຫຼົ່ານັ້ນ. ຮູບແບບນີ້ແມ່ນລະບົບເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນພາຍໃນປະເທດແບບສ້າງສັນເຊິ່ງສາມາດສະໜອງຂໍ້ມູນໃນແຕ່ລະປີ. ອັດຕາການປົກຄຸມຂອງການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມແມ່ນຍັງມີຊ່ອງຫວ່າງທາງດ້ານຂໍ້ມູນເຊິ່ງລັດຖະບານ ພວມສຸມໃສ່ແກ້ໄຂ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ..

1.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ.

ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ວາງບຸລິມະສິດ ແຕ່ລະຍຸດທະສາດ ດັ່ງນີ້:

- **ແນໃສ່ກຸ່ມຄົນທຸກຍາກ ໃນການວາງແຜນ, ຂຶ້ນງົບປະມານ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ.** ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ສິ່ງທ້າທາຍໃນການວາງຍຸດທະສາດໃຫ້ຖືກກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ທີ່ຢູ່ໃນຂັ້ນເມືອງລົງໄປ ໂດຍມີການປະສານງານ ແລະ ເຮັດວຽກຢ່າງເປັນເອກະພາບກັນຂອງແຕ່ລະຂະແໜງການ. ການເຂົ້າເຖິງກຸ່ມຄົນທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ມີຄວາມຈຳເປັນຈະຕ້ອງນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຫຼາຍກວ່າ ການເຂົ້າເຖິງກຸ່ມຄົນທີ່ທຸກຍາກໃນເຂດອື່ນໆ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມກັນກັນໃນເຂດຕົວເມືອງ¹⁹ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຈະຕ້ອງແນໃສ່ກຸ່ມທີ່ຄົນທຸກຍາກໃນເຂດຕົວເມືອງ.
- **ຈັດບຸລິມະສິດຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອໂດຍອີງໃສ່ຫຼັກຖານ.** ເນື່ອງຈາກການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ, ການຈ້າງງານ/ຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ລາຄາຂອງຜົນຜະລິດກະສິກຳ ເປັນປັດໄຈກຳນົດລະດັບຄວາມທຸກຍາກ²⁰. ດັ່ງນັ້ນ, ບຸລິມະສິດແມ່ນເພື່ອເລັ່ງການປັບປຸງດ້ານການສຶກສາ, ການຝຶກອົບຮົມຊີວິດການເປັນຢູ່, ຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດຂອງຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງໃນເຂດຊົນນະບົດສຳລັບຄົນທຸກຍາກ. ການສ້າງຍຸດທະສາດເພື່ອການເຂົ້າເຖິງກຸ່ມຄົນອ່ອນໄຫວທີ່ສຸດແມ່ນຈຳເປັນຕ້ອງອີງໃສ່ຜົນສຳເລັດທີ່ເຄີຍປະຕິບັດຜ່ານມາ. ບັນດາໂຄສິກອາສາສະໝັກໃນໂຄງການວິທະຍຸຊຸມຊົນຢູ່ ແຂວງຊຽງຂວາງ, ເຊກອງ,

ອຸດົມໄຊ, ແຂວງອື່ນໆ, ແລະ ເມືອງອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ນັ້ນສາມາດເຂົ້າເຖິງກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວໂດຍສະເພາະແມ່ນແມ່ຍິງ, ເດັກນ້ອຍ ເພດຍິງ ໂດຍການຮັບຟັງວິທະຍຸໃນໂທລະສັບມືຖື. ຜົນໄດ້ຮັບແມ່ນເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີຄວາມຮັບຮູ້ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ໄດ້ຮັບຂ່າວສານທີ່ເປັນປະໂຫຍດເຊັ່ນ: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການກະສິກຳ, ສາຍພົວພັນຄອບຄົວ, ການສຶກສາ, ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ໂພສະນາການ. ລາຍການວິທະຍຸກ່ຽວກັບການກະເສດແມ່ນໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມທີ່ສຸດໃນຊຸມຊົນເຂດຊົນນະບົດ.

- **ເສີມສ້າງລະບົບປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ເພື່ອກວມເອົາກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວ.** ຂໍ້ລິເລີ່ມຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ໂຄງການກອງທຶນຮ່ວມເພື່ອສຸຂະພາບ ແລະ ໂຄງການເບິ່ງແຍງສຸຂະພາບຂອງແມ່, ເດັກແດງ ແລະ ເດັກນ້ອຍໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າແມ່ນມີຄວາມຄືບໜ້າທີ່ສຳຄັນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການເຂົ້າເຖິງການຄຸ້ມໃນລະບົບປະກັນສັງຄົມຍັງມີຈຳກັດ ແລະ ແຜນງານສະຫວັດດີການສັງຄົມຍັງມີລັກສະນະກະແຈກກະຈາຍ. ດັ່ງນັ້ນ, ການຊ່ວຍເຫຼືອສະໜັບສະໜູນ ແມ່ນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນເພື່ອຂະຫຍາຍຂອບເຂດຂອງແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຍຸດທະສາດການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມແຫ່ງຊາດໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນ (ຄາດໝາຍປພຍ ທີ 1.3 ແລະ ປພຍ 8).
- **ເພີ່ມຄວາມພະຍາຍາມໃນການລະດົມທຶນພາຍໃນ ໂດຍຜ່ານການຮ່ວມມືລະຫວ່າງພາກລັດ-ເອກະຊົນ.** ອົງການບໍລິຫານທ້ອງຖິ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ມີຊຸກຍູ້ໃຫ້ພາກເອກະຊົນລົງທຶນຮ່ວມກັນໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເພີ່ມແຫຼ່ງທຶນຈາກວິສາຫະກິດ ແລະ ແຮງງານໃນທ້ອງຖິ່ນ.

2 ລຶບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ

ແຕ່ປີ 1990 ຫາປີ 2015
ອັດຕາການຂາດສານອາຫານ
42.8% 18.5%

33% ລວງສູງຕໍ່າກວ່າ
ມາດຕະຖານ
25.5% ນ້ຳໜັກສູດ
ມາດຕະຖານ
9% ຈ່ອຍເສຍ
ໃນປີ 2016,
ໄດ້ກຳນົດຍຸດ
ຊຸມ 5 ປີ

ເກືອບ $\frac{1}{5}$ ຂອງປະຊາກອນລາວ
ແມ່ນຂາດສານອາຫານ

5% ຂອງໄດ້ກຳນົດຍຸດ
ຊຸມໄດ້ຮັບອາຫານ
ພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການ
ຂັ້ນສູງຖານ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015, Lao Social Indicator Survey 2016/17

ເປົ້າໝາຍທີ 2: ລົບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ

2.1 ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ

ສປປ ລາວ ໄດ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດດ້ານການພັດທະນາ (MDG) ໃນການຫຼຸດອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ອຶດຫິວໃຫ້ໄດ້ເຄິ່ງໜຶ່ງ.²¹ ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ຂາດສານອາຫານ²² ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 42.8 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 1990 ລົງມາເປັນປະມານ 18.5 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2015.²³ ສປປ ລາວ ໄດ້ຍ້າຄືນຄວາມໝາຍໜັ້ນໃນການຕໍ່ສູ້ກັບໄພອຶດຫິວ ແລະ ການຂາດສານອາຫານ ໂດຍການປະກາດຮັບຮອງເອົາຂໍ້ແຂ່ງຂັນແຫ່ງຊາດເພື່ອລົບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ ໃນເດືອນພຶດສະພາ ປີ 2015 ແລະ ຜ່ານຍຸດທະສາດໃນການພັດທະນາກະສິກາ, ຍຸດທະສາດໄພຊະນາການແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ.

ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຄວາມຄືບໜ້າ, ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ສາມາດບັນລຸເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາໃນການຫຼຸດຜ່ອນບັນຫານ້ຳໜັກຕໍ່າກວ່າເກນ ແລະ ເດັກເຕ້ຍ. ໃນປີ 2016/2017, ປະມານ 33 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່າກວ່າຫ້າປີ ແມ່ນເຕ້ຍກວ່າເກນອາຍຸ ແລະ 9 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນຈ່ອຍຜອມ. ບັນຫາການຂາດສານອາຫານຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມກັນເຊິ່ງຕິດພັນກັບຮູບແບບຂອງຄວາມທຸກຍາກ. ບັນຫາເດັກເຕ້ຍຢູ່ເຂດຊົນນະບົດທີ່ບໍ່ມີຫົນທາງເຂົ້າເຖິງບ້ານແມ່ນມີອັດຕາສູງກວ່າສອງເທົ່າເມື່ອທຽບກັບເດັກທີ່ຢູ່ເຂດຕົວເມືອງ. ບັນຫາເດັກເຕ້ຍຢູ່ໃນກຸ່ມຊົນເຜົ່າໃນບາງເຂດພູສູງແມ່ນມີອັດຕາສູງກວ່າເກືອບສອງເທົ່າເມື່ອທຽບກັບເດັກຢູ່ເຂດທົ່ງພຽງ. ອັດຕາເດັກເຕ້ຍໃນເດັກນ້ອຍຈາກຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດແມ່ນ ສູງກວ່າສາມເທົ່າເມື່ອທຽບກັບເດັກນ້ອຍທີ່ມາຈາກຄົວເຮືອນທີ່ຮັ່ງມີທີ່ສຸດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໃນຄົວເຮືອນທີ່ຮັ່ງມີກໍຍັງມີອັດຕາເດັກເຕ້ຍເຖິງ 20 ສ່ວນຮ້ອຍ.²⁴

ສາຍເຫດຂອງການຂາດໄພຊະນາການຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂຢ່າງພຽງພໍ.²⁵ ບັນຫາດັ່ງກ່າວແມ່ນເນື່ອງມາຈາກການລ້ຽງດູເດັກແດງ ແລະ ເດັກນ້ອຍທີ່ບໍ່ຖືກວິທີ (ລວມທັງອັດຕາການລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມແມ່ສໍາລັບເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 6 ເດືອນແມ່ນຍັງຕໍ່າ), ການຂາດໄພຊະນາການທີ່ດີສໍາລັບແມ່, ອັດຕາການເກີດລູກທີ່ສູງໃນໄວຈະເລີນພັນໃນບາງຊົນເຜົ່າ ແລະ ການສຶກສາຂອງແມ່ຍິງທີ່ຍັງ

ຕໍ່າ. ເດັກທີ່ເກີດຈາກແມ່ຍິງທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາແມ່ນມີອັດຕາການເປັນເດັກເຕ້ຍສູງເຖິງສີ່ເທົ່າເມື່ອທຽບກັບເດັກທີ່ເກີດຈາກແມ່ທີ່ມີການສຶກສາໃນຂັ້ນມັດທະຍົມຕົ້ນຂຶ້ນໄປ.²⁶

ການຂາດການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານຍັງເປັນບັນຫາທີ່ສໍາຄັນ. ໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານລວມທັງການເສື່ອມໂຊມຂອງດິນປູກຝັງແລະການຫຼຸດລົງຂອງຜົນຜະລິດ, ເຊື່ອມໂຍງກັບການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຈໍານວນປະຊາກອນ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງໂຄງການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່, ການເຂົ້າເຖິງລະບົບຊົນລະປະທານຍັງມີຈໍາກັດ, ວິທີການປູກຝັງຍັງເອື້ອຍອີງໃສ່ນໍ້າຝົນເທົ່ານັ້ນ, ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໃນສັດລ້ຽງ, ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຂອງຊາວນາໃນການຊອກຫາທາງເລືອກໃນການສ້າງເສດຖະກິດທີ່ຖືກກົດໝາຍມາທົດແທນການປູກຝັງ²⁷, ການປັບໂຕໃຫ້ທົນທານຕໍ່ໄພທໍາມະຊາດທີ່ຍັງຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າ, ບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ລບຕ ທີ່ເຮັດໃຫ້ດິນປູກຝັງບໍ່ມີຄວາມປອດໄພ. ເຊິ່ງປະມານ 11 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄົວເຮືອນເຂດຊົນນະບົດມີການບໍລິໂພກອາຫານບໍ່ຖືກຕາມຄາດໝາຍການບໍລິໂພກອາຫານ.²⁸

ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກ: ການຂາດສານອາຫານແມ່ນໄດ້ຮັບການຕິດຕາມຈາກຕາຕະລາງຄວາມສົມດູນຂອງອາຫານ ແລະ ຕາຕະລາງອາຫານທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກ ໂດຍອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ຂອງ ສປຊ (FAO)²⁹ ເປັນໄລຍະເວລາສາມປີ. ການຂາດສານອາຫານໄດ້ຖືກວັດແທກໃນການສໍາຫຼວດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ການບໍລິໂພກຂອງຄົວເຮືອນທຸກໆ 5 ປີ (LECS) ທີ່ໄດ້ສ້າງເປັນອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາກອນທີ່ຢູ່ໃຕ້ເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກດ້ານອາຫານເຊິ່ງໝາຍເຖິງຜູ້ທີ່ບໍລິໂພກອາຫານໜ້ອຍກວ່າຄວາມຕ້ອງການພະລັງງານຂັ້ນຕໍ່າໃນອັດຕາ 2,100 ກາລໍລີຕໍ່ຄົນ/ຕໍ່ມື້. ເປັນຄັ້ງທໍາອິດທີ່ການສໍາຫຼວດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ການບໍລິໂພກຂອງຄົວເຮືອນ (LECS) ຈະວັດແທກລະດັບຄວາມສ່ຽງການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານຂອງປະຊາກອນທີ່ຫຼຸດລົງຫຼືຮ້າຍແຮງຂຶ້ນອີງຕາມບັນທັດຖານປະສົບການຂອງຄວາມສ່ຽງການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ (FIES). ເດັກນ້ອຍທີ່ຂາດສານອາຫານແມ່ນໄດ້ຮັບການວັດແທກໂດຍການສໍາຫຼວດການວັດແທກຮ່າງກາຍມະນຸດຕາມຫຼັກວິທະຍາສາດເຊິ່ງບໍ່ໄດ້ສໍາຫຼວດທຸກປີ. ກົນໄກຕ່າງໆຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ມີ

ການກຳນົດເພື່ອຕິດຕາມບັນຫາເດັກຂາດສານອາຫານໃຫ້ເປັນປະຈຳ ຍິ່ງຂຶ້ນເຊັ່ນ: ການເຝົ້າລະວັງສະເພາະກຸ່ມສະເພາະພື້ນທີ່ ແລະ/ຫຼືວິທີການປະເມີນຜົນແບບວ່ອງໄວ. ຍັງມີຄວາມຕ້ອງການຂໍ້ມູນເປັນຈຳນວນຫຼາຍກ່ຽວກັບໂພຊະນາການຂອງແມ່ຍິງ ໄວຈະເລີນພັນຢູ່ ສປປ ລາວ. ການອອກແບບການສຳຫຼວດ ແລະ ການສຳຫຼວດການກະສິກຳທົ່ວປະເທດໃນອະນາຄົດຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຊື່ອມສານວິທີການວັດແທກຜົນຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ລາຍຮັບຂອງຜູ້ຜະລິດອາຫານຂະໜາດນ້ອຍໂດຍແຍກຕາມເພດ. ໃນປະຈຸບັນ, ຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນຕົວແທນຂອງ *ມູນຄ່າເພີ່ມດ້ານກະສິກຳຕໍ່ຫົວໜ່ວຍແຮງງານ* ແມ່ນຍັງບໍ່ແທດໝາະກັບສະພາບຕົວຈິງເທື່ອ.

2.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ວາງບູລິມະສິດ ແຕ່ລະຍຸດທະສາດດັ່ງນີ້:

- **ເລັ່ງລັດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການພັດທະນາກະສິກຳ 2020.** ຍຸດທະສາດນີ້ສະໜັບສະໜູນການຫັນປ່ຽນຈາກການຜະລິດກະສິກຳແບບກຸ້ມຕົນເອງຫັນມາເປັນການຜະລິດເພື່ອສະໜອງໃຫ້ຕະຫຼາດທີ່ມີການດັດປັບໃຫ້ເຂົ້າກັບສະພາບການປ່ຽນແປງທາງດ້ານດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ສຸມໃສ່ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ. ມາດຕະການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆລວມມີການເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດຂອງສະມາຄົມຊາວກະສິກອນ, ປັບປຸງໂຄງລ່າງພື້ນຖານດ້ານການຜະລິດກະສິກຳ, ຍົກລະດັບເຕັກໂນໂລຊີ, ແລະ ເສີມສ້າງການເຂົ້າເຖິງປັດໃຈທີ່ຈຳເປັນແລະຜະລິດຕະພັນທາງການເງິນ

ເຊິ່ງຈະຊ່ວຍສ້າງມູນຄ່າເພີ່ມໃຫ້ແກ່ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳຂອງຊາວກະສິກອນ.

- **ເລັ່ງລັດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຍຸດທະສາດດ້ານໂພຊະນາການແຫ່ງຊາດເຖິງ ປີ 2025 ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານ 2016-2020.** ແຜນດັ່ງກ່າວແມ່ນສຸມໃສ່ການແກ້ໄຂບັນຫາການຂາດໂພຊະນາການຂອງຫຼາຍຂະແໜງການ, ໂດຍເນັ້ນໜັກໃສ່ໂພຊະນາການສະເພາະ ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ລະອຽດອ່ອນດ້ານໂພຊະນາການ ທີ່ມີຢູ່ໃນບັນດາເມືອງທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ. ລັດຖະບານ ຍັງໄດ້ເລັ່ງຜັນຂະຫຍາຍ ໂຄງການ “1,000 ວັນທຳອິດ”³⁰ (ນັບແຕ່ກ່ອນຖືພາຈົນເຖິງອາຍຸສອງປີ) ໂດຍການປັບປ່ຽນພຶດຕິກຳ.
- **ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການໃຫ້ການບໍລິການ ແກ່ຜູ້ທີ່ຂາດແຄນທີ່ສຸດ,** ໂດຍນຳໃຊ້ຍຸດທະສາດການມີສ່ວນຮ່ວມ. ຍຸດທະສາດການມີສ່ວນຮ່ວມນີ້ ຕິດພັນກັບການສົ່ງເສີມຄວາມກ້າວໜ້າໃຫ້ແກ່ແພດອາສາສະໝັກຂັ້ນບ້ານ, ກຸ່ມຊາວກະສິກອນ ແລະ ພະນັກງານຊ່ວຍວຽກຂັ້ນບ້ານໃຫ້ຮັບຄວາມຮູ້ ແລະ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທີ່ຈຳເປັນ. ກຸ່ມທີ່ຂາດແຄນທີ່ສຸດ ທີ່ເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຕ່າງໆໄດ້ຕໍ່າ, ແລະ ມີອັດຕາເດັກເຕ້ຍທີ່ຍັງສູງ ຢູ່ນັ້ນ ແມ່ນປະຊາກອນທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຊົນນະບົດທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າບ້ານ (ປະກອບມີ 7 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງປະຊາກອນທັງໝົດໃນປີ 2011/12), ຄົວເຮືອນໃນກຸ່ມທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ (19 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຈຳນວນທັງໝົດ), ຄອບຄົວທີ່ແມ່ຍິງບໍ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາ ຫຼື ໄດ້ຮັບການສຶກສາຕໍ່າ (21 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຈຳນວນທັງໝົດ) ແລະ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ (33 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຈຳນວນທັງໝົດ).³¹

3

ມີສະໜາ ແລະ ຊີວິດ ການເປັນຢູ່ທີ່ດີ

ໄຂ້ມາສາເຫຍື້ອເພີ່ມຂຶ້ນ
ມີອາກາດໂຕ້ຂອງ ສປປ ລາວ

$\frac{2}{3}$ ຂອງລູກຢ່ວຍເປັນລັກສະນະໂລກ
ບໍ່ໄດ້ອິນການກວດ & ຢິນບົວ

ຈຳນວນຜູ້ຕິດເຊື້ອ HIV ໃໝ່ເພີ່ມຂຶ້ນ: ສູງກວ່າ
800 -1,000 ຄົນ ໃນປີ 2015
ແລະຍາດໄພຮີໂອລະຍາດ ໃນປີ
2015, ຄວບຄຸມ

**ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການ
ສຸຂະໄນາຍ
ໃນປະຈຸບັນ**

1990-2015:
ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກລຸ່ມ 5 ປີ
ໄດ້ຫຼຸດລົງຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015; Ministry of Public Works and Transport, ASEAN-Asian Transport Partnership; Lao Population and Housing Census; Ministry of Health estimation; National Strategic and Action Plan 2016-2020

ເປົ້າໝາຍທີ 3: ຮັບປະກັນການມີສຸຂະພາບແລະຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີ

3.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ

ສປປ ລາວ ບັນລຸເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນຈຳນວນອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ (MMR) ໄດ້ສາມສ່ວນສີ່ ທຽບກັບອັດຕາໃນປີ 1990. ໃນໄລຍະສອງທົດສະວັດຜ່ານມາ, ອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ຫຼຸດລົງຈາກ 1,100 ຕໍ່ອັດຕາການເກີດມີຊີວິດໃນ 100,000 ຄົນ ໃນປີ 1990 ມາເປັນປະມານ 220 ໃນປີ 2013 (ປະເມີນໂດຍອົງການເຄືອຂ່າຍສະຫະປະຊາຊາດ³²) ແລະ 206 ໃນປີ 2015 ໂດຍອີງຕາມຜົນການສຳຫຼວດປະຊາກອນລາວທົ່ວປະເທດ. ເຖິງວ່າບັນດາໂຮງໝໍໃຫຍ່ສາມາດໃຫ້ບໍລິການຜ່າຕັດເກີດລູກ, ການບໍລິການຜະດຸງຄັນ ແລະ ບໍລິການເດັກເກີດໃໝ່ ຫຼື ເດັກແດງ ຂັ້ນພື້ນຖານແບບສຸກເສີນ ແມ່ນມີຢູ່ທຸກໆເມືອງແຕ່ອັດຕາການສາຍຊີວິດຂອງແມ່ກໍຍັງສູງຢູ່.

ສປປ ລາວ ມີຄວາມຄືບໜ້າຫຼາຍໃນການຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າຫ້າປີ ແລະ ເດັກແດງ. ໃນປີ 2015, ອັດຕາເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນຫຼຸດລົງເຄິ່ງໜຶ່ງຈາກປີ 1990. ການສຳຫຼວດຄັ້ງລ່າສຸດໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າໃນປີ 2016/2017 ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີແມ່ນຫຼຸດລົງ 46 ກໍລະນີ ຕໍ່ອັດຕາການເກີດ 1,000 ຄົນ ຊຶ່ງເປັນການບັນລຸເປົ້າໝາຍທີ່ສຳຄັນ. ວຽກງານສັກຢາກັນພະຍາດ ຫຼື ການນຳໃຊ້ວັກຊີນກັນພະຍາດແມ່ນມີຄວາມຄືບໜ້າເປັນກ້າວໆ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະຍັງຕໍ່າກວ່າລະດັບທີ່ກຳນົດໃນການສ້າງພູມຄຸ້ມກັນລະດັບຊຸມຊົນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການແຜ່ລາມຂອງໂລກລະບາດກໍຕາມ.

ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ທີ່ຍັງສູງ ແມ່ນຍ້ອນການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິການຍັງບໍ່ພຽງພໍ, ໂພຊະນາການ ແລະ ການນຳໃຊ້ວິທີການຄຸມກຳເນີດຍັງຕໍ່າ. ປະມານ 64 ສ່ວນຮ້ອຍ (2016/17) ຂອງການເກີດລູກ ທີ່ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອໂດຍແພດທີ່ມີຄວາມຊຳນານ³³ ແລະ 64.5 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນເກີດລູກຢູ່ສະຖານບໍລິການທາງດ້ານສາທາລະນະສຸກ (2016/2017) ຊຶ່ງເປັນການສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຄືບໜ້າທີ່ດີຂຶ້ນເມື່ອທຽບໃສ່ການສຳຫຼວດປີ 2011/12. ຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິການ ແລະ ລະບົບການສົ່ງຕໍ່ປິ່ນປົວ ຍັງຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນຕື່ມ. ອັດຕາຂອງໂລກເລືອດຈາງທີ່ສູງ, ການນຳໃຊ້ວິທີການຄຸມກຳເນີດທີ່ຕໍ່າ³⁴ ແລະ ອັດຕາຂອງພາວະຈະເລີນ

ພັນທີ່ສູງ ຍັງເປັນສາເຫດຕົ້ນຕໍທີ່ພາໃຫ້ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ຍັງສູງ. ໃນກຸ່ມແມ່ຍິງທີ່ແຕ່ງງານ ແລະ ຍັງເປັນໂສດແມ່ນມີຄວາມຕ້ອງການໃນການຄຸມກຳເນີດແບບທັນສະໄໝຊຶ່ງໃນປະຈຸບັນແມ່ນຍັງບໍ່ສາມາດຕອບສະໜອງໄດ້ (28 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2016/17).

ການຖືພາຂອງໄວໜຸ່ມຕ້ອງໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່. ເຖິງວ່າຈະສາມາດບັນລຸອັດຕາການເກີດລູກໃນໄວໜຸ່ມ 83 ກໍລະນີ ຕໍ່ການເກີດມີຊີວິດ 1000 ຄົນ (ເປົ້າໝາຍແຫ່ງຊາດແມ່ນ 90), ອັດຕານີ້ຍັງຖືວ່າເປັນອັດຕາທີ່ສູງທີ່ສຸດໃນພາກພື້ນ. ອັດຕາການເກີດລູກໃນໄວໜຸ່ມທີ່ສູງ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຈັດລຽງບຸລິມະສິດຂອງການມີຢາຄຸມກຳເນີດ ແລະ ການນຳໃຊ້ການຄຸມກຳເນີດໂດຍສະເພາະໃນກຸ່ມແມ່ຍິງໄວໜຸ່ມທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ແຕ່ງງານ ເຊິ່ງຍັງພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດັ່ງກ່າວເຖິງຈະມີນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການວາງແຜນເອົາລູກຫ່າງ.³⁵ ອັດຕາດັ່ງກ່າວແມ່ນຍັງສູງໃນກຸ່ມໄວໜຸ່ມທີ່ມີການສຶກສາໃນລະດັບຕົ້ນ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາເລີຍ ຫຼື ຜູ້ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຊົນນະບົດທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ.

ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບໃນອັດຕາການປົກຄຸມດ້ານການບໍລິການສຸຂະພາບແມ່ ແລະ ເດັກ ແມ່ນຍັງເຫັນໄດ້ແຈ້ງ. ອັດຕາການປົກຄຸມທີ່ຕໍ່າທີ່ສຸດ ແມ່ນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ, ຢູ່ໃນກຸ່ມແມ່ຍິງທີ່ມີລະດັບການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ ຫຼື ບໍ່ມີການສຶກສາ, ແມ່ຍິງທີ່ມາຈາກຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ, ແລະ ແມ່ຍິງຈາກຊົນເຜົ່າທີ່ຢູ່ໃນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ. ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທີ່ແຕກໂຕນກັນຢ່າງສິ້ນເຊີງລະຫວ່າງກຸ່ມທຸກຍາກ: ໃນປີ 2011/12 ກຸ່ມທີ່ຮັ່ງມີທີ່ສຸດ ແລະ ກຸ່ມທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນເຖິງ 80 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນອັດຕາການປົກຄຸມການບໍລິການດ້ານສຸຂະພາບຂອງແມ່. ອັດຕາການເສຍຊີວິດ ແມ່ນຍັງສູງຫຼາຍໃນເດັກທີ່ມາຈາກຄົວເຮືອນທຸກຍາກທີ່ສຸດ ແລະ/ຫຼື ຢູ່ໃນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ແລະ ເດັກທີ່ເກີດຈາກແມ່ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາ, ແມ່ທີ່ເປັນໄວໜຸ່ມ ແລະ ແມ່ທີ່ອາຍຸສູງ (ອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 34 ປີ).³⁶

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວການແຜ່ລະບາດຂອງເຊື້ອ HIV ແມ່ນຕໍ່າ. ການແຜ່ລະບາດຂອງເຊື້ອ HIV ໃນກຸ່ມສາວບໍລິການແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບທີ່ຄົງທີ່ (ໜຶ່ງສ່ວນຮ້ອຍ) ແຕ່ອັດຕາການຕິດເຊື້ອແມ່ນມີ

ທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນໃນກຸ່ມເພດຊາຍທີ່ມີເພດສໍາພັນກັບເພດຊາຍ ຈາກ 1.6 ໃນປີ 2014 ມາເປັນ 2.4 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2017. ລະດັບຄວາມຮັບຮູ້ທົ່ວໄປກ່ຽວກັບໂລກ HIV ແມ່ນຍັງຕໍ່າ.³⁷ ຄວາມຄືບໜ້າກ່ຽວກັບສາມຄາດໝາຍຂອງສາກົນ ໃນການ ຂະຫຍາຍການປິ່ນປົວພະຍາດ HIV ພາຍຫຼັງປີ 2015³⁸ ແມ່ນມີ ຂໍ້ຈຳກັດຍ້ອນຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າເຖິງປະຊາກອນທີ່ຕິດເຊື້ອ HIV (PLHIV) ແລະ ການໂອນຕໍ່ການປິ່ນປົວ. ໃນປີ 2017, ປະມານ 75 ສ່ວນຮ້ອຍ (11,876 ຄົນ) ຂອງຈານວນ ປະຊາກອນທີ່ຄາດຄະເນວ່າຕິດເຊື້ອ HIV ຢູ່ ສປປ ລາວ ຮັບຮູ້ ເຖິງສະຖານະຂອງຕົນເອງທີ່ມີເຊື້ອ HIV; ແລະ 47 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຜູ້ທີ່ຮັບຮູ້ເຖິງສະພາບການຕິດເຊື້ອຂອງຕົນເອງ ແມ່ນໄດ້ ຮັບການປິ່ນປົວດ້ວຍຢາຕ້ານໄວຣັສ HIV ດ້ວຍຢາຫຼາຍຊະນິດ ທີ່ຍັງຖືວ່າຕໍ່າກວ່າຄາດໝາຍສາກົນ. ປະມານ 75 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວດ້ວຍຕົວຢ່າງກ່າວ ແມ່ນຄວບຄຸມ ປະລິມານໄວຣັສໄວ້ໄດ້.³⁹

ສປປ ລາວ ບັນລຸໄດ້ຫຼາຍກວ່າ 90 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງອັດຕາການ ປິ່ນປົວເດັກນ້ອຍທີ່ໄດ້ຮັບການຍິ່ງຢືນວ່າມີເຊື້ອມາລາເລຍ⁴⁰ ແຕ່ ວ່າ ການກັບຄືນມາແຜ່ລະບາດຂອງໄຂ້ມາລາເລຍ ຍັງສືບຕໍ່ເປັນ ໄພຄຸກຄາມ. ນັບແຕ່ປີ 2000 ເຖິງ 2011, ກໍລະນີຕິດເຊື້ອໄຂ້ ມາລາເລຍ ແລະ ການເສຍຊີວິດ ໄດ້ຫຼຸດລົງເຄິ່ງໜຶ່ງ. ນັບແຕ່ ເດືອນທັນວາ 2011, ການແຜ່ລະບາດຂອງສາຍພັນຍຸງທີ່ຕ້ານຢາ artemisinin ໄດ້ຮັບການຍິ່ງຢືນວ່າເປັນສາເຫດການເພີ່ມຂຶ້ນ ຢ່າງວ່ອງໄວຂອງຜູ້ທີ່ຕິດເຊື້ອ ແລະ ເສຍຊີວິດ. ຄວາມຕ້ອງການ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ໂຄງການກໍ່ສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ທີ່ຢູ່ໃກ້ ຫຼື ຢູ່ ໃນບໍລິເວນປ່າໄມ້, ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍຢູ່ເຂດຊາຍແດນ ເພີ່ມ ຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະຕິດເຊື້ອມາລາເລຍຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ. ການປົກຄຸມຂອງການນອນໃນມຸ້ງ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການ ບັບປຸງ: ຈາກການສຳຫຼວດໃນປີ 2016 ໃນສາມແຂວງທີ່ມີ ບັນຫາການລະບາດຂອງມາລາເລຍທີ່ສູງ ພົບວ່າມີພຽງແຕ່ 74.3 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ທີ່ນຳໃຊ້ມຸ້ງ ຍ້ອມນ້ຳຢາຊະນິດຍາວນານ.⁴¹

ອັດຕາຄວາມສໍາເລັດ ໃນການປິ່ນປົວພະຍາດວັນນະໂລກ ແມ່ນ ສູງກວ່າ 90 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ນັບແຕ່ປີ 1990 ເຖິງ 2014, ສປປ ລາວ ໄດ້ຫຼຸດການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດວັນນະໂລກ ທຸກ ຮູບແບບໄດ້ເຄິ່ງໜຶ່ງ. ການຕິດເຊື້ອວັນນະໂລກຍັງຫຼຸດລົງແຕ່ ການເສຍຊີວິດຈາກຕິດເຊື້ອວັນນະໂລກແມ່ນຍັງບໍ່ມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດ ລົງ.⁴² ການກວດພະຍາດວັນນະໂລກຈາເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການ

ບັບປຸງໂດຍດ່ວນ: ປະມານໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງກໍລະນີຕິດເຊື້ອ ແມ່ນຖືກກວດພົບ ແລະ ສ່ວນທີ່ເຫຼືອ ແມ່ນຍັງຄົງບໍ່ທັນຮັບ ການປິ່ນປົວພະຍາດ ແລະ ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວ.⁴³

ພະຍາດທີ່ບໍ່ຕິດຕໍ່ (NCDs) ແລະ ການບາດເຈັບ ເປັນເຫດທີ່ພາ ໃຫ້ເກີດໄພຂົ່ມຂູ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ປະມານ 48 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງການ ເສຍຊີວິດທັງໝົດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນປີ 2014 ແມ່ນມາຈາກ ພະຍາດທີ່ບໍ່ຕິດຕໍ່.⁴⁴ ອົງການອະນາໄມໂລກໄດ້ການິດປັດໄຈ ຄວາມສ່ຽງຂອງຜູ້ໃຫຍ່, ໃນນັ້ນ ອັດຕາຄວາມສ່ຽງສູງແມ່ນຜູ້ທີ່ ສູບຢາ.⁴⁵ ປະມານ 9 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດທັງໝົດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ມີສາເຫດມາຈາກການບາດເຈັບພາຍນອກ.⁴⁶ ຈາກ ສະຖິຕິການເກີດອຸບັດຕິເຫດຕາມທ້ອງຖະໜົນ ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ເຖິງການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອັດຕາການເສຍຊີວິດຈາກອຸບັດຕິເຫດ ຕາມທ້ອງຖະໜົນ, ຈາກ 8.6 ກໍລະນີຕໍ່ 100,000 ຄົນ ໃນປີ 2006 ມາເປັນ 15.3 ກໍລະນີຕໍ່ 100,000 ໃນປີ 2015.⁴⁷ ການເພີ່ມຂຶ້ນນີ້ ສ່ວນໃຫຍ່ຕິດພັນກັບສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງ ເສັ້ນທາງທີ່ບໍ່ປອດໄພ, ການຂະຫຍາຍເສັ້ນທາງຢ່າງໄວວາ, ການ ເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຈໍານວນພາຫະນະ ແລະ ລົດຈັກ, ແລະ ຜູ້ຂັບຂີ່ ພາຫະນະທີ່ດ້ອຍປະສິບການ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດທີ່ຈຳກັດ ໃນການບັງຄັບໃຊ້ລະບຽບກົດໝາຍຈາລະຈອນຢ່າງເຄັ່ງຄັດ.

ການຈົກຖົງຈ່າຍເອງເຂົ້າໃນການປິ່ນປົວສຸຂະພາບແມ່ນຍັງ ເປັນແຫຼ່ງເງິນຕົ້ນຕໍສໍາລັບການປິ່ນປົວສຸຂະພາບ. ຄວາມຕໍ່ເນື່ອງ ຂອງອັດຕາການໃຊ້ເງິນສ່ວນຕົວເຂົ້າໃນການປິ່ນປົວແມ່ນຍັງຢູ່ ໃນລະດັບສູງ (45 ສ່ວນຮ້ອຍໃນປີ 2016) ເຊິ່ງຍັງເປັນສິ່ງທ້າ ທາຍຫຼັກພາຍໃນປະເທດ ສໍາລັບການບັນລຸຄາດໝາຍການປົກ ຄຸມສຸຂະພາບທົ່ວປວງຊົນ (Universal Health Coverage) ຢູ່ ສປປ ລາວ ຍັງເອື້ອຍອີງໃສ່ອົງການກອງທຶນ ໂລກ ແລະ ອົງການກາວິ - “ພັນທະມິດເພື່ອຢາກັນພະຍາດ”- ໃນດ້ານການສະໜອງທຶນເຂົ້າໃນການສັກຢາກັນພະຍາດ, ມາລາ ເລຍ, ວັນນະໂລກແລະແຜນງານຕ້ານ HIV/ໂລກເອດ. ສປປ ລາວ ໄດ້ກ້າວເຂົ້າສູ່ໄລຍະການຂ້າມຜ່ານຂອງ ອົງການກາວິ ຢ່າງ ເລັ່ງລັດໃນປີ 2017, ເຊິ່ງປັດຈຸບັນ ສປປ ລາວ ພວມດໍາເນີນຂັ້ນ ຕອນການຂ້າມຜ່ານ. ນອກນັ້ນ, ສປປ ລາວ ຕ້ອງໄດ້ເລັ່ງລັດ ຄວາມຄືບໜ້າໃນການບັນລຸຄາດໝາຍອັດຕາການປົກຄຸມການ ຮັບປະກັນສຸຂະພາບຢ່າງທົ່ວເຖິງ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນກໍຕ້ອງ ສາມາດຄຸ້ມຄອງການຂ້າມຜ່ານຈາກການນໍາໃຊ້ງົບປະມານຈາກ ພາຍນອກມາເປັນງົບປະມານທີ່ສາມາດຍືນຍົງ ແລະ ຄາດຄະເນ ໄດ້ກ່ວາ.

ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກ: ລະບົບການລາຍງານ ກ່ຽວກັບ ເປົ້າໝາຍເກົ່າ (ເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາ) ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການທົບທວນ ແລະ ບັນດາຄາດໝາຍໃໝ່ ສຳລັບ ປພຍ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການພັດທະນາຕື່ມອີກ. ລະບົບ ຂໍ້ມູນສາທາລະນະສຸກ ແລະ ລະບົບການຈັດທະບຽນ ແລະ ສະຖິຕິພົນລະເມືອງຂອງລັດຖະບານ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການເສີມສ້າງ ຄວາມເຂັ້ມແຂງຕື່ມ. ຄວາມບໍ່ສົມບູນຂອງລະບົບເຫຼົ່ານີ້ ສົ່ງຜົນ ກະທົບຕໍ່ຄຸນນະພາບພາບຂອງຂໍ້ມູນການບໍລິການ. ບັນດາການສຳ ຫຼວດຕ່າງໆເປັນຕົ້ນແມ່ນ ການສຳຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ ຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ກັບການກວດທຽບຄືນຂໍ້ມູນ ຂອງແຕ່ລະຂະແໜງການ ແລະ ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມແຕກ ໂຕນທີ່ສູງຂອງຂໍ້ມູນການບໍລິການສຸຂະພາບ ໃນບາງຕົວຊີ້ບອກ ເຊັ່ນ: ດ້ານການປ້ອງກັນພະຍາດ ແລະ ການພະດຸກຄັນ. ການ ປັບປຸງລະບົບການຕິດຕາມແຫ່ງຊາດຍັງຕ້ອງມີການກຳນົດ ແລະ ລວມເອົາຕົວຊີ້ບອກຂອງ ປພຍ ທີ່ປະຈຸບັນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ກຳນົດ ເຂົ້າໃນບົດລາຍງານຂອງແຕ່ລະຂະແໜງການທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ລະບົບການຕິດຕາມກວດກາທີ່ມີຢູ່ແລ້ວຍັງບໍ່ມີຄວາມສາມາດ ໃນການຕິດຕາມກວດກາຕົວຊີ້ບອກ ສະເພາະກ່ຽວກັບແມ່ຍິງ ໄວຈະເລີນພັນ.

3.2.ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ວາງບູລິມະສິດ ແຕ່ລະຍຸດທະສາດ ດັ່ງນີ້:

- ການປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ, ຄວາມພ້ອມໃຫ້ ບໍລິການ ແລະ ຮັບປະກັນມາດຕະຖານການບໍລິການທີ່ມີຄຸນ ນະພາບ. ທັງນີ້ລວມທັງການຂະຫຍາຍການບໍລິການ ແລະ ປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິການໃນທຸກໆລະດັບ.
- ເລັ່ງລັດການປະຕິຮູບລະບົບສາທາລະນະສຸກ. ກະຊວງ ສາທາລະນະສຸກ ໄດ້ກຳນົດບູລິມະສິດໃນການປັບປຸງຄຸນ

ນະພາບ ແລະ ຄວາມພຽງພໍຂອງພະນັກງານການແພດໂດຍ ສະເພາະແມ່ນຢູ່ເຂດຫ່າງໄກສອກຫລີກ. ການເພີ່ມ ແລະ ຮັກສາລະດັບການສະໜອງທຶນຮອນ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອສະໜອງທຶນສຳລັບອຸປະກອນແພດ ແລະ ເລັ່ງລັດ ແຜນງານຊ່ວຍເຫຼືອໃນເຂດທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ຫ່າງໄກ ສອກຫຼີກ. ການສຶກສາດ້ານສຸຂະພາບ, ສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ການປ້ອງກັນພະຍາດຕ່າງໆຄວນໄດ້ຮັບການປັບປຸງຂຶ້ນຕື່ມ ຕາມລຳດັບ. ລະບົບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພາລາທິການສຳລັບ ອຸປະກອນການແພດ ແລະ ຢາປົວພະຍາດທີ່ຈຳເປັນຄວນ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນເພື່ອຫຼີກລ່ຽງສະພາວະການຂາດ ແຄນອຸປະກອນໃນສາຍຢ່າງເປັນປະຈຳ.⁴⁸

- **ແກ້ໄຂການປະພຶດ ແລະ ປັດໄຈອື່ນໆ ທີ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການ ຮັບມືກັບເຊື້ອ HIV.** ປັດໄຈເຫຼົ່ານີ້ ລວມມີຄວາມເຊື່ອຖືທີ່ ຫລ້າຫລັງ, ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າເຖິງກຸ່ມ ປະຊາກອນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ, ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງ ປະຊາກອນໄວໜຸ່ມ. ຂີດຄວາມສາມາດ ແລະ ການປົກຄຸມ ຂອງການບໍລິການດ້ານສຸຂະພາບທີ່ຈຳກັດ ເປັນສິ່ງທີ່ຖ່ວງ ດຶງການເຊື່ອມສານການກວດ ແລະ ປິ່ນປົວ HIV ເຂົ້າໃນ ລະບົບສາທາລະນະສຸກ.
- **ເພີ່ມຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການຕໍ່ສູ້ກັບ ມາລາເລຍ ຮ່ວມກັບ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາໃນເຂດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ.** ສປປ ລາວ ໄດ້ມີ ຄວາມມຸ້ງໝາຍທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ບັນລຸການກຳຈັດມາລາເລຍ ໃຫ້ໝົດໄປພາຍໃນປີ 2030,⁴⁹ ໂດຍຮ່ວມກັນກັບ ຈີນ ມຽນມ້າ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ.

4 ມີການສຶກສາທີ່ມີ ຄຸນນະພາບ

ສູງສຸດ: Lao PDR Country Analysis Report 2016; UNESCO Institute for Statistics; 2012 Early Grade Learning Assessment; Lao PDR; Ministry of Education and Sports; Education Management Information System; Ministry of Education Statistics Report 2014-2015/2015-2016; Education and Sports Sociatic Center; Lao Population and Housing Census 2015; Conference of Ministers of Education of Francophone countries

ເປົ້າໝາຍທີ 4: ການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບ

4.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ

ສປປ ລາວ ໄດ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍໃນການຮັບປະກັນໃຫ້ທຸກຄົນໄດ້ເຂົ້າຮຽນຊັ້ນປະຖົມຢ່າງທົ່ວເຖິງ. ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນສຸດທິ (NER) ຊັ້ນປະຖົມ ບັນລຸໄດ້ 98.5 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2016. ສປປ ລາວ ມີໂຮງຮຽນປະຖົມສອງແບບຄື: ໂຮງຮຽນປະຖົມສົມບູນ ແລະ ບໍ່ສົມບູນ. ໂຮງຮຽນປະຖົມບໍ່ສົມບູນແມ່ນບໍ່ສາມາດສະໜອງການສຶກສາລະດັບປະຖົມໄດ້ຢ່າງຄົວຖ້ວນ ເນື່ອງຈາກຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານພື້ນຖານໂຄງລ່າງ. ສ່ວນໂຮງຮຽນປະຖົມສົມບູນແມ່ນສາມາດສະໜອງການສຶກສາລະດັບປະຖົມໄດ້ແບບຄົບຖ້ວນແຕ່ ບໍ່ 1 ຮອດ ບໍ່ 5. ໃນປີທີ່ຜ່ານມາການຂະຫຍາຍການກໍ່ສ້າງໂຮງຮຽນປະຖົມສົມບູນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ໄດ້ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ເດັກນ້ອຍຈຳນວນຫຼາຍສາມາດສຳເລັດການຮຽນຈົບຊັ້ນປະຖົມຄື: 80.9 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງໂຮງຮຽນປະຖົມທັງໝົດໃນປີ 2015/16 ແມ່ນເປັນໂຮງຮຽນປະຖົມສົມບູນ (ຈາກ 48 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2007/08). ດ້ວຍເຫດນັ້ນຄວາມແຕກໂຕນທາງດ້ານຕົວເລກຂອງອັດຕາການເຂົ້າຮຽນຊັ້ນປະຖົມແມ່ນຫຼຸດລົງຈາກ 30 ສ່ວນ ໃນປີ 2007 ລົງມາຢູ່ປະມານ 5 ສ່ວນ ໃນປີ 2015/16.⁵⁰⁵¹

ສປປ ລາວ ບັນລຸໄດ້ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໃນການສຶກສາຊັ້ນປະຖົມ. ດັດຊະນີຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ (GPI) ຄິດໄລ່ກັບອັດຕາສ່ວນການເຂົ້າຮຽນລວມແມ່ນ 0.98 ແລະ ດັດຊະນີຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ຂອງອັດຕາການຮຽນຈົບແມ່ນ 1.00 ໃນປີ 2017 ໝາຍຄວາມວ່າຈຳນວນເດັກຍິງທີ່ຮຽນຮອດ ບໍ່ 5 ແມ່ນເທົ່າກັນກັບຈຳນວນເດັກຊາຍອີງຕາມອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງກຸ່ມອາຍຸທັງໝົດ. ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໃນການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມແມ່ນຍັງບໍ່ສາມາດບັນລຸໄດ້, ເຊິ່ງໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າດັດຊະນີຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໃນການຮູ້ໜັງສືຍັງຕໍ່າ (ໃນນັ້ນເພດຊາຍແມ່ນສູງກວ່າ) ໃນກຸ່ມຊາວໜຸ່ມ ແລະ ຊາວອອກແຮງງານໂດຍສະເພາະແມ່ນກຸ່ມທີ່ອາຍຸສູງກວ່າ.

ການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດທີ່ພົ້ນເດັ່ນເຊັ່ນດຽວກັນ. ເປົ້າໝາຍອັດຕາການເຂົ້າຮຽນລວມແຫ່ງຊາດ(GER) ສຳລັບການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ແມ່ນບັນລຸໄດ້ 82.2 ສ່ວນຮ້ອຍໃນປີ 2015/16. ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນລວມ ສຳລັບ

ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ ຕໍ່າກວ່າ 20 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນຕົ້ນຊຸມປີ 1990 ມາເປັນ 47.8ສ່ວນຮ້ອຍ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນລວມຊັ້ນມັດທະຍົມ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 67.2 ສ່ວນຮ້ອຍພາຍໃນປີ 2015/16.⁵²

ເດັກນ້ອຍຫຼາຍຄົນ ຍັງຄົງປະລະການຮຽນ, ໂດຍສ່ວນຫຼາຍແມ່ນໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນ. ນັກຮຽນປະຖົມປະມານ 30,000 ຄົນ ປະລະການຮຽນທຸກໆປີ⁵³, ດັ່ງນັ້ນ ອັດຕາລອດເຫຼືອຈົນເຖິງຫ້ອງ ບໍ່ 5 ມີປະມານ 79.6 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2016.⁵⁴ ອັດຕາລອດເຫຼືອມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໃນແຕ່ລະແຂວງຈາກ 59.7 ສ່ວນຮ້ອຍ ຢູ່ ແຂວງສາລະວັນ ເຖິງ 95.5 ສ່ວນຮ້ອຍ ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ (2015/16). ເດັກຂາດຄວາມພ້ອມໃນການເຂົ້າໂຮງຮຽນເປັນປັດໄຈສຳຄັນທີ່ພາໃຫ້ເດັກນ້ອຍປະລະການຮຽນ. ການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາກ່ອນໄວຮຽນ ແມ່ນຍັງມີຄວາມຈຳກັດ. ປະມານ 56 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງການລົງທະບຽນເຂົ້າຮຽນໃຫມ່ໃນຊັ້ນ ບໍ່ 1 ແມ່ນໄດ້ຜ່ານການຮຽນຂັ້ນກຽມປະຖົມມາແລ້ວ ໃນປີ 2016, ເຊິ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຢູ່ໃນເຂດຕົວເມືອງ. ອັດຕາການປະລະການຮຽນ ແລະ ຄວາມແຕກໃນການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມແມ່ນຍັງສູງຫຼາຍ.⁵⁵

ຄຸນນະພາບໂດຍລວມຂອງການຮຽນ ແລະ ການສອນ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງ. ການປະເມີນນັກຮຽນຊັ້ນ ບໍ່ 5 ໃນປີ 2006 ແລະ 2009⁵⁶ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຜົນການຮຽນພາສາລາວທີ່ຍັງຕໍ່າຂອງນັກຮຽນ. ການປະເມີນໃນໄລຍະຜ່ານມາ ໃນປີ 2011/12 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມອ່ອນຫາງດ້ານພາສາລາວ ແລະ ຄະນິດສາດ: ໜຶ່ງສ່ວນສີ່ຂອງນັກຮຽນຊັ້ນ ບໍ່ 4 ບໍ່ມີຄວາມສາມາດໃນການອ່ານໄດ້ດີ.⁵⁷

ເຂດທີ່ຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າເຖິງຍັງສືບຕໍ່ລ້າຫຼັງກວ່າເຂດອື່ນ. ການເຂົ້າໂຮງຮຽນ, ອັດຕາການລອດເຫຼືອ ແລະ ການຮູ້ໜັງສືແມ່ນຍັງຕໍ່າທີ່ສຸດໃນກຸ່ມເດັກນ້ອຍ ແລະ ໄວໜຸ່ມທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ກຸ່ມທີ່ມີແມ່ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາ, ກຸ່ມທີ່ອາໄສໃນຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ, ແລະ ຈຳນວນໜຶ່ງແມ່ນກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ.⁵⁸

ໃນຊຸມຊົນເຫຼົ່ານີ້, ຄວາມຕ້ອງການດ້ານການສຶກສາໂດຍສະເພາະແມ່ນຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາແມ່ນຕໍ່າ.

ການຮູ້ໜັງສືໃນຊາວໜຸ່ມ ຍັງເປັນຄາດໝາຍສູງຊັ້ນ. ເດັກຈຳນວນຫຼາຍ ບໍ່ໄດ້ສືບຕໍ່ຮຽນໜັງສືຈົນເຖິງຊັ້ນມັດທະຍົມ. ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ລັດຖະບານ ໄດ້ວາງແຜນງານການສຶກສານອກລະບົບ ແລະ ຈຳນວນຂອງຜູ້ທີ່ລົງທະບຽນເຂົ້າຮຽນໃນການສຶກສານອກລະບົບ ໃນລະດັບມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ແມ່ນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄຸນນະພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງແຜນງານນີ້ຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍ.

ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກ: ສປປ ລາວ ມີລະບົບຂໍ້ມູນການຄຸ້ມຄອງການສຶກສາ (EMIS) ທີ່ມີປະສິດທິພາບ, ເຊິ່ງໄດ້ສ້າງຂໍ້ມູນເປັນປະຈຳ ໂດຍມີການຈັດແຍກເປັນເພດ ແລະ ມີຄວາມສົມບູນພຽງພໍ ສຳລັບການວາງແຜນປະຈຳປີ. ມີຫຼາຍຕົວຊີ້ບອກຂອງ ປພຍ 4 ທີ່ສາມາດຕິດຕາມໂດຍຜ່ານລະບົບ EMIS. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບອະຊີວະສຶກສາ, ການສຶກສາຊັ້ນສູງ ແລະ ວິຊາຊີບ (TVET) ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີປັບປຸງໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງກັບຂໍ້ມູນການວ່າຈ້າງງານ. ການສຶກສາສຳລັບເດັກພິການຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການປະສານວຽກງານລະຫວ່າງກະຊວງກ່ຽວຂ້ອງ. ການສຳຫຼວດແລະການເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ວ່າປະເທດທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດຕ້ອງເປັນມາດຕະຖານດຽວ: ຜົນຂອງການນຳລາຍງານດ້ວຍຕົນເອງ ແລະ ການທົດສອບອັດຕາການຮູ້ໜັງສືໃນຫຼາຍໆການສຳຫຼວດ ທີ່ໄດ້ຮັບທຶນຈາກຫລາຍຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ແຕກຕ່າງກັນຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍຕໍ່ການຕີຄວາມໝາຍຂອງທ່າອ່ຽງ. ລະບົບການສຶກສາໃນປະຈຸບັນ ຍັງຂາດກົນໄກເພື່ອປະເມີນ ແລະ ລາຍງານແບບປົກກະຕິ ກ່ຽວກັບຄຸນນະພາບ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບຂອງການບໍລິການ. ຂໍ້ມູນປະຈຸບັນກ່ຽວກັບຜົນການຮຽນໃນໂຮງຮຽນປະຖົມ ແມ່ນໄດ້ຮັບການເກັບກຳຜ່ານການປະເມີນຄັ້ງດຽວຫຼືບໍ່ໄດ້ດຳເນີນເປັນປະຈຳໂດຍຄູ່ຮ່ວມງານພາຍນອກ ເຊິ່ງບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານທີ່ເປັນເອກະພາບ.⁵⁹ ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ມີແຜນທີ່ຈະກຳນົດກົນໄກທີ່ເປັນລະບົບ ເພື່ອການວັດແທກທີ່ເປັນມາດຕະຖານ ຂອງຜົນການຮຽນຮູ້ ທີ່ສາມາດຕິດຕາມໄດ້ທຸກໄລຍະ.

4.2.ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ວາງບູລິມະສິດ ແຕ່ລະຍຸດທະສາດດັ່ງນີ້:

- **ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການວາງແຜນດ້ານການເງິນ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມຍືນຍົງທາງດ້ານງົບປະມານ ແລະ ສາມາດຕອບສະໜອງໄດ້ຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງແຕ່ລະບຸລິມະສິດ.** ງົບປະມານດ້ານການສຶກສາ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນງົບປະມານປົກກະຕິທີ່ບໍ່ແມ່ນເງິນເດືອນ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍ. ການຫຼີກລ້ຽງການເພິ່ງພາອາໄສແຫຼ່ງທຶນຈາກພາຍນອກໝາຍຄວາມວ່າ ຈະຕ້ອງໄດ້ຫຼຸດຜ່ອນບັນດາຂໍ້ລິເລີ່ມຕ່າງໆ ທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບບູລິມະສິດຂອງຂະແໜງການ ຫຼື ບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນທາງດ້ານການເງິນ.
- **ການແກ້ໄຂບັນຫາ ຄຸສອນທີ່ບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານ.** ບັນຫານີ້ມີຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ຜົນການຮຽນທີ່ຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າຂອງນັກຮຽນ⁶⁰ ແລະ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການສະໜັບສະໜູນດ້ານວິຊາການ ແລະ ທຶນຮອນ. ເພື່ອເປັນການບັນຈຸ ແລະ ຮັກສາຄຸສອນທີ່ມີຄຸນນະພາບ, ສປປ ລາວ ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຍົກລະດັບຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ ແລະ ການຮັບປະກັນທາງດ້ານຄຸນນະພາບ. ນອກນັ້ນ, ຍັງມີຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໃຫ້ປັບປຸງນະໂຍບາຍດ້ານຊັບພະຍາກອນມະນຸດໃຫ້ເໝາະສົມເປັນຕົ້ນແມ່ນ ການບັນຈຸພະນັກງານຄຸສອນໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການປັບປຸງເງິນເດືອນໃຫ້ດີຂຶ້ນ.⁶¹
- **ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງລະຫວ່າງບັນດາຂະແໜງການເພື່ອຮັບມືກັບການພັດທະນາ ແລະ ການສຶກສາເດັກກ່ອນໄວຮຽນ (ECD/ECE).** ອີງໃສ່ຜົນກະທົບຂອງການກຽມພ້ອມກ່ອນການຮຽນ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບຂອງການສຶກສາ, ການພັດທະນາ ແລະ ການສຶກສາເດັກກ່ອນໄວຮຽນຈະຕ້ອງນຳໃຊ້ວິທີການທີ່ລວມສູນກັບວຽກງານສຸຂະພາບ, ໄພຊະນາການ ແລະ ການສຶກສາສຳລັບຜູ້ປົກຄອງ.
- **ກຳນົດບົດບາດໃຫ້ ສປປ ລາວ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບອາຊຽນ.** ອີງຕາມຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງລະບົບຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບອະຊີວະສຶກສາ, ການສຶກສາຊັ້ນສູງ ແລະ ວິຊາຊີບ (TVET) ໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ສປປ ລາວ ກຳລັງປັບປຸງ ແລະ ທຽບຖານລະບົບດັ່ງກ່າວໃຫ້ໄດ້ຕາມມາດຕະຖານຂອງອາຊຽນ, ແລະ ແກ້ໄຂຊ່ອງຫວ່າງໃນການສະໜອງແຮງງານທີ່ມີຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ ແລະ ມີຄຸນວຸດທິເພື່ອໃຫ້ສາມາດຕອບສະໜອງໃຫ້ແກ່ຄວາມຕ້ອງການທີ່ມີການປ່ຽນຜັນຂອງເສດຖະກິດປະຈຸບັນ.

- ກຳນົດບຸລິມະສິດການສຶກສາການຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດຊີວິດແລະຂະຫຍາຍແຜນງານການຮຽນແບບຍືດຍຸນແລະການສຶກສານອກລະບົບ. ການສະໜອງການເຊື່ອມຕໍ່ເຂົ້າໃນລະບົບການສຶກສາຫລັກ ແລະ ສິ່ງເສີມການຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດຊີວິດ ເຊິ່ງຈະເປັນການກະກຽມທີ່ດີສຳລັບ ສປປ ລາວ ໃນການຫຼຸດພື້ນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ.

ເນື່ອງຈາກວ່າການສຶກສາຕະຫຼອດຊີວິດເປັນນະໂຍບາຍບຸລິມະສິດ, ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາພວມພັດທະນາຍຸດທະສາດ ແລະແຜນການຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດຊີວິດສຳລັບ ສປປ ລາວ, ໂດຍສ້າງໃຫ້ມີວິທີການທີ່ເຮັດໃຫ້ຫຼາຍຂະແໜງສາມາດມີສ່ວນຮ່ວມໃນການອອກແບບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ.

5 ມີຄວາມສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ

ສັດສ່ວນສະມາຊິກສະພາ ທີ່ເປັນເພດຍິງສູງ

27.5%

61% ສູງກວ່າອັດຕາແຕ່ງງານໃນຄອບຄົວ
ທີ່ບໍ່ໄດ້ສົມຄຳຂອງ ເປັນແມ່ຍິງ ໃນປີ 2015

20.2%

ແມ່ຍິງ ແລະ ຜົວຍິງ ອາຍຸ 15 ປີຂຶ້ນໄປມີແຈ້ງວ່າ
ເປັນພິກ ໃຊ້ຄວາມຄຸນແຕ່ງຕັ້ງດ້ານອາງກາຍ ແລະ/ ຫຼື ອາງເວລາ ຈາກສູນວຽກເຮັດ ແລະ ຈາກຄົນອື່ນທີ່
ແມ່ຍິງສ່ວນໃຫຍ່ໃນປີ 2015

ຕູ້ສື່ອັດຕາສ່ວນ ໃນປີ 2015
ຕູ້ຊາຍ 100 ຄົນ ຕໍ່ກັບແມ່ຍິງ 88 ຄົນ

5%

ຂອງແມ່ຍິງໃນລັດຖະບານ
ມີຕໍ່າແໜງຕັດສິນບັນຫາ

ແມ່ຍິງລາວ ໃນປີ 2012

<18 ປີ
1/3
19.4%

ແຕ່ງງານ ໃຫ້ກຳເນີດລູກ

<15 ປີ
1/10
3.6%

ແຕ່ງງານ ໃຫ້ກຳເນີດລູກ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao POP Country Analysis Report 2016; Lao Social Indicators Survey 2011/12; Lao National Survey on Women's Health and Life Experiences 2014; Labour Force Survey 2013; Lao Population and Housing Census 2015

ເປົ້າໝາຍທີ 5: ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ

5.1. ຄວາມຄົບໝ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ

ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນສະພາແຫ່ງຊາດຖືວ່າຢູ່ໃນລະດັບທີ່ສູງສົມຄວນ, ແຕ່ວ່າຈຳນວນແມ່ຍິງໃນຕໍາແໜ່ງບໍລິຫານຍັງມີຈຳນວນທີ່ຕໍ່າ. ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ໄດ້ກຳນົດວ່າ ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງ ຄວນເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 20 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນຕໍາແໜ່ງການນຳຂັ້ນແຂວງ ແລະ ເມືອງ, 10 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນລະດັບບ້ານ, 30 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນລະດັບສູນກາງ, ແລະ 30 ສ່ວນຮ້ອຍ ຢູ່ໃນສະພາແຫ່ງຊາດຊຸດທີ 8. ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນສະພາແຫ່ງຊາດແມ່ນກວມເອົາ 27.5 ສ່ວນຮ້ອຍ ເຊິ່ງສູງກວ່າອັດຕາສະເລ່ຍໃນໂລກ (23.5 ສ່ວນຮ້ອຍ).⁶² ປະທານ ແລະ ຮອງປະທານສະພາແຫ່ງຊາດກໍ່ແມ່ນແມ່ຍິງ. ຈຳນວນແມ່ຍິງກວມເອົາ 31.5 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດຂັ້ນແຂວງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນຕໍາແໜ່ງການນຳ ແລະ ລະດັບຜູ້ບໍລິຫານ ມີພຽງແຕ່ 5 ສ່ວນຮ້ອຍ ເທົ່ານັ້ນ (2012).⁶³ ໃນປີ 2017, ແມ່ຍິງກວມເອົາ 45 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງລັດຖະກອນຈຳນວນ 183,680 ຄົນ, ແຕ່ວ່າມີພຽງຈຳນວນໜ້ອຍເທົ່ານັ້ນທີ່ຢູ່ໃນຕໍາແໜ່ງອາວຸດໂສ.⁶⁴ ໃນປີ 2015, ມີພຽງ 1.7 ແລະ 7.2 ສ່ວນຮ້ອຍ ທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນນາຍບ້ານແລະຮອງນາຍບ້ານຕາມລຳດັບ.⁶⁵

ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ຍັງບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງການສຶກສາແລະ ສາທາລະນະສຸກໄດ້ຕາມຄາດໝາຍເທົ່າທີ່ຄວນ. ດັດສະນີຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ (GPI) ໂດຍສະເພາະໃນການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມ ແລະ ການຮູ້ໜັງສື ຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າ ເພດຍິງຍັງຕໍ່າກວ່າເພດຊາຍ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ອັດຕາການຮູ້ໜັງສືຂອງແມ່ຍິງເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 63 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2005 ມາເປັນ 79 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2015, ແຕ່ອັດຕາການຮູ້ໜັງສືຂອງເພດຊາຍຍັງສູງກວ່າຫຼາຍ (83 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2005, ເພີ່ມເປັນ 90 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2015).⁶⁶ ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ຍິງສູງ (ປພຍ 3). ໃນປະຈຸບັນ ຍັງບໍ່ທັນສາມາດຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງການຄຸມກຳເນີດ ໃນກຸ່ມແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງໄວຈະເລີນພັນ; ສປປ ລາວ ແມ່ນໜຶ່ງໃນບັນດາປະເທດທີ່ມີອັດຕາການແຕ່ງງານກ່ອນໄວອັນຄວນ ແລະ ການເກີດລູກໃນໄວຈະເລີນພັນທີ່ສູງທີ່ສຸດຢູ່ໃນພາກພື້ນ. ປະມານ 32.7 ສ່ວນ

ຮ້ອຍ ຂອງແມ່ຍິງອາຍຸລະຫວ່າງ 20-24 ປີ ແມ່ນແຕ່ງງານກ່ອນອາຍຸ 18 ປີ ສົມທຽບໃສ່ເພດຊາຍແມ່ນມີພຽງ 10.8 ສ່ວນຮ້ອຍ. ອັດຕາການເກີດລູກຂອງໄວຈະເລີນພັນແມ່ນ 83 ຕໍ່ 1000 ຄົນ.⁶⁷

ລະບົບນິຕິກຳ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມຕ້ອງໄດ້ຮັບການເສີມສ້າງໃຫ້ເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນເພື່ອປົກປ້ອງການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍແລະສະໜອງການບໍລິການທີ່ປົກສາທາງດ້ານກົດໝາຍ. ບັນຫາການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງຮ່າງກາຍ ຫລື ທາງເພດທີ່ກະທຳໂດຍຄູ່ຮັກ ຫລື ບໍ່ແມ່ນຄູ່ຮັກຍັງສືບຕໍ່ເປັນບັນຫາທ້າທາຍ.⁶⁸ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວໄດ້ສ້າງຕັ້ງສູນໃຫ້ຄຳປຶກສາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຂຶ້ນໃນ 15 ແຂວງເຊິ່ງເປັນສູນທີ່ມີບົດບາດໃນການໃຫ້ຄຳປຶກສາທາງດ້ານຈິດຕະວິທະ ຍາ, ກົດໝາຍ ແລະ ສຸຂະພາບສຳລັບແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍຜູ້ທີ່ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງຮ່າງກາຍ, ທາງເພດ ແລະ ຮູບແບບຄວາມຮຸນແຮງອື່ນໆ. ສູນນີ້ຍັງສະໜອງທີ່ພັກອາໄສຊົ່ວຄ່າວ, ສາຍດ່ວນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍດຳເນີນຂະບວນການທາງດ້ານກົດໝາຍຕໍ່ຜູ້ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ, ສະໜອງການຝຶກອົບຮົມທັກສະໄລຍະສັ້ນ ແລະ ສິ່ງຕໍ່ແຕ່ລະກໍລະນີເພື່ອການແກ້ໄຂໃນຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປແລະເພື່ອຟື້ນຟູໃນສະຖາບັນທີ່ເໝາະສົມ.

ແມ່ຍິງ ຍັງຄົງຖືກຈຳກັດດ້ານທາງເລືອກໃນການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ໂອກາດທາງເສດຖະກິດ. ແມ່ຍິງປະກອບເປັນແຮງງານສ່ວນໃຫຍ່ໃນຂະແໜງການທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ແລະ ເປັນຜູ້ອອກແຮງງານໃນຄອບຄົວທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າແຮງງານ, ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຍ້ອນເຂົາເຈົ້າບໍ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາທີ່ສູງ. ແມ່ຍິງ ເຂົ້າເຖິງປັດໄຈການຜະລິດການກະສິກຳ ແລະ ສິນເຊື່ອທີ່ໜ້ອຍກວ່າ. ໃນປີ 2015, ແມ່ຍິງທີ່ປະກອບເປັນແຮງງານໃນຄອບຄົວທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າແຮງງານມີເຖິງ 61 ສ່ວນຮ້ອຍໃນຂະນະທີ່ເພດຊາຍມີພຽງ 26 ສ່ວນຮ້ອຍ. ໜຶ່ງໃນສິ່ງຂອງແມ່ຍິງທີ່ອອກແຮງງານແມ່ນເປັນຜູ້ອອກແຮງງານດ້ວຍຕົນເອງທຽບໃສ່ເພດຊາຍທີ່ມີອັດຕາສ່ວນໜຶ່ງໃນສອງ. ເຖິງແມ່ນວ່າການອອກແຮງງານດ້ວຍຕົນເອງໂດຍສະເພາະໃນຂະແໜງການທີ່ບໍ່ເປັນທາງການຈະມີຄວາມອ່ອນໄຫວ, ແຕ່ຂະແໜງການນີ້ຈະໃຫ້ຄວາມເອກະລາດສູງ.⁶⁹

ລັດຖະທຳມະນູນ ສປປ ລາວ ຮັບປະກັນຄວາມສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ທາງການເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ສັງຄົມລວມທັງຄວາມສະເໝີພາບພາຍໃນຄອບຄົວ. ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນປີ 1955 ແລະ ມີ ພາລະບົດບາດເປັນຕົວແທນຂອງແມ່ຍິງທຸກຊົນເຜົ່າ ແລະ ເພື່ອ ປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ຍິງ. ສະຫະພັນແມ່ຍິງ ໄດ້ປະຕິບັດຕາມຫຼັກການຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ເພື່ອການ ພັດທະນາແຫ່ງຊາດເຊິ່ງປະກອບມີສາມແຜນງານໂຄສະນາຫຼັກ ຄື: “ພົນລະເມືອງດີ, ການພັດທະນາດິນແດນຄອບຄົວດີ” ແລະ ເຂົ້າຖືແມ່ຍິງທົ່ວປະເທດ, ທຸກແຂວງ, ເມືອງແລະລະດັບບ້ານ. ຄະນະກຳມະທິການແຫ່ງຊາດເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ, ແມ່ ແລະ ເດັກນ້ອຍໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນນັບແຕ່ປີ 2003 ເຊິ່ງມີ ພາລະບົດບາດໃນການກຳນົດນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານແຫ່ງຊາດເພື່ອການສົ່ງເສີມ ແລະ ພັດທະນາແມ່ຍິງ. ນອກນັ້ນ, ຄະນະກຳມະທິການຍັງມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງ ແມ່ຍິງ ລວມທັງການເຊື່ອມສານວຽກງານຄວາມສະເໝີພາບຍິງ- ຊາຍ ເຂົ້າໃນທຸກຂະແໜງການ. ການປະຊຸມຂອງສະມາຊິກ ສະພາແຫ່ງຊາດເພດຍິງໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນທ້າຍປີ 2002, ເຊິ່ງມີ ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການຈັດຕັ້ງການຝຶກອົບຮົມການເປັນຜູ້ນຳ ຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ການສຳມະນາກ່ຽວກັບຄວາມສະເໝີພາບຍິງ- ຊາຍ ໃຫ້ແກ່ສະມາຊິກສະພາ. ບັນຫາການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນ ຄອບຄົວແມ່ນໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ເຊິ່ງຄາດວ່າຈະມີການ ກຳນົດນິຕິກຳໃໝ່ອອກມາເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ.

ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກ: ຕົວຊີ້ບອກດ້ານດ້ານບົດບາດຍິງ- ຊາຍ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການປັບປຸງໃຫ້ສະໝໍ່າສະເໝີ ແລະ ເປັນ ລະບົບຍິ່ງຂຶ້ນ. ຕົວຊີ້ບອກທີ່ຕິດພັນກັບການແຕ່ງງານກ່ອນໄວ ອັນຄວນ, ການເຂົ້າເຖິງສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ແລະ ຂໍ້ມູນການ ເຮັດວຽກເຮືອນ ແລະ ວຽກງານການເບິ່ງແຍງດູແລທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບ ຄ່າຈ້າງ ແມ່ນໄດ້ຮັບການເກັບກຳໃນການສຳຫຼວດຄົວເຮືອນ ທຸກໆຫ້າປີ, ເຊັ່ນ: ການສຳຫຼວດດັດສະນີໝາຍສັງຄົມລາວ (LSIS), ການສຳຫຼວດແຮງງານ (LFS) ແລະ ການສຳຫຼວດ ການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ການຊົມໃຊ້ຂອງຄົວເຮືອນ (LECS). ການ ເຊື່ອມສານເອົາຕົວຊີ້ບອກທີ່ຄືກັນເຂົ້າໃນຫຼາຍການສຳຫຼວດ ຈະ ຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ການສະໜອງຂໍ້ມູນທັນການກວ່າເກົ່າ. ລະບົບຂໍ້ ມູນຂອງລັດ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການດັດປັບໃຫ້ແທດເໝາະເພື່ອວັດ ແທກຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບ ການຖືພາໃນໄວຈະເລີນພັນ ແລະ

ການສົ່ງເສີມຄວາມກ້າວໜ້າທາງການເມືອງ. ໃນປະຈຸບັນ, ລະບົບຂໍ້ມູນດ້ານສາທາລະນະສຸກຍັງບໍ່ໄດ້ຖືກຕັ້ງຄ່າເພື່ອ ຕິດຕາມການຖືພາໃນກຸ່ມໄວຈະເລີນພັນເຊິ່ງຈະເປັນຂໍ້ມູນ ຕົວແທນສຳລັບການແຕ່ງງານກ່ອນໄວອັນຄວນ. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນຕຳແໜ່ງການນຳແມ່ນມີຢູ່ແລ້ວ, ແຕ່ ວ່າການລາຍງານຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ເປັນມາດຕະຖານດຽວກັນ (ຕົວຢ່າງ: ຕາແໜ່ງໃນຂັ້ນໃດທີ່ຄວນນາມາລາຍງານ). ຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ຍັງບໍ່ໄດ້ ຖືກເກັບກຳຢ່າງເປັນປົກກະຕິ, ເຊິ່ງການວັດແທກດັ່ງກ່າວນີ້ ຕ້ອງ ໄດ້ນຳໃຊ້ການສຳຫຼວດພິເສດເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພ ແລະ ການຮັກສາຄວາມລັບ.⁷⁰ ດັ່ງນັ້ນ, ໃນປີ 2014 ໄດ້ມີການ ສຳຫຼວດແຫ່ງຊາດລາວກ່ຽວກັບສຸຂະພາບແມ່ຍິງ ແລະ ບົດຮຽນ ການດຳລົງຊີວິດ (LNS-WHLE) ສ້າງຂຶ້ນເປັນຄັ້ງທຳອິດ. ສປປ ລາວ ຍັງຂາດລະບົບເພື່ອຕິດຕາມການຄອບຄອງ ຫຼື ການ ຮັບປະກັນສິດທິທີ່ດິນກະສິກຳຂອງແມ່ຍິງ - ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນສາມາດເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນການສຳຫຼວດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ.

5.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ວາງບຸລິມະສິດ ແຕ່ລະຍຸດທະສາດ ດັ່ງນີ້:

- ບັບປຸງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາກົດ ໝາຍ, ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ ແລະ ບັນດາເຄື່ອງມືຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ. ໃນນີ້ ລວມ ທັງການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຄອບຄົວທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ, ເຊິ່ງບໍ່ອະ ນຸຍາດໃຫ້ມີການແຕ່ງງານກ່ອນບັນລຸນິຕິພາວະ; ຄາດໝາຍ ສູ່ຊົນດ້ານຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍໃນ ແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII; ແຜນພັດທະນາແມ່ຍິງ 2016-2020, ແຜນ ພັດທະນາຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍແຫ່ງຊາດ; ຍຸດທະ ສາດແຫ່ງສະບັບທີ່ 2 ວ່າດ້ວຍຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ (2016-2025), ກົດໝາຍແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍການປ້ອງກັນ ແລະ ຕ້ານຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ, ແຜນ ປະຕິບັດງານວ່າດ້ວຍການລົບລ້າງຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ, ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທິສັນຍາວ່າ ດ້ວຍການລົບລ້າງທຸກຮູບການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ (CEDAW).
- ເສີມສ້າງຂີດຄວາມສາມາດແຫ່ງຊາດ ເພື່ອສ້າງສະຖິຕິ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການສ້າງແຜນການທີ່ມີຄວາມ

ລະອຽດອ່ອນໃນດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ. ໃນເດືອນພຶດສະພາ ປີ 2000, ຫ້ອງວ່າການສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ໄດ້ອອກຂໍ້ແນະນຳວ່າດ້ວຍການເຊື່ອມສານຂໍ້ມູນສະຖິຕິການແຍກເພດໃນນະໂຍບາຍ ແລະ ການສ້າງແຜນການ ແລະ ໂຄງການ/ແຜນງານພັດທະນາທີ່ມີຄວາມລະອຽດອ່ອນດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ. ໃນເດືອນມັງກອນ ປີ 2005, ຫ້ອງວ່າການສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ໄດ້ອອກແຈ້ງການເພີ່ມເຕີມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂໍ້ແນະນຳດັ່ງກ່າວໃນທຸກຂະແໜງການຢ່າງທົ່ວເຖິງ.

- **ການແຍກຂໍ້ມູນ ໂດຍເພດ ແລະ ອາຍຸ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ, ແຕ່ວ່າຍັງບໍ່ທັນມີຄວາມສະໝໍ່າສະເໝີ.** ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ ຍັງມີຫຼາຍຂົງເຂດ ເຊັ່ນ: ການວ່າຈ້າງງານ, ການເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານ, ລາຍຮັບ, ຄວາມພິການ, ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ, ຊົນເຜົ່າ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີຂໍ້ມູນທີ່ຕິດພັນກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ທີ່ສົມບູນຍິ່ງຂຶ້ນ. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການເກັບກຳ ແລະ ຕິດຕາມຢ່າງເປັນປະຈຳໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການເພື່ອຮັບປະກັນການຮັກສາຄວາມລັບ ແລະ ຄວາມປອດໄພຂອງແມ່ຍິງ.
- **ພັດທະນາມາດຕະການເພື່ອຕ້ານຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ.** ກົນໄກການກວດຫາ, ການຕອບໂຕ້ ແລະ ກົນໄກການປ້ອງ

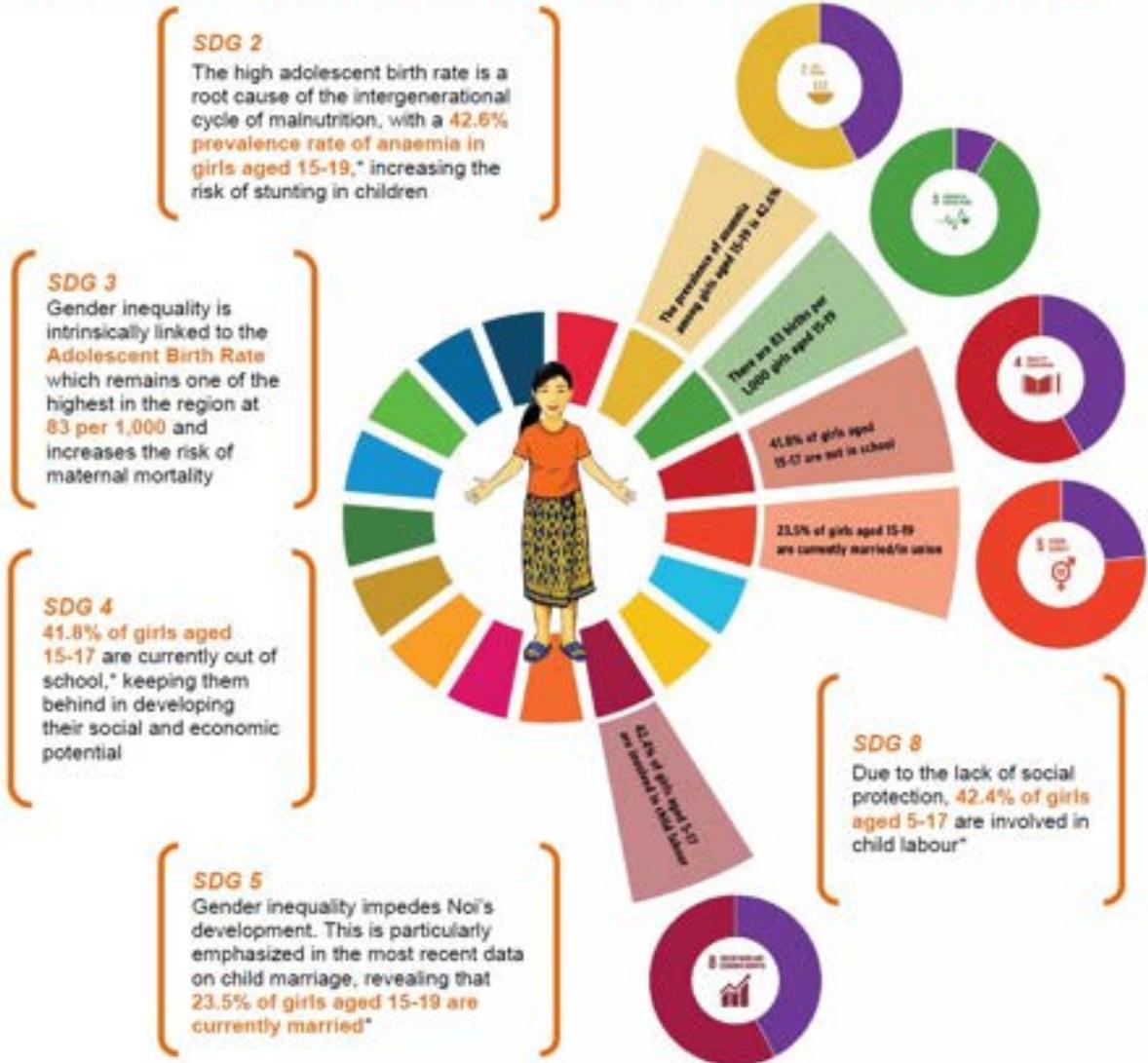
ກັນທີ່ເໝາະສົມ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ສ້າງຂຶ້ນລວມທັງການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ສະຖາບັນຢ່າງເຂັ້ມແຂງ. ສະນັ້ນ, ການປະສານງານຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ລະບົບການສົ່ງຕໍ່ທີ່ລະອຽດລະຫວ່າງຂະແໜງການຕ່າງໆ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງ.

- **ນຳໃຊ້ທ່າແຮງຢ່າງເຕັມສ່ວນ ໃນການປະກອບສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນເສດຖະກິດການຕະຫຼາດ ໃນນາມຜູ້ປະກອບການພະນັກງານ ແລະ ຜູ້ບໍລິໂພກ.** ມີການພັດທະນາໃນດ້ານຍຸດທະສາດ ແລະ ນະໂຍບາຍ ທີ່ເໝາະສົມເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຊ່ອງວ່າງຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໃນການປະກອບອາຊີບເຊັ່ນ: ການສະໜັບສະໜູນສະເພາະດ້ານສຳລັບແມ່ຍິງທີ່ປະກອບທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ, ຂະຫຍາຍການຝຶກອົບຮົບວິຊາຊີບ ແລະ ສູນໃຫ້ຄຳປຶກສາສຳລັບແມ່ຍິງ.
- **ແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ເປັນອຸປະສັກກິດຂວາງເດັກຍິງໄວຈະເລີນພັນໃນການນຳໃຊ້ທ່າແຮງຢ່າງເຕັມສ່ວນ.** ຮູບພາບລຸ່ມນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງເດັກຍິງໄວຈະເລີນພັນໃນການຊ່ວຍເລັ່ງລັດຄວາມຄົບຖ້ວນໃນການບັນລຸທຸກເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນປພຍ 2, 3, 4, 5 ແລະ 8.

The Noi 2030 Framework – Achieving Gender Equality & Empowerment of Adolescent Girls

Noi represents all 700,230 adolescent girls aged 10-19 in Lao PDR.** The unfinished MDG agenda has proven that adolescent girls have been left behind. The SDGs aim to reach those left furthest behind.

Noi was created as an advocacy tool to raise awareness, build partnerships and increase investments in adolescent girls that enable them to achieve their full potential. Noi was launched on the International Day of the Girl Child in 2016.

Noi's progress is closely monitored through 5 indicators aligned with the global SDG framework until 2030 when she turns 25, using the available disaggregated data on adolescents generated by the Lao Social Indicator Survey every 5 years.

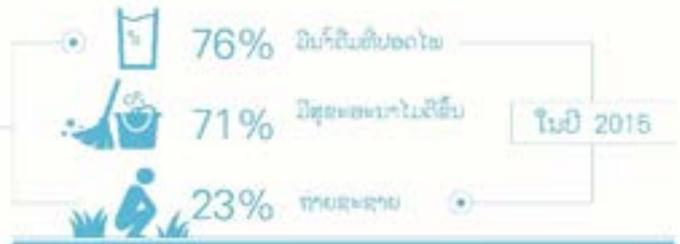
A holistic approach to addressing Noi's obstacles accelerates the progress towards the SDGs, inducing a virtuous circle with a poverty reduction outcome, benefitting Noi, her community and the nation.

*Lao Social Indicator Survey (2017) **Census (2015)

6 ມີນ້ຳທີ່ສະອາດ & ສຸຂະອະນາໄມ

ສປປ ລາວ ປະສົບຜົນສຳເລັດຢ່າງໜ້າສາທາລະນະໃນ
ຂະແໜງການນ້ຳສະອາດ & ສຸຂະອະນາໄມ

ສຳຫຼັບ: Lao PDR Country Analysis Report 2015, Joint Monitoring Programme of UNICEF/WHO 2016

ເປົ້າໝາຍທີ 6: ນໍ້າໃຊ້ທີ່ສະອາດ ແລະ ຖືກສຸຂະອະນາໄມ

6.1.ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ

ສປປ ລາວ ໄດ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາ ກ່ຽວກັບການປັບປຸງຄຸນນະພາບນໍ້າ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ.⁷¹ ໃນປີ 2015, 76 ແລະ 71 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງປະຊາກອນສາມາດເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງນໍ້າດື່ມທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງຄຸນນະພາບ ແລະ 71 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງປະຊາກອນສາມາດເຂົ້າເຖິງສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກດ້ານສຸຂະອະນາໄມທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງຕາມລໍາດັບ.⁷² ອັດຕາສ່ວນຂອງການຖ່າຍແບບຊະຊາຍຍັງເປັນສິ່ງທ້າທາຍເປັນຫວ່າງ ເຊິ່ງຄາດວ່າມີເຖິງ 23 ສ່ວນຮ້ອຍໃນປີ 2015.⁷³ ດັດຊະນີໝາຍທາງສັງຄົມລາວໃນປີ 2016/17 ສາມາດວັດແທກການເຂົ້າເຖິງ “ການບໍລິການທີ່ມີການຄຸ້ມຄອງທີ່ປອດໄພ” ໄດ້ 15.3 ສ່ວນຮ້ອຍ (ແຫຼ່ງນໍ້າໄດ້ຜ່ານການກວດສອບ ແລະ ພົບວ່າປາສະຈາກເຊື້ອ E. coli), ແລະ ປະຊາກອນ 54.1% ແມ່ນມີສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກໃນການລ້າງມືທີ່ມີກ້ອກນໍ້າ ແລະ ສະບູລ້າງມື ຫຼື ສະບູຝຸ່ນ.

ຄວາມແຕກໂຕນຍັງມີລັກສະນະທີ່ພື້ນເດັ່ນ. ໃນປີ 2015 ຄວາມແຕກຕ່າງກັນຂອງຕົວເລກອັດຕາການເຂົ້າເຖິງນໍ້າສະອາດລະຫວ່າງຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ ກວມເອົາ 17 ສ່ວນຮ້ອຍ.⁷⁴ ຊ່ອງວ່າງລະຫວ່າງຄອບຄົວທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາ ແລະ ຄອບຄົວທີ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາທີ່ດີກວ່າ, ລະຫວ່າງກຸ່ມຄອບຄົວທີ່ຮັ່ງມີທີ່ສຸດ ແລະ ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ຍັງມີຄວາມແຕກໂຕນກັນຫຼາຍ (ຫຼາຍກວ່າ 30 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2011/12).⁷⁵ ໃນດ້ານສຸຂະອະນາໄມແມ່ນຍັງມີຄວາມແຕກໂຕນກັນຫຼາຍລະຫວ່າງ ຊົນນະບົດ ແລະ ຕົວເມືອງ ເຊິ່ງມີຕົວເລກຄວາມແຕກຕ່າງເຖິງ 38 ສ່ວນຮ້ອຍ (ຂໍ້ມູນຂອງປີ 2015).⁷⁶ ກຸ່ມຄອບຄົວທີ່ຮັ່ງມີແມ່ນມີສຸຂະອະນາໄມທີ່ດີກວ່າກຸ່ມຄົນທຸກຍາກເຖິງແປດເທົ່າ. ໃນຈໍານວນທັງໝົດຂອງກຸ່ມຜູ້ດ້ອຍໂອກາດຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງຍັງມີການຖ່າຍຊະຊາຍ.⁷⁷

ສປປ ລາວ ມີຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນໍ້າທີ່ອຸດົມສົມບູນ. ຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນໍ້າໃນປະເທດແມ່ນຖືກນໍາໃຊ້ໃນຫຼາຍຂະແໜງການເຊັ່ນ: ຊົນລະປະທານ, ເຂື່ອນໄຟຟ້າ, ການເດີນເຮືອ, ການປະມົງ, ນໍ້າປະປາໃນຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ. ການນໍາໃຊ້ນໍ້າສ່ວນຫຼາຍແມ່ນນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນຂະແໜງການກະສິກໍາ.⁷⁸ ໃນນີ້, ມີຄວາມຈໍາເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ຄໍານຶງເຖິງບັນຫາການຂາດ

ແຄນນໍ້າ, ການນໍາໃຊ້ນໍ້າຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພຂອງນໍ້າ. ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຕົວເມືອງນ້ອຍ ແມ່ນນໍາໃຊ້ນໍ້າລືນ, ນໍ້າຫ້ວຍ ແລະ ນໍ້າບາດານ. ສ່ວນໃນເຂດຕົວເມືອງແມ່ນນໍາໃຊ້ແມ່ນໍ້າໃຫຍ່ເປັນຫຼັກໃນການຜະລິດນໍ້າປະປາ. ນໍ້າທີ່ມີສານປົນເປື້ອນຈາກຂະແໜງກະສິກໍາ ແລະ ອຸດສາຫະກໍາລວມທັງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແມ່ນນັບມື້ນັບເປັນບັນຫາທີ່ພື້ນເດັ່ນ. ພື້ນທີ່ທີ່ມີການປົນເປື້ອນຂອງສານໝູ່ໄດ້ຖືກພົບຢູ່ໃນບາງຂົງເຂດ.

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍນໍ້າ ແລະ ແຫຼ່ງນໍ້າໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ຮັບຮອງເອົາໂດຍສະພາແຫ່ງຊາດໃນ ປີ 2017 ເພື່ອແນໃສ່ເສີມສ້າງຄວາມຍືນຍົງຂອງແຫຼ່ງນໍ້າຂອງລາວ. ຄາດວ່າກົດໝາຍນີ້ຈະຊ່ວຍຊຸກຍູ້ການຕິດຕາມກວດກາ, ການຈັດການ ແລະ ການວາງແຜນສໍາລັບບັນດາແມ່ນໍ້າສໍາຄັນຂອງປະເທດ. ໄດ້ມີການເພີ່ມຂໍ້ກໍານົດໃໝ່ຂຶ້ນໃນເລື່ອງຂອງສິດການຊົມໃຊ້ນໍ້າລວມທັງການອະນຸຍາດປ່ອຍນໍ້າເສຍ, ການຄຸ້ມຄອງແຫຼ່ງນໍ້າ ແລະ ການບໍລິຫານຈັດການພື້ນທີ່ນໍ້າຂັງ, ນໍ້າບາດານ, ແລະອ່າງເກັບນໍ້າ. ນອກຈາກນີ້, ກົດໝາຍຍັງໄດ້ກວມເອົາການກໍານົດເງື່ອນໄຂການນໍາໃຊ້ນໍ້າໃນລະດັບນ້ອຍ, ກາງ ແລະ ໃຫຍ່ໃນນີ້ກວມເຖິງມາດຕາທີ່ກ່ຽວກັບການໄຫຼຂອງນໍ້າຕາມທໍາມະຊາດສໍາລັບເຂື່ອນໄຟຟ້າເຊັ່ນດຽວກັນກັບການນໍາໃຊ້ນໍ້າເພື່ອຊົນລະປະທານ. ການຮ່າງກົດໝາຍນີ້ໄດ້ຜ່ານຂັ້ນຕອນການປຶກສາຫາລືຫຼາຍຄັ້ງກັບຫຼາຍພາກສ່ວນລວມເຖິງພາກເອກະຊົນ.

ບັນຫາໃນການວັດແທກ: ຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບການຖ່າຍຊະຊາຍຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການຕິດຕາມກວດກາ ເນື່ອງຈາກວ່າບັນຫານີ້ຍັງຄົງເປັນບັນຫາບຸລິມະສິດ. ລະບົບເກັບກໍາຂໍ້ມູນ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນປະຈຸບັນແມ່ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ກໍານົດໃຫ້ມີການຕິດຕາມຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ກ່ຽວກັບການບໍາບັດນໍ້າເສຍຢ່າງປອດໄພ, ສາຍນໍ້າທີ່ມີຄຸນນະພາບຂອງນໍ້າທໍາມະຊາດ ແລະ ການນໍາໃຊ້ນໍ້າຢ່າງມີປະສິດທິພາບ. ການຕິດຕາມກວດກາງົບປະມານ, ນະໂຍບາຍສໍາລັບນໍ້າ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມຍັງຄົງເປັນສິ່ງທ້າທາຍ. ນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບຽບການສໍາລັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນໃນການຄຸ້ມຄອງນໍ້າ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມຍັງບໍ່ສາມາດເກັບກໍາໄດ້ເນື່ອງຈາກວ່າລະບົບການຕິດຕາມກວດກາການບໍລິການການນໍາໃຊ້ນໍ້າສະອາດ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມໃນ

ເຂດຊົນນະບົດຍັງບໍ່ທັນສົມບູນ.

6.2.ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ວາງບຸລິມະສິດ ແຕ່ລະຍຸດທະສາດ ດັ່ງນີ້:

- ການແກ້ໄຂບັນຫາການຄຸ້ມຄອງນໍ້າໃຫ້ມີຄວາມປອດໄພແລະ ການຄວບຄຸມຄຸນນະພາບຂອງນໍ້າ. ບັນຫາດັ່ງກ່າວຈໍາເປັນ ຕ້ອງໄດ້ມີຫຼາຍມາດຕະການລວມເຖິງການສະໜອງ ນໍ້າ ສະອາດສໍາລັບເຂດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກສານໜູ, ຈົນ ເຖິງການປ້ອງກັນການລະບາຍນໍ້າເສຍ ແລະ ມີນລະພິດ ຕ່າງໆທີ່ອາດໄຫຼລົງສູ່ລະບົບແມ່ນໍ້າໄດ້.
- ການຂະຫຍາຍລະບົບສຸຂະອະນາໄມໃນເຂດຊົນນະບົດ. ປະຈຸບັນ, ລັດຖະບານພວມເລັ່ງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ ທົດລອງ ຢູ່ ແຂວງຈໍາປາສັກ ແລະ ແຂວງເຊກອງ.
- ແຜນງານສົ່ງເສີມການປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳ ເພື່ອປັບປຸງສຸຂະ ອະນາໄມ ແລະ ຢຸດຕິການຖ່າຍຊະຊາຍ. ການປ່ຽນແປງ ພຶດຕິກຳຕ້ອງອີງໃສ່ເຫດຜົນທັງສອງດ້ານຄື: ທາງສັງຄົມ

ແລະ ສຸຂະພາບ ເນື່ອງຈາກວ່າການກະຕຸ້ນດ້ານສຸຂະພາບ ຢ່າງດຽວບໍ່ສາມາດປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳໄດ້ຢ່າງພຽງພໍ. ສະນັ້ນ ແຜນງານດັ່ງກ່າວຈຶ່ງຈໍາເປັນຕ້ອງມີສ່ວນຮ່ວມຈາກຫຼາຍ ພາກສ່ວນ ບໍ່ສະເພາະແຕ່ຂະແໜງສາທາລະນະສຸກເທົ່ານັ້ນ.

- ການປ້ອງກັນການປ່ອຍສານພິດ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອທາງເຄມີ ຈາກກິດຈະກຳໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ ລົງສູ່ແມ່ນໍ້າ ແລະ ຄູກ້ຳນໍ້າ. ການບໍລິຫານຈັດການ ແລະ ການຄວບຄຸມ ໂດຍອໍານາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ຈະຕ້ອງໄດ້ ເສີມສ້າງ ໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ.
- ການປະເມີນ ແລະ ການວາງແຜນການນໍາໃຊ້ແຫຼ່ງນໍ້າ ແລະ ອ່າງນໍ້າໃຫ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງໂຄງການຄຸ້ມຄອງການເຊື່ອມ ໂຍງຊັບພະຍາກອນແມ່ນໍ້າຂອງ. ໂຄງການນີ້ແມ່ນສືບເນື່ອງ ຈາກການຮັບຮອງເອົາກົດໝາຍວ່າດ້ວຍນໍ້າ ແລະ ແຫຼ່ງນໍ້າ ສະບັບປັບປຸງໃນປີ 2017 ແລະ ຈະປະກອບເຂົ້າໃນແຜນ ຍຸດທະສາດການພັດທະນາອ່າງເກັບນໍ້າແຫ່ງຊາດ 2030 ແລະ ແຜນການປະຕິບັດງານ 5 ປີ (2018-2022).

7

ນິພະລັງງານທີ່ສະອາດ & ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງ

ເປີເຊັນຂອງປະຊາກອນທີ່
ມີໄຟຟ້າໃຊ້

96%

ສູງກວ່າ

93%

ຂອງໄຟຟ້າທີ່ຕະຫຼິດໄດ້

ຈາກ

ແຫຼ່ງພະລັງງານ
ທີ່ຕົວແທນ ໃນປີ
2014

ຊຸມຊົນ ລາວ ຕັ້ງເປົ້າໝາຍທີ່ຈະສ້າງຕາ
ຂາຍໄຟຟ້າຂະໜາດນ້ອຍ (ພະລັງງານນໍ້າ/
ພະລັງງານແສງຕາເວັນ)

ເປົ້າໝາຍການນໍາໃຊ້ຕາລ່າຍໄຟຟ້າຂະໜາດນ້ອຍ

ມູນຄ່າໃບເຊັນເບີດ

ໂຮງຮຽນ &
ສູນການຝຶກສຳຮາ

ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກ
ດ້ານກະສິກໍາ

ສຸກສາລາ

ການເຄື່ອນໄຫວ

ສູງກວ່າ ລາວ PDR Country Review Report 2015, UN Energy Statistics 2014, SEALL, UN Women, World Bank, Lao Population and Housing Census 2015, Ministry of Energy and Mines

ເປົ້າໝາຍທີ 7: ພະລັງງານທີ່ສະອາດ ແລະ ທຸກຄົນສາມາດຊົມໃຊ້ໄດ້

7.1.ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ

ພາຍໃນປີ 2016, 92 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄົວເຮືອນຢູ່ ສປປ ລາວ ສາມາດເຂົ້າເຖິງການຊົມໃຊ້ໄຟຟ້າ.⁷⁹ ອັດຕາສ່ວນເຂດທີ່ມີໄຟຟ້າ ຊົມໃຊ້ຫຼາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ (100 ສ່ວນ ຮ້ອຍ) ແລະ ຕໍ່າສຸດແມ່ນແຂວງເຊກອງ (74 ສ່ວນຮ້ອຍ).⁸⁰ ໃນເຂດຊົນນະບົດທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ, ແຕ່ກໍຍັງມີໄຟຟ້າໃຊ້ ກວມເອົາ 37 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄົວເຮືອນ.⁸¹

ຂະແໜງພະລັງງານຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນຂະແໜງການຫຼັກໃນການ ສົ່ງເສີມການຈະເລີນເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດໃນໄລຍະສອງທົດ ສະວັດທີ່ຜ່ານມາ. ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຂະແໜງພະລັງງານໄດ້ ຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນຄວາມພະຍາຍາມສູງໃນການຂະຫຍາຍ ການຊົມໃຊ້ໄຟຟ້າ, ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາ ຊົນ ແລະ ສົ່ງເສີມການດໍາເນີນທຸລະກິດ, ຄຸນນະພາບຂອງໄຟຟ້າ ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບດີເມື່ອທຽບກັບປະເທດອ້ອມຂ້າງ.⁸² ຂະແໜງ ການດັ່ງກ່າວໄດ້ປະກອບສ່ວນສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ລັດຖະບານຫຼາຍ ພໍສົມຄວນ. ຄາດຄະເນວ່າລາຍຮັບຈາກຂະແໜງພະລັງງານຈະ ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງກ້າວກະໂດດໃນຕໍ່ໜ້າ. ສປປ ລາວ ມີຄວາມ ອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ທີ່ເອື້ອຍອໍາ ນວນໃຫ້ແກ່ການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ. ພະລັງງານໄຟຟ້າທີ່ຊົມໃຊ້ ພາຍໃນປະເທດສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຜະລິດຈາກເຂື່ອນໄຟຟ້າ ເຊິ່ງ ເປັນໜຶ່ງໃນແຫຼ່ງພະລັງງານຕົ້ນຕໍຂອງ ສປປ ລາວ.

ການນໍາໃຊ້ເຊື້ອໄຟທີ່ສະອາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີດ້ານພະລັງງານ ໃນຄົວເຮືອນຍັງຕໍ່າ. ອັດຕາການນໍາໃຊ້ໄຟຟ້າໃນການແຕ່ງກິນ ຕໍ່ ຄົວເຮືອນມີພຽງ 4 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ 2 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນນໍາໃຊ້ ອາຍກາດສ໌ໃນການແຕ່ງກິນ⁸³ ເຊິ່ງຖືວ່າມີຜົນກະທົບຕໍ່ສຸຂະ ພາບ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໜ້ອຍກວ່າເມື່ອທຽບກັບພະລັງງານໃນ ຮູບແບບອື່ນໆ. ຈໍານວນ 2/3 ຂອງຄົວເຮືອນແມ່ນນິຍົມນໍາໃຊ້ ພືນໃນການແຕ່ງກິນ, ແລະ ປະມານ 1/4 ແມ່ນນໍາໃຊ້ຖ່ານໄມ້.

ບັນຫາໃນການວັດແທກ: ການເຂົ້າເຖິງການຊົມໃຊ້ພະລັງງານ ໄຟຟ້າ ແມ່ນໄດ້ຖືກວັດແທກໂດຍອັດຕາສ່ວນການຊົມໃຊ້ໄຟຟ້າ ແລະ ການນໍາໃຊ້ເຊື້ອໄຟທີ່ສະອາດ ລວມທັງເຕັກໂນໂລຊີດ້ານ ພະລັງງານ.⁸⁴ ອັດຕາສ່ວນການຊົມໃຊ້ໄຟຟ້າ ແມ່ນໄດ້ຈາກຖານ ຂໍ້ມູນການເກັບກໍາສະຖິຕິການຊົມໃຊ້ຂອງ ກະຊວງພະລັງງານ

ແລະ ບໍ່ແຮ່ ແລະ ຂໍ້ມູນຈາກການສໍາຫຼວດທົ່ວປະເທດ. ຈໍານວນ ປະຊາກອນທີ່ຊົມໃຊ້ພະລັງງານສະອາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີດ້ານ ພະລັງງານເປັນຫຼັກ ສາມາດຊອກໄດ້ຈາກຂໍ້ມູນການເກັບກໍາການ ຊົມໃຊ້ເຊື້ອໄຟໃນການປຸງແຕ່ງອາຫານໃນຄົວເຮືອນເທົ່ານັ້ນ. ຈໍາ ນວນການນໍາໃຊ້ພະລັງງານທົດແທນ ແລະ ຄວາມໜ້າ ແໜ້ນໃນ ການນໍາໃຊ້ພະລັງງານ ສາມາດຄິດໄລ່ໄດ້ຈາກ ອົງການພະລັງງານ ສາກົນ ໃນດ້ານຂອງຄວາມດຸ່ນດ່ຽງພະລັງງານແຫ່ງຊາດ ແລະ ສະຖິຕິພະລັງງານແຫ່ງຊາດ ທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍ ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່.⁸⁵

7.2.ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ວາງບຸລິມະສິດ ແຕ່ລະຍຸດທະສາດ ດັ່ງນີ້:

- **ການສ້າງໃຫ້ຂະແໜງການພະລັງງານມີຄວາມຍືນຍົງ.** ໃນນີ້ ໝາຍເຖິງການເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ການວາງແຜນ ລະບົບພະລັງງານ ແລະ ຂັ້ນຕອນການເລືອກໂຄງການເພື່ອ ຮັບປະກັນວ່າມີພຽງໂຄງການທີ່ສາມາດຕອບສະໜອງທາງ ເສດຖະກິດ, ມີຄວາມຍືນຍົງທາງດ້ານງົບປະມານ ແລະ ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມເທົ່ານັ້ນທີ່ຈະໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ການລົງທຶນມີຜົນໄດ້ຮັບທີ່ສູງກວ່າ, ມີ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່າ ແຕ່ຈໍານວນໂຄງການຈະໜ້ອຍລົງ. ລັດວິ ສາຫະກິດໃນຂະແໜງການພະລັງງານຕ້ອງໄດ້ຮັບການເສີມ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໂດຍຜ່ານລະບົບການເງິນທີ່ມີຄວາມ ແນ່ນອນ, ຮ່ວມກັນບໍລິຫານແລະການປັບໂຕໃຫ້ເຂົ້າກັບ ສະພາບແວດລ້ອມທາງການຄ້າ.
- **ການຕອບສອງໜອງຕາມຄວາມຕ້ອງການດ້ານພະລັງງານ ພາຍໃນປະເທດ.** ຄວາມຕ້ອງການໄຟຟ້າພາຍໃນປະເທດ ຄາດວ່າຈະເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ, ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ທີ່ເລັ່ງການຂະຫຍາຍຕາໜ່າງ ການຊົມໃຊ້ໄຟຟ້າໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ການພັດທະນາ ອຸດສາຫະກໍາ. ເນື່ອງຈາກວ່າແຫຼ່ງສະໜອງພະລັງງານໄຟຟ້າ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຢູ່ເຂດພາກເໜືອ ແລະ ພາກໃຕ້, ໃນ ຂະນະທີ່ຄວາມຕ້ອງການທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວານັ້ນສ່ວນ ໃຫຍ່ແມ່ນຢູ່ເຂດພາກກາງ, ການລົງທຶນມະຫາສານໃສ່ສາຍ

ສິ່ງໄຟຟ້າ ແລະ ລະບົບຕາໜ່າງແຈກຢາຍພະລັງງານໄຟຟ້າ ທັງໝົດນີ້ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ທຶນຮອນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງ ມະຫາສານ. ດັ່ງນັ້ນ, ທາງເລືອກເພື່ອໃຫ້ບັນລຸຜົນຕາມຄາດ ໝາຍຂ້າງເທິງ ແຕ່ນຳໃຊ້ງົບປະມານແຫ່ງຊາດທີ່ໜ້ອຍລົງ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເປີດກວ້າງການລົງທຶນເປັນຕົ້ນແມ່ນການ ລົງທຶນຂອງພາກເອກະຊົນ.

- **ພັດທະນາແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຂອງປະເທດ ຢ່າງຍືນຍົງ ແລະ ດີທີ່ສຸດ.** ການນຳໃຊ້ທ່າແຮງບົ່ມຊ້ອນ ບົນ ພື້ນຖານຄວາມຍືນຍົງ ຕ້ອງມີການແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍທີ່ຕິດ ພັນເຊັ່ນ: ການປະເມີນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບດ້ານລົບ ຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໃຫ້ໜ້ອຍທີ່ສຸດ, ສ້າງ ຄວາມດຸ່ນດ່ຽງຂອງຄວາມຕ້ອງການບໍລິໂພກພາຍໃນ ແລະ ໂອກາດໃນການສົ່ງອອກ, ແລະ ນຳໃຊ້ລາຍຮັບທີ່ສ້າງມາ ຈາກການສົ່ງອອກກະແສໄຟຟ້າ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການເອື້ອຍ ອົງໃສ່ຂະ ແໜງການທີ່ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ ທີ່ເປັນຫຼັກ.

- **ພັດທະນາທ່າແຮງແຫຼ່ງພະລັງງານທົດແທນອື່ນໆ ນອກ ເ ຫນົອຈາກການພັດທະນາການສົ່ງອອກພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າ ຕົກ.** ຍຸດທະສາດການພັດທະນາພະລັງງານທົດແທນຂອງ ສປປ ລາວ ກຳນົດການນຳໃຊ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ການພັດທະນາທຸກແຫຼ່ງພະລັງງານ. ນະໂຍບາຍກຳນົດບູລິ ມະສິດສຸມໃສ່ການພັດທະນາພະລັງງານຂະໜາດນ້ອຍເພື່ອ ກຸ້ມຕົນເອງ ແລະ ການເຊື່ອມຕໍ່ຕາຂ່າຍໄຟຟ້າ, ການ ຕະຫລາດ ແລະ ການຜະລິດເຊື້ອໄຟຊີວະພາບລວມທັງ ການພັດທະນາພະລັງງານທີ່ສະອາດອື່ນໆທີ່ຢູ່ໃນປະເທດ.⁸⁶
- **ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນຂະແໜງພະລັງງານ.** ການເສີມ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ສະຖາບັນ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການ ສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ພະລັງງານທົດແທນ ແລະ ນຳໃຊ້ ພະລັງງານຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ລວມທັງຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງການ ຄຸ້ມຄອງການໃຊ້ພະລັງງານຕາມຄວາມຕ້ອງ, ການກວດກາ ພະລັງງານ, ແລະ ການປັບປຸງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ.⁸⁷

8

ມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີ
ຄຸນຄ່າ & ເສດຖະກິດມີການ
ຂະຫຍາຍ ໂຕ

**ການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດ
ຕໍ່ຫົວຄົນຕໍ່ປີ**

5.5%

1.7 ເທົ່າຂອງການເຕີບໂຕຂອງ
ພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກ & ປາຊີຟິກ
4.3 ເທົ່າຂອງການເຕີບໂຕຂອງໂລກ

**ອັດຕາການເຕີບໂຕ
ຂອງລວມຍອດ
ຜະລິດຕະພັນພາຍໃນຕໍ່ປີ**

7%

ໃນປີ 2016

84% ຂອງຜູ້ອອກແຮງງານ
ລາວຍັງເພີດ

99% ຂອງຜູ້ອອກແຮງງານໃນ
ອະແກນກະສິກຳ &
ການປະມົງ

73% ຂອງຜູ້ອອກແຮງງານທີ່ມີອາ
ຍຸບຊ້າຍເຄື່ອງ

73% ຂອງຜູ້ອອກແຮງງານ
ທີ່ບໍ່ມີສິດ

ການຈ້າງງານ
ທີ່ມີຄວາມ
ສ່ຽງໃນປີ
2010

70% ຂອງຜູ້ອອກແຮງງານທັງໝົດ
ເຮັດວຽກໃນອະແກນກະສິກຳ
& ການປະມົງ

**ການເດີນທາງ & ການທ່ອງທ່ຽວ ໃນ
ສປປ ລາວ, ປີ 2014**

ກວມອັດຕາສ່ວນ **14.7%** ຂອງລວມຍອດຜະລິດ
ຕະພັນພາຍໃນ

ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໂດຍກົງ **129,500** ຕຳແໜ່ງງານ

ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ
ໂດຍອ້າງອິດ **396,000** ຕຳແໜ່ງງານ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Laos PDR Country Analysis Report 2015; World Bank, The Economic Impact of Travel & Tourism 2015; Laos, World Travel & Tourism Council

ເປົ້າໝາຍທີ 8: ວຽກເຮັດງານທຳທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ ເສດຖະກິດ

8.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ

ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ຍັງອາໄສຂະແໜງການນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເປັນຕົ້ນຕໍ. ການຂະຫຍາຍຕົວທາງ ດ້ານເສດຖະກິດຍັງນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ທຶນຮອນສູງ ແຕ່ຖານເສດຖະກິດຍັງບໍ່ກວ້າງ ແລະ ຍັງບໍ່ສາມາດສ້າງວຽກເຮັດ ງານທຳທີ່ຮອບດ້ານ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນພຽງພໍ. ປະສິດທິຜົນ ຂອງແຮງງານໄດ້ມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງພື້ນເດັ່ນໃນປີ 1995, ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມປະສິດທິຜົນຂອງແຮງງານຍັງຢູ່ໃນ ລະດັບຕໍ່າ ແລະ ບໍ່ມີຜົນຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວເທົ່າທີ່ຄວນສຳລັບ ຂະແໜງການກະສິກຳ ແລະ ການປະມີງ⁸⁸ ຊຶ່ງກວມເອົາເກືອບ 70 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງແຮງງານລາວ⁸⁹. ຂະແໜງການກະສິກຳຍັງ ມີຜົນຜະລິດຕໍ່າ (ຕໍ່າກວ່າເກືອບ 4 ຫາ 10 ເທົ່າຂອງຂະແໜງ ການອື່ນໃນປີ 2010).⁹⁰ ສະນັ້ນ, ການສືບຕໍ່ພັດທະນາວິສາຫະ ກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງ ຢູ່ທ້ອງຖິ່ນແມ່ນປັດໄຈທີ່ສຳຄັນຕໍ່ການ ຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ (ປພຍ 9).

ການສຳຫຼວດແຮງງານສອງຄັ້ງໃນປີ 2010 ແລະ 2017 ແມ່ນ ໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີທີ່ຕ່າງກັນ. ສຳລັບການສຳຫຼວດແຮງງານ 2017 ນັ້ນໄດ້ມີການນຳໃຊ້ຫຼັກການສະຖິຕິກ່ຽວກັບໜ້າວຽກ, ອັດຕາ ການມີວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ການນຳໃຊ້ແຮງງານແບບບໍ່ເຕັມ ສ່ວນຊຶ່ງເປັນຫຼັກການໃໝ່ທີ່ໄດ້ຮັບຮອງເອົາໃນກອງປະຊຸມນັກ ສະຖິຕິສາກົນຄັ້ງທີ 19 ໃນປີ 2013. ສິ່ງສຳຄັນທີ່ເຮັດໃຫ້ນິຍາມ ແຕກຕ່າງຈາກການສຳຫຼວດທີ່ຜ່ານມາ ກໍຄື ກຸ່ມຄົນທີ່ເຮັດວຽກ ຜູ້ດຽວ ແລະ ເຮັດວຽກເພື່ອກຸ່ມຕົວເອງ ໃນໄລຍະການສຳຫຼວດ ແມ່ນຈະບໍ່ຖືວ່າເປັນກຸ່ມແຮງງານທີ່ຖືກຈ້າງງານ ແຕ່ຢູ່ນອກກຸ່ມ ແຮງງານ. ການນຳໃຊ້ວິທີໃໝ່ນີ້ແມ່ນມີຜົນຕໍ່ນິ ຍາມຂອງ ຕະຫຼາດແຮງງານ ໂດຍສະເພາະປະເທດທີ່ມີປະຊາກອນທີ່ສ່ວນ ໃຫຍ່ປະກອບອາຊີບເປັນຊາວກະສິກອນທີ່ຜະລິດເພື່ອບໍລິໂພກ ເອງ.⁹¹ ສະນັ້ນ, ຜົນຂອງການສຳຫຼວດຂອງທັງສອງຄັ້ງແມ່ນບໍ່ ສາມາດປຽບທຽບກັນໄດ້.

ສຳລັບປະຊາຊົນທີ່ຢູ່ໃນເກນອາຍຸອອກແຮງງານນັ້ນສ່ວນໃຫຍ່ ເປັນຊາວກະສິກອນແບບພື້ນຖານ, ປູກຝັງ-ລ້ຽງສັດເພື່ອບໍລິໂພກ ເອງ ແລະ ໂອກາດໃນການເຂົ້າເຖິງວຽກເຮັດງານທຳຍັງຈຳກັດ.

ປະຊາຊົນລາວມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ໃນລະດັບສູງ ເປັນຕົ້ນແມ່ນຍ້ອນການປະກອບອາຊີບຢູ່ໃນຂະແໜງ ການ ກະສິກຳ, ການປະມີງ, ເປັນພະນັກງານຂາຍແລະອາຊີບ ພື້ນຖານອື່ນໆ.⁹² ຊຶ່ງວຽກເຮັດງານທຳໃນຂະແໜງການກະສິກຳ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ບໍ່ເປັນທາງການນັ້ນຖືກຈັດຢູ່ໃນປະເພດ ອາຊີບທີ່ມີລາຍຮັບຕໍ່າ, ເງື່ອນໄຂການເຮັດວຽກບໍ່ເໝາະສົມ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງດ້ານສະຫວັດດີການສັງຄົມບໍ່ພຽງພໍ ແລະ ລວມທັງຫ້ອງການຜູ້ຕາງໜ້າ. ປະຊາຊົນລາວທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນ ຖານໄປຊອກຫາວຽກເຮັດງານທຳເປັນກຸ່ມທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວ ຊຶ່ງກວມເອົາ 8 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຈຳນວນແຮງງານທັງໝົດ,⁹³ ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ເຮັດວຽກຢູ່ປະເທດໄທ.

ສະຖິຕິແຮງງານເດັກຢູ່ ສປປ ລາວ ຈາກການ ສຳຫຼວດ ກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ແຮງງານເດັກຄັ້ງທຳອິດໃນປີ 2010. ຊຶ່ງການສຳຫຼວດ ດັ່ງກ່າວໄດ້ສະແດງເຖິງຄວາມໝາຍໜັ້ນຂອງລັດຖະບານໃນ ການລຶບລ້າງການໃຊ້ແຮງງານເດັກແບບທາລຸນ ເພື່ອໃຫ້ ສອດຄ່ອງກັບສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍແຮງງານເດັກ ຂອງອົງການ ແຮງງານສາກົນ. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍແຮງງານຂອງ ສປປ ລາວ ປີ 2013 ໄດ້ວາງເກນອາຍຸຕໍ່າສຸດທີ່ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ແມ່ນ 14 ປີ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຍັງເຫັນວ່າ ລະບົບການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການເສີມສ້າງຄວາມ ເຂັ້ມແຂງ. ນອກນັ້ນ, ກໍພົບວ່າເດັກນ້ອຍປະມານ 15 ສ່ວນ ຮ້ອຍ (ໃນນັ້ນເປັນຍິງ 17 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ຊາຍ 13 ສ່ວນ ຮ້ອຍ) ທີ່ມີອາຍຸ 5 ເຖິງ 17 ປີ ນັ້ນແມ່ນເດັກນ້ອຍທີ່ເຮັດວຽກຫຼື ຖືກຈ້າງງານ. ການນຳໃຊ້ແຮງງານເດັກຢູ່ ສປປ ລາວ ສ່ວນໃຫຍ່ ຈະເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ.

ການເຂົ້າເຖິງສະຫວັດດີການສັງຄົມຍັງບໍ່ພຽງພໍ. ສ່ວນໃຫຍ່ມີ ພຽງແຕ່ກຸ່ມແຮງງານໃນຂະແໜງການເສດຖະກິດທີ່ເປັນທາງ ການເທົ່ານັ້ນທີ່ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງໂດຍປະກັນສັງຄົມ, ແຕ່ສຳ ລັບກຸ່ມແຮງງານຢູ່ຂະແໜງການທີ່ບໍ່ເປັນທາງການທີ່ມີທີ່ຕັ້ງຢູ່ ຊົນນະບົດທ່າງໄກສອກຫຼີກ ຍັງບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງປະກັນສັງຄົມ ຂັ້ນພື້ນຖານທີ່ພຽງພໍໄດ້ເທື່ອ. ການເຂົ້າເຖິງປະກັນສຸຂະພາບຍັງ ຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າ.

ຕ້ອງມີການແກ້ໄຂ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມແຕກໂຕນຂອງສີມິແຮງງານ. ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດສີມິແຮງງານ ທີ່ມີສີມິລະດັບກາງ ແລະ ສູງ ໂດຍສະເພາະຢູ່ໃນຍຸກປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ (AEC) ແມ່ນຈະຕ້ອງມີຄວາມພະຍາຍາມໃນການຍົກລະດັບການສຶກສາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ແກ່ປະຊາກອນໄວໜຸ່ມ, ການພັດທະນາທັກສະສີມິແຮງງານ, ຍົກລະດັບມາດຕະຖານສີມິແຮງງານແຫ່ງຊາດ ແລະ ສົ່ງເສີມການຮັບຮູ້ຄຸນນະວຸດທິ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ.

ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກດ້ານແຮງງານ: ການສຳຫຼວດແຮງງານ ແລະ ຜົນການສຳຫຼວດແຫ່ງຊາດ ສາມາດສະໜອງຂໍ້ມູນສ່ວນໃຫຍ່ໃຫ້ກັບຂະແໜງການແຮງງານ. ການສຳຫຼວດແຮງງານໃນປີ 2017 ໄດ້ນຳໃຊ້ຫຼັກການສະຖິຕິແບບໃໝ່ໂດຍເກັບກຳຈຳນວນຜູ້ທີ່ຖືກຈ້າງງານ ແລະ ບໍ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ ພ້ອມທັງການນຳໃຊ້ແຮງງານແບບບໍ່ເຕັມສ່ວນ. ເນື່ອງຈາກວ່າມີຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການນິຍາມ ແລະ ການຊອກຫາວິທີລະບຸແຮງງານຈຶ່ງເປັນສາເຫດໃຫ້ມີອັດຕາຜູ້ບໍ່ມີວຽກເຮັດງານທຳສູງ, ອັດຕາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແຮງງານຕໍ່າ ແລະ ກໍ່ໃຫ້ເກີດສິ່ງທ້າທາຍໃນການເຂົ້າເຖິງວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີປະສິດທິຜົນ. ການສຳຫຼວດແຮງງານປີ 2017 ຍັງໄດ້ຄາດຄະເນສະຖິຕິກ່ຽວກັບການຈ້າງງານໃນຂະແໜງການທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ. ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ອອກແຮງງານດ້ວຍຕົນເອງ ແລະ ຜູ້ອອກແຮງງານໃນຄອບຄົວທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າແຮງງານເປັນຕົວຊີ້ບອກທົດແທນສຳລັບອັດຕາການຈ້າງງານທີ່ບໍ່ເປັນທາງການໃນຂະແໜງການທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳ,⁹⁴ ແຕ່ອັດຕາສ່ວນດັ່ງກ່າວແມ່ນສາມາດສະໜອງຂໍ້ມູນບາງສ່ວນໃນການວາງນະໂຍບາຍ ເພື່ອຫັນປ່ຽນໃຫ້ມາເປັນຂະແໜງການທີ່ເປັນທາງການ. ສຳລັບການໃຊ້ແຮງງານເດັກແມ່ນຕ້ອງເຮັດການສຳຫຼວດແຫ່ງຊາດ ແລະ ສຳຫຼວດພິເສດເພີ່ມເຕີມ. ຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບການລົງທຶນຂອງລັດຖະບານສຳລັບໂຄງການການສົ່ງເສີມນະໂຍບາຍປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ແລະ ສົ່ງເສີມໃຫ້ມີວຽກເຮັດງານທຳນັ້ນ ຕ້ອງສ້າງກົນໄກການຕິດຕາມຢ່າງເປັນປົກກະຕິ. ລະບົບການຕິດຕາມ ແລະ ກວດກາຄວາມປອດໄພໃນການເຮັດວຽກ ແລະ ສຸຂະພາບຍັງຕ້ອງມີການປັບປຸງເພາະວ່າລັດຖະບານສາມາດຕິດຕາມກໍລະນີບາດເຈັບທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການປະຕິບັດງານ ແຕ່ບໍ່ແມ່ນອັດຕາຄວາມຖີ່ຂອງກໍລະນີບາດເຈັບດັ່ງກ່າວ.⁹⁵

ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກ-ດ້ານການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ

ເສດຖະກິດ: ຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານການເງິນທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານເຂົ້າກັບຕົວຊີ້ບອກແຫ່ງຊາດແລ້ວນັ້ນ ແມ່ນມີການປະເມີນຜົນໂດຍຜ່ານລະບົບບໍລິຫານຂອງທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (ທຫລ). ສ່ວນຕົວຊີ້ບອກອື່ນໆຂອງ ປພຍ 8 ນັ້ນ ກໍ່ສາມາດຕິດຕາມໄດ້ໂດຍລະບົບບໍລິຫານຂອງ ທຫລ ໄດ້ເຊັ່ນກັນແຕ່ຕ້ອງມີການສ້າງຄວາມອາດສາມາດຂຶ້ນຕື່ມ. ສຳລັບຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບເວລາທີ່ຕ້ອງໃຊ້ເພື່ອນຳເອົາສິນຄ້າເຂົ້າມາໃນປະເທດ ແລະ ເພື່ອຂໍໃບອະນຸມັດນັ້ນແມ່ນກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າເປັນຜູ້ຕິດຕາມ. ສ່ວນຕົວຊີ້ບອກເພື່ອຕິດຕາມການທ່ອງທ່ຽວແບບຍືນຍົງສາມາດວັດແທກໄດ້ໂດຍນຳໃຊ້ຕົວຊີ້ບອກທົດແທນເທົ່ານັ້ນ ເນື່ອງຈາກວ່າລະບົບຕິດຕາມແຫ່ງຊາດຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການພັດທະນາຢ່າງເຕັມສ່ວນ.

8.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ລັດຖະບານກຳລັງຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນສ້າງຍຸດທະສາດສະບັບທຳອິດເພື່ອສົ່ງເສີມການມີວຽກເຮັດງານທຳຢູ່ເຂດຊົນນະບົດຊຶ່ງແນ່ໃສ່ການເສີມຂະຫຍາຍຂອດປະສານງານ ແລະ ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນແຂວງເພື່ອສ້າງລາຍຮັບ ແລະ ການຈ້າງງານທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນພ້ອມທັງສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານນະໂຍບາຍປົກປ້ອງແຮງງານ ແລະ ການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມໃນເຂດຊົນນະບົດ. ລັດຖະບານໄດ້ວາງບູລິມະສິດແຕ່ລະຍຸດທະສາດດັ່ງນີ້:

- **ສົ່ງເສີມການຜະລິດຂອງຂະແໜງການກະສິກຳແລະເພີ່ມລາຍໄດ້ໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ.** ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວເປັນປັດໃຈສຳຄັນເພື່ອລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນຢູ່ ສປປ ລາວ. ບັນດາມາດຕະການຕ່າງໆລວມມີ (i) ປັບປຸງການອອກແບບ ແລະ ວິທີບຳລຸງຮັກສາລະບົບຊົນລະປະທານ, (ii) ສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ (ປພຍ 9), (iii) ເພີ່ມມູນຄ່າຜົນຜະລິດໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍໂດຍສົ່ງເສີມການຮ່ວມມືກັບວິສາຫະກິດເອກະຊົນ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນຈາກລັດຖະບານ, (iv) ປັບປຸງສິ່ງທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການຜະລິດແລະການປຸງແຕ່ງໂດຍຮ່ວມມືກັບພາກເອກະຊົນ, (v) ສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ເໝາະສົມເພື່ອແບ່ງເປົ້າແຮງງານແກ່ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກຸ່ມຜູ້ຜະລິດ, (vi) ການຈັດຕັ້ງກຸ່ມຜູ້ຜະລິດ ແລະ ສະຫະກອນເພື່ອສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງປັດໄຈການຜະລິດ

ແລະ ຕະຫຼາດສິນຄ້າ, (vii) ການອໍານວຍຄວາມສະດວກ ດ້ານການເງິນໃນເຂດຊົນນະບົດ, ແລະ (viii) ການນໍາເອົາ ລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າເພີ່ມເຂົ້າໃນການບໍລິການເພື່ອສົ່ງເສີມ ການລົງທຶນຈາກພາກເອກະຊົນໃນຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າການ ຜະລິດເຂົ້າສານ ແລະ ຜົນຜະລິດທີ່ມີມູນຄ່າເພີ່ມສູງກວ່າ ເກົ່າ.

- **ຮັບປະກັນຄວາມສອດຄ່ອງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດ ໝາຍແຮງງານແລະກົດໝາຍປະກັນສັງຄົມເພື່ອຫຼີກລ່ຽງການ ເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ** ໂດຍສະເພາະໃນບັນຫາ ຄ່າແຮງງານຂຶ້ນຕໍ່າ, ການສົ່ງເສີມນະໂຍບາຍທີ່ຮັບປະກັນ ການປົກປ້ອງແຮງງານ ລວມທັງຄວາມປອດໄພ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມຂອງການເຮັດວຽກທີ່ເໝາະສົມ ຊຶ່ງຈະ ເປັນແຮງຈູງໃຈ ແລະ ຊຸກຍູ້ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ອອກແຮງງານ ໃຫ້ ສືບຕໍ່ເຮັດວຽກໃນຂະແໜງການອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນຂະແໜງ ການກະສິກໍາ.
- **ການລົງທຶນໃສ່ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການພັດທະນາທັກ ສະສີມີແຮງງານ.** ຜູ້ທີ່ປະກອບອາຊີບຢູ່ໃນຂະແໜງການທີ່ບໍ່ ເປັນທາງການຂອງເສດຖະກິດຍັງກວມເອົາສ່ວນໃຫຍ່ຂອງ ເສດຖະກິດ ໃນ ສປປ ລາວ. ແຮງງານຈໍານວນຫຼາຍຍັງ ປະສົບອຸປະສັກໃນການເຂົ້າເຖິງການພັດທະນາສີມີແຮງ ງານ. ສະນັ້ນ, ລະບົບການຝຶກອົບຮົມທີ່ເປັນທາງການຕ້ອງ ມີການປັບປຸງເພື່ອສົ່ງເສີມໃຫ້ຜູ້ປະກອບອາຊີບຢູ່ໃນຂະແໜ ງ ການທີ່ບໍ່ເປັນທາງການສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້. ລັດຖະບານ ກໍາລັງສຸມໃສ່ການສ້າງມາດຕະຖານສີມີແຮງງານແຫ່ງຊາດ, ມີການທົດສອບ ແລະ ອອກໃບຢັ້ງຢືນໃຫ້ໄດ້ຕາມ ມາດຕະຖານຂອງເສດຖະກິດປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ ອື່ນໆ ພ້ອມທັງປັບປຸງລະບົບການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຝຶກ ວິຊາຊີບໃຫ້ແທດເໝາະກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດ ແຮງງານ. ນອກນັ້ນ, ການພັດທະນາແລະຍົກລະດັບສີມີ ແຮງງານກໍຈະສາມາດບັນລຸໄດ້ໂດຍຜ່ານການຮ່ວມມື ລະຫວ່າງພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນ.
- **ສົ່ງເສີມການບໍລິການຈັດຫາງານເພື່ອຕອບສະໜອງໃຫ້ແກ່ຜູ້ ຊອກຫາວຽກເຮັດງານທໍາ ພ້ອມທັງໃຫ້ແທດເໝາະກັບ ຄວາມຕ້ອງການທີ່ແຕກຕ່າງກັນຂອງຜູ້ວ່າງຈ້າງ.** ພາກສ່ວນ ບໍລິການຈັດຫາງານຂອງລັດຖະບານທີ່ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ

- ແມ່ນມີບົດບາດສໍາຄັນໃນການຈັດສັນວຽກທີ່ແທດເໝາະ ເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍຄວາມສາມາດໃນການຈ້າງງານ ພ້ອມ ທັງແກ້ໄຂບັນຫາຄວາມສາມາດຂອງແຮງງານທີ່ບໍ່ແທດ ເໝາະກັບວຽກ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງການສະໜັບສະໜູນຜູ້ວ່າ ຈ້າງ ແລະ ແຮງງານໂດຍກົງ ຜ່ານໂຄງການຕ່າງໆໃນ ຕະຫຼາດແຮງງານ. ເພື່ອຂະຫຍາຍຂອບເຂດການໃຫ້ການ ບໍລິການເພີ່ມເຕີມແກ່ກຸ່ມເປົ້າໝາຍສະເພາະ, ການຮ່ວມມື ກັບບໍລິສັດຈັດຫາງານຂອງເອກະຊົນ, ອົງກອນທີ່ບໍ່ຫວັງຜົນ ກໍາໄລ ແລະ ສະຖາບັນທີ່ບໍ່ແມ່ນພາກລັດ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບ ການເສີມຂະຫຍາຍ. ການບໍລິການຈັດຫາງານຂອງພາກ ເອກະຊົນຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງໂດຍລະບຽບກົດ ໝາຍທີ່ເໝາະສົມ.
- **ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດຂອງສະຖາ ບັນ.** ການພັດທະນາຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການວິເຄາະ ຕະຫຼາດແຮງງານ ຍັງຕ້ອງການການສະໜັບສະໜູນ. ນອກ ນັ້ນ, ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ລະບົບການເກັບກໍາຂໍ້ມູນ ຂອງສະຖາບັນຕ່າງໆເພື່ອຮັບໃຊ້ໃນການຕິດຕາມກວດກາ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍແລະນະໂຍບາຍທີ່ຕິດພັນກັບ ຂະແໜງແຮງງານພ້ອມທັງຮັບປະກັນການປົກປ້ອງດ້ານ ສັງຄົມ (ປພຍ 1).
- **ເພີ່ມທະວີຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອສົ່ງເສີມການເຊື່ອມໂຍງ ລະຫວ່າງນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດກັບເສດຖະກິດທ້ອງຖິ່ນ** ໂດຍຜ່ານການເຊື່ອມໂຍງກັນຂອງຕ່ອງໂສ້ການສະໜອງໃນ ຕະຫຼາດແຮງງານ, ການສາທິດຕົວຈິງ ແລະ ການຮ່ວມມື.
- **ສົ່ງເສີມຍຸດທະສາດ “ໜຶ່ງເມືອງ, ໜຶ່ງຜະລິດຕະພັນ”.** ຍຸດ ທະຍາດດັ່ງກ່າວເປັນຍຸດທະສາດຂອງລັດຖະບານທີ່ແນ່ໃສ່ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ສ້າງວຽກເຮັດງານທໍາ, ພັດທະນາ ສີມີແຮງງານ ແລະ ສົ່ງເສີມການເອົາຜະລິດຕະພັນລາວເຂົ້າ ລຸ່ງຕະຫຼາດພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ໃນເດືອນພຶດສະພາ 2017, ກົມການຄ້າຂອງກະຊວງອຸດສາຫະກໍາ ແລະ ການ ຄ້າບັນທຶກເອົາ ຈໍານວນເກືອບ 484 ຜະລິດຕະພັນຈາກ 17 ແຂວງ ແລະ ນະຄອນຫຼວງ ພ້ອມທັງໄດ້ອອກເຄື່ອງໝາຍ ການຄ້າໜຶ່ງເມືອງ, ໜຶ່ງຜະລິດຕະພັນໃຫ້ແກ່ 130 ຫົວ ໜ່ວຍທຸລະກິດ.

9 ສົ່ງເສີມການຫັນເປັນ ອຸດສາຫະກຳ, ນໍ້ະວັດຕະກຳ & ສ້າງພື້ນຖານ ໂຄງລ່າງທີ່ເຂັ້ມແຂງ

ອັດຕາສ່ວນຂອງບ້ານທີ່ມີເສັ້ນທາງທີ່ ສາມາດທຽວໄດ້ທຸກລະດູ: **84.5%**

53% ຂອງປະຊາກອນລົງທະບຽນເປັນຄູ່ໃຊ້ໂທລະ ສົມ ໃນປີ 2015

ສະແດງອຸດສາຫະກຳ 1/10 ຂອງເສດຖະກິດລາວ

ສະແດງກະສິກຳກວມ 1/4 ຂອງເສດຖະກິດລາວ

7 ໃນ 10 ຂອງຜູ້ອອກແຮງງານເຮັດວຽກໃນສະແດງກະສິກຳ, ປ່າໄມ້ ຫຼື ການປະເມີງ ໃນສະໜອງທີ່ ຂອງຜູ້ອອກແຮງງານເຮັດວຽກໃນສະ ແດງອຸດສາຫະກຳປຽບເທິງ ການກໍ່ສ້າງ ຫຼື ການຄົມສົ່ງ

ຜົນຜະລິດກະສິກຳຍັງຕໍ່າ

ບັນຫາການຜະລິດເຂົ້າ:

- ເມັດສົ້ມເຂົ້າ ຄູນລະອາບຕໍ່າ
- ປັກກະສະ & ຄຳຂາຍເບົາທາງ ວິຊາການອຳນາຈຳກັດ
- ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ຕົງຈຳເປັນ
- ຄວາມເຕີບການຕໍ່ການ ປຸງແປງຂອງ ຜົນຜົມອາກາດຍັງ ຈຳກັດ

ສູງສຸດ: Lao PDR Country Analysis Report 2015, International Telecommunication Union, World Bank, National Committee on Poverty Reduction, Lao Labor Force Survey 2012

ເປົ້າໝາຍທີ 9: ອຸດສາຫະກຳ, ນະວັດຕະກຳ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ

9.1. ຄວາມຄືບໜ້າແລະສິ່ງທ້າທາຍ

ສປປ ລາວ ໄດ້ປະສົບຜົນສຳເລັດອັນໃຫຍ່ຫຼວງໃນການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງເພື່ອການຂົນສົ່ງ. ປະຈຸບັນ, ປະມານ 85 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງປະຊາຊົນຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນໜູ່ບ້ານທີ່ມີທິນທາງທີ່ສາມາດໃຊ້ໄດ້ທຸກລະດູການ. ພື້ນຖານໂຄງລ່າງການຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງລະດັບພາກພື້ນໄດ້ປັບປຸງການເຊື່ອມຕໍ່ກັບປະເທດອ້ອມຂ້າງຊຶ່ງນຳໄປສູ່ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງການຄ້າພາຍໃນພາກພື້ນ. ການຂົນສົ່ງທາງບົກໃນນີ້, ປະມານ 90 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນການຂົນສົ່ງມວນຊົນແລະ 81 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນການຂົນສົ່ງສິນຄ້າ.⁹⁶ ໄລຍະຄວາມຍາວແລະຄຸນນະພາບຂອງຖະໜົນຍັງຕ້ອງໄດ້ມີການປັບປຸງໂດຍສະເພາະຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ແຕ່ສຳລັບເຂດຕົວເມືອງແມ່ນຕ້ອງປັບປຸງການບໍລິການແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງການຂົນສົ່ງ. ໂຄງການຖະໜົນໃໝ່ໝາຍເລກ II ເປັນໂຄງການແຫ່ງຊາດ ທີ່ແນ່ໃສ່ການສ້າງຖະໜົນ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ທິນທານຕໍ່ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ.⁹⁷

ລັດຖະບານຂອງ ສປປ ລາວ ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນແກ່ເຕັກນິກວິທະຍາສາດ ແລະ ນະວັດຕະກຳໃນການພັດທະນາປະເທດ. ຄວາມໝາຍໝັ້ນດັ່ງກ່າວໄດ້ສະແດງອອກຢູ່ໃນແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍນະວັດຕະກຳໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ເຕັກນິກວິທະຍາສາດ ແລະ ໂທລະຄົມມະນາຄົມໃນທຸກໆເປົ້າໝາຍການພັດທະນາ. ສປປ ລາວ ໄດ້ສະແດງຄວາມໝາຍໝັ້ນດັ່ງກ່າວໃນເວທີການເມືອງລະດັບສູງ. ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມເວທີວິທະຍາສາດສາກົນຄັ້ງທີ 7 ເພື່ອສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ຄວາມອາດສາມາດທາງວິທະຍາສາດທີ່ ປະເທດຮົງກາຣີ ໃນປີ 2015 ຊຶ່ງກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວເປັນໂອກາດໃນການຮຽນຮູ້ວິທີການ ແລະ ແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ເພື່ອນຳມາປັບໃຊ້ໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະພາບຂອງ ສປປ ລາວ. ຍ້ອນແນວນັ້ນ, ສປປ ລາວ ຈຶ່ງຍັງມີຄວາມຕ້ອງການການຊ່ວຍເຫຼືອໃນການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ພົນລະເມືອງລາວມີຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມສາມາດທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ ເພື່ອຫັນນະໂຍບາຍມາສູ່ການປະຕິບັດຕົວຈິງ ແລະ ເພື່ອເລັ່ງລັດການພັດທະນາຂອງປະເທດໃຫ້ເປັນໄປໃນທິດທາງທີ່ຖືກຕ້ອງ.

ຈຸລະວິສາຫະກິດແລະວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງ (MSMEs) ກວມເອົາສ່ວນໃຫຍ່ຂອງຜູ້ຈ້າງງານ ແຕ່ພັດມີການປະສິດທິພາບໃນການຜະລິດຕໍ່າ. ຈຸລະວິສາຫະກິດ ແລະ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງ ຍັງປະສົບບັນຫາການຂາດເຂີນແຮງງານທີ່ມີສີມື ແລະ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງເຕັກໂນໂລຊີ, ການບໍລິການດ້ານການເງິນ ແລະ ຕະຫຼາດເທົ່າທີ່ຄວນ. ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານການເງິນຂອງວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ (ແລະ ວິສາຫະກິດທີ່ໄດ້ລົງທະບຽນແລ້ວ) ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ຍັງເປັນໜຶ່ງໃນສາມບັນຫາທີ່ທ້າທາຍຕໍ່ການຂະຫຍາຍກິດຈະການ. ໃນບົດລາຍງານການສຳຫຼວດວິສາຫະກິດປີ 2012⁹⁸ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານການເງິນເປັນສິ່ງທ້າທາຍສຳລັບການກໍ່ຕັ້ງວິສາຫະກິດໃໝ່, ການດຳເນີນ ແລະ ການຂະຫຍາຍກິດຈະການ. ບັນດາວິສາຫະກິດໄດ້ໃຫ້ເຫດຜົນວ່າຄວາມຕ້ອງການຂອງທະນາຄານດ້ານການປະກອບເອກະ ສານເພື່ອຂໍ້ກູ້ຢືມເງິນ ແລະ ຫຼັກຊັບຄ້າປະກັນເປັນອຸປະສັກຕົ້ນຕໍທີ່ເຮັດໃຫ້ເກີດມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ.⁹⁹ ໃນບົດລາຍງານປີ 2016 ກໍຍັງໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານການເງິນຍັງສືບຕໍ່ເປັນໜຶ່ງໃນຫ້າບັນຫາທີ່ທ້າທາຍສຳລັບການຂະຫຍາຍກິດຈະການ.¹⁰⁰ ສະຖິຕິຈາກ ທຫລ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າເຖິງແມ່ນວ່າວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງ ຈະກວມເອົາ 98 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຈຳນວນວິສາຫະກິດທັງໝົດຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ການປ່ອຍສິນເຊື່ອຈາກທະນາຄານໃຫ້ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງມີພຽງແຕ່ 20 ສ່ວນຮ້ອຍ ເທົ່ານັ້ນ.

ການເຂົ້າເຖິງເຕັກໂນໂລຊີແມ່ນບັດໄຈທີ່ສຳຄັນເພື່ອພັດທະນາອຸດສາຫະກຳການກະເສດ ແລະ ອຸດສາຫະກຳອາຫານ. ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງ ຕ້ອງແກ້ໄຂບັນຫາຄຸນນະພາບຂອງຜະລິດຕະພັນ ແລະ ປະສິດທິພາບໃນການຜະລິດເພື່ອຮັບມືກັບສະພາບການແຂ່ງຂັນຢູ່ພາຍໃນອາຊຽນ.¹⁰¹ ຄວາມຂາດເຂີນດ້ານສີມືແຮງງານເປັນອຸປະສັກຕົ້ນຕໍໃນຂະແໜງວິສາຫະກິດຂະໜາດກາງ.¹⁰² ລັດຖະບານໄດ້ພະຍາຍາມນຳໃຊ້ນະໂຍບາຍທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອປັບປຸງສະພາບແວດລ້ອມໃນການດຳເນີນທຸລະກິດ, ເສີມຂະຫຍາຍການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານການເງິນໃຫ້ພາກເອກະຊົນ ແລະ ການສົ່ງເສີມການຄ້າຂ້າມແດນ.

ການພັດທະນາວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນເປັນນະໂຍບາຍບຸລິມະສິດ. ຈຸດປະສົງຫຼັກຂອງແຜນພັດທະນາວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງ 2016-2020¹⁰³ ມີຄື: (i) ສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ອ່ານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງ; (ii) ເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນ ແລະ ສົ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວແບບຍືນຍົງໃຫ້ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງຢູ່ ສປປ ລາວ, ແລະ (iii) ຮັບປະກັນການເຊື່ອມໂຍງກັບພາກພື້ນ (ໂດຍສະເພາະແມ່ນກັບປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ) ແລະ ຕະຫຼາດສາກົນ. ແຜນພັດທະນາວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງ 2016-2020 ກວມເອົາບຸລິມະສິດດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: (i) ການສົ່ງເສີມປະສິດທິພາບໃນການຜະລິດ, ເຕັກໂນໂລຊີແລະນະວັດຕະກຳ, (ii) ການສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານການເງິນ, (iii) ການສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການເພື່ອວິສາຫະກິດ, (iv) ການສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຕະຫຼາດ, (v) ການເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ພັດທະນາການເປັນຜູ້ປະກອບການ, (vi) ການວາງນະໂຍບາຍເພື່ອສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອຍອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການດຳເນີນທຸລະກິດ, ແລະ (vii) ນະໂຍບາຍດ້ານພາສີ ແລະ ອາກອນ.

ການສົ່ງເສີມວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງ ທີ່ຈະເປັນຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ. ອັດຕາສ່ວນແມ່ຍິງກວມເອົາຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງຈຳນວນເຈົ້າຂອງວິສາຫະກິດທີ່ໄດ້ລົງທະບຽນໃໝ່.¹⁰⁴ ປະມານ 31 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຈຳນວນວິສາຫະກິດທາງການທີ່ມີພະນັກງານຫຼາຍກວ່າຫ້າຄົນແມ່ນເພດຍິງເປັນເຈົ້າຂອງໃນ ສປປ ລາວ ຊຶ່ງຖ້າປຽບທຽບແລ້ວເຫັນວ່າມີຄວາມພື້ນເດັ່ນຫຼາຍກວ່າປະເທດອື່ນໆ, ແຕ່ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ກໍຍັງຖືວ່າຕໍ່າກວ່າມາດຕະຖານຂອງພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກ. ວິສາຫະກິດທີ່ແມ່ຍິງເປັນເຈົ້າຂອງສ່ວນໃຫຍ່ຈະຢູ່ໃນຂະແໜງການຄ້າ ແຕ່ໃນຂະແໜງການປຸງແຕ່ງແມ່ນເປັນສ່ວນໜ້ອຍ. ບັນດາວິສາຫະກິດທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນເຈົ້າຂອງຈະມີຈຳນວນພະນັກງານໜ້ອຍກວ່າວິສາຫະກິດທີ່ມີຜູ້ຊາຍເປັນເຈົ້າຂອງ. ໃນດ້ານກິດໜາຍນັ້ນ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ມີການຈຳແນກເພດໃນການດຳເນີນກິດຈະການແຕ່ໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງເຫັນວ່າຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເດີນທາງແມ່ນຍ້ອນຈາກພັນທະສ່ວນຕົວເຊິ່ງສ້າງຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງໃນການສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດ. ນອກນັ້ນ, ກໍເຫັນວ່າຜູ້

ປະກອບການທີ່ເປັນແມ່ຍິງໃນ ສປປ ລາວ ສ່ວນຫຼາຍຈະບໍ່ມີບັນຊີທະນາຄານ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການປ່ອຍສິນເຊື້ອ.¹⁰⁵

ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກ: ການເຂົ້າເຖິງທຶນທາງແມ່ນມີຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດເພື່ອລິບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ (NCRDPE) ເປັນຜູ້ຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ເກັບກຳຂໍ້ມູນໂດຍນັບເອົາແຕ່ບ້ານທີ່ມີທຶນທາງທີ່ໃຊ້ໄດ້ທຸກລະດູການ ເຊິ່ງຖືວ່າວັດສູງກ່ວາມາດຕະຖານຂອງຕົວຊີ້ບອກສາກົນເຊິ່ງພຽງແຕ່ນັບເອົາບ້ານທີ່ຢູ່ພາຍໃນ 2 km ຂອງຖະໜົນທີ່ໃຊ້ໄດ້ທຸກລະດູການ. ການເກັບກຳຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການຂົນສົ່ງມວນຊົນ ແລະ ປະລິມານການຂົນສົ່ງທາງບົກແມ່ນກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ການຂົນສົ່ງເປັນເຈົ້າການ. ກະຊວງໄປສະນີ ແລະ ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ສາມາດລາຍງານກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນການຊົມໃຊ້ເຄືອຂ່າຍມິຖີໂດຍການເກັບກຳຂໍ້ມູນຈາກຜູ້ໃຫ້ບໍລິການອິນເຕີເນັດ ແລະ ການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນການຄາດຄະເນພົນລະເມືອງຈາກສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LSB). ການຕິດຕາມກວດກາທຶນການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາ (ODA) ແລະ ແຫຼ່ງທຶນອື່ນໆທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງຍັງຕ້ອງມີການປັບປຸງ ເນື່ອງຈາກວ່າທຶນສຳລັບການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງແມ່ນຢູ່ນອກແຜນງົບປະມານຂອງລັດຖະບານເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການຕິດຕາມກວດກາ. ຕົວຊີ້ບອກສຳລັບການຫັນເປັນອຸດສະຫະກຳແບບຮອບດ້ານ ແລະ ຍືນຍົງຈະຕ້ອງໄດ້ນຳໃຊ້ການສຳຫຼວດແບບພິເສດຂອງບັນດາໂຮງຈັກໂຮງງານ. ສຳລັບຕົວຊີ້ບອກການປ່ອຍກາສາກາບອນນິກໂປລຸ້ນຊັ້ນໂອໂຊນນັ້ນແມ່ນນຳໃຊ້ພຽງແຕ່ຕົວເລກຄາດຄະເນຂອງສາກົນເທົ່ານັ້ນ.¹⁰⁶

9.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ວາງບຸລິມະສິດ ແຕ່ລະຍຸດທະສາດດັ່ງນີ້:

- **ສົ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວຂອງທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ.** ແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ສຸມໃສ່ການເສີມສ້າງຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນໃຫ້ແກ່ທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງໃນທ້ອງຖິ່ນ. ກົມສົ່ງເສີມວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງຂອງ ກະຊວງອຸດສະຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ແມ່ນເປັນເຈົ້າການສຳລັບວຽກງານການພັດທະນາທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ ເຊິ່ງເປັນສະຖາບັນທີ່ກໍ່ຕັ້ງຂຶ້ນໃໝ່ທີ່ຍັງຕ້ອງໄດ້ຮັບການຍົກລະດັບຄວາມອາດສາມາດເພື່ອ

ປັບປຸງນະໂຍບາຍ, ຫຼຸດຜ່ອນຂັ້ນຕອນທາງການທີ່ບໍ່ຈຳເປັນ, ພ້ອມທັງວາງມາດຕະການເພື່ອສົ່ງເສີມໃຫ້ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງໃຫ້ສາມາດໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກການເປີດກ້ວາງປະເທດເພື່ອການຄ້າໃນປັດຈຸບັນ.

- **ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການເຊື່ອມໂຍງການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ແລະ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ.** ເຖິງວ່າ ສປປ ລາວ ຈະເອື້ອຍອົງການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດແຕ່ຍັງເຫັນວ່າການເຊື່ອມໂຍງການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດກັບເສດຖະກິດທ້ອງຖິ່ນຍັງຕໍ່າ. ຕ້ອງມີການວາງນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະການເພື່ອສະໜັບສະໜູນທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ກະຕຸ້ນການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ນຳໃຊ້ທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ ໃນທ້ອງຖິ່ນເຂົ້າໃນຕ່ອງໂສ້ການຜະລິດ.
- **ການຄຸ້ມຄອງການສ້າງຕັ້ງແລະການພັດທະນາຂອງເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ແລະ ເຂດເສດຖະກິດສະເພາະ (SEZs) ໃຫ້ເໝາະສົມ ແລະ ເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດໄປຕາມບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້.** ເພື່ອການພັດທະນາເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ສປປ ລາວ ຍັງມີຄວາມຕ້ອງການການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານທຶນຮອນ ແລະ ຄວາມຊຳນິຊຳນານເພີ່ມເພື່ອການພັດທະນາເຂດເສດຖະກິດພິເສດ.

- **ການສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ.** ແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ໄດ້ກຳນົດຕົວຊີ້ບອກ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ລັດຖະບານສາມາດຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າຂອງວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ກ່ຽວຂ້ອງກັບເງື່ອນໄຂທາງດ້ານສັງຄົມແລະສິ່ງແວດລ້ອມ ສຳລັບໂຄງການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງຂອງພາກລັດ, ການໃຫ້ສຳປະທານ ແລະ ໂຄງການເຂດເສດຖະກິດພະເສດ; ສ້າງໃຫ້ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍຕື່ມໃນຂະແໜງຊັບພະຍາກອນ, ມີການສຶກສາ ແລະ ການຍິ່ງຍືນພາຍຫຼັງສິ້ນສຸດໂຄງການ; ປະສິດທິພາບໃນການຜະລິດຂອງແຮງງານໃນຂະແໜງການທີ່ນຳໃຊ້ ແລະ ບໍ່ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ; ນໍ້າ ແລະ ສຸຂະອານະໄມ; ແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ; ອັດຕາການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້; ຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ; ການຄຸ້ມຄອງຮັກສາປ່າໄມ້ສຳລັບການຜະລິດ; ການສຳຫຼວດຂັ້ນຕົ້ນແລະການປະເມີນຜົນຜົນກະທົບຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການເພື່ອການພັດທະນາ; ການລະບຸການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ; ຕົວເມືອງສະອາດສີຂຽວ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ.

10

ຫຼຸດຜ່ອນ
ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ

ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ໄວວາຂອງ
ສປປ ລາວ ບໍ່ໄດ້ສົ່ງຜົນເທົ່າທີ່ຄວນຕໍ່ກັບການ
ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຫຼາຍກາ

ຄວາມຫຼາຍກາໃນຕົວເມືອງຫຼຸດ
ລົງໂດຍກວ່າໃນສູນນະບົດ 4 ເທົ່າ

ແຕ່ປີ 2008 ຫາປີ 2013:

- ຄວາມຫຼາຍກາໄດ້ຫຼຸດລົງ 16 % ໃນຕົວປະເທດ
- ແຕ່ວ່າຄວາມຫຼາຍກາໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢູ່ແຂວງບໍ່ແກ້ວ, ຈຳປາສັກ
ແລະ ສາລະວັນ
- ຄວາມແຕກໂຕນດ້ານການສັດທະນາລະຫວ່າງເຂດສູນນະ
ບົດ ແລະ ຕົວເມືອງຍັງມີຫຼາຍ

23% ອັດຕາຄວາມ
ຫຼາຍກາແຫ່ງຊາດ

ບັດໃຈທີ່ມີອິດທິພົນ
ຕໍ່ອັດຕາຄວາມຫຼາຍກາ

ລຸ້ນເວົ້າ

ການສຶກສາ

ທີ່ຕັ້ງທາງພູມສາດ

ບົດບາດນິຍົມ-ຊາຍ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Laos PDR Country Analysis Report 2015

ເປົ້າໝາຍທີ 10: ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບກັນ

10.1. ຄວາມຄືບໜ້າແລະສິ່ງທ້າທາຍ

ການຕິດຕາມການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ການພັດທະນາຢ່າງທົ່ວເຖິງຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນ. ສປປ ລາວ ມີອັດຕາລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ທີ່ສູງ. ທະນາຄານໂລກໄດ້ຄາດຄະເນວ່າສໍາລັບທຸກອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງການຂະຫຍາຍຕົວຂອງອັດຕາລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນເທົ່າກັບການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກລົງ 0.4 ສ່ວນຮ້ອຍ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບຍັງສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍເປັນວົງກວ້າງ, ຄ່າ GINI ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ລາຍຮັບຂອງປະຊາກອນໃນກຸ່ມລຸ່ມ 40 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນຍັງໜ້ອຍກວ່າປະຊາກອນທັງໝົດ.¹⁰⁷

ບັນຫາຄວາມຂາດເຂີນອື່ນໆທີ່ບໍ່ແມ່ນການເງິນເຮັດໃຫ້ມີຜົນກະທົບຕໍ່ມາໃສ່ຄວາມທຸກຍາກຂອງກຸ່ມທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວ. ເຊິ່ງກວມເອົາການຂາດໄພຊະນາການ, ລະດັບຄວາມຮູ້ໜັງສື ແລະ ການສຶກສາສໍາລັບເພດຍິງຍັງຕໍ່າ, ອັດຕາການຖືພາໃນໄວລຸ້ນຍັງສູງ, ການຂາດໂອກາດໃນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ ແລະ ຄວາມບໍ່ສະໜໍາສະເໝີຂອງຄຸນນະພາບການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ. ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວ, ປະຊາກອນທີ່ເຮັດວຽກໃນກຸ່ມທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວແມ່ນບໍ່ໄດ້ຈົບການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມຫຼືບໍ່ໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນຊຶ່ງເປັນປັດໄຈເຮັດໃຫ້ມີຂໍ້ຈຳກັດໃນການຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່.

ບັນຫາການວັດແທກ: ປັດຈຸບັນມີລະບົບການຕິດຕາມສະພາບຂອງປະຊາກອນຜູ້ທີ່ຖືກປະປ່ອຍ, ແຕ່ກົນໄກການເກັບກໍາຂໍ້ມູນທ້ອງຖານຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງ. ສາມາດນໍາໃຊ້ຂໍ້ມູນການສໍາຫຼວດການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ການບໍລິໂພກຂອງຄົວເຮືອນ ແລະ ຂໍ້ມູນຂອງການຕິດຕາມຄວາມທຸກຂອງຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດເພື່ອລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ; ສໍາລັບວິທີທໍາອິດອາດຕ້ອງມີການທົບທວນຄືນເພື່ອສ້າງຂໍ້ມູນເປັນປົກກະຕິກ່ຽວກັບລາຍໄດ້ເພື່ອປ້ອນເຂົ້າໃນຕົວຊີ້ບອກຂອງປພຍ. ສປປ ລາວ ໄດ້ເຊື່ອມສານຕົວຊີ້ບອກສໍາລັບຄາດໝາຍສູ່ຊຸມກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕາມສະພາບດ້ານການເງິນ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມຕົວຊີ້ບອກອື່ນໆຂອງ ປພຍ 10 ຍັງມີຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກ. ຜົນກະທົບຂອງນະໂຍບາຍດ້ານການເງິນ, ການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ແລະ ຄ່າຈ້າງແຮງງານແມ່ນ

ຕ້ອງມີການຕິດຕາມຈາກຂໍ້ມູນອັດຕາສ່ວນແຮງງານຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ, ການໂອນຄ່າຈ້າງແຮງງານ ແລະ ການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ. ປັດຈຸບັນມີພຽງແຕ່ອັດຕາສ່ວນແຮງງານ (ຄ່າຈ້າງແຮງງານ) ຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນທີ່ສາມາດລາຍງານໄດ້. ສ່ວນຊ່ອງຫວ່າງຂອງຂໍ້ມູນແມ່ນກ່ຽວກັບການຈໍາແນກ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານ.

10.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ວາງບູລິມະສິດ ແຕ່ລະຍຸດທະສາດດັ່ງນີ້:

- **ສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ, ການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ແຫວ່ງທຶນຂອງຜູ້ທຸກຍາກ.** ສປປ ລາວ ພວມຮ່ວມມືກັບບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການຕ່າງໆທີ່ແນໃສ່ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບໃນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ ແລະ ການແບ່ງປັນທຶນ. ເຊິ່ງລວມເອົາມາດຕະການເຊັ່ນ: ຮັບປະກັນການປົກຄອງຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນທີ່ດີ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ຊຸມຊົນເພື່ອໃຫ້ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມຂັ້ນຕອນການຕັດສິນບັນຫາ, ການຂະຫຍາຍທາງເລືອກໃນການດໍາລົງຊີວິດ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການຮັບມືກັບສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງເສດຖະກິດ ແລະ ສະພາບປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ການສະໜອງບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ, ການສ້າງວຽກເຮັດງານທໍາ ແລະ ການສະໜອງການຝຶກອົບຮົມ, ພັດທະນາສີມິແຮງງານ ແລະ ການສຶກສາ. ນະໂຍບາຍສໍາລັບການເຕົ້າໂຮມບ້ານ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານສົ່ງເສີມການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ເໝາະສົມ, ພ້ອມທັງການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນເພື່ອການຜະລິດໃຫ້ກຸ່ມຄົນທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່.
- **ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງລະບົບການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມໃຫ້ກວມເອົາກຸ່ມທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວ.** ສປປ ລາວ ໄດ້ປະສົບຜົນສໍາເລັດອັນພື້ນເດັ່ນໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ (ປພຍ 1), ແຕ່ຍັງເຫັນວ່ານະໂຍບາຍ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມຍັງກະແຈກກະຈາຍແລະຍັງບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ເທົ່າທີ່ຄວນ. ຍັງມີຄວາມຕ້ອງການທາງ

ດ້ານການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອປັບປຸງລະບົບສະຫວັດດີການ
ສັງຄົມ.¹⁰⁸ (ຄາດໝາຍ ປພຍ 1.3 ແລະ ປພຍ 8).

- ການນຳໃຊ້ບົດຮຽນທີ່ດີຂອງສາກົນໃນດ້ານກົດໝາຍ ໃນ
ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ແລະ ເຂດ
ເສດຖະກິດສະເພາະ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ຕິດພັນກັບຂະແໜງ
ການເງິນ. ປັດຈຸບັນ ລັດຖະບານກຳລັງປັບປຸງກົດໝາຍ

ແລະ ລະບຽບການຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ
ມາດຕະຖານສາກົນ (ລວມເຖິງປັບປຸງຕົວຊີ້ບອກ 10.5.1).
ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍລະບົບການຊຳລະໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາໃນ
ປີ 2017, ສ່ວນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະນາຄານທຸລະກິດ
(ສະບັບປັບປຸງ) ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຫຼັກຊັບ (ສະບັບ
ປັບປຸງ) ແມ່ນຄາດວ່າຈະຖືກຮັບຮອງເອົາໃນປີ 2019.

11

ສ້າງຕົວເມືອງ & ຊຸມຊົນໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ

ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນຢູ່ໃນຕົວເມືອງກວມ

$\frac{1}{3}$ ຂອງຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດ

ສະເລ່ຍໂລກ: 54%

4.5%

$\frac{2}{3}$

ຂອງການເປັນໂຕຂອງປະຊາກອນ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ມີສາເຫດ ມາຈາກການເລືອນຍ້າຍແຮງງານ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ການ ສະໜອງສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ທີ່ບໍ່ມີຄ່າໃຫ້ໃນຕົວເມືອງຍັງບໍ່ມີຄູ່ ກັບການເປັນໂຕຂອງປະຊາກອນ

ການເປັນໂຕຂອງ ປະຊາກອນ ໃນຕົວເມືອງ 2005 - 2015

ມີນະຄອນຫຼວງອາກາດໃນຕົວເມືອງ ຫຼາຍທີ່ສຸດເປັນອັນດັບສອງໃນບັນດາປະເທດ ໃນອາຊຽນ

82%

ຂອງປະຊາກອນໃນຕົວເມືອງ ນຳໃຊ້ພືນ & ຖ່ານສຳລັບດັ່ງໄຟເພື່ອປຸງແຕ່ງອາຫານ

ລະດັບຜຸນລະຂອງໃນອາກາດ: 33.5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ປະຈຳປີ

ຄວາມຕ້ອງການຂອງການລົງທຶນ ເພື່ອບັນລຸຄາດໝາຍສູງສຸດໃນແຫ່ງຊາດ ພາຍໃນປີ 2020

19 ລ້ານໂດລາ

ສຳລັບບົນປະເທດໃນຕົວເມືອງ

12 ລ້ານໂດລາ

ສຳລັບສຸດທະຍາກາມໃນຕົວເມືອງ

ສຳລັບ: Lao PDR Country Strategy Paper 2015 (P4D), World Health Statistics 2016 News, © Country Population Assessment, Lao PDR, Version 2015, UNFPA, Lao PDR Census, UN ESCAP & UN Habitat, The State of Asian and Pacific Cities 2015

ເປົ້າໝາຍທີ 11: ສ້າງຕົວເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ

11.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ

ການຂະຫຍາຍຕົວເມືອງຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຢ່າງຮີບດ່ວນ. ຂໍ້ມູນຈາກການສຳຫຼວດແຫ່ງຊາດໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າປະຊາຊົນທີ່ດຳລົງຊີວິດໃນຕົວເມືອງໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 27 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2005 ມາເປັນ 33 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2015. ການເພີ່ມຂຶ້ນດັ່ງກ່າວສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເນື່ອງຈາກການເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານຈາກຊົນນະ ບົດເຂົ້າສູ່ຕົວເມືອງ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຈຳນວນປະຊາກອນໃນຕົວເມືອງນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນຫຼາຍກວ່າສອງສ່ວນສາມແມ່ນເກີດຈາກອັດຕາການເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານສູດທິ.¹⁰⁹ ໃນຂະນະທີ່ລະດັບການຂະຫຍາຍຕົວເມືອງໃນ ສປປ ລາວ ໃນປະຈຸບັນ ແມ່ນຍັງຕໍ່າຖ້າທຽບໃສ່ອັດຕາສະເລ່ຍໃນທົ່ວໂລກ (54 ສ່ວນຮ້ອຍ ໃນປີ 2014),¹¹⁰ ຢ່າງໃດກໍຕາມຄາດວ່າການຂະຫຍາຍຕົວເມືອງຂອງ ສປປ ລາວ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນອີກໃນອານະຄິດ. ສະນັ້ນ, ການລົງທຶນໃສ່ຕົວເມືອງ, ນະໂຍບາຍການຂົນສົ່ງ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ຈະນຳໄປສູ່ການພັດທະນາຕົວເມືອງໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ໜ້າຢູ່.

ເຂດໃຈກາງເມືອງຂອງນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນກຳລັງໄດ້ຮັບການພັດທະນາໃຫ້ກາຍເປັນຕົວເມືອງທີ່ມີຄວາມຍືນຍົງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການທ່ອງທ່ຽວ. ອີງຕາມການປະເມີນຂອງຂະແໜງການພັດທະນາຕົວເມືອງ ໃນປີ 2012, ໂຄງການຂົນສົ່ງຕົວເມືອງວຽງຈັນແບບຍືນຍົງໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາໃນປີ 2015. ໂຄງການດັ່ງກ່າວແມ່ນແນ່ໃສ່ການປັບປຸງລະບົບການຂົນສົ່ງໃນນະຄອນຫຼວງ. ໂຄງການດັ່ງກ່າວຍັງຈະນຳເອົາການບໍລິຫານຈັດການການຈາລະຈອນ ແລະ ການຂົນສົ່ງໃຫ້ມາຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງຂອງອົງກອນສະເພາະ. ນອກນັ້ນ, ລະບົບການຂົນສົ່ງດ້ວຍລົດແບບວ່ອງໄວຍັງຈະໄດ້ຮັບການພັດທະນາສຳລັບນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ຕິດຕາມດ້ວຍການປັບປຸງລະບົບການບໍລິຫານຈັດການການຈາລະຈອນ, ລະບົບການຈ່າຍຄ່າຈອດລົດແລະການອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການຍ່າງ ແລະ ການສັນຈອນທີ່ບໍ່ນຳໃຊ້ລົດຈັກໃນເຂດໃຈກາງເມືອງອີກດ້ວຍ.¹¹¹

ສປປ ລາວ ມີແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວມໍລະດົກຫຼາຍແຫ່ງ. ສປປ ລາວມີແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວຫຼາຍກວ່າ 2000 ແຫ່ງ ຊຶ່ງໃນນັ້ນ 1,200 ແຫ່ງເປັນແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ, 600 ກວ່າແຫ່ງເປັນແຫຼ່ງ

ທ່ອງທ່ຽວທາງວັດທະນາທຳ, ປະມານ 300 ແຫ່ງ ເປັນແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວທາງປະຫວັດສາດ ແລະ ມີ 2 ເມືອງ ທີ່ເປັນເມືອງມໍລະດົກໂລກ.¹¹² ໃນປີ 2014, ແຂວງຫຼວງພະບາງໄດ້ຮັບລາງວັນອັນຊົງກຽດ ເປັນເມືອງສິ່ງແວດລ້ອມຍືນຍົງອາຊຽນ. ລາງວັນນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຂໍ້ລິເລີ່ມທີ່ເປັນຕົວຢ່າງໃນການຮັກສາຕົວເມືອງໃຫ້ສະອາດ, ສີຂຽວ ແລະ ໜ້າຢູ່ ຂະນະທີ່ຍັງສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍຕົວເປັນສູນກາງກິດຈະກຳທາງດ້ານເສດຖະກິດ.¹¹³ ນອກນັ້ນ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ ຍັງໄດ້ຮັບລາງວັນຕົວເມືອງທ່ອງທ່ຽວທີ່ສະອາດຂອງອາຊຽນອີກດ້ວຍ.

ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກ: ສປປ ລາວໄດ້ກຳນົດຄຳນິຍາມຂອງຕົນເອງ ກ່ຽວກັບທີ່ພັກອາໄສທີ່ບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານ. ສຳລັບນິຍາມຂອງອົງການ ສປຊ ກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ນີ້ ໝາຍເຖິງບັນດາທີ່ພັກອາໄສທີ່ຍັງຂາດໜຶ່ງຫຼືຫຼາຍປັດໄຈດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ທີ່ພັກອາໄສທີ່ມີຄວາມທົນທານໜັ້ນຄົງ, ມີເນື້ອທີ່ສຳລັບຢູ່ອາໄສທີ່ພຽງພໍ,ສາມາດເຂົ້າເຖິງນ້ຳສະອາດໄດ້ງ່າຍ, ມີສຸຂະອານະໄມທີ່ໜາະສົມແລະມີຄວາມໜັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງ. ແຕ່ສຳລັບ ສປປ ລາວ ນັ້ນ, ຢູ່ໃນບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາໃນປີ 2013¹¹⁴ ໄດ້ໃຫ້ນິຍາມກ່ຽວກັບ “ພັກອາໄສທີ່ບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານ” ວ່າເປັນທີ່ພັກອາໄສທີ່ມີໜຶ່ງໃນບັນດາປັດໄຈຕໍ່ໄປນີ້: ນ້ຳບໍ່ສະອາດ, ສຸຂະອານະໄມບໍ່ພຽງພໍ, ແລະ ພື້ນເຮືອນທີ່ຍັງເປັນດິນ (ຫຼື ພື້ນເຮືອນທີ່ຍັງໃຊ້ “ວັດສະດຸແບບປະຖົມປະຖານ”). ວິທີການທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ແມ່ນໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ ສຳລັບ ປພຍ 11. ການປົກປ້ອງມໍລະດົກທາງວັດທະນາທຳ ແລະ ທຳມະຊາດ ແມ່ນຖືກວັດແທກຈາກຈຳນວນຂອງແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ງົບປະມານຂອງລັດທີ່ສະໜັບສະໜູນບັນດາແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວດັ່ງກ່າວ. ການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນມີການວັດ ແທກທີ່ແຕກຕ່າງແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວວັດທະນາທຳ ແລະ ປະຫວັດສາດເນື່ອງຈາກວ່າເປັນໜຶ່ງໃນຕົວຊີ້ບອກການເຕີບໂຕສີຂຽວທີ່ໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາສຳລັບໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, “ງົບປະມານສະໜັບສະໜູນຈາກພາກລັດ” ທີ່ສະໜັບສະໜູນແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວເຫຼົ່ານີ້ຈະຕ້ອງມີການລະບຸຢ່າງຈະແຈ້ງ. ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ລາຍງານກ່ຽວກັບຄຸນນະພາບອາກາດໃນບັນ ດາຕົວເມືອງທີ່ຖືກເລືອກ (ເຊັ່ນລະດັບການວັດແທກປະຈຳ

ປີຂອງອານຸພາກຂອງມົນລະພິດໃນອາກາດ), ແຕ່ນັບເອົາຄ່າ ວັດແທກ PM10 ເທົ່ານັ້ນ ແລະບໍ່ນັບເອົາຄ່າ PM2.5, ເຖິງ ແມ່ນວ່າທັງສອງແບບມີຄວາມຈຳເປັນກໍຕາມ. ໃນຂະນະທີ່ຕົວຊີ້ ບອກນັ້ນຕ້ອງຄິດໄລ່ທຽບໃສ່ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນ;¹¹⁵ ແຕ່ການຄິດໄລ່ທຽບໃສ່ປະຊາກອນທັງໝົດທົ່ວປະເທດນັ້ນ ອາດບໍ່ສາມາດເຮັດໄດ້ ເນື່ອງຈາກຄຸນນະພາບທາງອາກາດໄດ້ຖືກ ວັດແທກແຕ່ໃນສະເພາະບາງຕົວເມືອງເທົ່ານັ້ນ. ສ່ວນຂໍ້ ມູນອື່ນໆ ກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກຂອງສາກົນທີ່ຕິດພັນກັບລະບົບ ການຂົນສົ່ງແບບຍົນຍົງ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການວາງຜັງເມືອງ ແມ່ນຍັງບໍ່ມີ.

ວິທີການແລະ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນຂອງລັດຖະບານຍັງບໍ່ສອດຄ່ອງ ກັບຂໍ້ລິເລີ່ມການເກັບການຂໍ້ມູນດ້ານໄພພິບັດຂອງສາກົນເຊັ່ນ ຖານຂໍ້ມູນ EM-DAT.¹¹⁶ ຖານຂໍ້ມູນ EM-DAT ຕ້ອງນຳໃຊ້ຂໍ້ ມູນລະດັບຊາດ ເຊິ່ງມີລັກສະນະລະອຽດ. ການສ້າງຄວາມ ກົມກຽວຂອງນິຍາມ ແລະ ວິທີການເກັບກຳຂໍ້ມູນແມ່ນມີຄວາມ ຈຳເປັນ. ນອກຈາກນີ້, ຂັ້ນຕອນສາກົນສຳລັບການວັດແທກ ຄວາມເສຍຫາຍດ້ານເສດຖະກິດໂດຍກົງ ຍັງຕ້ອງ ການການສະ ຫັບສະໜູນດ້ານເຕັກນິກ, ຕົວຢ່າງ: ການປະເມີນຄວາມ ຕ້ອງການພາຍຫຼັງປະສົບກັບໄພພິບັດ.¹¹⁷

11.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ລັດຖະບານຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ວາງບູລິມະສິດ ແຕ່ລະຍຸດທະ ສາດດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- **ການສ້າງຕົວເມືອງໃຫ້ເປັນບ່ອນທີ່ໜ້າຢູ່.** ແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງ ທີ່VIII ກວມເອົາບັນດາໂຄງການເສີມຂະຫຍາຍລະບົບນໍ້າ ໃນຕົວເມືອງ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວເມືອງ, ປັບປຸງການ ບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຂອງລັດແລະສ້າງ “ຕົວເມືອງສີຂຽວ ແລະ ສະອາດ” (ລວມທັງການວາງແຜນເພື່ອຮັບມືກັບສະພາບ ດິນພໍ່າອາກາດ). ກົມເຄຫາ-ຜັງເມືອງ, ກະຊວງໂຍທາທິ ການແລະ ຂົນສົ່ງ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາຍຸດທະສາດການ ພັດທະນາຕົວເມືອງ. ຍຸດທະສາດນີ້ມີເປົ້າໝາຍແກ້ໄຂ ບັນຫາສິ່ງເສດເຫຼືອ, ການລົງທຶນໃສ່ຂະແໜງການນໍ້າ, ສຸຂະ ອານະໄມໃນຕົວເມືອງ, ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ ພະນັກງານໃນການພັດທະນາ ແລະ ການວາງຜັງເມືອງ; ການປັບປຸງໂຄງຮ່າງນິຕິກຳ ແລະ ລະບຽບການສຳລັບຂະແ

ໜງການເຄຫາ; ແລະ ການຂົນສົ່ງໃນເມືອງ ແລະ ການ ພັດທະນາທີ່ພັກອາໄສ. ຖະໜົນໃນເຂດການຄ້າ ແລະ ໃນ ເຂດທີ່ມີຄວາມ ໜາແໜ້ນ ຈະໄດ້ຮັບບູລິມະສິດພ້ອມທັງ ຖະໜົນຫົນທາງທີ່ນຳໄປສູ່ຕະຫຼາດ, ໂຮງຮຽນ, ໂຮງໝໍ, ແລະ ສະຖານທີ່ສາທາລະນະອື່ນໆ. ການລົງທຶນຈາກພາກ ເອກະຊົນເຂົ້າໃນພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ການບໍລິການການ ຂົນສົ່ງຍັງມີຄວາມຈຳເປັນ.¹¹⁸

- **ການກະກຽມນິຕິກຳເພື່ອການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບຍົນຍົງ.** ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ພວມພັດທະນາ “ຄູ່ມືສະອາດ ແລະ ສວຍງາມ” ທີ່ເປັນ ສ່ວນໜຶ່ງໃນການສົ່ງເສີມຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມເຊິ່ງຄາດ ວ່າຈະໄດ້ຮັບຮອງເອົາໃນໄວໆນີ້. ນອກນັ້ນ, ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຍັງຢູ່ໃນຂັ້ນ ຕອນການນຳສະເໜີແຜນແມ່ບົດແຫ່ງຊາດເພື່ອການນຳໃຊ້ ທີ່ດິນໃຫ້ສະພາແຫ່ງຊາດພິຈາລະນາ.
- **ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງເພື່ອ ປົກປ້ອງແຫຼ່ງມໍລະດົກ.** ການທ່ອງທ່ຽວໃນເຂດທີ່ໄດ້ຮັບ ການຄຸ້ມຄອງຕ້ອງມີການຈັດການທີ່ເໝາະສົມເພື່ອສ້າງ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານເສດຖະກິດໃຫ້ທ້ອງຖິ່ນ, ປ້ອງ ກັນການເສື່ອມໂຊມແລະສ້າງລາຍຮັບສາທາລະນະເພື່ອປົກ ປັກຮັກສາແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວດັ່ງກ່າວ. ສຳລັບແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວ ທາງວັດທະນາທຳ ແລະ ປະຫວັດສາດຕ້ອງມີການນຳໃຊ້ ແລະ ບັງຄັບໃຊ້ການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານມໍລະດົກ ທາງວັດທະນະທຳຢ່າງເຂັ້ມງວດເຊິ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການ ວາງແຜນພັດທະນາ, ເສີມສ້າງແຜນການປົກປັກຮັກສາ, ການໃຫ້ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບມໍລະດົກແກ່ປະຊາຊົນ ແລະ ນັກ ທ່ອງທ່ຽວ, ການສົ່ງເສີມອຸດສາຫະກຳວັດທະນະທຳ ແລະ ການໝູນເອົາລາຍໄດ້ຈາກພາສີ ແລະ ຄ່າບໍລິການຕ່າງໆເຂົ້າ ໃນການບູລະນະສະຖານທີ່ດັ່ງກ່າວ.
- **ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ລະບົບຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຕົວ ເມືອງທີ່ຍົນຍົງ.** ລະບົບເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນສຳລັບຕົວຊີ້ບອກ ກ່ຽວກັບທີ່ພັກອາໄສ, ການຈັດການສິ່ງເສດເຫຼືອ, ມົນລະ ພິດ ແລະ ລະບົບການຂົນສົ່ງຕົວເມືອງຕ້ອງໄດ້ຮັບການເສີມ ສ້າງ ແລະ ໃຫ້ມີນິຍາມທີ່ສອດຄ່ອງຂຶ້ນຕື່ມ.

12

ສົ່ງເສີມການອຸປະໂຫມ
ບໍລິໂຫມ & ການຜະລິດ
ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ການບໍລິການເກັບສິ່ງເສດເຫຼືອ
ບໍ່ທັນເຮັດໄດ້ເຕັມສ່ວນ:

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	ຫຼວງພະບາງ	ສະຫວັນນະເຂດ	ຈຳປາສັກ
60%	60%	70%	42%

- 46% ຂີ້ເຫຍື້ອປົ່ມອະນຸຍາດໄດ້
- 6% ເຈັບ
- 10% ຢາງ
- 8% ແກ້ວ
- 12% ໂລຫະ
- 21% ຄີ້ນງ

ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກຜູ້ທີ່
ອາໄສໃນຕົວເມືອງ
ຂອງ ສປປ ລາວ

10%

ອັດຕາຄາດຄະເນການ
ນຳເອົາສິ່ງເສດເຫຼືອມາ
ນຳໃຊ້ຄືນ

ສິ່ງເສດເຫຼືອ

ຕົ້ນຢູ່ຕົວເມືອງຕົ້ມສິ່ງເສດເຫຼືອ
256 ກິໂລ
ຕໍ່ຄົນ ຕໍ່ປີ.

Source: Lao PDR Country Analysis Report 2016; Hestonweg, G. & Rhade-Tye, P. What A Waste: A Global Review of Solid Waste Management, Washington DC, 2013; World Bank, Climate and Clean Air Coalition: Municipal Solid Waste Initiative. Solid Waste Management City Profile: Vientiane Capital, Songkhon, J. & Pheemsook, C. A guide for improving municipal solid waste management and promoting urban organic waste utilization in Lao PDR, Japan, 2012; Institute for Global Environmental Strategies

ເປົ້າໝາຍທີ 12: ການບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ

12.1. ຄວາມຄົບຖ້ວນແລະສິ່ງທ້າທາຍ

ການນໍາໃຊ້ ແລະ ການບໍລິຫານຈັດການຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ຍືນຍົງ ແມ່ນບຸລິມະສິດຂອງ ສປປ ລາວ. ບຸລິມະສິດດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ພາຍໃຕ້ໝາກຜົນທີ 3 ວ່າດ້ວຍການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການບໍລິຫານຈັດການຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດແບບຍືນຍົງ.

ການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມເປັນບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII. ການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງສອງຕົວຊີ້ບອກການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ໝາກຜົນທີ 1, ແຜນວຽກຈຸດສຸມທີ 5, ໝາກຜົນທີ 2 ແລະ ແຜນວຽກຈຸດສຸມທີ 6 ຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແມ່ນແນໃສ່ການສົ່ງເສີມການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມ. ລັດຖະບານມີຄວາມໝາຍໜັ້ນຕໍ່ວຽກງານການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍຜ່ານແຜນປະຕິບັດງານເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຖະແຫຼງການປາກເຊ 2016 ວ່າດ້ວຍແຜນແມ່ງານສໍາລັບຍຸດທະສາດການພັດທະນາແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ແລວທາງການທ່ອງທ່ຽວ.¹¹⁹

ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກ: ຄາດໝາຍສູ້ຊີນຂອງ ປພຍ 12 ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຍັງຂາດລະບົບການວັດແທກທີ່ມີປະສິດທິພາບ. ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກສາກົນ, ຍັງສືບຕໍ່ສ້າງລະບົບເພື່ອວັດແທກຕົວຊີ້ບອກ ເປັນຕົ້ນແມ່ນກ່ຽວກັບການບໍລິໂພກແລະການຜະລິດແບບຍືນຍົງ (SCP), ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ, ອັດຕາການນໍາໃຊ້ວັດຖຸດິບຕົວຈິງ, ອັດຕາການນໍາໃຊ້ວັດຖຸດິບຕົວຈິງຕໍ່ຫົວຄົນ ແລະ ອັດຕາການນໍາໃຊ້ວັດຖຸດິບຕົວຈິງຕໍ່ອັດຕາລວມຍອດຜະລິດຕະພັນ. ນອກນັ້ນ, ຕົວຊີ້ບອກຍັງໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນເພື່ອຕິດຕາມຄາດໝາຍ 12.8 ກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນ ແລະ ການສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ແລະ

ການດໍາລົງຊີວິດແບບຍືນຍົງ, ແລະ ຄາດໝາຍ 12.b ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງຕໍ່ການທ່ອງທ່ຽວແບບຍືນຍົງ. ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ຈະຕ້ອງປັບປ່ຽນຫຼັກສູດການຮຽນການສອນເພື່ອໃຫ້ມີວິຊາສອນທີ່ກ່ຽວກັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ຕິດຕາມຈໍານວນມະຫາວິທະຍາໄລ ດ້ວຍແຜນການສ້າງໂຮງຮຽນແບບຍືນຍົງ. ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນະທໍາ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ ຈະຕ້ອງລາຍງານກ່ຽວກັບແຜນງານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ສໍາລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຖະແຫຼງການປາກເຊ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ທີ 1).

12.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງລັດຖະບານແມ່ນມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບ ປພຍ 12 (ຫ້ອງທີ 1). ຫຼັກການການບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດແບບຍືນຍົງ ຍັງເປັນຫຼັກການໃໝ່ສໍາລັບ ສປປ ລາວ, ສະນັ້ນຍັງບໍ່ທັນມີນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນການປະຕິບັດທີ່ເໝາະສົມ.

- ທັງຜູ້ວາງນະໂຍບາຍ ແລະ ປະຊາຊົນ ຕ້ອງມີຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບ ປພຍ 12.
- ແຜນນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍການບໍລິໂພກ ແລະ ຜະລິດແບບຍືນຍົງ ຕ້ອງມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບແຜນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ສະນັ້ນ, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈຶ່ງຍັງຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນການກໍານົດການຈັດຊື້ສິນຄ້າ ແລະ ການຈັດຈ້າງບໍລິການທີ່ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ລະບຸຕົວຊີ້ບອກທີ່ແທດເໝາະກັບ ສປປ ລາວ.
- ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງຍັງມີຕ້ອງພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ສິມິແຮງງານ, ໃນຂະນະທີ່ໜ່ວຍງານລັດຖະບານ ແລະ ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງຍັງຕ້ອງການການເຂົ້າເຖິງເຕັກໂນໂລຊີທີ່ທັນສະໄໝທີ່ສຸດເທົ່າທີ່ມີຢູ່ ແລະ ວິທີການປະຕິບັດທີ່ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ນະວັດຕະກໍາ ແລະ ເຄື່ອງມືການຕະຫຼາດ.

ຫ້ອງທີ 1. ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດເພື່ອການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

ໃນວັນທີ 8 ທັນວາ 2016, ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດເພື່ອການເຕີບໂຕສີຂຽວເພື່ອນຳພາການຈັດຕັ້ງກົດປະຕິບັດກົດຈະກຳການເຕີບໂຕສີຂຽວໃນທົ່ວປະເທດ. ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດເພື່ອການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງ ສປປ ລາວ ຍັງຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນການປຶກສາຫາລື. ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວແນໃສ່ຮັບປະກັນການບັນລຸເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຍືນຍົງ. ຍຸດທະສາດນີ້ໄດ້ເຊື່ອມສານ “ວາລະການເຕີບໂຕສີຂຽວ” ເຂົ້າໃນວິໄສທັດ 2030, ຍຸດທະສາດ 10 ປີ (2016-2025) ແລະ ແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020).

ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດເພື່ອການເຕີບໂຕສີຂຽວບໍ່ພຽງແຕ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ປພຍ 12 ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວໄດ້ກວມເອົາຫຼາຍປພຍ. ໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດຍັງມີເຖິງ 15 ຕົວຊີ້ບອກທີ່ຕິດພັນກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ປະຈຸບັນ, ກໍ່ໄດ້ມີການປັບປຸງຕົວຊີ້ບອກດັ່ງກ່າວ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບການພັດທະນາຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດເພື່ອການເຕີບໂຕສີຂຽວ.

ບັນດາຕົວຊີ້ບອກໃນແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ທີ່ຕິດພັນກັບການເຕີບໂຕສີຂຽວລວມມີຕົວຊີ້ບອກທີ່ກ່ຽວກັບເງື່ອນໄຂທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມສຳລັບໂຄງການລົງທຶນ ແລະ ສຳປະທານພື້ນຖານໂຄງລ່າງມວນຊົນຂະໜາດໃຫຍ່, ຂະບວນການກວດກາ ແລະ ປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມໃນເບື້ອງຕົ້ນສຳລັບໂຄງການເພື່ອການພັດທະນາ, ຫັນອອກຈາກຂະແໜງທີ່ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ, ການສຶກສາແລະການຢັ້ງຢືນໃນໃນຂະແໜງການທີ່ບໍ່ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ, ປະສິດທິຜົນຂອງແຮງງານໃນຂະແໜງການນຳໃຊ້ແລະບໍ່ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ, ນ້ຳແລະສຸຂະອານະໄມ, ແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ, ອັດຕາການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້, ຜົນກະທົບຂອງໄພທຳມະຊາດ, ການບໍລິຫານຈັດການຜະລິດຕະພັນຈາກປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ, ການຈັດປະເພດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ຕົວເມືອງສີຂຽວ ແລະ ສະອາດ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ.

13

ມີແຜນການຮັບມື
ກັບການປ່ຽນແປງ
ດິນຟ້າອາກາດ

ການຫຼຸດຜ່ອນການນໍາໃຊ້ອາຍ
ທີ່ທໍາລາຍຊັ້ນໄອໂຊນຂອງ ສປປ ລາວ
ແມ່ນເປັນໄປຕາມແຜນ

ການນໍາໃຊ້ອາຍເຄມີເຖິງາີ່ຫຼຸດລົງເກືອບເປັນສູນ
ໃນປີ 2014

ໄພແຫ້ງແລ້ງ & ໄພນໍ້າຖ້ວມ
ຍັງໄຫຍ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນ **21 ຄັ້ງ**

ຈໍານວນປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບ
ຜົນກະທົບຈາກໄພແຫ້ງແລ້ງ
ຍັງໄຫຍ່ແຕ່ລະຄັ້ງມີ **500,000 ຄົນ** ແຕ່ປີ 1990
ຫາປີ 2015

ຄາດຄະເນຄວາມ
ເສຍຫາຍຍັງເພີດ **560 ລ້ານໂດລາ**

ສະພາບອາກາດທີ່ມີຄວາມບັນປ່ວນ
ຢ່າງຮ້າຍແຮງເຊັ່ນ: ໄພແຫ້ງແລ້ງ &
ໄພນໍ້າຖ້ວມ

ປຽບທຽບການປ່ອຍອາຍຕິດເສືອນແກ້ວ
1990 - 2000

ການປ່ອຍການຕິດເສືອນແກ້ວເພີ່ມຂຶ້ນ X2

CO₂ CH₄ N₂O

ເນື່ອງຈາກການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ
& ກະສິກໍາ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report (2013), Emergency Events Database (EM-DAT),
Centre for Research on the Epidemiology of Disasters, Belgium

ເປົ້າໝາຍທີ 13: ການຮັບມືຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ

13.1. ຄວາມຄືບໜ້າແລະສິ່ງທ້າທາຍ

ສປປ ລາວ ມີຄວາມອ່ອນໄຫວສູງ ທີ່ຈະຖືກກະທົບຈາກໄພທໍາມະຊາດ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ສປປ ລາວ ຕ້ອງປະເຊີນກັບໄພພິບັດຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ພະຍຸ, ໄພນໍ້າຖ້ວມ, ດິນເຈື່ອນ, ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ພາຍຸລົມແຮງ ລວມທັງປະກົດການແຜ່ນດິນໄຫວ ຂະໜາດນ້ອຍໃນທາງພາກເໜືອຂອງປະເທດ. ສປປ ລາວ ຍັງພົບພໍ້ກັບສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງອາກາດທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ຮຸນແຮງເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: ໄພແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ໄພນໍ້າຖ້ວມ. ໄພນໍ້າຖ້ວມສ່ວນໃຫຍ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ທາງພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້ທີ່ຢູ່ຕາມເຂດທົ່ງພຽງຂອງແມ່ນໍ້າຂອງ. ນັບແຕ່ປີ 1990 ຫາປີ 2015, ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບມືກັບໄພນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ພາຍຸ ຈໍານວນ 21 ຄັ້ງ, ຄັ້ງທີ່ຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດນັ້ນ ໄດ້ສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນຫຼາຍກວ່າ 500,000 ຄົນ.¹²⁰ ການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດເຫຼົ່ານີ້ຕ້ອງໄດ້ມີການກະກຽມຄວາມພ້ອມເພື່ອຮັບມືກັບໄພພິບັດ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ມີປະສິດທິພາບ.

ໄພພິບັດມີຜົນກະທົບຕໍ່ພືດຜົນລະປູກ, ສັດລ້ຽງ, ການປະມົງ ແລະ ຊຸມຊົນຢູ່ ສປປ ລາວ. ການປ່ຽນແປງຂອງຮູບແບບປະລິມານນໍ້າຝົນ ແລະ ອຸນຫະພູມ ມີຜົນກະທົບອັນໃຫຍ່ຫຼວງຕໍ່ລະບົບນິເວດ, ຊຸມຊົນ ແລະ ການດໍາລົງຊີວິດທີ່ຕິດພັນກັບບັດໄຈດັ່ງກ່າວ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປະລິມານນໍ້າຝົນໃນລະດູປູກຝັງບັນຫາຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ໄພນໍ້າຖ້ວມ, ນໍ້າຂັງໃນດິນ, ການແຜ່ລະບາດພະຍາດ ແລະ ສັດຕູພືດອື່ນໆ. ໄດ້ມີການຄາດຄະເນວ່າໃນອານະຄິດຈະມີຝົນຕົກຖີ່ຂຶ້ນເລື້ອຍໆຊຶ່ງຈະນໍາໄປສູ່ການເກີດໄພນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ດິນເຈື່ອນ.¹²¹ ສ່ວນຂະແໜງການປະມົງຂອງ ສປປ ລາວ ກໍຍັງມີຄວາມອ່ອນໄຫວຫຼາຍຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອຸນຫະພູມສະເລ່ຍຍັງຈະນໍາໄປສູ່ການເກີດຜົນກະທົບຕໍ່ສຸຂະພາບ.

ໃນວັນທີ 7 ກັນຍາ 2016, ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ ປະເທດທໍາອິດທີ່ໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນຕໍ່ກັບສັນຍາປາຣີວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ໃນມື້ດຽວກັນນັ້ນ, ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຊຶ່ງເປັນພື້ນຖານອັນສໍາຄັນສໍາລັບການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນຕໍ່ສັນຍາປາຣີ. ໃນວັນທີ 1 ຕຸລາ 2015, ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ຍື່ນແຜນງານຄາດ

ໝາຍແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (NDC) ໃຫ້ແກ່ກອງເລຂາຂອງສັນທິສັນຍາ ສປຊ ວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (UNFCCC).¹²² ແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນຖືກກະກຽມໂດຍຜ່ານຂະບວນການປຶກສາຫາລືແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ອີງໃສ່ເອົາແຜນງານແລະຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດທີ່ມີຢູ່. ບັນດາແຜນງານ ແລະ ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດດັ່ງກ່າວນັ້ນ ປະກອບດ້ວຍ: ແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VII ແລະ VIII (2011-2015 ແລະ 2016-2020), ວິໄສທັດ 2030, ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດເພື່ອຮັບມືກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (2010), ຍຸດທະສາດປ່າໄມ້ຮອດປີ 2020 ຂອງ ສປປ ລາວ (2005), ຍຸດທະສາດການພັດທະນາພະລັງງານທົດແທນ (2011), ຍຸດທະສາດການພັດທະນາການຂົນສົ່ງແບບຍືນຍົງ (2010), ແຜນປະຕິບັດງານການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດສໍາລັບປີ2013-2020 (2013), ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດເພື່ອການປັບຕົວ (2009), ເອກະສານການສື່ສານແຫ່ງຊາດ ຕໍ່ກັບສັນທິສັນຍາ ສປຊ ວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຄັ້ງທີ 2 (2013) ແລະ ການລົງທຶນ ແລະ ລະດົມທຶນເພື່ອຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດໃນຂະແໜງການພະລັງງານ, ກະສິກໍາແລະນໍ້າ (2015).

ການປົດປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນສອງເທົ່າຕົວໃນໄລຍະ 10 ປີ. ໃນອັດຕາການປ່ອຍກາສກາກໂບນິກທັງໝົດ, ສ່ວນໃຫຍ່ມາຈາກການປ່ຽນແປງການນໍາໃຊ້ດິນ ແລະ ການນໍາໃຊ້ປ່າ. ຂະແໜງການກະສິກໍາເປັນຂະແໜງການທີ່ຜະລິດທາດເມຕານ (CH₄) ແລະ ນິຕຣັດອີກໄຊ (N₂O) ຫຼາຍທີ່ສຸດ.

ການຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ຫັນຈາກການນໍາໃຊ້ທາດທີ່ທໍາລາຍຊັ້ນໂອໂຊນ (ODS) ແມ່ນເປັນໄປຕາມແຜນ. ການນໍາໃຊ້ທາດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຫຼຸດລົງເກືອບເທົ່າສູນໃນປີ 2014.¹²³ ທາດ ODS ທີ່ຍັງຖືກນໍາໃຊ້ຢູ່ແມ່ນທາດ hydro-chlorofluoro carbons ຊຶ່ງຄາດວ່າຈະຢຸດຕິການນໍາໃຊ້ໃນປີ 2030.¹²⁴

ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກ: ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດໃນປັບຕົວນັ້ນ, ມີຕົວຊີ້ບອກສາກົນທີ່ກວມເອົາຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ ແລະ ການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ

ແຜນເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດ (DRR). ລະບົບການຮັບມືກັບໄພພິບັດແລະການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຂອງໄພພິບັດລະດັບຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນນັ້ນຈະຕ້ອງມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ສາມາດປັບຕົວພ້ອມທັງມີກຳນົດເວລາ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານທີ່ຈະແຈ້ງເພື່ອຊ່ວຍໃນການຕິດຕາມກວດກາທີ່ມີປະສິດທິພາບ. ຄາດໝາຍ 13.2 ແມ່ນສິ່ງເສີມການເຊື່ອມໂຍງມາດຕະການການຮັບມືການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ການວາງແຜນລະດັບຊາດ. ແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດໄດ້ລະບຸ 5 ຂະແໜງການທີ່ເປັນບຸລິມະສິດເພື່ອຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຄື: ຂະແໜງກະສິກຳ, ປ່າໄມ້, ສາທາລະນະສຸກ, ນໍ້າ ແລະ ການພັດທະນາການຂົນສົ່ງ/ຕົວເມືອງ. ສປປ ລາວ ຕ້ອງໄດ້ລາຍງານກ່ຽວກັບຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດ ໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດເຊິ່ງກວມເອົາຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄວາມໝາຍໜັ້ນອື່ນໆທີ່ຜ່ານມາ ເຊັ່ນ: ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດເພື່ອການປັບຕົວປີ 2009¹²⁵ ແລະ ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດເພື່ອຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ນອກນັ້ນ, ກໍຕ້ອງເຮັດການທົບທວນແບບມີຄຸນນະພາບເພື່ອປະເມີນຜົນກ່ຽວກັບການເຊື່ອມໂຍງການຮັບມື, ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ລະບົບການເຕືອນໄພລ່ວງໜ້າເຂົ້າໃນລະບົບການສຶກສາຂອງ ສປປ ລາວ ໃນຂັ້ນປະຖົມ, ມັດຖະຍົມ ແລະ ມະຫາວິທະຍາໄລ.

13.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ລັດຖະບານຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ວາງບຸລິມະສິດ ແຕ່ລະຍຸດທະສາດຊຶ່ງໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ¹²⁶ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ການເສີມສ້າງຂີດຄວາມສາມາດເພື່ອສ້າງສະຖາບັນທີ່ໜ້າເຊື່ອຖື ແລະ ສາມາດເຂົ້າເຖິງທຶນຮອນເພື່ອການຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ມາຮອດປະຈຸບັນ, ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອທາງອ້ອມ. ເນື່ອງຈາກວ່າການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງທຶນເພື່ອຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດແມ່ນຂຶ້ນຢູ່ກັບຄວາມອາດສາມາດທີ່ຈະເຂົ້າເຖິງກອງທຶນສາກົນເພື່ອຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຂອງ

ແຕ່ລະສະຖາບັນ, ການວິເຄາະຄວາມອາດສາມາດທີ່ມີຢູ່ຂອງ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການລະບຸຂົງເຂດທີ່ຍັງຕ້ອງການການເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດຈຶ່ງເປັນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນທີ່ສຳຄັນ.

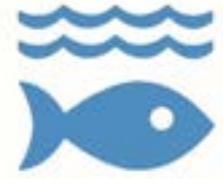
- ຮັບປະກັນແຫຼ່ງທຶນພາຍໃນ ແລະ ສາກົນທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງ, ນຳໃຊ້ ແລະ ສາມາດກວດສອບໄດ້. ວຽກງານດັ່ງກ່າວຈຳເປັນຕ້ອງມີການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ, ການລະບຸແຫຼ່ງທຶນ ແລະ ຊ່ອງທາງການເຂົ້າເຖິງ, ຮູບແບບໂຄງການ, ການຮ່ວມມື ແລະ ການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງທຶນທີ່ທົ່ວເຖິງຂອງທຸກຂະແໜງການ, ລະບົບຂອດການປະສານງານ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ ແລະ ກົນໄກສຳລັບການຕິດຕາມກວດກາ, ລາຍງານ ແລະ ຍິ່ງຢືນການນຳໃຊ້ທຶນເພື່ອຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.
- ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ຍຸດທະສາດທົ່ວໄປ, ການປະສານງານໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດແລະຂອບນິຕິກຳ. ພາຍໃຕ້ຂອບນິຕິກຳທີ່ມີຢູ່, ກົນໄກການປະສານງານທີ່ມີປະສິດທິພາບ ລະຫວ່າງກະຊວງຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງ, ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຈາກອົງການສາກົນ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາລະດັບຊາດ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດ ໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.
- ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງຄວາມອາດສາມາດແຫ່ງຊາດດ້ານເຕັກນິກໃນການຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ປັບໂຕ. ໜຶ່ງໃນບັນດາເງື່ອນໄຂທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດແມ່ນການເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດທາງດ້ານເຕັກນິກທີ່ບໍ່ສະເພາະແຕ່ຢູ່ໃນທຸກຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງກວມເອົາທຸກລະດັບນັບແຕ່ຂັ້ນບໍລິຫານຢູ່ສູນກາງໄປຈົນເຖິງເຈົ້າໜ້າທີ່ ແລະ ພະນັກງານເຕັກນິກຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.
- ເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ສະຖາບັນເພື່ອການຕິດຕາມລາຍງານ ແລະ ຍິ່ງຢືນ (MRV) ແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ສປປ ລາວ ເຫັນເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງການມີລະບົບຕິດຕາມ, ລາຍງານ ແລະ ຍິ່ງຢືນທີ່ເຂັ້ມແຂງຊຶ່ງເປັນ

ປັດໄຈສໍາຄັນສໍາລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານແຫ່ງຊາດ ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ເນື່ອງຈາກລະບົບດັ່ງກ່າວຈະຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ເຫັນຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ຊ່ວຍສະໜອງຂໍ້ມູນ ເພື່ອຖອດຖອນບົດຮຽນສໍາລັບການພັດທະນາໂຄງການໃນຕໍ່ໜ້າລັດຖະບານ ຍັງຈະຕ້ອງສ້າງລະບົບບັນຊີອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ ໂຄງຮ່າງແຫ່ງຊາດເພື່ອປະຕິບັດວຽກງານການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ (NAMA), ຂອບປະຕິບັດງານການ

ຕິດຕາມ, ລາຍງານ ແລະ ຍັງຢືນ, ຕົວຊີ້ບອກການປະເມີນຜົນການປັບຕົວ ແລະ ລະບົບການຕິດຕາມທຶນຮອນໃນວຽກງານການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຕ້ອງຢູ່ບົນພື້ນຖານການປະເມີນຄວາມພ້ອມເພື່ອປະເມີນລະບົບໂຄ່າງຮ່າງໃນປະຈຸບັນ, ຄວາມອາດສາມາດຂອງບຸກຄົນ, ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ ແລະ ລະບົບຕິດຕາມ, ລາຍງານ ແລະ ຍັງຢືນພາຍໃນທີ່ມີຢູ່.

14

ອະນຸລັກ ແລະ ນຳໃຊ້
ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດໃນນ້ຳແບບ
ຍືນຍົງ

ລະບົບນິເວດນ້ຳຈືດທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ ໃນ
ສປປ ລາວ ສາມາດສັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງ
ດ້ານສະບຽງອາຫານ & ການດຳລົງຊີວິດ

ແຕ່ຊີວະນາໆພັນເຫຼົ່ານັ້ນກຳລັງຖືກໄພຂົ່ມຂູ່ໃນປະຈຸບັນ

ປາຫຼາຍກວ່າ	481	ສາຍຊີ້ນ	ນ້ຳຈືດຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນເອົາໄສຂອງ
ສັດເຄິ່ງເກີດເຄິ່ງ ນ້ຳຫຼາຍກວ່າ	37	ສາຍຊີ້ນ	
ກະບູຫຼາຍກວ່າ	7	ສາຍຊີ້ນ	
ກຸ້ງຫຼາຍກວ່າ	10	ສາຍຊີ້ນ	

34%

ບໍ່ມີມາດນ້ຳຕາມຜ ແລະ ມ່ນນ້ຳ ແລະ
ນ້ຳບາດານ ຕໍ່ຫົວຄົນແຕ່ປີ 1990 ຫາປີ 2014

ການປະມົງກວມເອົາ

1.2 ລ້ານເຮັກຕາຂອງເນື້ອທີ່
ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ
ແລະ
7% ຂອງມູນຄ່າລວມຍອດ
ຕະຫຼິດຕະພັນພາຍ ໃນ

Source: Lao PDR Country Analysis Report 2016, Phrasvay Singkham: An Introduction to the Fisheries of Lao PDR, Mekong Development Series No. 6, Mekong River Commission, Phnom Penh, Cambodia, 2012

ເປົ້າໝາຍທີ 14: ຊີວິດ ແລະ ການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນນໍ້າ

14.1. ຄວາມຄົບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ

ສປປ ລາວ ໄດ້ປັບ ປພຍ 14 ໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະຖານະພາບ ການເປັນປະເທດທີ່ບໍ່ມີຊາຍແດນຕິດກັບທະເລ. ເປົ້າໝາຍ ປພຍ ສາກົນບໍ່ໄດ້ມີການລະບຸໃຫ້ຊັບພະຍາກອນນໍ້າຈືດເປັນເປົ້າໝາຍ ສະເພາະແຕ່ເປັນໜຶ່ງໃນຄາດໝາຍຂອງ ປພຍ 15. ສປປ ລາວ ເຫັນວ່າມີສາມຄາດໝາຍພາຍໃຕ້ ປພຍ 14 (14.4, 14.6, ແລະ 14.b) ແມ່ນມີຄວາມຕິດພັນກັບແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນນໍ້າຈືດ. ສະນັ້ນ, ສປປ ລາວ ໄດ້ປ່ຽນເອົາຄຳວ່າ “ມະຫາສະໝຸດ, ທະເລ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທາງທະເລ” ທີ່ຢູ່ໃນ ປພຍ 14 ອອກ ແລະ ເອົາຄຳວ່າ “ຊັບພະຍາກອນທາງນໍ້າ” ໃສ່ແທນຊຶ່ງ ໝາຍເຖິງ ຊັບພະຍາກອນຢູ່ໃນທະເລສາບ, ແມ່ນໍ້າລຳເຊ ແລະ ຫ້ວຍໜອງ ຄອງບຶງ.

ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງລະບົບນະເວດໃນນໍ້າຈືດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຊ່ວຍສະໜອງອາຫານ ແລະ ສ້າງຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການດຳລົງ ຊີວິດ. ປະຊາຊົນລາວພຶ່ງພາອາໄສແຫຼ່ງອາຫານຈາກການປະມົງ ຂຶ້ນພື້ນຖານເປັນສ່ວນໃຫຍ່. ການລ້ຽງສັດນໍ້າພວມເພີ່ມຂຶ້ນ ແຕ່ ຍັງມີຈຳນວນໜ້ອຍກວ່າເມື່ອທຽບກັບການຫາປາຕາມທຳມະ ຊາດໃນຂະແໜງການຮັກສາຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ. ຂະແໜງການປະມົງຍັງໄດ້ສະໜັບສະໜູນເຮັດໃຫ້ເກີດມີທຸລະ ກິດ ເຊິ່ງນັບຕັ້ງແຕ່ການໃຫ້ບໍລິການຫາປາໄປຈົນເຖິງການຜະລິດ ເຮືອ ແລະ ການຄ້າຂາຍເຄື່ອງມືການປະມົງ.

ຊັບພະຍາກອນທາງນໍ້າຂອງ ສປປ ລາວ ກຳລັງປະສົບກັບໄພ ຂໍ້ມູນຊາກຫຼາຍແຫຼ່ງ. ການພັດທະນາທີ່ເຮັດໃຫ້ເກີດມີການທຳ ລາຍທີ່ຢູ່ອາໄສ, ເກີດມົນລະພິດທາງນໍ້າຫຼືການເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນ ຖານທີ່ບໍ່ເປັນປົກກະຕິສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການປະມົງ. ການຄຸ້ມ ຄອງທີ່ເຂັ້ມງວດຍັງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເນື່ອງຈາກການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍການພຶ່ງ ພາອາໄສຂອງປະຊາຊົນໃນຂະແໜງການການປະມົງ.

ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກ: ຕົວຊີ້ບອກສຳລັບຄາດໝາຍທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ ສາມຄາດໝາຍພາຍໃຕ້ ປພຍ 14 ແມ່ນໄດ້ຖືກປັບ ໃຫ້ສອດຄ່ອງເພື່ອການນຳໃຊ້ຂອງ ສປປ ລາວ (ເອກະສານ ຊ້ອນທ້າຍ 2) ແຕ່ຍັງບໍ່ທັນມີຂໍ້ມູນເທື່ອ. ການບໍລິຫານຈັດການ ຈຳນວນສັດນໍ້າໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ຍືນຍົງທາງດ້ານຊີວະແມ່ນເປັນ

ບຸລິມະສິດສຳລັບ ສປປ ລາວ. ສປປ ລາວ ສາມາດນຳໃຊ້ ຈຳນວນໄລຍະທາງເປັນກິໂລແມັດ ແລະ ຈຳນວນເຂດສະຫງວນ ທາງນໍ້າເປັນຕົວຊີ້ບອກທິດແທນ. ຕົວຊີ້ບອກຂອງສາກົນກ່ຽວ ກັບ “ອັດຕາຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງສັດນໍ້າຢູ່ໃນລະດັບທີ່ຍືນຍົງ ທາງດ້ານຊີວະ” ແມ່ນບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ເນື່ອງຈາກຈຳນວນ ສັດນໍ້າແຕ່ລະປະເພດໃນທົ່ວປະເທດຍັງບໍ່ທັນການປະເມີນ.¹²⁷ ປະຈຸບັນ, ກໍຍັງບໍ່ສາມາດຕິດຕາມການປ່ຽນແປງໃນການປະມົງ ທັງໝົດ ແລະ ອັດຕາສ່ວນການປະມົງໄດ້ເທື່ອ. ການເຂົ້າເຖິງ ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຕະຫຼາດ ສຳລັບຊາວປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ແບບປະຖົມປະຖານກໍສາມາດຕິດຕາມໄດ້ໂດຍນຳໃຊ້ກົດແຫ່ງ ການປະພຶດສຳລັບການປະມົງທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ ອົງການອາຫານແລະການກະເສດ (CCRF).¹²⁸ ຕົວຊີ້ບອກ ສາມອັນທີ່ກ່ຽວກັບການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍມີຄື (i) ການມີ ເຄື່ອງມືສະເພາະທີ່ແນໃສ່ ຫຼື ສະໜອງຄວາມຕ້ອງການໃຫ້ແກ່ ຂະແໜງການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ, (ii) ການດຳເນີນຂໍ້ລິເລີ່ມ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄູ່ມືການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ, ແລະ (iii) ການມີກົນໄກເພື່ອໃຫ້ຊາວປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ແຮງງານ ປະມົງສາມາດມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂັ້ນຕອນການຕັດສິນບັນຫາ ຕ່າງໆ. ສາມຕົວຊີ້ບອກນີ້ແມ່ນເປັນສ່ວນໜຶ່ງທີ່ໄດ້ມາຈາກການ ສຳຫຼວດຂອງອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ໃນການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດກົດແຫ່ງການປະພຶດສຳລັບການປະມົງທີ່ມີຄວາມ ຮັບຜິດຊອບ.

14.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ລັດຖະບານຂອງ ສປປ ລາວ ລະບຸບຸລິມະສິດ ຂອງແຕ່ລະຍຸດ ທະສາດດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- **ສົ່ງເສີມການບໍລິຫານຈັດການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ຮ່ວມກັບຂອງຊຸມຊົນ.** ໂຄງການດັ່ງກ່າວແມ່ນມີປະສິດ ທິພາບໃນການປົກປັກຮັກສາຈຳນວນສັດນໍ້າ. ການປະມົງ ແບບຊຸມຊົນ ຫຼື ໂຄງການບໍລິຫານຈັດການຮ່ວມກັບຊຸມຊົນ ສາມາດສະໜັບສະໜູນເຂດຮັກສາພັນສັດນໍ້າ, ເຊິ່ງເປັນເຂດ ສະຫງວນ, ຈະເປັນລັກສະນະແອ່ງນໍ້າທີ່ເລິກ. ມາດຕະການ ເພີ່ມເຕີມເຊັ່ນການຕັ້ງເຂດຈຳກັດທີ່ສາມາດອະນຸຍາດໃຫ້ຫາ ປາໄດ້, ສ່ວນແບ່ງທີ່ສາມາດຖ່າຍໂອນ ຫຼື ບໍ່ສາມາດຖ່າຍ ໂອນໄດ້ແລະການໃຫ້ແຮງຈູງໃຈທາງດ້ານເສດຖະກິດ.

- **ການປັບປຸງການວາງແຜນແລະການບໍລິຫານຈັດການຂອງຂະແໜງການ.** ຕ້ອງມີຂໍ້ມູນທີ່ລະອຽດເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບການຫາປາ ແລະ ການລ້ຽງສັດນໍ້າ. ຂໍ້ມູນທີ່ບໍ່ເໝາະສົມກ່ຽວກັບຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ເສດຖະກິດຂອງຂະແໜງການປະມົງອາດຈະເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດເຫັນໄດ້ເຖິງຄວາມສໍາຄັນຂອງການປະມົງ ແລະ ການບໍລິຫານຈັດການໃນຂະແໜງການປະມົງ. ໂດຍສະເລ່ຍການປະມົງແມ່ນກວມເອົາ 7 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນຂອງປະເທດ.¹²⁹
- **ການນໍາໃຊ້ທ່າແຮງຂອງການລ້ຽງສັດນໍ້າເພື່ອການພັດທະນາທາງການຄ້າ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ.** ໃນທັດສະນະດ້ານການເງິນ, ຂະແໜງການລ້ຽງສັດນໍ້າຖ້າທຽບໃສ່ວິສາຫະກິດແບບພື້ນຖານເຊັ່ນ: ການປູກເຂົ້າ, ການຫາປາແບບທໍາມະຊາດ, ແລະ ວິສາຫະກິດແບບໃໝ່

ເຊັ່ນ: ການປູກໝາກໄມ້ ແລະ ກາເຟແມ່ນມີລາຍໄດ້ທີ່ສູງກວ່າ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການລ້ຽງສັດນໍ້າແມ່ນຍັງມີຂໍ້ຈໍາກັດຍ້ອນຂາດປັດໄຈການຜະລິດ (ເປັນຕົ້ນແມ່ນພັນປາ, ຫົວອາຫານ ແລະ ປຸ່ຍສໍາລັບບໍ່ປາ), ຂາດການເຂົ້າເຖິງການກູ້ຢືມ, ຂໍ້ມູນດ້ານເຕັກນິກ, ການບໍລິການ ແລະ ຄວາມຮູ້ອື່ນໆໃນກຸ່ມຊາວກະສິກອນ.¹³⁰

- **ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມອ່ອນໄຫວຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.** ວິທີການຫາປາຂອງ ສປປ ລາວ ໃນປະຈຸບັນແມ່ນມີຄວາມອ່ອນໄຫວທີ່ສຸດຕໍ່ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ສະນັ້ນ, ສປປ ລາວ ຕ້ອງຫັນໄປສູ່ການລ້ຽງສັດນໍ້າຕື່ມອີກ.

15

ອະນຸລັກ ແລະ ນໍາ
ໃຊ້ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ
ເທິງໜ້າດິນແບບຍືນຍົງ

ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ
ຖືກຂັບເຄື່ອນໂດຍຂະແໜງການປ່າໄມ້, ກະສິກໍາ,
ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ & ບໍ່ແຮ່

50% ຂອງລາຍຮັບແຫ່ງຊາດ

2017: 13.73 ລ້ານເຮັກຕາ

58%
ໃນປີ 2018
ຂອງເນື້ອທີ່ດິນປະເທດ

ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້

ສປປ ລາວ ໄດ້ວາງເປົ້າໝາຍໃນການເພີ່ມເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ໃຫ້ໄດ້
70% ຫາຍໃນປີ 2020

ຈຳນວນສາຍຊີ້ນສັດທີ່ໄກ້ຈະ
ສູນພັນເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ

115 ໃນ 2008 210 ໃນ 2017

20% ຂອງປະເທດ ມີນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ

29% ຂອງບ້ານໃນເມັດປະເມີດ

37% ຂອງບ້ານໃນເມັດປະເມີດ
ທີ່ຢູ່ເຂດພູດອຍ

ລາຍງານການ
ເສື່ອມໂຊມຂອງດິນ

ສູງກວ່າ: Lao PDR Country Analysis Report 2015, NCDI Red List 2017, Lao Culture of Agriculture 2010/11, Draft National REDD+ Strategy, February 2010

ເປົ້າໝາຍທີ 15: ຊີວິດ ແລະ ການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນເທິງດິນ

15.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ

ການໃຫ້ນິຍາມແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນຢ່າງຍິ່ງໃນການຕິດຕາມ ກວດກາອັດຕາການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ ແລະ ການວາງແຜນການ ບໍລິຫານຈັດການແບບຍືນຍົງ. ສປປ ລາວ ໄດ້ວາງນິຍາມກ່ຽວ ກັບການປົກຫຸ້ມຂອງຍອດປ່າ ທີ່ມີມາດຕະຖານທີ່ສູງກວ່າສາກົນ (ຫ້ອງທີ 2).

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການລາຍງານອັດຕາການປົກຫຸ້ມປ່າໄມ້ໄດ້ມີ ການປ່ຽນແປງຈຶ່ງຕ້ອງໄດ້ມີຕົວເລກອັດຕາການປົກຫຸ້ມໃໝ່.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນໃໝ່ນີ້ປະຈຸບັນ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກແຜນທີ່ປະເມີນ ອັດຕາການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນໂດຍກົມປ່າໄມ້, ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ໃນທຸກໆທ້າປີ. ບັນດາແຜນທີ່ ດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກສະເໜີໃຫ້ເປັນຂໍ້ມູນພື້ນຖານສໍາລັບການລາຍ ງານຄວາມພະຍາພາມໃນການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍມົນລະພິດ ຈາກການຕັດໄມ້ ແລະ ການເສື່ອມໂຊມຂອງປ່າໃນປະເທດທີ່ກໍາ ລັງພັດທະນາ (REDD+) ພ້ອມທັງການເຮັດບົດລາຍງານແຫ່ງ ຊາດໃນຂອບຂອງສົນທິສັນຍາ ສປຊ ວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນ ພໍ່າອາກາດ. ດັ່ງນັ້ນ, ຕົວເລກອັດຕາການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າຈຶ່ງແຕກ ຕ່າງຈາກຕົວເລກໃນປີ 2011 ເຊິ່ງໃນເວລານັ້ນອັດຕາການປົກ ຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ທີ່ໄດ້ລາຍງານແມ່ນ 40.3 ສ່ວນຮ້ອຍ,¹³¹ ຕົວ ເລກດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ໃນບົດລາຍງານການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາ ປີ 2013. ຕາຕະລາງທີ 4 ແລະ 5 ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມແຕກ ຕ່າງຂອງອັດຕາການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້. ເຂດປ່າໄມ້ໃນປະຈຸບັນ , ໂດຍອີງຕາມແຫຼ່ງຂໍ້ມູນແລະນິຍາມໃໝ່ນັ້ນ ແມ່ນມີ 58 ສ່ວນ ຮ້ອຍ ຂອງເນື້ອທີ່ທັງໝົດໃນ ສປປ ລາວ (ຕາຕະລາງທີ 5).

ສປປ ລາວ ໄດ້ນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດເພື່ອເລັ່ງລັດການ ຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ການພັດທະນາຂອງປະເທດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ ຕາມ, ລັດຖະບານກໍໄດ້ເລັ່ງເຫັນວ່າການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ຫຼາຍເກີນໄປຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການພັດທະນາໃນອານະຄິດ. ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ສະເລ່ຍອັດຕາການຕັດໄມ້ ທໍາລາຍປ່າແມ່ນ 0.26 ສ່ວນຮ້ອຍ ຕໍ່ປີ ລະຫວ່າງປີ 2010 ແລະ 2015.¹³² ການເສື່ອມໂຊມທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຕໍ່ ເນື່ອງຈະສົ່ງຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍສະເພາະຜູ້ທຸກຍາກ.

ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກ: ຕົວຊີ້ບອກສ່ວນໃຫຍ່ຂອງ ປພຍ 15 ຕ້ອງມີການປັບປຸງເພື່ອໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະພາບຕົວຈິງ ແລະ ນິຍາມຂອງ ສປປ ລາວ. ປະຈຸບັນ, ຍັງມີບັນຫາຄົງຄ້າງຢູ່ ຈໍານວນໜຶ່ງ ເຊັ່ນ: ການລະບຸເງື່ອນໄຂຢ່າງລະອຽດຈະແຈ້ງກ່ຽວ ກັບການບໍລິຫານຈັດການປ່າໄມ້ທຸກປະເພດແບບຍືນຍົງ. ຄໍາສັ່ງ ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ສະບັບເລກທີ 15 ປີ 2016 ທີ່ໄດ້ທ້າມການ ຕັດໄມ້ຈາກປ່ານັ້ນແມ່ນມີປະສິດທິພາບຢ່າງສູງ. ຄໍາສັ່ງດັ່ງກ່າວ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຂະແໜງການປ່າໄມ້ຫັນໄປສູ່ທິດທາງແບບຍືນຍົງ ໂດຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ທົດສອບຮູບແບບການບໍລິຫານ ຈັດການປ່າໄມ້ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ໄດ້ສ້າງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມສໍາຄັນໃນການການປະຕິຮູບຂະແໜງການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ພາກລັດລວມທັງລະບົບການຍັ້ງຢືນ ແລະ ຮັບປະກັນໄມ້ຖ່ອນ ທີ່ຖືກກົດໝາຍ. ຮູບແບບວິທີການຍັ້ງຢືນດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ເລີ່ມ ມີການທົດລອງແລ້ວ. ສະນັ້ນ, ຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບການຍັ້ງຢືນ ຜະລິດຕະພັນຈາກປ່າໄມ້ແມ່ນເຫັນວ່າມີຄວາມເໝາະສົມ (ຕົວ ຊີ້ບອກ15.2.1). ນອກຈາກນີ້, ຕົວຊີ້ບອກດັ່ງກ່າວນີ້ກໍມີຢູ່ແລ້ວ ຢູ່ໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. ອັດຕາການ ປົກຫຸ້ມຂອງປ່າສະຫງວນແມ່ນຕົວຊີ້ບອກທີ່ມີຄວາມສອດ ຄ່ອງ ສໍາລັບຄາດໝາຍ 15.2 ແລະ 15.4. ການເສື່ອມໂຊມຂອງດິນ (ຂັ້ນຕົ້ນ, ປານກາງ ແລະ ຮຸນແຮງ) ແມ່ນໄດ້ວັດແທກໂດຍການ ສໍາຫຼວດກະສິກໍາແຫ່ງຊາດ.¹³³ ນອກນີ້, ຍັງຕ້ອງໄດ້ມີການ ສ້າງຕັ້ງລະບົບຕ່າງໆພາຍໃນລັດຖະບານເພື່ອຕິດຕາມຄວາມຄືບ ໜ້າໃນການບັນລຸຄາດໝາຍຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະແຫ່ງ ຊາດ (ຄາດໝາຍ 15.9), ທົນຮອນເພື່ອສິ່ງເສີມການປົກປັກ ຮັກສາຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະ, ລະບົບນິເວດ ແລະ ການບໍລິຫານຈັດການປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ (ຄາດໝາຍ 15a ແລະ 15b), ລວມທັງບັນຫາການຄ້າຂາຍສັດປ່າແລະພັນພືດທີ່ຜິດກົດ ໝາຍ (ຄາດໝາຍ 15.7).

15.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ວາງບຸລິມະສິດຂອງແຕ່ລະຍຸດທະ ສາດດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- **ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງຂະແໜງການ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ.** ການຫຼຸດຜ່ອນການຕັດໄມ້ທໍາ

ລາຍປ່າ ແລະ ການເສື່ອມໂຊມຂອງປ່າໄມ້ແລະຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານດ້ານຊີວະນາໆພັນເປັນບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ. ຕ້ອງມີການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງປ່າ. ໃນນີ້ລວມທັງການຮັບປະກັນຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການຄຸ້ມຄອງໄມ້ທີ່ຖືກຍຶດ, ປາບປາມການຄ້າຂາຍໄມ້ຜິດກົດໝາຍ, ຕ້ານການລ່າ ແລະ ຄ້າຂາຍສັດປ່າພ້ອມທັງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແບບຜິດກົດໝາຍ.

- **ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດທີ່ມີຢູ່ທີ່ຕິດພັນກັບການປົກປັກຮັກສາລະບົບນິເວດແລະຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.** ໃນນັ້ນ, ລວມມີແຜນ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020?, ວິໄສທັດ 2030, ຍຸດທະສາດການຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດແຫ່ງຊາດ (2010), ຍຸດທະສາດປ່າໄມ້ຮອດປີ 2020 ຂອງ ສປປ ລາວ (2005), ຍຸດທະສາດການພັດທະນາພະລັງງານທົດແທນ (2011), ຍຸດທະສາດການພັດທະນາລະບົບການຂົນສົ່ງແບບຍືນຍົງ (2010), ແຜນປະຕິບັດງານກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຂອງ ສປປ ລາວ 2013-2020 (2013), ແຜນປະຕິບັດງານການປັບຕົວແຫ່ງຊາດ (2009), ເອກະສານການສື່ສານແຫ່ງຊາດຕໍ່ກັບສິນທິ ສັນຍາ ສປຊ ວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຄັ້ງທີ 2 (2013) ແລະ ຍຸດ

ທະສາດແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍພິດຈາກການຕັດປ່າໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ການເສື່ອມໂຊມຂອງປ່າໄມ້ (ຊຶ່ງຈະຖືກຮັບຮອງເອົາໃນເດືອນມິຖຸນາ 2018).

- **ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກເອກະຊົນ ແລະ ຊຸມຊົນເພື່ອແບ່ງບັນຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ.** ບັນດາໂຄງການຮັກສາປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ຍັງມີຄວາມຕ້ອງການທຶນໃນການບໍລິຫານຈັດການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.¹³⁴ ໃນນີ້ລວມມີໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ຊຶ່ງລາຍໄດ້ຈຳນວນໜຶ່ງສ່ວນຮ້ອຍຂອງລາຍຮັບທັງໝົດ ຈາກການຂາຍກະແສໄຟຟ້າຕໍ່ປີ ຕ້ອງໄດ້ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນວຽກງານການປົກປັກຮັກສາດັ່ງກ່າວ. ລັດຖະບານ ຍັງໄດ້ສ້າງຕັ້ງກອງທຶນພັດທະນາຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ຈາກຫຼາຍແຫຼ່ງທຶນ ຊຶ່ງຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ. ຂະນະດຽວກັນນັ້ນ, ລັດຖະບານ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ຈະຕ້ອງໄດ້ສືບຕໍ່ຜັນຂະຫຍາຍບັນດາຂໍ້ລິເລີ່ມທີ່ມີຢູ່ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ການຈ່າຍຄ່າບໍລິການທາງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄ່າທຳນຽມເພື່ອປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ສຳລັບການກັກເກັບກາກບອນ (ເຊັ່ນ: ການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍພິດຈາກການຕັດປ່າໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ການເສື່ອມໂຊມຂອງປ່າໄມ້¹³⁵)

ຕາຕະລາງທີ 4. ການນໍາໃຊ້ປ່າໄມ້ແລະທີ່ດິນຢູ່ສປປລາວ

ປະເພດການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ	ພື້ນທີ່	
	ລ້ານ ເຮັກຕາ	ອັດຕາສ່ວນ ຮ້ອຍ
ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ໃນປະຈຸບັນ	13.7	58
ພື້ນທີ່ ທີ່ສາມາດເປັນປ່າໄດ້ (ການປົກຫຸ້ມຂອງຍອດປ່າມີໜ້ອຍກວ່າ 20 ສ່ວນຮ້ອຍ, ລວມທັງພື້ນທີ່ ທີ່ຖືກຈັດປະເພດເປັນເຂດພື້ນໂຕໃໝ່ຂອງພືດພັນ)	6.3	27
ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບອື່ນ (ລວມທັງການກະສິກໍາ, ການຂະຫຍາຍຕົວເມືອງ ແລະ ອື່ນໆ)	3.7	15

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ວ່າດ້ວຍການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍພິດຈາກການຕັດປ່າໄມ້ທໍາລາຍປ່າ ແລະ ການເສື່ອມໂຊມຂອງປ່າໄມ້ (ສະບັບເດືອນກຸມພາ 2018)

ຕາຕະລາງທີ 5. ພື້ນທີ່ດິນທີ່ປົກຫຸ້ມດ້ວຍປ່າໄມ້

ປະເພດຂອງປ່າໄມ້	ພື້ນທີ່ທັງໝົດ (ລ້ານ ເຮັກຕາ)	ການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ (ເຂດປ່າໄມ້)		
		ລ້ານ ເຮັກຕາ	ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍໃນ ແຕ່ລະປະເພດ	ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງ ເນື້ອທີ່ດິນທັງໝົດ
ເຂດປ່າປ້ອງກັນ	7.99	4.74	59.4	20.0
ເຂດປ່າສະຫງວນ	4.85	3.56	73.5	15.1
ເຂດປ່າຜະລິດ	3.15	2.20	69.9	9.3
ພື້ນທີ່ອື່ນໆທີ່ບໍ່ນອນຢູ່ໃນສາມປະເພດ ຂ້າງເທິງ	7.70	3.22	41.9	13.6
ພື້ນທີ່ປູກຝັງ (ລວມທັງເນື້ອທີ່ ທີ່ນອນຢູ່ ໃນ ແລະ ຢູ່ນອກສາມປະເພດຂ້າງເທິງ)	-	0.14		0.6
ເນື້ອທີ່ທັງໝົດ, ທຸກປະເພດທີ່ດິນ	23.68	--	--	--
ເນື້ອທີ່ທັງໝົດ, ທີ່ປົກຫຸ້ມດ້ວຍປ່າໄມ້ ^[a]		13.73		58

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ວ່າດ້ວຍການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍພິດຈາກການຕັດປ່າໄມ້ທໍາລາຍປ່າ ແລະ ການເສື່ອມໂຊມຂອງປ່າໄມ້ (ສະບັບເດືອນກຸມພາ 2018)

^[a]ອັດຕາການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ 58 ສ່ວນຮ້ອຍ ທີ່ກວມເອົາເນື້ອທີ່ 0.14 ລ້ານເຮັກຕາ ຂອງປ່າປູກ

ຫ້ອງທີ 2. ຄໍານິຍາມການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້

ຄຳນິຍາມປ່າໄມ້ຂອງອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ

ຄຳນິຍາມ “ປ່າໄມ້” ຂອງ ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ສປຊ ແມ່ນ “ພື້ນທີ່ດິນ” ທີ່ກວ້າງກວ່າ 0.5 ເຮັກຕາ ເຊິ່ງມີຕົ້ນໄມ້ສູງກວ່າ 5 ແມັດ ແລະ ຍອດປົກຫຸ້ມຫຼາຍກວ່າ 10 ສ່ວນຮ້ອຍ, ຫຼື ຕົ້ນໄມ້ໃນພື້ນທີ່ທີ່ໄດ້ຕາມເກນມາດຕະຖານ. ໃນນີ້, ບໍ່ກວມເອົາພື້ນທີ່ດິນສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການກະສິກຳ ຫຼື ການນາໃຊ້ທີ່ດິນໃນເຂດຕົວເມືອງ.”

ຄຳນິຍາມຍັງກວມເອົາບັນດາພື້ນທີ່ທີ່ມີຕົ້ນໄມ້ນ້ອຍທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຕາມເກນ ແຕ່ຄາດວ່າມີການປົກຫຸ້ມຢ່າງຕໍ່າ 10 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ຄວາມສູງຂອງຕົ້ນໄມ້ຢູ່ທີ່ 5 ແມັດ ຫຼື ຫຼາຍກວ່ານັ້ນ. ນອກນີ້, ຍັງກວມເອົາພື້ນທີ່ທີ່ບໍ່ມີການອະນຸລັກຊົ່ວຄາວ ເນື່ອງຈາກການຕັດໄມ້ທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການບໍລິຫານຈັດການປ່າໄມ້ ຫຼື ໄພພິບັດທາງທາມະຊາດ ແລະ ຄາດວ່າຈະມີການຟື້ນຄືນພາຍໃນ 5 ປີ. ໃນບາງກໍລະນີ, ເງື່ອນໄຂທ້ອງຖິ່ນອາດເປັນຕົວກຳນົດໄລຍະເວລາການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກວ່ານັ້ນ. ນອກນີ້, ຍັງກວມເອົາເຂດພື້ນທີ່ດິນທີ່ຖືກປະລະຍ້ອນການເຄື່ອນຍ້າຍເຂດປູກຝັງທີ່ມີຕົ້ນໄມ້ເຊິ່ງມີ ຫຼື ຄາດວ່າຈະມີ ການປົກຫຸ້ມຂອງຍອດຢ່າງຕໍ່າ 10 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ຄວາມສູງຂອງຕົ້ນໄມ້ຢ່າງຕໍ່າ 5 ແມັດ. ໃນຂະນະດຽວກັນ, ຄຳນິຍາມຍັງກວມເອົາການປູກຕົ້ນໄມ້ຈຳນວນໜຶ່ງ (ການປູກຕົ້ນຢາງ, ຕົ້ນແປກແລະ ຕົ້ນຄູສມາດສ) ແລະ ພື້ນທີ່ທີ່ມີຕົ້ນໄມ້ ແລະ ຕົ້ນປາມ (ເຊິ່ງໄດ້ຕາມເກນມາດຕະຖານກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ຄວາມສູງ ແລະ ການປົກຫຸ້ມຂອງຍອດປ່າ), ຄຳນິຍາມນີ້ ບໍ່ກວມເອົາຕົ້ນໄມ້ທີ່ຢູ່ໃນລະບົບການຜະລິດກະສິກຳ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ການປູກຕົ້ນໄມ້ກິນໝາກ, ການປູກຕົ້ນປາມເພື່ອຜະລິດນ້ຳມັນ, ສວນໝາກກອກ ແລະ ລະບົບການກະສິກຳທີ່ມີການປູກພືດຢູ່ກ້ອງຮົ່ມໄມ້.

ຄຳນິຍາມປ່າໄມ້ຂອງ ສປປ ລາວ

ປ່າທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ກວມເອົາປ່າທຳມະຊາດ ແລະ ປ່າປູກ. ປ່າທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນໝາຍເຖິງພື້ນທີ່ດິນທີ່ມີຕົ້ນໄມ້ປົກຄຸມຫຼາຍກວ່າ 20 ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ມີພື້ນທີ່ຫຼາຍກວ່າ 0.5 ເຮັກຕາ. ຕົ້ນໄມ້ຕ້ອງມີເສັ້ນຜ່າສູນກາງ 10 ຊັງຕີແມັດ ຢູ່ຄວາມສູງລະດັບໜ້າເອິກ. ຄວາມໜາແໜ້ນຂອງຍອດໄມ້ເປັນພື້ນຖານສຳລັບການຈຳແນກລະຫວ່າງ ປ່າໄມ້ ແລະ ກຸ່ມການນຳໃຊ້ທີ່ດິນອື່ນໆ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການປູກຕົ້ນປາມເພື່ອຜະລິດນ້ຳມັນ ແລະ ປ່າໄຜ່ ບໍ່ຖືວ່າແມ່ນປ່າໄມ້.

ພື້ນທີ່ ທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະເປັນປ່າໃນຕໍ່ໜ້າ ແມ່ນພື້ນທີ່ທີ່ເຄີຍເປັນປ່າເຊິ່ງຍອດປ່າປົກຄຸມຫຼຸດລົງຕໍ່າກວ່າ 20 ສ່ວນຮ້ອຍ ຍ້ອນເຫດຜົນໃດໜຶ່ງເຊັ່ນ: ການຕັດໄມ້ ຫຼື ການເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍ. ໃນນີ້, ລວມທັງການຟື້ນໂຕຄືນຂອງພືດພັນ ແລະ ປ່າໄຜ່.

ການຟື້ນໂຕໃໝ່ຂອງປ່າ ແມ່ນພື້ນທີ່ທີ່ເຄີຍເປັນປ່າເຊິ່ງຄວາມໜາແໜ້ນຂອງການປົກຫຸ້ມຫຼຸດລົງຕໍ່າກວ່າ 20 ສ່ວນຮ້ອຍ ຍ້ອນການຕັດໄມ້, ການເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍ ຫຼື ເຫດຜົນອື່ນ. ຫາກວ່າພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວຖືກປະໄວ້ໃຫ້ເຕີບໃຫຍ່ໂດຍບໍ່ມີການແຕະຕ້ອງ, ມັນກໍຈະຟື້ນເປັນປ່າຄືນໃໝ່. ປ່າຟື້ນຄືນກວມເອົາພື້ນທີ່ຄາດໄດ້ທີ່ຖືກປະປ່ອຍ ແລະ ບໍ່ຖືກບຸກລຸກເຊິ່ງມີຄວາມໜາແໜ້ນຂອງຍອດປົກຫຸ້ມໜ້ອຍກວ່າ 20 ສ່ວນຮ້ອຍ.

ປ່າປູກ ກວມເອົາການປູກພືດໄລຍະຍາວລວມທັງຕົ້ນອ່ອນທີ່ມີຄວາມໜາແໜ້ນຂອງຍອດໜ້ອຍກວ່າ 20 ສ່ວນຮ້ອຍ. ການປູກຕົ້ນຢາງກໍຖືກຈັດເປັນປ່າປູກເຊັ່ນກັນ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ກາເຟ, ຊາແລະຕົ້ນໄມ້ທີ່ມີຮົ່ມສຳລັບການປູກກາເຟ ແລະ ຊາຕະຫຼອດຮອດຕົ້ນໄມ້ກິນໝາກບໍ່ຖືກຈັດວ່າເປັນປ່າປູກ.

ເອກະສານອ້າງອີງ.

- ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ, 2012. FRA 2015: Terms and definitions. Forest Resources Assessment Working Paper 180. Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome. ມາຈາກ: <http://www.fao.org/docrep/017/ap862e/ap862e00.pdf> ເຂົ້າເບິ່ງວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.
- Forestry Strategy to the Year 2020 of Lao PDR, July 2005 and Forestry Law 2007, Lao PDR
- Ministry of Agriculture and Forestry, 2018. Lao PDR’s Forest Reference Emission Level and Forest Reference Level for REDD+ Results Payment under the UNFCCC (Jan 2018). ມາຈາກ: <http://redd.unfccc.int/submissions.html?country=lao> ເຂົ້າເບິ່ງວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

16

ມີສັນຕິພາບ,
ຄວາມຍຸຕິທຳ &
ສະຖາບັນທີ່ເຂັ້ມແຂງ

ສປປ ລາວ ໄດ້ມີເລີ່ມການສ້າງຄວາມໂປ່ງໃສ
ແລະ ຕົ້ນການສໍາລາດບັງຫຼວງ

ອັດຕາການຄາດຕະກຳຕໍ່າ (7 ໃນ 100,000 ຄົນ)
ໃນປີ 2012-2014, ຜູ້ຖືກເຄາະອ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ
ຖືກສົ່ງລົງຈາກປະເທດໄທສູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຜົດ **445** ຄົນ
4 ໃນ **5** ຂອງຜູ້ຖືກເຄາະອ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ຖືກສົ່ງລົງ
ຈາກປະເທດໄທ ແມ່ນມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 18 ປີ

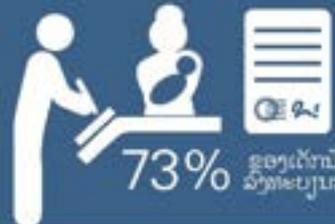

135
ໃນ
180

ອັນດັບການສໍາລາດບັງຫຼວງ
ຂອງ ສປປ ລາວ ອີງຕາມ
ດັດຊະນີການສໍາລາດບັງຫຼວງ
ໃນປີ 2017

180 = ສໍາລາດບັງຫຼວງ
1 = ດຸກດຸກ

73% ຂອງເດັກນ້ອຍລາວ <5 ປີ
ສົ່ງທະບຽນການເກີດຢ່າງເປັນທາງການ

ສຳຫຼັບ: Lao PDR Country Analysis Report 2015, Reply of Lao People's Democratic Republic to the list of issues in relation to the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography, Lao PDR, 2015; UVDOIC International Homicide Statistics database; UNICEF State of the World's Children 2016; Lao Social Indicator Survey 2015/17

ເປົ້າໝາຍທີ 16. ສັນຕິພາບ, ຄວາມຍຸດຕິທຳ ແລະ ສະຖາບັນທີ່ເຂັ້ມແຂງ

16.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ

ການເປີດກວ້າງປະເທດສູ່ໂລກພາຍນອກ ສ້າງທັງກາລະໂອກາດ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ 16. ການເຂົ້າເຖິງ ຊ່ອງທາງການຍ້າຍຖິ່ນຖານຢ່າງຖືກຕ້ອງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ລາຄາບໍ່ແພງຈະຊ່ວຍຄຸ້ມຄອງແຮງງານຍ້າຍຖິ່ນຖານ ພ້ອມດຽວກັນຍັງຈະຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນການຫາຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ການຄ້າເດັກ, ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຫາກບໍ່ມີການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ກົນໄກປົກປ້ອງທີ່ມີປະສິດທິພາບ, ການເປີດກວ້າງເນື່ອງຈາກການເຊື່ອມເປັນປະຊາຄົນເສດຖະກິດອາຊຽນກໍຈະມີຜົນກະທົບໃນທາງລົບ. ການຈັດເກັບອາກອນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊາຍແດນທີ່ບໍ່ເຂັ້ມງວດສາມາດນຳໄປສູ່ການຄ້າຜິດກົດໝາຍ, ການຄ້າມະນຸດແລະອາດຊະຍາກຳທີ່ສູງຂຶ້ນ. ການເຊື່ອມໂຍງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ການຄ້າ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ, ແຕ່ກໍຍັງເປັນຊ່ອງທາງໃຫ້ແກ່ການກໍ່ອາດຊະຍາກຳຂ້າມຊາດອີກດ້ວຍ.

ການລົງທະບຽນການເກີດມີຄວາມສຳຄັນ, ບໍ່ສະເພາະແຕ່ເພື່ອແຈ້ງເກີດ ແຕ່ມັນຍັງເປັນການຊ່ວຍປົກປ້ອງເດັກນ້ອຍໃຫ້ມີການການຕິດຕາມ ແລະ ການລາຍງານທີ່ສະດວກຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ. ການຂຶ້ນທະບຽນແຈ້ງເກີດທົ່ວປະເທດຍັງບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ຢ່າງທົ່ວເຖິງ. ໃນປີ 2017, ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກນ້ອຍຕໍ່າກວ່າ 5 ປີທີ່ຂຶ້ນທະບຽນແຈ້ງເກີດນຳເຈົ້າໜ້າທີ່ມີພຽງ 73 ສ່ວນຮ້ອຍ.

ການສ້າງລັດແຫ່ງກົດໝາຍແມ່ນມີຄວາມຄືບໜ້າຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ, ແຕ່ສິ່ງທ້າທາຍທີ່ສຳຄັນກໍຍັງມີຢູ່. ການຂະຫຍາຍການບໍລິການທາງດ້ານກົດໝາຍຍັງຖືກຈຳກັດຍ້ອນບັດໄຈດ້ານຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດດ້ານການເງິນ ເຊັ່ນ: ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການດຳເນີນສູນໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານກົດໝາຍ, ຈຳນວນທະນາຍຄວາມ ແລະ ຜູ້ພິພາກສາທີ່ມີຄວາມສາມາດຍັງມີບໍ່ພຽງພໍ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ຈຳກັດໃນການເຂົ້າເຖິງຂະບວນການຍຸຕິທຳລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ. ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການປົກຄອງລັດ ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາການສໍ້ລາດບັງຫຼວງແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອໃຫ້ເສດຖະກິດມີລັກສະນະແຂ່ງຂັນຫຼາຍຂຶ້ນ. ສປປ ລາວ ໄດ້ປະສິບຜົນສຳເລັດໃນການລິເລີ່ມຂະບວນການຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ (ພາກ A2.6).

ດັດຊະນີພາບລັກການສໍ້ລາດບັງຫຼວງຂອງ ສປປ ລາວ ໃນປີ 2017 ຢູ່ອັນດັບທີ 135 ຈາກທັງໝົດ 180.

ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກ: ລະບົບບໍລິຫານສຳລັບຕົວຊີ້ບອກຂອງ ປພຍ 16 ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງເພື່ອໃຫ້ສາມາດລາຍງານໄດ້ຢ່າງເປັນປະຈຳ ແລະ ຈະແຈ້ງໂດຍມີຂໍ້ມູນແຍກປະເພດ. ໃນນີ້ຕົວຊີ້ບອກຂອງຜູ້ຖືກຜູ້ເຄາະຮ້າຍໃນການຂ້າຕະກຳ ແລະ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ, ຈຳນວນຄະດີທີ່ກຳລັງຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນການພິຈາລະນາຂອງກະຊວງຍຸຕິທຳ ແລະ ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ, ຄວາມໂປ່ງໃສໃນການວາງແຜນງົບປະມານ ແລະ ການດຳເນີນຄະດີ, ການປະກອບພະນັກງານໃນພາກລັດ (ໂດຍພິຈາລະນາຈາກເພດ, ຊົນເຜົ່າ ແລະ ສະພາບຄວາມພິການ) ແລະ ການລົງທະບຽນການເກີດ. ໃນກໍລະນີຂອງການຄ້າມະນຸດ, ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການຍັງມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອນຳໃຊ້ມາດຕະຖານ ແລະ ວິທີການທີ່ກຳນົດໂດຍຫ້ອງການອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອຕ້ານຢາເສບຕິດ ແລະ ອາດຊະຍາກຳໃນການວັດແທກ “ຈຳນວນຜູ້ເຄາະຮ້າຍທີ່ຖືກກວດພົບ” ໃນການຄ້າມະນຸດຕໍ່ອັດຕາສ່ວນພົນລະເມືອງ 100,000 ຄົນ. ກຸ່ມຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງແລະການລ່ວງລະເມີດຕໍ່ເດັກນ້ອຍ ແລະ ແມ່ຍິງ (ເບິ່ງປພຍ 5) ຕ້ອງໄດ້ມີການສຳຫຼວດໂດຍນຳໃຊ້ຮູບແບບສະເພາະທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງແຕ່ລະໄລຍະ. ການສຳຫຼວດດັ່ງກ່າວບໍ່ສາມາດລວມໃສ່ກັບການສຳຫຼວດຄົວເຮືອນທົ່ວໄປເນື່ອງຈາກ (i) ຈະຕ້ອງນຳໃຊ້ວິທີການສະເພາະເພື່ອປົກປ້ອງຄວາມປອດໄພ ແລະ ຄວາມລັບຂອງຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນແລະຮັບປະກັນການປະຕິບັດຕາມຂໍ້ແນະນຳຂອງ ອົງການອານາໄມໂລກ¹³⁶ ວ່າດ້ວຍຄວາມປອດໄພ ແລະ ຫຼັກຈັນຍາບັນ, ແລະ (ii) ແຜນການຕອບການສຳຫຼວດຕ້ອງໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເພື່ອໃຫ້ການບໍລິການສຳລັບຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຕໍ່ປະສົບການກ່ຽວກັບຄວາມຮຸນແຮງທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນອະດີດແລະປະຈຸບັນ.

16.2 ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ວາງບຸລິມະສິດຂອງແຕ່ລະຍຸດທະສາດດັ່ງນີ້:

- **ເສີມສ້າງການຮ່ວມມືກັບບັນດາປະເທດອື່ນໆໃນພາກພື້ນ ເພື່ອເລັ່ງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ການຕ້ານອາດຊະຍາກຳຂ້າມຊາດ.** ໃນນີ້, ລວມທັງແຜນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດອາຊຽນ ວ່າດ້ວຍການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ແລະ ສິນທິສັນຍາອາຊຽນ ວ່າດ້ວຍການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ. ນອກນີ້, ຍັງກວມເອົາການປະສານສົມທົບໃນການຕ້ານອາດຊະຍາກຳຂ້າມຊາດແບບມີການຈັດຕັ້ງ, ໂດຍສະເພາະການໝູນວຽນຂອງເງິນ ແລະ ການກໍ່ການຮ້າຍ.
- **ເສີມຂະຫຍາຍມາດຕະການເພື່ອຮັບມືກັບການຂະຫຍາຍຕົວຂອງການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ແກ້ໄຂຄວາມສ່ຽງ.** ຈຳນວນຂອງເດັກນ້ອຍໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນແມ່ນຖືກສວຍໃຊ້ຫາຜົນປະໂຫຍດທາງເພດ ໂດຍນັກທ່ອງທ່ຽວພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດຜູ້ທີ່ສວຍໂອກາດນຳໃຊ້ສະຖານທີ່ທີ່ສ້າງຂຶ້ນສຳລັບຮອງຮັບການທ່ອງທ່ຽວເປັນຊ່ອງທາງເຂົ້າເຖິງ

ເດັກນ້ອຍ.¹³⁷¹³⁸ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ພວມແກ້ໄຂຄວາມສ່ຽງດັ່ງກ່າວເຫຼົ່ານີ້ໂດຍຜ່ານການຮ່ວມມືລະຫວ່າງກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ແລະກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ.

- **ເສີມສ້າງການບໍລິການຂອງລັດຖະບານ ແລະ ນັກສັງຄົມສົງເຄາະເພື່ອໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອຢ່າງເໝາະສົມໃນກໍລະນີເດັກນ້ອຍທີ່ຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງ.** ໂຄງການຂອງລັດຖະບານໃນການສ້າງນັກສັງຄົມສົງເຄາະທີ່ມີຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດຈາກສະຖາບັນການສຶກສາຊັ້ນສູງ¹³⁹ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ໂດຍການສະໜອງທຶນໃຫ້ແກ່ນັກສັງຄົມສົງເຄາະ ແລະ ໜ່ວຍງານທາງດ້ານກົດໝາຍທີ່ມີຄວາມສາມາດເຂົ້າຊ່ວຍເຫຼືອໃນລະດັບຊຸມຊົນແລະລະດັບຄົວເຮືອນ. ນອກນັ້ນ ຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ມີການບໍລິການທີ່ສາມາດລົງທະບຽນການເກີດ ແລະ ການອອກໜັງສືເພື່ອລະບຸຕົວຕົນໃນທົ່ວປະເທດ.

17

ເປັນຄູ່ຮ່ວມມືເພື່ອ
ເປົ້າໝ້າຍການພັດທະນາ
ແບບຍືນຍົງ

ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາ
ຍັງມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການພັດທະນາຢູ່ ສປປ
ລາວ

14%

ຂອງການຊົງຄືນຜັງຜົດ
ສຳລັບສົກປີ 2012/13

10%

ຂອງການຊົງຄືນຜັງຜົດ
ສຳລັບສົກປີ 2013/14

ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງ
ການເພື່ອການພັດທະນາ

ຖະແຫຼງການວຽງຈັນວ່າດ້ວຍການເປັນຄູ່ຮ່ວມເພື່ອ
ການພັດທະນາຢ່າງມີປະສິດທິພາບ 2016-2025
ຮັບປະກັນ ວ່າ ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອ, ຄວາມໝະຍາຍາມ
ແລະ ຄວາມຮູ້ ສຳລັບການພັດທະນາ
ຈະນຳເອົາຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດມາສູ່ ປະເທດຊາດ.

ສປປ ລາວ ໃນ 2015

4%

ອັດຕາສ່ວນຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອທາງ
ການເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ການ
ຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານທາງການສຸດທິທີ່ລວມ
ບອດຕະລິດຕະພັນຮາຍ ໃນ

73 ໂຕລາ

ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການ
ເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ
ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານທາງການ
ສຸດທິສະເລຍຕໍ່ຫົວໃນ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015; OECD development finance data

ເປົ້າໝາຍທີ 17: ການເປັນຄູ່ຮ່ວມມືເພື່ອເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ

17.1. ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ

ສປປ ລາວ ປະຕິບັດແນວທາງນະໂຍບາຍການຕ່າງປະເທດ ໂດຍຍຶດໜັ້ນຫຼັກການສັນຕິພາບ, ເອກະລາດ, ມິດຕະພາບ ແລະ ການຮ່ວມມື ເພື່ອຮັກສາໄວ້ສະຖຽນລະພາບແຫ່ງຊາດ ແລະ ສ້າງສາພັດທະນາປະເທດຊາດ. ໃນນີ້, ສປປ ລາວ ໄດ້ເປັນສະມາຊິກທີ່ຫ້າວຫັນ ແລະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ ອົງການອານຸພາກພື້ນ, ອົງການພາກພື້ນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນຕ່າງໆ.

ການຮ່ວມມືໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງເປັນບຸລິມະສິດໃນວາລະແຫ່ງຊາດ, ເຊິ່ງໄດ້ເນັ້ນຢູ່ໃນແຜນ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII. ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບກຽດເປັນປະທານອາຊຽນໃນປີ 2016 ທີ່ຜ່ານມາ, ເຊິ່ງເປັນຂີດໝາຍເລີ່ມຕົ້ນຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວິໄສທັດປະຊາຄົມອາຊຽນ 2025. ໃນຖານະທີ່ເປັນໜຶ່ງໃນປະເທດໃນພາກພື້ນທີ່ມີປະຊາກອນແຮງງານທີ່ຍັງໜຸ່ມນ້ອຍ, ສປປ ລາວ ຄາດວ່າຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການປ່ຽນແປງດ້ານປະຊາກອນ. ການເຊື່ອມໂຍງດ້ານເສດຖະກິດອາຊຽນ ຈະຕ້ອງສ້າງໂອກາດໃນການເຕີບໂຕ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວທີ່ຫຼາກຫຼາຍທິດທາງ. ໃນຖານະປະເທດສະມາຊິກຂອງອົງການການຄ້າໂລກ, ສປປ ລາວ ແມ່ນມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຫ້າວຫັນໃນການເຊື່ອມໂຍງເສດຖະກິດໂລກ. ລັດຖະບານ ຍັງໄດ້ມີການປັບປຸງບັນດາມິຕິກຳໃນຫຼາຍຂະແໜງການ, ລວມທັງ ຂະແໜງການພາສີ, ການຄ້າ ແລະ ການປົກປ້ອງຊັບສິນທາງບັນຍາ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ສປປ ລາວ ຍັງໄດ້ສົ່ງເສີມການເຊື່ອມໂຍງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ໂດຍເນັ້ນໜັກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳໝາຍໜັ້ນທາງດ້ານສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ທັງໃນລະດັບຂອງ ອົງການການຄ້າໂລກ ແລະ ອາຊຽນ. ຄວາມຄືບໜ້າລ້າສຸດແມ່ນການເປີດນຳໃຊ້ລະບົບການໃຫ້ບໍລິການ ຂອງສປປ ລາວ ເຊິ່ງໄດ້ຮວບຮວມເອົາຂໍ້ມູນຕ່າງໆກ່ຽວກັບການບໍລິການທາງການຄ້າ ແລະ ການລົງທຶນ; ການສ້າງຕັ້ງໜ່ວຍງານຄະນະກຳມະການສຳລັບຂະແໜງການໂທລະຄົມມະນາຄົມ ແລະ ການຮອງຮັບເອົາກິດລະບຽບຂອງຂະແໜງການ ໂດຍສະເພາະຂອບການດຳເນີນງານເພື່ອສົ່ງເສີມການແຂ່ງຂັນ, ການເຊື່ອມໂຍງເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ, ລະບົບການອອກໃບອະນຸຍາດ ແລະ ບໍລິຫານ ຈັດການ. ເພື່ອສາມາດປະຕິບັດໄດ້ຕາມຂະບວນການເຊື່ອມສານປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ, ສປປ ລາວ ຈຳ

ເປັນຈະຕ້ອງຫຼຸດຜ່ອນພາສີການນຳເຂົ້າສິນຄ້າຈາກປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນໃຫ້ເຫຼືອສູນ ພາຍໃນປີ 2018 ແລະ ລົບລ້າງສິ່ງກົດຂວາງທາງການຄ້າ.

ລັດຖະບານໄດ້ສືບຕໍ່ເນັ້ນໜັກໃສ່ການພັດທະນາທາງດ້ານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີໂທລະຄົມມະນາຄົມ. ລັດຖະບານໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຊັບສິນທາງບັນຍາ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເຄື່ອງໝາຍການຄ້າ, ລິຂະສິດ ແລະ ການຈັດທະບຽນລິຂະສິດອຸດສາຫະກຳ. ແຜນງານຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ໃນຂະແໜງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ 2013-2020 ແລະ ວິໄສທັດ 2030 ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສົ່ງເສີມຂະແໜງການວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ກໍໄດ້ຖືກນຳສະເໜີຕໍ່ສະພາແຫ່ງຊາດ ເພື່ອພິຈາລະນາຮັບຮອງ. ຂໍ້ລິເລີ່ມຕ່າງໆທີ່ສຳຄັນເພື່ອສືບຕໍ່ປັບປຸງການປະກອບສ່ວນຂອງຂະແໜງການວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ເຂົ້າໃນການພັດທະນາ ລວມມີ: ການສ້າງໃຫ້ວຽກງານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ໃນການສຶກສາ, ສ້າງຕັ້ງໂຄງການຮ່ວມມືກັບພາກສ່ວນເອກະຊົນເພື່ອການພັດທະນາຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ, ເຊື່ອມຈອດຊຸມຊົນເຂດຊົນນະບົດ, ເຊື່ອມໂຍງການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ຊາວກະສິກອນ ແລະ ກໍ່ຕັ້ງລະບົບເຕືອນໄພແບບອອນໄລນ໌.

ແຫຼ່ງທຶນເພື່ອການພັດທະນາມີການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ຈາກທຶນເອກະຊົນ ທັງພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກ. ມີບັນດາກົດໝາຍ ແລະ ດຳລັດຫຼາຍສະບັບ ທີ່ຊ່ວຍວາງຮູບແບບທິດທາງການລົງທຶນຂອງພາກສ່ວນເອກະຊົນ ເຊັ່ນ: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ ປີ 2009 ແລະ ສະບັບປັບປຸງປີ 2016 ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍວິສາຫະກິດ ເຊິ່ງໄດ້ວາງຂອບການລົງທຶນໃຫ້ແກ່ພາກສ່ວນເອກະຊົນ. ນອກນັ້ນ, ຍັງມີແຜນຍຸດທະສາດເພື່ອການພັດທະນາຕະຫຼາດທຶນ ເຊິ່ງກວມເອົາໄລຍະເວລາ 2016-2025.

ການຮັບປະກັນທຶນເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ, ການຄາດຄະເນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຂອງແຫຼ່ງທຶນຍັງເປັນສິ່ງທ້າທາຍ. ປະຈຸບັນ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນປະຕິບັດງານທີ່ສຳຄັນຈຳນວນໜຶ່ງຍັງອົງໃສ່ແຫຼ່ງທຶນຈາກພາຍນອກ. ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-

ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ໄດ້ກວມເອົາແຜນວຽກຈຸດສຸມ ແລະ ຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບລາຍຮັບ ແລະ ລາຍຈ່າຍພາຍໃນ, ການລົງທຶນ ໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ, ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການດ້ານການພັດທະນາ ແລະ ການຮ່ວມມືໃຕ້-ໃຕ້.

ຖະແຫຼງການວຽງຈັນ ວ່າດ້ວຍຄູ່ຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາຢ່າງມີປະສິດທິພາບ (2016-2025) ແມ່ນຂອບການເຮັດວຽກສູງສຸດສໍາລັບການຮ່ວມມືດ້ານການພັດທະນາຢູ່ ສປປ ລາວ. ຖະແຫຼງການດັ່ງກ່າວໄດ້ນໍາເອົາຫຼັກການການຮ່ວມມືຂອງ ສປປ ລາວ ເຂົ້າກັບກອບການຮ່ວມມືຂອງສາກົນ ວ່າດ້ວຍການຮ່ວມມືດ້ານການພັດທະນາທີ່ມີປະສິດທິພາບ, ລວມທັງແຜນຮ່ວມມືບຸຊານ 2012 ເພື່ອການຮ່ວມມືດ້ານພັດທະນາຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ຖະແຫຼງການກອງປະຊຸມລະດັບສູງເມັກຊິໂກ 2014, ວາລະການປະຕິບັດງານອາດີສອາບາບາ 2015 ແລະ ປພຍ. ຢູ່ໃນລະດັບປະເທດ, ລັດຖະບານ ໂດຍຮ່ວມກັບຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ສ້າງຂອບການຕິດຕາມການຮ່ວມມືດ້ານການພັດທະນາທີ່ຊື່ວ່າ ແຜນປະຕິບັດງານຖະແຫຼງການວຽງຈັນ (VDCAP), ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບການຮ່ວມມືສາກົນສໍາລັບການພັດທະນາຢ່າງມີປະສິດທິພາບ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ, ຈະເປັນທິດທາງໃຫ້ການຕິດຕາມແລະ ລາຍງານການຮ່ວມມືສາກົນສໍາລັບການພັດທະນາຢ່າງມີປະສິດທິພາບ. ນອກນີ້, ເພື່ອເປັນການຊຸກຍູ້ການຮ່ວມມືແບບຫຼາຍຝ່າຍເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ສປປ ລາວ ໄດ້ທົບທວນ ແລະ ຍືນຍັນຄວາມໝາຍໝັ້ນຂອງຕົນໃນການເສີມຂະຫຍາຍເວທີການຮ່ວມມືດ້ານການພັດທະນາແຫ່ງຊາດໂດຍຜ່ານ *ຂະບວນການໂຕະມິນລວມທັງກຸ່ມວິຊາການເຮັດວຽກຂອງແຕ່ລະຂະແໜງການ*. ຂະບວນການໂຕະມິນແມ່ນດໍາເນີນຕາມຫຼັກການວ່າດ້ວຍການຮ່ວມມືດ້ານການພັດທະນາຢ່າງມີປະສິດທິພາບທີ່ຖືກຮັບຮອງຈາກສາກົນ ເຊັ່ນ: ຄວາມເປັນເຈົ້າການຂອງລັດຖະບານຕໍ່ບຸລິມະສິດ ແລະ ແຜນພັດທະນາ, ການແນ່ໃສ່ຜົນໄດ້ຮັບ, ການຮ່ວມມືພັດທະນາແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ.

ຂອບການຮ່ວມມື ສປປ ລາວ - ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ (2017-2021) ສະແດງໃຫ້ເຫັນການຕອບສະໜອງໂດຍ ລວມຂອງລະບົບ ສປຊ ຕໍ່ບຸລິມະສິດການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ. ຂອບການຮ່ວມມືດັ່ງກ່າວ ລະບຸຂົງເຂດຈຸດສຸມຍຸດທະສາດ, ສິ່ງເສີມການເຮັດວຽກຮ່ວມກັນ, ບັບປຸງການປະສານງານ ແລະ ຮັບປະກັນຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການຄາດຄະເນຊັບພະຍາກອນ.

ນອກນີ້, ຍັງແນ່ໃສ່ເຮັດໃຫ້ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ສາມາດເຂົ້າເຖິງເຄືອຂ່າຍຄວາມຮູ້ ແລະ ວິຊາສະເພາະຂອງລະບົບ ສປຊ ໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ.

ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກ: ຕົວຊີ້ບອກທີ່ຖືກສະເໜີສໍາລັບປພຍ 17 ແມ່ນກວມເອົາອົງປະກອບບິນອ້ອມເຊິ່ງສາມາດຕິດຕາມໄດ້ໃນລະດັບປະເທດໃນ ສປປ ລາວ. ໃນນີ້, ລວມມີບັນດາຕົວຊີ້ບອກສໍາລັບ ການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ການໃຫ້ທຶນສໍາລັບການພັດທະນາ, ການໂອນເງິນຂອງແຮງງານ, ການຊໍາລະໜີ້, ຄວາມສາມາດດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ສະຖິຕິ. ນອກນີ້, ຍັງມີຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຈະຕ້ອງມີນິຍາມຂອງຕົວຊີ້ບອກທີ່ຈະແຈ້ງຢ່າງເປັນທາງການ ເຊັ່ນ: ການຈໍາແນກລະຫວ່າງການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ການຮ່ວມມືໃຕ້-ໃຕ້. ສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກອື່ນໆຈະຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມຄໍາຖາມໃສ່ໃນການສໍາຫຼວດຕື່ມອີກ ຕົວຢ່າງ: ອັດຕາສ່ວນຂອງຄົນທີ່ນໍາໃຊ້ອິນເຕີເນັດເປັນຕົວຊີ້ບອກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ແຕ່ສາມາດວັດແທກໄດ້ຜ່ານການສໍາຫຼວດເທົ່ານັ້ນ, ເນື່ອງຈາກການເກັບກໍາຜູ້ລົງທະບຽນນໍາໃຊ້ອິນເຕີເນັດຈາກ ກະຊວງໄປສະນີ ແລະ ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ແມ່ນບໍ່ສາມາດບອກໄດ້ເຖິງຈໍານວນຜູ້ໃຊ້ອິນເຕີເນັດທາງມິຖິໂດຍສະເພາະໃນໄວໜຸ່ມ.

17.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ວາງບຸລິມະສິດຂອງແຕ່ລະຍຸດທະສາດດັ່ງນີ້:

- ຜັນຂະຫຍາຍບັນດາຫຼັກການໃນຖະແຫຼງການວຽງຈັນ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ (VDCAP 2016-2020) ເຂົ້າໃນພາກປະຕິບັດ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວເປັນສິ່ງທີ່ສໍາຄັນເນື່ອງຈາກການຮັບຮອງເອົາຖະແຫຼງການວຽງຈັນ ເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນລະຫວ່າງລັດຖະບານ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາໃນການຫັນຈາກວາລະການຊ່ວຍ ເຫຼືອທີ່ມີປະສິດທິພາບໃຫ້ກາຍມາເປັນການຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍທີ່ມີການປັບປຸງ, ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນ. ທັງໝົດນີ້ຈະຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ໃນຂະບວນການໂຕະມິນ ລວມທັງກຸ່ມວິຊາການເຮັດວຽກຂອງແຕ່ລະຂະແໜງການ.
- ບັບປຸງປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງການຈັດສັນງົບປະມານ ແລະ ຂະບວນການການຕິດຕາມ. ແຜນ

ພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ມີຕົວຊີ້ບອກລາຍຮັບ, ທຶນຈາກພາຍໃນ ແລະ ລາຍຈ່າຍພາຍໃນ ເຊິ່ງສະແດງເຖິງຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຂອງລັດຖະບານຕໍ່ບັນຫາດັ່ງກ່າວ. ເປົ້າໝາຍແມ່ນເພື່ອຮັບປະກັນການສະໜອງທຶນສໍາລັບວຽກງານການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ ແລະ ກິດຈະກຳຕ່າງໆຂອງຂະແໜງການ ລບຕ.

- **ສ້າງລັດແຫ່ງກົດໝາຍໃຫ້ໄດ້ພາຍໃນປີ 2020.** ໂດຍໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ລັດຖະບານພວມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນແມ່ບົດດ້ານກົດໝາຍທີ່ຮອບດ້ານ. ຄວາມພະຍາຍາມດັ່ງກ່າວແນ່ໃສ່ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ສະຖາບັນແລະສ້າງຄວາມອາດສາມາດດ້ານຊັບພະຍາກອນມະນຸດເພື່ອປົກປ້ອງ ແລະ ເຜີຍແຜ່ສິດທິຂອງປະຊາຊົນ, ສ້າງການປົກປ້ອງທີ່ເຂັ້ມແຂງກວ່າເກົ່າໃນການປະຕິບັດສິດຂອງພົນລະເມືອງທັງໝົດ, ປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງກົດໝາຍ ແລະ ສະຖາບັນຍຸຕິທຳຂອງປະຊາຊົນ, ພັດທະນາລະບຽບການ ແລະ ກົດໝາຍໃຫ້ມີຄວາມຈະແຈ້ງສອດຄ່ອງແລະຕອບສະໜອງຫຼາຍກວ່າເກົ່າຕະຫຼອດຮອດການຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານຕາມພັນທະທາງກົດໝາຍສາກົນ.

- **ການແກ້ໄຂບັນຫາການວັດແທກ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍດ້ານຂໍ້ມູນທີ່ລະບຸໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້.** ສປປ ລາວ ໄດ້ປະກາດໃຊ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສະຖິຕິເລກທີ 03/ສພຊ, ລົງວັນທີ 30 ມິຖຸນາ 2010 ທີ່ລະບຸໃຫ້ມີການເກັບສະຖິຕິແຍກເພດ.¹⁴⁰ ໃນນີ້, ການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດດ້ານສະຖິຕິຍັງມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດປພຍ ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສະຖິຕິຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ໃນບັນດາຊ່ອງຫວ່າງທີ່ໄດ້ລະບຸມາແລ້ວນັ້ນແມ່ນລ້ວນແຕ່ເກີດມາຈາກການຂາດລະບົບຂໍ້ມູນແຍກເພດ ໂດຍສະເພາະດ້ານສະຖານະຄວາມພິການ. ການຕິດຕາມຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນທີ່ພິການຈະຕ້ອງໄດ້ເລີ່ມຈາກຕົວຊີ້ບອກທີ່ຈຳເປັນເປັນຕົ້ນແມ່ນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ. ບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດອື່ນໆຍັງກວມເອົາການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍການຂຶ້ນທະບຽນສໍາມະໂນຄົວແລະລະບົບສະຖິຕິທີ່ສໍາຄັນໃຫ້ທົ່ວເຖິງ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ລະບົບການບໍລິຫານຂໍ້ມູນເພື່ອໃຫ້ສາມາດຕິດຕາມອັດຕາການປົກຄຸມຂອງການໃຫ້ບໍລິການທີ່ສໍາຄັນ ແລະ ຜົນຂອງຕົວຊີ້ບອກໄດ້ຢ່າງໜ້າເຊື່ອຖື.

18

ຊີວິດທີ່ປອດໄພ
ຈາກລະເບີດ
ບໍ່ທັນແຕກ

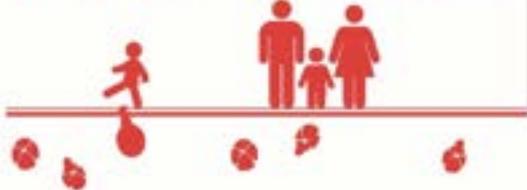

**ສປປ ລາວ ເປັນໜຶ່ງໃນປະເທດທີ່ຖືກ
ຖິ້ມລະເບີດໃສ່ຫຼາຍທີ່ສຸດໃນໂລກ**

ລະເບີດຫຼາຍກວ່າ 2,000,000 ໂຕນ ຖືກຖິ້ມໃສ່
ແຜນທີ່ລາວ
ໜຶ່ງໂຕນຕໍ່ເດັກ, ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ທັງໝົດ
ແຕ່ປີ 1964
ຫາປີ 1973

ໃນປີ 2017 ຜູ້ເຮົາເຄາະອ້າຍມີ 41 ຄົນ

ລະເບີດ 80,000,000 ໜ່ວຍຍັງບໍ່ທັນແຕກ

**ດົນສຳເລັດຂອງ ສປປ ລາວ
ໃນການແກ້ໄຂສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກສົງຄາມ
2005 - 2015**

85% ຜູ້ໄດ້ສູນບາດເຈັບ ຫຼື
ຄ້າຍຊີວິດສູດລົງ

460% ລະເບີດບໍ່ຖືກແຕກທີ່ຖືກ
ກັບຄືນເຮັກຕາ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Lao PDR Country Analysis Report 2015; UNO annual report 2015; NRA

ເປົ້າໝາຍທີ 18: ຊີວິດທີ່ປອດໄພຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ

18.1. ຄວາມຄືບໜ້າແລະສິ່ງທ້າທາ

ການແກ້ໄຂແລະການກຳນົດຜົນກະທົບຂອງ ລບຕ¹⁴¹ ຍັງເປັນສິ່ງທ້າທາຍ. ຕະຫຼອດໄລຍະທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ, ອຸບັດຕິເຫດຈາກ ລບຕ ໄດ້ຫຼຸດລົງ 85 ສ່ວນຮ້ອຍ. ໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ, ວຽກງານໂຄສະນາສຶກສາຄວາມສ່ຽງຈາກ ລບຕ ໄປຄຽງຄູ່ກັບວຽກງານການກວດກູ້ ລບຕ ແລະ ໂອກາດທາງເສດຖະກິດທີ່ຂະຫຍາຍຕົວສາມາດຫຼຸດຜ່ອນພຶດຕິກຳສ່ຽງຂອງປະຊາຊົນ ຊຶ່ງສະແດງອອກຈຳນວນຜູ້ບາດເຈັບ ແລະ ເສຍຊີວິດຈາກ ລບຕ ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 302 ຄົນ ໃນປີ 2008 ລົງເປັນ 41 ຄົນ ໃນປີ 2017.

ການສຳຫຼວດ ລບຕ ແຫ່ງຊາດ ກຳລັງດຳເນີນການ ເພື່ອສະໜອງຂໍ້ມູນທາງດ້ານພູມສາດ ໂດຍນຳໃຊ້ຮູບແບບການກຳນົດພື້ນທີ່ທີ່ຍັງຍືນວ່າມີ ລບຕ ຕົກຄ້າງ (CHAs). ຜົນຂອງການສຳຫຼວດຈະເປັນພື້ນຖານໃນການວາງແຜນທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນໄລຍະຍາວ, ການວາງບຸລິມະສິດ ແລະ ການກວດກູ້. ໃນປະຈຸບັນ, ວິທີການແບບໃໝ່ທີ່ເນັ້ນໃສ່ຜົນໄດ້ຮັບພວມຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອລະບຸ, ວາງບຸລິມະສິດ ແລະ ກວດກູ້ພື້ນທີ່ ລບຕ ຕົກຄ້າງ. ການພັດທະນາຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ການຂະຫຍາຍການນຳໃຊ້ວິທີການດັ່ງກ່າວເຮັດໃຫ້ສາມາດກວດພົບຈຳນວນ ລບຕ ແລະ ສາມາດທຳລາຍໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ. ຜ່ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການສຳຫຼວດຕະຫຼອດໄລຍະເວລາ 2 ປີຜ່ານມາ, ມາເຖິງທ້າຍປີ 2017 ພວກເຮົາສາມາດກຳນົດພື້ນທີ່ ລບຕ ໄດ້ 7,068 CHAs ຫຼື ເທົ່າກັບ 51,247.48 ເຮັກຕາ, ຊຶ່ງພື້ນທີ່ເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຍັງລໍຖ້າການກວດກູ້ຢູ່. ອີງຕາມຖານຂໍ້ມູນ ລບຕ ແຫ່ງຊາດ ພົບວ່າມີພື້ນທີ່ຫຼາຍກວ່າ 53,000 ເຮັກຕາ ທີ່ໄດ້ຮັບການກວດກູ້ ແລະມີ ລບຕຫຼາຍກວ່າ 1,3 ລ້ານໜ່ວຍໄດ້ຖືກທຳລາຍແລ້ວ.

ປະຊາຊົນຫຼາຍກວ່າ 50,000 ຄົນ ໄດ້ຮັບການລາຍງານວ່າໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ແລະ ເສຍຊີວິດຈາກອຸບັດຕິເຫດ ລບຕ ໃນໄລຍະປີ 1964 ເຖິງ 2008 ໃນນີ້ຄາດຄະເນຜູ້ລອດຊີວິດປະມານ 20,000 ຄົນ. ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຮອງແຜນຍຸດທະສາດການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກ ລບຕ ແຫ່ງຊາດ ເພື່ອສຸມໃສ່ຂະຫຍາຍການປິ່ນປົວທາງການແພດ, ການຟື້ນຟູ ແລະການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານສັງຄົມແລະເສດຖະກິດ.

ຕະຫຼອດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ ຜູ້ລອດຊີວິດຈາກ ລບຕ ຈຳນວນ 1,400 ຄົນ ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອປິ່ນປົວ, ຟື້ນຟູສຸຂະພາບ, ຟື້ນຟູຈິດໃຈ, ຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະໄດ້ຮັບການເຝິກອົບຮົມວິຊາຊີບດ້ານຕ່າງໆ.

ຄຽງຄູ່ກັບຜົນສຳເລັດຂ້າງເທິງທີ່ຍາດມາໄດ້, ພວກເຮົາຍັງປະເຊີນກັບສິ່ງທ້າທາຍຈຳນວນໜຶ່ງຄື:

- ພື້ນທີ່ຕົກຄ້າງແລະຂອບເຂດຂອງບັນຫາ ລບຕ ມີຫຼາຍເກີນຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຂາດກຳລັງໃນການກວດກູ້. ລບຕ ຈຳນວນຫຼາຍລ້ານໜ່ວຍຍັງຕົກຄ້າງ ແລະ ຍັງມີພື້ນທີ່ ທີ່ມີ ລບຕ ຫຼາຍພັນເຮັກຕາ ທີ່ຍັງລໍຖ້າການກວດກູ້.
- ການສະໜັບສະໜູນເພື່ອບັນລຸສາມຄາດໝາຍຂອງປພຍ 18 ແມ່ນຍັງບໍ່ດຸນດ່ຽງກັນໂດຍສະເພາະແມ່ນທຶນສະໜັບສະໜູນເຂົ້າໃສ່ການສຳຫຼວດແມ່ນມີຫຼາຍແຕ່ທຶນສຳລັບການກວດກູ້, ການໂຄສະນາສຶກສາຄວາມສ່ຽງຈາກ ລບຕ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກ ລບຕ ພັດມີໜ້ອຍ.
- ຂາດຄວາມອາດສາມາດໃນການປະສານງານ, ການວາງແຜນ, ການຮັບປະກັນຄຸນນະພາບ ແລະ ການຈັດການຂໍ້ມູນເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດວຽກງານໄດ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ.
- ຂະແໜງການອື່ນໆ ແລະບັນດາຄູ່ຮ່ວມມືຍັງບໍ່ໄດ້ລວມເອົາບັນຫາ ລບຕ ເຂົ້າໃສ່ໃນການວາງແຜນຍຸດທະສາດການຈັດແຜນງົບປະມານ ແລະ ແຜນວຽກຂອງຕົນເອງ. ເຖິງແມ່ນວ່າບັນຫາດັ່ງກ່າວມີຄວາມຈຳເປັນໃນການຄິດໄລ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເຂົ້າໃນໂຄງການພັດທະນາທີ່ພື້ນທີ່ ຍັງມີ ລບຕ.¹⁴²

ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກ: ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງແຫ່ງຊາດເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງຢູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ນຳໃຊ້ຕົວຊີ້ບອກໃໝ່ເພື່ອສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນການປ່ຽນແປງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການສຳຫຼວດແບບໃໝ່ ແລະ ການກວດກູ້ ລບຕ ທີ່ອີງໃສ່ຈຸດຫຼັກຖານ. ເຊັ່ນ: ການສຸມໃສ່ຈຳນວນພື້ນທີ່ເຮັກຕາທີ່ໄດ້ຮັບການກວດກູ້ຖືກຂະຫຍາຍອອກ

ຊຶ່ງຕົວຊີ້ບອກກໍ່ມີປະສິດທິພາບ, ເຊັ່ນ: ຈານວນ ລບຕ ທີ່ຖືກທຳລາຍ. ຕົວຊີ້ບອກສຳລັບຄາດໝາຍ 18.2 ແລະ 18.3 ຍັງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການວັດແທກ. ຕົວຊີ້ບອກລ້າສຸດ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຕົວຊີ້ບອກຄວາມຄືບໜ້າທີ່ຖືກເກັບກຳມາຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການລາຍງານປະຈຳວັນ. ສປປ ລາວ ມີລະບົບການຈັດການຂໍ້ມູນ ລບຕ ແຫ່ງຊາດ (IMSMA) ທີ່ສາມາດເຊື່ອມຕໍ່ໃສ່ກັບລະບົບຂໍ້ມູນໃນຂະແໜງການອື່ນ ແລະ ມີການຕິດຕາມທີ່ກວ້າງອອກ.

18.2. ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ຂະໜາດ ແລະ ຂອບເຂດຂອງບັນຫາແມ່ນເກີນຄວາມອາດສາມາດໃນລະດັບປະເທດທີ່ຈະຮັບມືໄດ້ແຕ່ພຽງຜູ້ດຽວ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກບັນດາປະເທດຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ແມ່ນຍັງມີຄວາມຈຳເປັນ. ລະບຽບການຂັ້ນຕອນຂອງການສຳຫຼວດ ລບຕ ແບບໃໝ່ ໃນ ສປປ ລາວ ທີ່ຖືກຮັບຮອງເອົາໃນວັນທີ 15 ມັງກອນ 2015 ໄດ້ປະກອບສ່ວນອັນສຳຄັນໃຫ້ແກ່ຂະແໜງການດັ່ງກ່າວ. ໂດຍຄຽງຄູ່ກັບການນຳໃຊ້ລະບົບການກວດກູ້ແບບບຸລິມະສິດ ທີ່ໄດ້ປະກາດໃນກອງປະຊຸມລັດພາຄິສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດລູກຫວ່ານຄັ້ງທີ 6. ໃນນີ້, ຄາດວ່າຂັ້ນຕອນໃໝ່ດັ່ງກ່າວຈະເຮັດໃຫ້ການກວດກູ້ໄວຂຶ້ນ. ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ວາງບຸລິມະສິດການປະຕິບັດງານ ແລະ ຍຸດທະສາດ ດັ່ງນີ້:

- ເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດແຫ່ງຊາດເພື່ອການປະສານງານ ແລະ ປະສິດທິພາບ.
- ຮັບປະກັນຄຸນນະພາບຂອງຂໍ້ມູນການປະຕິບັດວຽກໃນຖານຂໍ້ມູນແຫ່ງຊາດເພື່ອເຮັດໃຫ້ການວິເຄາະມີຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະ ການງາຍງານມີຄວາມຊັດເຈນ.
- ພັດທະນານະໂຍບາຍການບໍລິຫານຈັດການແລະຂັ້ນຕອນເພື່ອເຊື່ອມສານວຽກງານການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ລອດຊີວິດຈາກລບຕ ເຂົ້າໃນລະບົບການປິ່ນປົວ, ການສຶກສາ ແລະ ການບໍລິການຕ່າງໆ.
- ຊຸກຍູ້ບັນດາກະຊວງອ້ອມຂ້າງໃນການນຳເອີ້ນບັນຫາຜົນກະທົບຂອງ ລບຕ ເຂົ້າໃສ່ໃນການວາງແຜນ ແລະ ງົບປະມານຂອງຕົນເອງ.
- ຄົ້ນຄ້ວາສ້າງແຜນຍຸດສາດໃນການລະດົມທຶນເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາເຊິ່ງການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງໃຫ້ທຶນໃໝ່ອື່ນໆຕື່ມອີກ.
- ສືບຕໍ່ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ກອງກວດກູ້ລະເບີດມະນຸດສະທຳໃນວຽກງານແກ້ໄຂບັນຫາ ລບຕ.
- ລະບຸ ແລະ ສົ່ງເສີມເຕັກໂນໂລຊີໃໝ່ທີ່ຈະຊ່ວຍປັບປຸງການປະຕິບັດວຽກ ແລະ ປະສິດທິພາບໃນການດຳເນີນການ.

C. ວິທີຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ, ປພຍ ແລະ ຫຼຸດພື້ນຜູນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ, ສປປ ລາວ ຈຳເປັນຕ້ອງເສີມຂະຫຍາຍຍຸດທະສາດໃນການຈັດສັນງົບປະມານເພື່ອການພັດທະນາຈາກຫຼາຍແຫຼ່ງທຶນ. ລັດຖະບານໄດ້ຄາດວ່າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ (ແຜນ 5 ປີ, 2016-2020) ຈະຕ້ອງການງົບປະມານຈຳນວນ 21.4 ຕື້ ໂດລາສະຫະລັດ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບຮອງຜ່ານສະພາແຫ່ງຊາດ ໃນປີ 2016.¹⁴³ ໃນນີ້, ປະມານ 40 ເຖິງ 49 ສ່ວນຮ້ອຍ ຈາເປັນຕ້ອງມາຈາກແຫຼ່ງທຶນຕ່າງປະເທດ ແລະ ຈາກຂະແໜງການລົງທຶນເອກະຊົນພາຍໃນ, ແລະ ອີກ 40 ເຖິງ 49 ສ່ວນຮ້ອຍ ມາຈາກສະຖາບັນການເງິນ. ການລົງທຶນຂອງລັດຖະບານ ຄາດວ່າຈະຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 12 ເຖິງ 15 ສ່ວນຮ້ອຍ, ແລະ ທຶນການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການພັດທະນາ (ODA) ຈະສາມາດປະກອບສ່ວນໃນການພັດທະນາປະມານ 15 ເຖິງ 24 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງມູນຄ່າລວມທັງໝົດ.¹⁴⁴

ສາມຍຸດທະສາດບຸລິມະສິດ ໃນການຄຸ້ມຄອງການໄຫຼວຽນຂອງບັນດາແຫຼ່ງທຶນເພື່ອການພັດທະນາ. ໃນນີ້, ມີຄື: (i) ເພີ່ມບົດບາດຂອງພາກເອກະຊົນເພື່ອສະໜັບສະໜູນຜົນສຳເລັດຂອງວາລະການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ, (ii) ຮັບປະກັນການນຳໃຊ້ລາຍຮັບຂອງລັດຖະບານໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນ, ແລະ (iii) ສົ່ງເສີມ ລະຫວ່າງ ກະແສການເງິນສາທາລະນະ ພາຍນອກ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນການນຳໃຊ້ກະແສເງິນທຶນຂອງບັນດາແຫຼ່ງທຶນຕ່າງໆຈາກພາຍນອກ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ. ໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານມາ, ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການພັດທະນາຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມແຕກໂຕນທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນຂະແໜງການສັງຄົມ, ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລາຍຮັບພາຍໃນຂອງລັດຖະບານ ຈະສາມາດນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນເຊັ່ນກັນ.

ມີຄວາມຕ້ອງການຍຸດທະສາດແບບປະສົມປະສານ ສຳລັບງົບປະມານມາສະໜັບສະໜູນການບັນລຸເປົ້າໝາຍ ແລະ ບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດ. ¹⁴⁵ ຍຸດທະສາດແບບປະສົມປະສານດັ່ງກ່າວ ມີຄື:

- ປັບປຸງປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງເງິນລາຍຮັບພາຍໃນຂອງລັດ ໂດຍການເສີມສ້າງການວາງແຜນ, ການ

ຂຶ້ນງົບປະມານ ແລະ ລະບົບຕິດຕາມ-ກວດກາງົບປະມານ, ການກວດກາການຈັດສັນລາຍຮັບພາຍໃນຂອງລັດຕໍ່ບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດ ແລະ ເພີ່ມການຈັດສັນງົບປະມານໃສ່ໃນຂະແໜງສັງຄົມເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມກັນໃນສັງຄົມ;

- ຂະຫຍາຍກົນໄກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກອງປະຊຸມໂຕະມືນໃຫ້ມີການປະສານງານທີ່ຮອບດ້ານຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການໄຫຼວຽນທາງດ້ານການເງິນເພື່ອການພັດທະນາອື່ນໆໂດຍສອດຄ່ອງກັບ ຖະແຫຼ່ງການວຽນຈັນວ່າດ້ວຍການເປັນຄູ່ຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາທີ່ມີປະສິດທິຜົນ (2016 – 2025);
- ສົ່ງເສີມຂະແໜງການເອກະຊົນພາຍໃນຢູ່ ສປປ ລາວ ໂດຍນຳໃຊ້ມາດຕະການເພື່ອປັບປຸງສະພາບການດຳເນີນທຸລະກິດໂດຍລວມ, ເສີມຂະຫຍາຍຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ການປັບຕົວຂອງເສດຖະກິດ ແລະ ສົ່ງເສີມບໍ່ພຽງແຕ່ສະເພາະໂຄງການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ແຕ່ຍັງຊ່ວຍໃຫ້ບັນດາຈຸນລະວິສາຫະກິດ ແລະ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງສາມາດເຂົ້າເຖິງເງິນທຶນ;
- ຮັບປະກັນການລົງທຶນຈາກຂະແໜງການເອກະຊົນດຳເນີນໄປຕາມເປົ້າໝາຍ ແລະ ບຸລິມະສິດຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ທົບທວນຄືນ ກ່ຽວກັບການປ່ອຍເງິນກູ້ຂອງຂະແໜງການທະນາຄານ;
- ການເພີ່ມຄວາມອາດສາມາດໃນການຂະຫຍາຍຕົວຂອງການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດໃຫ້ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍທີ່ສຸດໂດຍການ (i) ປັບປຸງລະບຽບການ ແລະ ຂັ້ນຕອນຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານກ່ຽວກັບການລົງທຶນ ແລະ ການຄ້າ, (ii) ດຳເນີນການປະຕິຮູບເພື່ອເຮັດໃຫ້ລັດຖະບານສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດລະບຽບທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງນັ້ນໃຫ້ໄດ້ດີຂຶ້ນ, ແລະ (iii) ນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືວິເຄາະເພື່ອລະບຸບັນດາຂັ້ນຕອນທີ່ບໍ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ຈຸດປົກຜ່ອງ;
- ທົບທວນຄືນຮູບການຕ່າງໆກ່ຽວກັບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ແຮງຈູງໃຈຂອງການສະໜັບສະໜູນຕ່າງໆ ໂດຍສົມທຽບກັບເງື່ອນໄຂຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມແຫ່ງຊາດແລະສົ່ງເສີມການທ່ອງທ່ຽວ

ໂດຍສະເພາະແມ່ນການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກ
ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ວັດທະນະທຳ;

- ປັບປຸງເງື່ອນໄຂ ສຳລັບການການຮ່ວມລົງທຶນລະຫວ່າງລັດ ແລະ ເອກະຊົນເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ການຮ່ວມມືຈະຊ່ວຍ ໃຫ້ບັນລຸຕາມຈຸດປະສົງທີ່ສຳຄັນ ແລະ ຊັດເຈນ ຂອງພາກ ລັດໂດຍສອດຄ່ອງກັບແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ;
- ປັບປຸງກົນໄກການຕິດຕາມກວດກາແລະປະເມີນຜົນເພື່ອ ຮັບປະກັນການເຊື່ອມໂຍງຂໍ້ມູນແລະການຮັບຂໍ້ມູນທີ່ທັນ ກັບສະພາບການ ເພື່ອສາມາດຄາດຄະເນຄວາມຕ້ອງການ ດ້ານທຶນຮອນຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງ ຊາດ ແລະ ວາລະປິ 2030 ໃຫ້ໄດ້ດີຂຶ້ນ;

- ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຍຸດທະສາດທີ່ຊັດເຈນກ່ຽວກັບໜີ້ ສິນລວມທັງ ເຜີຍແຜ່ໃຫ້ມະຫາຊົນຮັບຊາບ ຕໍ່ຄາດໝາຍ ຕ່າງໆກ່ຽວກັບມາດຕະການແກ້ໄຂໜີ້ສິນທີ່ສຳຄັນ ເພື່ອ ຮອງຮັບການຂ້າມຜ່ານຈາກການເປັນປະເທດດ້ອຍ ພັດທະນາ ມາເປັນປະເທດທີ່ມີລາຍຮັບປານກາງ;
- ສ້າງວິທີການດຳເນີນທຸລະກິດ ແລະ ການຮ່ວມມື ທີ່ມີ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ສັງຄົມ ທີ່ຈະຊ່ວຍປະກອບສ່ວນເຂົ້າ ໃນເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ.

ບັນດາພາກຕ່າງໆຂອງແຕ່ລະ ປພຍ ທີ່ຍູ່ຂ້າງເທິງນີ້ໄດ້ລະບຸ ບັນດາບຸລິມະສິດຂອງ ສປປ ລາວ, ເຊິ່ງຍັງຕ້ອງການການສະ ໜັບສະໜູນ ແລະ ການຮ່ວມມື.

D. ບາດກ້າວຕໍ່ໄປ

ບາດກ້າວຕໍ່ໄປ ແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ສ້າງບັນທັດຖານສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກ ທີ່ໄດ້ຖືກເຊື່ອມສານແລ້ວນັ້ນ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ2). ຂໍ້ມູນທີ່ສະແດງຢູ່ຕາຕະລາງໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 1 ບໍ່ໄດ້ກວມເອົາຕົວຊີ້ບອກຂອງ ປພຍ ທັງໝົດທີ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາແລ້ວ. ພ້ອມນີ້, ຍັງມີຫຼາຍຊຸດຂໍ້ມູນທີ່ຈໍາເປັນສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກຕ່າງໆ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຂໍ້ມູນທີ່ບໍ່ໄດ້ຖືກແຍກປະເພດນັ້ນແມ່ນຍັງບໍ່ມີເທື່ອຫຼືຍັງບໍ່ແມ່ນຂໍ້ມູນລ້ຳສຸດ. ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ໄດ້ຕິດຕາມກວດກາ ປພຍ ແລະ ໄດ້ດໍາເນີນການວິເຄາະຊ່ອງຫວ່າງກ່ຽວກັບບັນຫາທາງດ້ານຂໍ້ມູນ.

ການສ້າງຄວາມຮັບຮູ້, ການໃຫ້ຂໍ້ມູນແກ່ສັງຄົມ ແລະ ການປຶກສາຫາລືລະຫວ່າງ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນບາດກ້າວຕໍ່ໄປທີ່ສໍາຄັນໃນສົກປີ 2018-2020 ເພື່ອກະກຽມໃຫ້ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງຕໍ່ໄປ. ກອງເລຂາ ປພຍ ແຫ່ງຊາດ ໄດ້ລິເລີ່ມແຜນການເຜີຍແຜ່ໂດຍການຮ່ວມມືກັບບັນດາອົງການເຄືອຂ່າຍ ສປຊ, ບັນດາມະຫາວິທະຍາໄລທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຫ້ອງການລັດຕ່າງໆທີ່ຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຫ້ອງຖິ່ນ. ການປຶກສາຫາລືລະຫວ່າງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນອະນາຄົດຈະແນ່ໃສ່ການຕັ້ງຄໍາຖາມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ສປປ ລາວສໍາລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຕ່ລະ ປພຍ, ບັນດາສິ່ງທ້າທາຍທີ່ໄດ້ລະບຸໃນບົດລາຍງານແບບສະໝັກໃຈນີ້ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ກວ້າງຂວາງ.

E. ພາກສະຫຼຸບ

ສປປ ລາວ ໄດ້ຈັດລຽງລຳດັບການທົບທວນເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາ (MDG) ແລະ ການເຊື່ອມສານ ປພຍ (SDG) ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບການສ້າງແຜນງານແຫ່ງຊາດ. ການທົບທວນ ບັນດາເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາ ໃນປີ 2015 ແລະ ການເຊື່ອມສານ ປພຍ ໃນຕົ້ນປີ 2016 ໄດ້ຮັບປະກັນການເຊື່ອມສານ ປພຍ ຢ່າງທັນການເຂົ້າໃສ່ໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍຄວາມກົມກຽວລະຫວ່າງແຜນງານແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນຂອງຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ໃນທ້າຍປີ 2015, ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ປະຈຳ ສປປ ລາວ ໄດ້ພັດທະນາ ແລະ ສຳເລັດບົດວິເຄາະຂອບການຮ່ວມມືລະຫວ່າງສປປ ລາວ ແລະ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ (2017-2021) ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນການສະໜັບສະໜູນຂອງ ອົງການ ສປປ ລາວ.

ຍັງຕ້ອງການຄວາມພະຍາຍາມເພີ່ມເຕີມໃນການວາງແຜນ ແລະ ປະສານງານເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າເຖິງກຸ່ມທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ແລະ ກຸ່ມຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ. ຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງການຮ່ວມມື ແລະ ການປະສານສົມທົບ ທັງສາຍຂວາງ ລະຫວ່າງກະຊວງ ແລະ ສາຍຕັ້ງລະຫວ່າງຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອເຂົ້າເຖິງຊຸມຊົນທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດ. ການພັດທະນາ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນ ຍຸດທະສາດວ່າດ້ວຍໂພຊະນາການແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານປີ 2016-2020 ແມ່ນໄດ້ລິເລີ່ມ, ເຊິ່ງສຸມໃສ່ການຮັບມືກັບບັນຫາການຂາດສານອາຫານຂອງຫຼາຍພາກ ພ້ອມກັບການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານໂພສະນາການສະເພາະ ແລະ ໂພສະນາການໃນບັນດາເຂດຕົວເມືອງທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ. ການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ມີການປະສານງານດັ່ງກ່າວຈະຂະຫຍາຍໃຫ້ກວ້າງຂວາງ ແລະ ເພີ່ມທະວີເຂົ້າສູ່ໃນຂະແໜງການອື່ນນຳອີກ.

ລະບົບຂໍ້ມູນການບໍລິຫານໃນຫຼາຍຂົງເຂດເປົ້າໝາຍຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງ. ໃນຂະນະທີ່ ສປປ ລາວ ພວມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດປພຍຄຽງຄູ່ກັບ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ (ແຜນ 5 ປີ ແລະ ແຜນຂອງແຕ່ງລະຂະແໜງການ), ເຫັນວ່າຈະຕ້ອງເພີ່ມທະວີການສະໜັບສະໜູນ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ

ດ້ານລະບົບຂໍ້ມູນຂອງບັນດາກະຊວງຕ່າງໆ ໂດຍສະເພາະໃນຂົງເຂດທີ່ບໍ່ສາມາດຜະລິດຂໍ້ມູນທີ່ຊັດເຈນ ແລະ ບໍ່ສາມາດແຍກປະເພດຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ຕາມຈຸດພິເສດຂອງທ້ອງຖິ່ນ.

ສປປ ລາວ ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ໂດຍຜ່ານແຜນພັດທະນາແຫ່ງຊາດຕ່າງໆໂດຍການນຳໃຊ້ທຶນຮອນ ຈາກຫຼາຍແຫຼ່ງທີ່ກຳນົດໃນບົດປະເມີນດ້ານການເງິນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການພັດທະນາ. ລັດຖະບານໄດ້ສຸມໃສ່ປັບປຸງລາຍຈ່າຍສາທາລະນະໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນ ສະແດງອອກໃນຕົວຊີ້ບອກຕາມຈຸດພິເສດຂອງທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອໃຫ້ເປັນອົງກອນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ມີຄວາມໂປ່ງໃສພາຍໃຕ້ ປພຍ 16 ແລະ ຕາມແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍດ້ານງົບປະມານ ແລະ ການເງິນ, ວາງແຜນພັດທະນາ ແລະ ການຈັດສັນງົບປະມານແບບເຊື່ອມໂຍງ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງການລົງທຶນ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຈະຊ່ວຍສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການວາງແຜນ, ຈັດສັນງົບປະມານ, ລະບົບການຕິດຕາມກວດກາງົບປະມານ, ທົບທວນຄືນການຈັດສັນລາຍຮັບພາຍໃນຂອງລັດໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດ ແລະ ເພີ່ມການຈັດສັນງົບປະມານໃຫ້ແກ່ຂະແໜງການສັງຄົມທີ່ສຳຄັນເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມກັນໃນສັງຄົມ.

ຄວາມໝາຍໝັ້ນທີ່ໜັກແໜ້ນຂອງລັດຖະບານຕໍ່ວາລະ 2030 ໄດ້ຂັບເຄື່ອນຂະບວນການສ້າງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໜັກໃຈ. ຄວາມໝາຍໝັ້ນດັ່ງກ່າວໄດ້ຊຸກຍູ້ການສ້າງກົນໄກສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ຕະຫຼອດຮອດການເຊື່ອມສານ ປພຍ ຢ່າງທັນການ ແລະ ການເຊື່ອມສານ ປພຍ ເຂົ້າໃນຂອບການວາງແຜນແຫ່ງຊາດ. ລັດຖະບານຈະສືບຕໍ່ຮ່ວມມືກັບ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຢ່າງກ້ວາງຂວາງເພື່ອແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້, ໂດຍຖອດຖອນບົດຮຽນ ແລະ ຄວາມສຳເລັດທີ່ຜ່ານມາ ໃນຄະນະທີ່ປະເທດພວມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍການພັດທະນາເສດຖະກິດສັງ-ຄົມ 2025, ວິໄສທັດ 2030 ແລະ ຕະຫຼອດຮອດ ເປົ້າໝາຍ ປພຍ ໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດ.

ຕົວຫຍໍ້

AIDS:	ພະຍາດລະບົບພູມຄຸ້ມກັນບົກຜ່ອງ	LSB:	ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ
ASLO:	ການປະເມີນຜົນການຮຽນແຫ່ງຊາດ	LSIS:	ການສໍາຫຼວດດັດຊະນີໝາຍທາງສັງຄົມລາວ
BOL:	ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ	LWU:	ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ
CCRF:	ກົດການປະພຶດວ່າດ້ວຍການປະມົງຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ	M&E:	ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ
CDIAC:	ສູນວິເຄາະຂໍ້ມູນຄາບອນໄດອອກໄຊ	MAF:	ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້
CEDAW:	ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການລົບລ້າງການຈາແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ ທຸກຮູບແບບ	MDG:	ເປົ້າໝາຍສະຫະສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາ MMR: ອັດຕາ ການເສຍຊີວິດຂອງແມ່
CHA:	ພື້ນທີ່ທີ່ຍັງຢືນວ່າມີ ລບຕ ຕົກຄ້າງ	MNCH:	ສຸຂະພາບແມ່-ເດັກແດງ ແລະ ເດັກ
CRPD:	ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທິຂອງຄົນພິການ	MoES:	ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ
CSO:	ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ	MoF:	ກະຊວງການເງິນ
DRR:	ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພພິບັດ	MoH:	ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
ECD:	ການພັດທະນາຂອງເດັກນ້ອຍກ່ອນໄວຮຽນ	MoHA:	ກະຊວງພາຍໃນ
ECE:	ການສຶກສາກ່ອນໄວຮຽນ	MOICT:	ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນະທໍາ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ
EM-DAT:	ຖານຂໍ້ມູນໄພພິບັດສາກົນ, ສູນຄົ້ນຄວ້າພະຍາດລະບາດໃນໄລຍະ ໄພພິບັດ	MoJ:	ກະຊວງຍຸຕິທໍາ
EMIS:	ລະບົບຂໍ້ມູນການຄຸ້ມຄອງການສຶກສາ	MoNRE:	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
FAO:	ອົງການອາຫານແລະການກະເສດ	MPI:	ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ
FDI:	ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ	MPT:	ກະຊວງໄປສະນີ ແລະ ໂທລະຄົມມະນາຄົມ
FIES:	ລະດັບການປະສົບກັບຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ	MPWT:	ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ
FLS:	ການສໍາຫຼວດ FinScope ສປປ ລາວ 2014	MRV:	ການຕິດຕາມ, ການລາຍງານ ແລະ ການຢັ້ງຢືນ
FSC:	ສະພາຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ສາກົນ	MSME:	ວິສາຫະກິດຈຸລະພາກ, ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ
GER:	ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນລວມ	NCD:	ພະຍາດບໍ່ຕິດຕໍ່
HIV:	ໄວຣັສພູມຄຸ້ມກັນບົກຜ່ອງ	NCRDPE:	ຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດເພື່ອການພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ
IFAD:	ກອງທຶນສາກົນເພື່ອພັດທະນາກະສິກໍາ	NDC:	ແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂ ບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ
ILO:	ອົງການແຮງງານສາກົນ	NER:	ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນສຸດທິ
IMSMA:	ມີລະບົບການຈັດການຂໍ້ມູນ ລບຕ ແຫ່ງຊາດ	NHSR:	ບົດລາຍງານສະຖິຕິສຸຂະພາບແຫ່ງຊາດ
IPOA-IUU:	ແຜນການປະຕິບັດງານສາກົນເພື່ອປ້ອງກັນ, ສະກັດກັ້ນ ແລະລົບລ້າງການປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່ ມີການຄວບຄຸມ	NSEDP:	ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ
ITU:	ສະຫະພັນໂທລະຄົມມະນາຄົມສາກົນ	ODA:	ທຶນຊ່ວຍເຫລືອເພື່ອການພັດທະນາ
IUCN:	ສະຫະພັນການອະນຸລັກທໍາມະຊາດສາກົນ	PHC:	ການສາຫຼວດປະຊາກອນ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ
JICA:	ອົງການຮ່ວມມືສາກົນ-ຍີ່ປຸ່ນ	PLHIV:	ຜູ້ຕິດເຊື້ອລະບົບພູມຄຸ້ມກັນບົກຜ່ອງ
JMP:	ໂຄງການຕິດຕາມຮ່ວມລະຫວ່າງ ອົງການອະນາໄມໂລກ ແລະ ກອງທຶນເພື່ອເດັກຂອງ ອົງການ ສປຊ	PoU:	ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງການຂາດສານອາຫານ
LCA:	ການສໍາຫຼວດດ້ານກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ	PPP:	ຄວາມເທົ່າທຽມກັນຂອງອໍານາດການຊື້
LCAAS	ການສໍາຫລວດການວັດແທກຮ່າງກາຍເດັກຕາມຫລັກວິທະຍາສາດ	REDD+	ການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍພິດຈາກການຕັດປ່າໄມ້ທໍາລາຍປ່າ ແລະ ການເສື່ອມໂຊມຂອງປ່າໄມ້
LCLS:	ການສໍາຫຼວດແຮງງານເດັກຂອງ ສປປ ລາວ		(ພາຍໃຕ້ກອບສົນທິສັນຍາຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ວ່າ ດ້ວຍການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ)
LDC:	ປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ	RIES	ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດການສຶກສາ, ກະຊວງສຶກສາທິ ການ ແລະ ກິລາ
LECS:	ການສໍາຫຼວດການຊົມໃຊ້ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍໃນຄົວເຮືອນລາວ	SEZ	ເຂດເສດຖະກິດພິເສດ
LFS:	ການສໍາຫຼວດແຮງງານລາວ	SSC	ການຮ່ວມມືໃຕ້-ໃຕ້
LNS-WHLE:	ການສໍາຫຼວດສຸຂະພາບແລະປະສົບການຊີວິດຂອງແມ່ຍິງໃນ ສປປ ລາວ	TVET	ອາຊີວະສຶກສາແລະການອົບຮົມວິຊາຊີບ

UNCDF	ແຜນງານຮ່ວມມືລະຫວ່າງກອງທຶນ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອການພັດທະນາ
UNDP	ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ
UNEP	ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອສິ່ງແວດລ້ອມ
UNESCO	ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການສຶກສາ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ວິທະຍາສາດ
UN	ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ
UNFPA	ກອງທຶນເພື່ອປະຊາກອນຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ
UNICEF	ກອງທຶນເພື່ອເດັກຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ
USAID	ໜ່ວຍງານພັດທະນາລະຫວ່າງປະເທດຂອງ ສະຫະລັດອາເມລິກາ
UXO	ລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກ
VNR	ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ
WFP	ອົງການອາຫານໂລກ
WHO	ອົງການອະນາໄມໂລກ
WHS	ການສຳຫຼວດສຸຂະພາບໂລກ
WTO	ອົງການທ່ອງທ່ຽວໂລກ

ເອກະສານອ້າງອີງ

Asian Development Bank, 2012. <i>Lao People's Democratic Republic: Urban development sector assessment, strategy, and road map</i> . Mandaluyong City: Asian Development Bank.
Asian Development Bank, 2013. <i>Lao People's Democratic Republic: Energy sector assessment, strategy, and road map – 2013 Update</i> . Mandaluyong City: Asian Development Bank.
Asian Development Bank, 2016. <i>Greater Mekong Subregion Statistics on Growth, Infrastructure, and Trade</i> . Second Edition. Mandaluyong City: Asian Development Bank.
Asian Development Bank and World Bank Group, 2012. <i>Country Gender Assessment for Lao PDR: Reducing Vulnerability and Increasing Opportunity</i> . Mandaluyong City and Washington, D.C., USA: Asian Development Bank and the International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, 2012.
Benveniste, L., Marshall J. and Santibañez, L., 2007. <i>Teaching in Lao PDR</i> . Vientiane: World Bank
ECPAT International. 2014. <i>The Commercial Exploitation of Children in East and Southeast Asia: Developments, Progress, Challenges and Recommended Strategies for Civil Society</i> . Bangkok: ECPAT
Food and Agricultural Organization of the United Nations (FAO), 2006. <i>Fishery Country Profile</i> . Available from: http://www.fao.org/fi/oldsite/FCP/en/LAO/profile.htm ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.
Food and Agriculture Organization (FAO) and Ministry of Agriculture and Forestry, 2013. <i>FAO Country Programming Framework for Lao PDR 2013-2015</i> . December 2013. Vientiane: FAO
Food and Agricultural Organization of the United Nations (FAO), International Fund for Agricultural Development (IFAD) and World Food Programme (WFP), 2015. <i>The State of Food Insecurity in the World 2015. Meeting the 2015 international hunger targets: taking stock of uneven progress</i> . Rome: FAO
GIZ, 2014 <i>SME in Laos: GIZ's challenges, approaches and achievements in the business enabling environment</i> . Bonn: Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.
Government of the Lao People's Democratic Republic, 2000. <i>The First National Communication on Climate Change submitted to the United Nations Framework Convention On Climate Change</i> . Vientiane.
Government of the Lao People's Democratic Republic, 2013. <i>The Millennium Development Goals: Progress Report for the Lao PDR 2013</i> . Vientiane. ຂໍ້ມູນຈາກ: http://www.la.undp.org/content/laopdr/en/home/library/mdg/mdgs-progress-report-lao-pdr-2013.html ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 2 ມິຖຸນາ 2018.
Government of the Lao People's Democratic Republic, 2013a. <i>The Second National Communication on Climate Change submitted to the United Nations Framework Convention On Climate Change</i> . Vientiane.
Government of the Lao People's Democratic Republic, 2014. <i>Education for All 2015 National Review Report: Lao People's</i>

<i>Democratic Republic</i> . Education For All 2015 Review Group and Secretariat Group, Lao PDR, August 2014. Vientiane
Government of the Lao People's Democratic Republic, 2015. <i>The Millennium Development Goals and Lessons Learnt for the Post-2015 Period: A Summary Review</i> . Vientiane, September 2015. ຂໍ້ມູນຈາກ: http://www.la.undp.org/content/dam/laopdr/docs/Reports%20and%20publications/2015/Government_LaoPDR_MDG_%20Review_September2015_FINAL.pdf ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 2 ມິຖຸນາ 2018.
Government of the Lao People's Democratic Republic, 2015a. <i>Intended Nationally Determined Contribution</i> . 30 September 2015. ຂໍ້ມູນຈາກ: http://www4.unfccc.int/submissions/INDC/Published%20Documents/Laos/1/Lao%20PDR%20INDC.pdf ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.
Government of the Lao People's Democratic Republic, 2016. <i>Initial report submitted by the Lao People's Democratic Republic under article 35 of the Convention, due in 2011</i> . U CRPD/C/LAO/1. New York: United Nations.
Government of the Lao People's Democratic Republic, 2018. <i>National Social Protection Strategy 2030</i> (Draft). Vientiane.
Hayes, G., 2015. <i>Country Population Assessment: Lao PDR</i> . Vientiane: United Nations Population Fund (UNFPA).
Hutt, D., 2017. 'Little Laos tackles big corruption.' February 16, 2017. Asia Times. ຂໍ້ມູນຈາກ: http://www.atimes.com/article/little-laos-tackles-big-corruption/ ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.
International Labour Organization (ILO), 2010. <i>ILO Decent Work Country Programme, 2011-15</i> . Bangkok: ILO.
International Labour Organization (ILO), 2014. <i>Mid Term Review Report during the implementation period between 2011 and 2013 Decent Work Country Programme for Lao PDR (2011-2015)</i> . Bangkok: ILO
International Monetary Fund, 2017. <i>Lao People's Democratic Republic: Staff Report For the 2016 Article IV Consultation—Debt Sustainability Analysis</i> . Washington DC: International Monetary Fund.
Lindelow, M., Engvall, A., Fenton, N. and Phonesaly Souksavath, 2010. <i>Poverty in Lao PDR, 2008: Lao Expenditure and Consumption Survey 1992/93-2007/08</i> . Vientiane: Lao Statistics Bureau, Ministry of Planning and Investment
Ministry of Agriculture and Forestry, 2011. <i>Forest Investment Program (FIP) Lao Investment Plan</i> . Presentation of the Ministry of Agriculture and Forestry to the FIP Sub-Committee Meeting, Washington D.C., October 31, 2011.
Ministry of Agriculture and Forestry, 2013. <i>Lao PDR Risk and Vulnerability Survey 2012/13: Analysis Report</i> . May 2013. Vientiane: Ministry of Agriculture and Forestry and FAO.
Ministry of Agriculture and Forestry, 2014. <i>Lao Census of Agriculture 2010/11: Analysis of Selected Themes</i> . Vientiane: Ministry of Agriculture and FAO.
Ministry of Education and Sports, Research Institute for Education Sciences (RIES), 2010. <i>National Assessment of Student Learning Outcome (ASLO II): Primary Grade 5</i> . Vientiane: Ministry of Education and Sports, Research Institute for Education Sciences, June 2010
Ministry of Education and Sports and Programme d'Analyse des Systèmes Educatifs de la CONFEMEN (PASEC), 2014. <i>School Performance and Factors of Public Primary Education Lao People's Democratic Republic. Diagnostic assessment report – Lao PDR 2011/2012</i> . Dakar: CONFEMEN

Ministry of Energy and Mines, 2011. <i>Renewable Energy Development Strategy in Lao PDR. Renewable Energy Development Strategy in Lao People's Democratic Republic (Lao PDR)</i> . Vientiane: Ministry of Energy and Mines.
Ministry of Energy and Mines, 2015. <i>Electricity Statistics Yearbook 2015 of Lao PDR</i> . ຂໍ້ມູນຈາກ: http://laoenergy.la/download_free.php Accessed 21 May 2018.
Ministry of Energy and Mines, 2016. <i>Electricity Statistics 2016</i> . ຂໍ້ມູນຈາກ: http://laoenergy.la/download_free.php Accessed 21 May 2018.
Ministry of Health, 2015. <i>National Health Statistics Report FY 2014 -2015</i> . Vientiane: Ministry of Health.
Ministry of Labour and Social Welfare and United Nations Children's Fund (UNICEF), 2004. <i>Broken Promises Shattered Dreams: A Profile of Child Trafficking in the Lao PDR</i> . Vientiane: Ministry of Labour and Social Welfare and UNICEF. ຂໍ້ມູນຈາກ: http://www.unicef.org/media/files/BrokenPromisesFULLREPORT.pdf ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 22 ພຶດສະພາ 2018.
National Assembly, 2010. Statistics Law, 30 June 2010. Unofficial translation. ຂໍ້ມູນຈາກ: http://laofficialgazette.gov.la/kcfinder/upload/files/Statistics%20Law.pdf ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.
National Environment Committee, 2009. Lao People's Democratic Republic <i>National Adaptation Programme of Action</i> . ຂໍ້ມູນຈາກ: http://adaptation-undp.org/projects/laos-pdr-national-adaptation-programme-action-napa ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.
National Regulatory Authority for UXO/Mine Action in Lao PDR (NRA), 2016. <i>Unexploded Ordnance Sector Annual Report 2015</i> . Vientiane. ຂໍ້ມູນຈາກ: http://www.la.undp.org/content/laos_pdr/en/home/search.html?q=UXO+sector+annual+report+2015 ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.
National Regulatory Authority for UXO/Mine Action Sector in Lao PDR (NRA) 2010. <i>National Survey of UXO Victims and Accidents Phase 1</i> . Vientiane, NRA
Oraboune, S. 2008. <i>Infrastructure (Rural Road) Development and Poverty Alleviation in Lao PDR</i> . Institute of Developing Economies Discussion Paper 151. Chiba: Institute of Developing Economies – Japan External Trade Organization (JETRO)
Pimhidzai, O., Fenton, N., Phonesaly Souksavath & Vilaysouk Sisoulath, 2014. <i>Poverty Profile in Lao PDR: Poverty Report for the Lao Consumption and Expenditure Survey, 2012–2013</i> . Washington DC: World Bank Group and Vientiane: Lao Statistics Bureau.
Santaniello, D., 2017. 'Laos: anti-corruption laws key to economic development.' <i>The Asia-Pacific Investigations Review 2018, Global Investigations Review - The law and practice of international investigations</i> . ຂໍ້ມູນຈາກ: https://globalinvestigationsreview.com/insight/the-asia-pacific-investigations-review-2018/1147519/laos-anti-corruption-laws-key-to-economic-development ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.
Sevic, Z., Miller III, S., Sinha, J.K., Nanthanavone, T., Palmer, A., Nicod, M., Beloe, T., and Rasphone, A., 2016. <i>Development Finance for the 8th National Socio-Economic Development Plan and the Sustainable Development Goals in Lao PDR: A Development Finance and Aid Assessment</i> . Vientiane: Ministry of Planning and Public Investment and the United Nations Development Programme.
United Nations, 2015. <i>Report of the Working Group on the Universal Periodic Review: Lao People's Democratic Republic</i> . A/HRC/29/7, prepared for the Human Rights Council, Twenty-ninth session, Universal Periodic Review. 23 March 2015.
United Nations, 2015a. Resolution 70/1. 'Transforming Our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development.' New York.

United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division, 2014. <i>World Urbanization Prospects: The 2014 Revision, Highlights</i> (ST/ESA/SER.A/352). New York: United Nations.
United Nations Department of Economic and Social Affairs, 2014. <i>Guidelines for Producing Statistics on Violence against Women: Statistical Surveys</i> . ST/ESA/STAT/SER.F/110. New York: United Nations. ຂໍ້ມູນຈາກ: https://unstats.un.org/unsd/gender/docs/Guidelines_Statistics_VAW.pdf ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.
United Nations Population Fund (UNFPA), 2014. <i>Stock Availability Survey (SAS): Facility assessment for reproductive health commodities and services in Lao PDR – 2014 survey report</i> by Indochina Research Limited. Vientiane: UNFPA.
United Nations Environment Programme (UNEP), 2007. <i>Report of the Nineteenth Meeting of the Parties to the Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer</i> . UNEP/OzL.Pro.19/7 Montreal.
United States Agency for International Development (USAID), 2014. <i>Lao PDR Climate Change Vulnerability Profile</i> . ຂໍ້ມູນຈາກ: http://www.mekongarcc.net/sites/default/files/lao_pdr_eng_may2014-press-small_2.pdf ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.
Vanphanom, S., Alongkone, P., Visanou, H., 2014. <i>Country Profile on Universal Access to Sexual and Reproductive rights: Lao PDR, 2014</i> . Vientiane: Faculty of Postgraduate Studies, University of Health Sciences, Ministry of Health.
World Bank Group, 2011. <i>Lao PDR: Country Profile 2012. Enterprise Surveys</i> . www.enterprisesurveys.org
World Bank Group, 2014. <i>Investment Climate Assessment 2014: Policy uncertainty in the midst of a natural resources boom</i> . Vientiane: World Bank
World Bank Group, 2014a. <i>Lao PDR: Country Profile 2016. Enterprise Surveys</i> . www.enterprisesurveys.org
World Bank Group, 2017. <i>Lao PDR Economic Monitor December 2017. Lowering risks and reviving growth. Thematic section: Lao PDR power sector: Grow without sorrow</i> . Available from: http://documents.worldbank.org/curated/en/677161512735183133/pdf/121960-REVISED-PUBLIC-LEM-December-2017-final-small-size.pdf ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.
World Bank Group, 2017a. <i>Lao People's Democratic Republic: Systematic Country Diagnostic. Priorities for Ending Poverty and Boosting Shared Prosperity</i> , March 9, 2017. Vientiane: World Bank.
World Health Organization (WHO), 2014. <i>Non-communicable Diseases (NCD) Country Profiles, 2014: Lao People's Democratic Republic</i> . Geneva: WHO.
World Health Organization (WHO), 2015. <i>WHO global report on trends in prevalence of tobacco smoking 2015</i> . Geneva: WHO
World Health Organization (WHO), 2016. <i>Strategy for malaria elimination in the Greater Mekong subregion (2015–2030)</i> . ຂໍ້ມູນຈາກ: http://iris.wpro.who.int/bitstream/handle/10665.1/10945/9789290617181_eng.pdf;jsessionid=... ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.
World Health Organization (WHO), 2016a. <i>Ethical and safety recommendations for intervention research on violence against women. Building on lessons from the WHO publication: Putting women first: ethical and safety recommendations for research on domestic violence against women</i> . Geneva: WHO.
World Health Organization (WHO), United Nations Children's Fund (UNICEF), United Nations Population Fund (UNFPA), World Bank, and the United Nations Population Division, 2014. <i>Trends in Maternal Mortality: 1990 to 2013</i> . Geneva, WHO.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 1. ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ ຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່

ຕາຕະລາງ A1. ຕົວຊີ້ບອກຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ ສໍາລັບ ປພຍ 1

<i>ປພຍ 1: ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ</i>					
<i>ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ</i>	<i>ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ</i>	<i>ປີ</i>	<i>ຈໍານວນ</i>	<i>ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ</i>	
1.1. ທຸກຍາກຫຼາຍ	1.1.1. **ອັດຕາສ່ວນຂອງຈໍານວນປະຊາກອນ ທີ່ມີຊີວິດການເປັນຢູ່ຕໍ່າກວ່າລະດັບເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກສາກົນ (1.90 ໂດລາ ຕໍ່ມື້) (2011 PPP)	2012/13	15.3	LSB: LECS	
1.2. ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ	1.2.1. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງຈໍານວນປະຊາກອນ ທີ່ມີຊີວິດການເປັນຢູ່ຕໍ່າກວ່າ ລະດັບເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກຂັ້ນສູນກາງ	2012/13	23.2	LSB: LECS	
	1.2.2. ***ອັດຕາສ່ວນຄອບຄົວທຸກຍາກທີ່ຖືກກໍານົດໂດຍຄະນະພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກຂັ້ນສູນກາງ	2015	6.6	NCRDPE	
1.3. ລະບົບ ແລະ ການຄອບຄຸມຂອງການປົກປ້ອງທາງ	1.3.2. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ຖືກຄຸ້ມຄອງໂດຍລະບົບປະກັນສັງຄົມທຸກຮູບແບບ	2015	30.36	NSEDP	
1.4. ມີສິດເທົ່າທຽມກັນໃນການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການບໍລິການ	1.4.1. ***ອັດຕາສ່ວນ ຂອງຈໍານວນຂອງປະຊາກອນອາໄສຢູ່ຄົວເຮືອນທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ: (ຕົວຊີ້ບອກທີ່ຖືກເລືອກຈາກປພຍ 3,6,4,7,8)			ເບິ່ງ ປພຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (3, 6, 4, 7,8) ແລະ ຕົວຊີ້ບອກ8.10.2	
	1.4.4. ຈໍານວນໃບຕາດິນ	2017	1,032,110	MoNRE	
1.5. ຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວ ແລະ ຄວາມອ່ອນໄຫວທີ່ຫຼຸດລົງ ຕໍ່ເຫດການທີ່ບໍ່ສາມາດຄາດຄະເນໄດ້ແລະໄພພິບັດ	1.5.1. ***ອັດຕາສ່ວນ 1 ຕໍ່ 100,000 ຄົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງຈາກໄພພິບັດທາງທໍາມະຊາດ (ເສຍຊີວິດ, ສູນຫາຍ, ບໍ່ມີທີ່ພັກອາໄສ/ພັດຖິ້ນ)	2015	738	EM-DAT ¹	
	1.5.3. ບັບປຸງລະບົບເຕືອນໄພລ່ວງໜ້າແລະລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານສະພາບອາກາດ: ມີ/ບໍ່ມີ	2017	ໄດ້ເລີ່ມແລ້ວ ²	MoNRE	
1.a. ຫຼີ້ນຮອນເພື່ອຢຸດຕິຄວາມທຸກຍາກ	1.a.1. ***ລາຍຈ່າຍລັດຖະບານໃນຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກອັດຕາສ່ວນຂອງລາຍຈ່າຍທັງໝົດຂອງລັດຖະບານອັດຕາສ່ວນຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ	2016	6.12	Lao Official Gazette 2015/2016	
		2016	1.51		
	1.a.2. ***ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານໃນຂະແໜງການສຶກສາອັດຕາສ່ວນຂອງລາຍຈ່າຍທັງໝົດຂອງລັດຖະບານອັດຕາສ່ວນຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ	2016	12.19 ³	Lao Official Gazette 2015/2016	
		2016	4.24		

¹ຂໍ້ມູນຈາກ: <http://www.emdat.be/database> ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

²ສະຖານີພະຍາກອນອາກາດຖືກສ້າງຂຶ້ນຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ທີ່ກົມອຸຕຸນິຍົມ ແລະ ອຸທິກກະສາດ, ກຊສ

³ລາຍຈ່າຍລວມທົ່ວໄປທັງໝົດຂອງລັດຖະບານໃນຂະແໜງການສຶກສາທີ່ເປັນອັດຕາສ່ວນຂອງການໃຊ້ຈ່າຍທັງໝົດຂອງລັດຖະບານໃນທຸກຂະແໜງການ, ລວມທັງລາຍຈ່າຍທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກການໂອນຜ່ານແຫຼ່ງທຶນສາກົນເຖິງລັດຖະບານ.

EM-DAT = ຖານຂໍ້ມູນໄພພິບັດສາກົນ, ສູນການຄົ້ນຄວ້າພະຍາດລະບາດດ້ານການລະບາດວິທະຍາ ແລະ ໃນໄລຍະ ໄພພິບັດ; LECS = ການສໍາຫຼວດການຊົມໃຊ້ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍໃນຄົວເຮືອນຂອງ ສປປ ລາວ; LSB = ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ; ; MoNRE = ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ; NCRDPE = ຄະນະພັດທະນາຊຸມນະບົດແລະລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ; NSEDP = ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, UNESCO = ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການສຶກສາ, ວັດທະນະທໍາ ແລະ ວິທະຍາສາດ;

ໝາຍເຫດ:*** ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຊື່ອມສານຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ໃນກອບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. **ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຢູ່ໃນບົດລາຍງານອື່ນຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງຂະບວນການເຊື່ອມສານປພຍ ຂອງລັດຖະບານເຊິ່ງມັນໄດ້ຖືກດັດປັບໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະພາບການຂອງ ສປປ ລາວ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2 ໄດ້ສະແດງລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກທີ່ຖືກເຊື່ອມສານທັງໝົດ.

ຕາຕະລາງ A2.ຕົວຊີ້ບອກຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ສໍາລັບ ປພຍ 2

ປພຍ 2: ລົບລ້າງຄວາມອິດທິພົນ, ບັນລຸການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານແລະບັບປຸງດ້ານໂພຊະນາການ ແລະ ສົ່ງເສີມການກະສິກໍາແບບຍືນຍົງ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
2.1.ເຂົ້າເຖິງສະບຽງ ອາຫານທີ່ປອດໄພ, ມີ ໂພຊະນາການ ແລະ ພຽງພໍ ຕະຫຼອດປີ	2.1.1. ***ອັດຕາການຂາດສານອາຫານໃນປະຊາກອນ (%)	2014-16	18.5	FAO ⁴
	2.1.2. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ບໍ່ມີໂພກອາຫານໜ້ອຍກວ່າຄວາມຕ້ອງການດ້ານພະລັງງານທີ່ກຳນົດໄວ້ 2100 ກິໂລກາລໍລີ / ຄົນ / ມື້ (ພາຍໃຕ້ເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກດ້ານອາຫານທີ່ລັດຖະບານໄດ້ກຳນົດ) (%)	2012/13	20.1	LSB: LECS
2.2. ຢຸດຕິການຂາດສານ ອາຫານລວມທັງເດັກເດັຍ, ຈ່ອຍຜອມແລະນໍ້າໜັກ ເກີນ	2.2.1. ***ອັດຕາການເປັນເດັກເດັຍ ⁵ ຢູ່ໃນກຸ່ມເດັກທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ (%)	2015 2016/17	35.6 33	LSB: 2015 LCAAS;
	2.2.1.a. ອັດຕາການເປັນເດັກເດັຍຢູ່ໃນກຸ່ມເດັກທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 2 ປີ (ຄວາມໝາຍໜັ້ນຂອງລັດຖະບານສປປລາວຕໍ່ໂຄງການ 1,000 ວັນທໍາອິດ)	2011/12	42	2011/12 LSIS, 2016/17 LSIS.
	2.2.2. *** ອັດຕາການເປັນເດັກຈ່ອຍຜອມ ⁶ ໃນກຸ່ມເດັກທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ (%)	2015 2016/17	9.6 9.0	
	2.2.3. ***ອັດຕາການເປັນເດັກທີ່ມີນໍ້າໜັກເກີນມາດຕະຖານ ⁷ ໃນກຸ່ມເດັກທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ (%)	2015 2011/12	2.5 2.0	
	2.2.4. ອັດຕາການເປັນເດັກທີ່ມີນໍ້າໜັກຕໍ່າກວ່າມາດຕະຖານ ⁸ ໃນກຸ່ມເດັກທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ (%)	2016/17	21.1	
2.3. ຄວາມສາມາດໃນ ການຜະລິດກະສິກໍາ ແລະ ລາຍຮັບຂອງຜູ້ຜະລິດ ອາຫານຂະໜາດນ້ອຍ	2.3.1. ມູນຄ່າເພີ່ມທາງກະສິກໍາຕໍ່ແຮງງານ 1 ຄົນ (ຄົງທຶ 2010 ໂດລາສະຫະລັດ)	2016	11.47	ທະນາຄານໂລກ ⁹

FAO = ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ; LCAAS = ການສໍາຫຼວດການວັດແທກຮ່າງກາຍມະນຸດຕາມຫຼັກວິທະຍາສາດ; LSB: ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ການສໍາຫລວດການຊົມໃຊ້ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍຂອງຄົວເຮືອນ; LSIS = ການສໍາຫຼວດດັດຊະນີໝາຍສັງຄົມລາວ.

ໝາຍເຫດ:*** ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຊື່ອມສານຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ໃນກອບການຕິດຕາມແລະປະເມີນຜົນຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. **ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຢູ່ໃນບົດລາຍງານອື່ນຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງຂະບວນການເຊື່ອມສານປພຍ ຂອງລັດຖະບານເຊິ່ງມັນໄດ້ຖືກດັດປັບໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະພາບການຂອງ ສປປ ລາວ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2 ໄດ້ສະແດງລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກທີ່ຖືກເຊື່ອມສານທັງໝົດ.

⁴ບົດລາຍງານທົ່ວໂລກອີງໃສ່ຕາຕະລາງຄວາມສົມດຸນຂອງອາຫານຂອງແຕ່ລະປະເທດຂອງ ອົງການ FAO

⁵ລວງສູງສໍາລັບອາຍຸ < ມາດຕະຖານ -2 ຜິດດ່ຽງຈາກຄ່າສະເຫຼ່ຍມາດຕະຖານການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງເດັກຂອງ ອົງການອານາໄມໂລກ.

⁶ນໍ້າໜັກສໍາລັບລວງສູງ <ມາດຕະຖານ -2 ຜິດດ່ຽງຈາກຄ່າສະເຫຼ່ຍມາດຕະຖານການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງເດັກຂອງ ອົງການອານາໄມໂລກ

⁷ນໍ້າໜັກສໍາລັບລວງສູງ > ມາດຕະຖານ +2 ຜິດດ່ຽງຈາກຄ່າສະເຫຼ່ຍມາດຕະຖານການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງເດັກຂອງ ອົງການອານາໄມໂລກ.

⁸Weight-for-age < -2 standard deviations from the median of the WHO Child Growth Standards. ນໍ້າໜັກສໍາລັບອາຍຸ<ມາດຕະຖານ -2 ຜິດດ່ຽງຈາກຄ່າສະເຫຼ່ຍຄ່າສະເຫຼ່ຍການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງເດັກຂອງ ອົງການອານາໄມໂລກ

⁹ຂໍ້ມູນຈາກ: <https://data.worldbank.org> ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອງວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018

ຕາຕະລາງ A3. ຕົວຊີ້ບອກຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ສໍາລັບ ປພຍ 3

ປພຍ 3: ຮັບປະກັນການມີສຸຂະພາບທີ່ດີ ແລະ ສົ່ງເສີມຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີສໍາລັບທຸກຄົນໃນທຸກເກນອາຍຸ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
3.1. ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງແມ່	3.1.1. *** ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ (ຕໍ່ອັດຕາການເກີດ 100,000 ຄົນ)	2015	206	LSB: PHC
	3.1.2. ***ອັດຕາການເກີດໂດຍມີແພດຊ່ວຍ (%)	2015 2016/17	54 64.4	MoH: NHSR 2014-15 administrative data Survey data, LSB: LSIS
3.2. ຫຼຸດຜ່ອນການເສຍຊີວິດຂອງເດັກອ່ອນ ແລະ ເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ	3.2.1. ***ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ (ຕໍ່ອັດຕາການເກີດ 1,000 ຄົນ)	2016/17	46	LSB: LSIS
	3.2.2. ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງເດັກເກີດໃໝ່ (ຕໍ່ອັດຕາການເກີດ 1,000 ຄົນ)	2016/17	18	LSB: LSIS
3.3. ການຕໍ່ສູ້ກັບໂລກເອດສ໌, ພະຍາຍາດວັນນະໂລກ, ມາເລເລຍ ແລະພະຍາດໃນເຂດຮ້ອນທີ່ຖືກລະເລີຍ, ພະຍາດຕັບອັກເສບ, ພະຍາດທີ່ເກີດຈາກນ້ຳບໍ່ສະອາດ ແລະພະຍາດຕິດແປດອື່ນໆ	3.3.1. ***ຄາດຄະເນຈໍານວນການຕິດເຊື້ອ HIV ໃໝ່ລວມຊາຍຍິງ	2015	800-1,000	MoH estimation, National Strategy and Action Plan 2016-2020
	3.3.2. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງຄົນທີ່ກວດພົບພະຍາດ HIV ໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວດ້ວຍຢາຕ້ານພະຍາດສະເພາະ	2015	47	
	3.3.3. ***ກໍລະນີການຕິດເຊື້ອພະຍາດວັນນະໂລກ (ທຸກຮູບແບບ) ຕໍ່ 100,000 ຄົນ	2014	189	MoH, NHSR 2014 -2015
	3.3.4a. ***ກໍລະນີການຕິດເຊື້ອໄຂ້ມາເລເລຍຕໍ່ 1000 ຄົນ, ສປປລາວ (ສໍາລັບທັງຫມົດຂອງ ສປປ ລາວ)	2015	4.9	WHO
	3.3.5. ເດັກແດງທີ່ໄດ້ຮັບການສຶກຢາກັນພະຍາດຕັບອັກເສບປີ 3 ຕັ້ງ (%)	2016	82	WHO ¹⁰
3.6. ຫຼຸດຜ່ອນການເສຍຊີວິດ ແລະ ການບາດເຈັບຈາກອຸບັດເຫດບິນທ້ອງຖະໜົນ	3.6.1. ຈໍານວນຄົນທີ່ເສຍຊີວິດຈາກອຸບັດເຫດບິນທ້ອງຖະໜົນ ຕໍ່ 100,000 ຄົນ ຕໍ່ປີ	2015	15.3	MPS ¹¹ and PHC.
3.7. ການບໍລິການປິ່ນປົວສຸຂະພາບເພດ ແລະ ການຈະເລີນພັນ	3.7.1. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນໄວຈະເລີນພັນທີ່ມີອາຍຸ (15-49 ປີ) ທີ່ໄດ້ແຕ່ງງານແລ້ວຫຼືຢູ່ໃນກຸ່ມທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການການຄຸມກໍາເນີດ ແມ່ນມີຄວາມພໍໃຈກັບວິທີການແບບໃໝ່	2016/17	71.1	LSB: LSIS
	3.7.2. ***ອັດຕາການເກີດລູກໃນໄວໜຸ່ມ (ອາຍຸ 15-19 ປີ) ຕໍ່ແມ່ຍິງ 1,000 ຄົນໃນກຸ່ມອາຍຸດຽວກັນ	2016/17	83	LSB: LSIS

¹⁰ ຂໍ້ມູນຈາກ: http://www.who.int/immunization/monitoring_surveillance/data/en/ ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018

¹¹ ASEAN Japan Transport Partnership Information Center. ຂໍ້ມູນຈາກ: <https://www.ajtpweb.org/> ເຂົ້າເບິ່ງ 21 ພຶດສະພາ 2018

ປພຍ 3: ຮັບປະກັນການມີສຸຂະພາບທີ່ດີ ແລະ ສິ່ງເສີມຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີສໍາລັບທຸກຄົນ ໃນທຸກເກນອາຍຸ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
3.8.ການຮັບປະກັນ ສຸຂະພາບຢ່າງທົ່ວເຖິງ	3.8.1. ອັດຕາການປົກຄຸມຂອງການບໍລິການສຸຂະພາບທີ່ເປັນ ພື້ນຖານ ¹² : ການປ້ອງກັນ			
	**ອັດຕາການກວດທ້ອງກ່ອນເກີດ (ຢ່າງນ້ອຍ 4 ຄັ້ງ) (%)	2015	52	MoH, NHSR 2014-15 administrative data
		2011/12	36.9	LSB: LSIS survey data
	**ອັດຕາພະຍາດໝາກແດງ (%) ໃນເດັກນ້ອຍອາຍຸ 9-12 ປີ	2014/15	80	MoH, 2014-15 administrative data
	**ການວາງແຜນຄອບຄົວ (ຕົວຊີ້ບອກ 3.7.1)	2016/17	71.1	ເບິ່ງຕົວຊີ້ວັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ
	ການບໍ່ສຸບຢາ (ຊາຍ/ຍິງ)	2016/17	93 F/57 M	
	**ແຫຼ່ງນໍ້າທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ (ຕົວຊີ້ບອກ 6.1.1)	2016/17	78.1	
	**ສຸຂະອະນາໄມທີ່ເໝາະສົມ (ຕົວຊີ້ບອກ 6.2.1)	2016/17	71	
	ການປິ່ນປົວ			
	**ກໍລະນີພະຍາດວັນນະໂລກທີ່ກວດພົບໂດຍ DOTS(%)	2015	35	MoH: NHSR 2014-15
	**ກໍລະນີພະຍາດວັນນະໂລກຖືກປິ່ນປົວພາຍໃຕ້ຍຸດທະສາດການ ຄວບຄຸມພະຍາດວັນນະໂລກຂອງ ອົງການອານາໄມໂລກ DOTS (%)	2015	87	MoH: NHSR 2014-15
	**ການເກີດລູກທີ່ມີແພດຜູ້ຊໍານານຊ່ວຍເກີດ (ຕົວຊີ້ບອກ 3.1.2) (%)			
	**ການປິ່ນປົວດ້ວຍຢາຕ້ານພະຍາດເອດສ໌ສະເພາະ(%)	2016/17	64.4	LSB: LSIS
		2015	47	MoH: GARP

¹²ສໍານັກພິມ Tracer interventions for promotion and prevention services, metadata for SDG 3, 11 May 2016. ຂໍ້ມູນຈາກ: <http://unstats.un.org/sdgs/files/metadata-compilation/Metadata-Goal-3.pdf> Accessed 21 May 2018. ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

ປພຍ 3: ຮັບປະກັນການມີສຸຂະພາບທີ່ດີ ແລະ ສົ່ງເສີມຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີສໍາລັບທຸກຄົນ ໃນທຸກເກນອາຍຸ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
	3.8.2. ***ການໃຊ້ຈ່າຍເງິນສ່ວນຕົວເພື່ອປິ່ນປົວສຸຂະພາບ,% ຂອງການໃຊ້ຈ່າຍເພື່ອປິ່ນປົວສຸຂະພາບທັງໝົດ	2014	38.98	WHO ¹³
	3.8.2a. ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນຄົວເຮືອນ ເພື່ອປິ່ນປົວສຸຂະພາບຫຼາຍກວ່າ 25% ຂອງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຄົວ ເຮືອນທັງໝົດ ຫຼື ລາຍຮັບ.	2007	0.26	
	3.8.2b. ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນຄົວເຮືອນ ເພື່ອປິ່ນປົວສຸຂະພາບສຸຂະພາບຫຼາຍກວ່າ 10% ຂອງສ່ວນ ແບ່ງລາຍຈ່າຍໃນຄົວເຮືອນທັງໝົດ ຫຼື ລາຍຮັບ	2007	2.98	
	3.8.3. ***ການໃຊ້ຈ່າຍເງິນສ່ວນຕົວໃນດ້ານສຸຂະພາບຕໍ່ຫົວ ຄົນ	2014	13	
	3.8.4. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ຖືກຄຸ້ມຄອງໂດຍ ລະບົບປະກັນສັງຄົມ (ລະບົບປະກັນສັງຄົມແຫ່ງຊາດ)	2015	30.36	NSEDP. ເບິ່ງຕົວຊີ້ບອກ 1.3.2.
3.a. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຄວບຄຸມຢາສູບ	3.a.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ທີ່ມີອາຍຸ 15-49 ປີທີ່ສູບຢາສູບ ຫຼື ຜະລິດຕະພັນຢາສູບແບບອື່ນໆທີ່ມີຄວັນ ຫຼື ມີປະລິມານຢາສູບ ໜ້ອຍໃນເວລາໃດໜຶ່ງໃນໄລຍະໜຶ່ງເດືອນທີ່ຜ່ານມາ (%) ຍິງ / ຊາຍ	2016/17	7.2 ຍ 43.5 ຊ	LSB: LSIS
3.c. ການສະໜັບສະໜູນ ເງິນທຶນດ້ານສຸຂະພາບແລະ ບຸກຄະລາກອນທາງການ ແພດ	3.c.1. ບຸກຄະລາກອນທາງການແພດຕໍ່ຈໍານວນປະຊາກອນ 1000 ຄົນ, ໂດຍແບ່ງເປັນຕົວເມືອງ / ຊົນນະບົດ / ແຂວງ / ທ່ານຫມໍ / ພະຍາບານ / ແພດຜະດຸງຄົນ	2014/15	2.87	NHSR 2014-15

GARP = ບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າໃນການຕອບໂຕ້ກັບພະຍາດເອດສ໌ໃນທົ່ວໂລກ; LSB: ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ; LSIS = ການສໍາຫຼວດດັດຊະນີໝາຍສັງຄົມລາວ;
MoH = ສາທາລະນະສຸກ; MPWT = ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ; NHSR = ບົດລາຍງານສະຖິຕິສຸຂະພາບແຫ່ງຊາດ 2014-15; NSEDP = ແຜນພັດທະ
ນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ; PHC = ການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ພັກອາໄສ; WHO = ອົງການອານາໄມໂລກ.

ໝາຍເຫດ:*** ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຊື່ອມສານຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ໃນກອບການຕິດຕາມແລະປະເມີນຜົນຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. **ສະແດງ
ໃຫ້ເຫັນເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຢູ່ໃນບົດລາຍງານອື່ນຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງຂະບວນການເຊື່ອມສານປພຍ ຂອງ ລັດຖະ
ບານເຊິ່ງມັນໄດ້ຖືກດັດປັບໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະພາບການຂອງ ສປປ ລາວ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2 ໄດ້ສະແດງລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກທີ່ຖືກເຊື່ອມສານທັງໝົດ.

¹³ການທົບທວນຄືນຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ໃນທົ່ວໂລກ ກ່ຽວກັບອັດຕາການໃຊ້ຈ່າຍເງິນສ່ວນຕົວໃນດ້ານສຸຂະພາບເຊິ່ງລາຍງານໂດຍອີງໃສ່ການໃຊ້ຈ່າຍເງິນສ່ວນ
ຕົວທີ່ເກີນ 10% ແລະ 25% ຂອງລາຍຮັບຄົວເຮືອນທັງໝົດ ຫຼື ການບໍລິໂພກ. ຂໍ້ມູນຈາກ: <http://apps.who.int/gho/cabinet/uhc-financial-protection.jsp> ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018

ຕາຕະລາງ A4.ຕົວຊີ້ບອກຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ສໍາລັບ ປພຍ 4

ປພຍ 4: ຮັບປະກັນການສຶກສາໃຫ້ມີຄຸນນະພາບ, ເທົ່າທຽມແລະທົ່ວເຖິງ ແລະ ສົ່ງເສີມກາລະໂອກາດໃນການຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດຊີວິດສໍາລັບໜັດທຸກຄົນ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
4.1.ສໍາເລັດການສຶກສາຂັ້ນ ປະຖົມແລະມັດທະຍົມ ໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າ, ມີຄວາມ ເທົ່າທຽມກັນແລະມີຄຸນ ນະພາບນໍາໄປສູ່ໜາກຜົນ ຂອງການຮຽນຮູ້ທີ່ມີ ປະສິດທິພາບ ແລະ ເໝາະ ສົມ	4.1.2.ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກອາຍຸ 6-16 ປີ ທີ່ປະລະການຮຽນ ¹⁴ ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ (% ຈາກກຸ່ມອາຍຸທັງໝົດ)	2015	17.2 ລ 16.3 ຍ 18.3 ຊ	LSB: PHC
	**4.1.4 ອັດຕາການລອດເຫຼືອຂອງນັກຮຽນຂອງຊັ້ນປະຖົມ (%)	2017	81.1	MoES
	***4.1.5. ອັດຕາການສໍາເລັດການສຶກສາຊັ້ນປະຖົມ ¹⁵ (%)	2017		MoES
	ລວມ		ລ 105.4	
	ຍິງ		ຍ 105.4	
	ຊາຍ		ຊ 105.4	
	***4.1.6. ອັດຕາການສໍາເລັດການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ¹⁶ (%)	2017		MoES
	ລວມ		ລ 72.6	
	ຍິງ		ຍ 70.3	
	ຊາຍ		ຊ 74.9	
	***4.1.7. ອັດຕາການສໍາເລັດການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນ ປາຍ ¹⁷ (%)	2017		ສສກ
	ລວມ		ລ 45.2	
	ຍິງ		ຍ 42.9	
	ຊາຍ		ຊ 47.4	

¹⁴ຜູ້ທີ່ບໍ່ເຄີຍເຂົ້າໂຮງຮຽນບວກກັບຜູ້ທີ່ປະລະການຮຽນ (ອອກໂຮງຮຽນ). ຄິດໄລ່ຈາກຕາຕະລາງ P2.1 ໃນບົດລາຍງານການສໍາຫຼວດພື້ນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ພັກອາໄສປີ 2015.

¹⁵ຄໍານິຍາມຂອງອົງການ UNESCO: ຈໍານວນຜູ້ເຂົ້າຮຽນໃໝ່ໃນຊັ້ນປະຖົມປິສຸດທ້າຍໂດຍບໍ່ຈໍາແນກອາຍຸ ເປັນອັດຕາສ່ວນຂອງຈໍານວນປະຊາກອນທັງໝົດຕາມເກນອາຍຸທີ່ເຂົ້າຮຽນໃນຊັ້ນປະຖົມປິສຸດທ້າຍ. ໃນລະບົບຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ມີໂຄງສ້າງແບບ 5-4-3 ນັບແຕ່ປີ 2010, ໃນນີ້ໝາຍເຖິງການເຂົ້າຮຽນໃນຊັ້ນ ປ 5 ແລະ ເດັກທີ່ມີອາຍຸ 10 ປີ.

¹⁶ຄໍານິຍາມຂອງອົງການ UNESCO: ຈໍານວນຜູ້ເຂົ້າຮຽນໃໝ່ໃນຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນປິສຸດທ້າຍ ໂດຍບໍ່ຈໍາແນກອາຍຸເປັນອັດຕາສ່ວນຂອງຈໍານວນຜູ້ເຂົ້າຮຽນຕາມເກນອາຍຸທີ່ເຂົ້າຮຽນໃນຊັ້ນມັດທະຍົມປິສຸດທ້າຍ.(ຊັ້ນ ມໍ 3 ແລະ ເດັກທີ່ມີອາຍຸ 14 ປີ).

¹⁷ຄໍານິຍາມຂອງອົງການ UNESCO: ຈໍານວນຜູ້ເຂົ້າຮຽນໃນຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍປິສຸດທ້າຍ ໂດຍບໍ່ຈໍາແນກອາຍຸເປັນອັດຕາສ່ວນຂອງຈໍານວນຜູ້ເຂົ້າຮຽນຕາມເກນອາຍຸທີ່ເຂົ້າຮຽນໃນຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍປິສຸດທ້າຍ.(ຊັ້ນ ມໍ 6 ແລະ ເດັກທີ່ມີອາຍຸ 17 ປີ).

ປພຍ 4: ຮັບປະກັນການສຶກສາໃຫ້ມີຄຸນນະພາບ, ເທົ່າທຽມແລະທົ່ວເຖິງ ແລະ ສົ່ງເສີມກາລະໂອກາດໃນການຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດຊີວິດສໍາລັບໝົດທຸກ
ຄົນ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
4.2. ຄວາມສະເໝີພາບໃນ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ຂອງເດັກນ້ອຍກ່ອນໄວ ຮຽນ ແລະ ການສຶກ ສາກ່ອນປະຖົມທີ່ມີຄຸນ ນະພາບ	***4.2.2. ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນລວມໃນການສຶກສາກ່ອນໄວຮຽນ (%) ລວມ ຍິງ ຊາຍ	2017	ລ 52.7 ຍ 52.8 ຊ 52.5	MoES
4.3. ຄວາມສະເໝີພາບໃນ ການເຂົ້າເຖິງອະຊີວະສຶກ ສາ ຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ ແລະ ການສຶກສາຊັ້ນສູງ, ລວມທັງມະຫາວິທະຍາໄລ ທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ຄ່າ ບໍລິການທີ່ເໝາະສົມ	4.3.1. ***ຈໍານວນນັກຮຽນຊາຍ/ຍິງ ເຂົ້າຮຽນ ແລະ ຝຶກອົບຮົມວິ ຊາຊີບ: ລວມ ຍິງ ຊາຍ 4.3.2. ***ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງນັກຮຽນຊາຍ/ຍິງ ທີ່ຈົບການສຶກ ສາຈາກຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ/ມັດທະຍົມຕອນປາຍ ທີ່ເຂົ້າ ຮຽນຕໍ່ໃນສາຍວິຊາຊີບ ¹⁸ (ຂໍ້ມູນບໍລິຫານ)	2017	84,450 34,768 49,682 0.5 65	MoES
4.4. ໄວໜຸ່ມແລະຜູ້ໃຫຍ່ ທີ່ມີທັກສະທີ່ເໝາະສົມ ສໍາລັບການມີວຽກເຮັດງານ ທໍາທີ່ດີ ແລະ ການເປັນຜູ້ ປະກອບການ	**4.4.1. ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງໄວໜຸ່ມ (15-24 ປີ) ທີ່ນໍາໃຊ້ ຄອມພິວເຕີ/ອິນເຕີເນັດ: (ເພດຍິງ/ຊາຍ) (%) ການນໍາໃຊ້ຄອມພິວເຕີໃນໄລຍະ 12 ເດືອນທີ່ຜ່ານມາ ການນໍາໃຊ້ອິນເຕີເນັດໃນໄລຍະ 12 ເດືອນທີ່ຜ່ານມາ	2011/12	ຍ13.9/ຊ15.9 ຍ 7.5/ຊ 9.4	LSB: LSIS
4.5. ລຶບລ້າງຄວາມບໍ່ສະ ເໝີພາບລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍ ໃນການສຶກສາ ແລະ ຮັບປະກັນຄວາມສະເໝີ ພາບໃນການເຂົ້າເຖິງ ສໍາລັບກຸ່ມທີ່ບອບບາງ (ຄົນ ພິການ, ຊົນເຜົ່າ ແລະ ເດັກນ້ອຍທີ່ຢູ່ໃນກຸ່ມສ່ຽງ)	***4.5.1. ດັດຊະນີປຽບທຽບຄວາມເທົ່າທຽມກັນລະຫວ່າງຍິງ/ ຊາຍໃນການເຂົ້າຮຽນ (ລວມ) ຊັ້ນປະຖົມ ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ ***4.5.2. ດັດຊະນີປຽບທຽບຄວາມເທົ່າທຽມກັນລະຫວ່າງອັດຕາ ຍິງ/ຊາຍ ທີ່ຈົບການສຶກສາ ຊັ້ນປະຖົມ ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ	2017	0.98 0.95 0.91 1.00 0.938 0.905	MoES

¹⁸ຄໍານິຍາມຂອງຕົວຊີ້ບອກ. ສໍາລັບ 4.3.2.A: ຕົວກຳນົດ = ຈໍານວນເດັກນ້ອຍທີ່ຮຽນຈົບການສຶກສາຈາກຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ. ຕົວເລກຈໍານວນ = ຈໍານວນເດັກນ້ອຍ (ຜູ້ທີ່ຮຽນຈົບພຽງແຕ່ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ) ທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮຽນຕໍ່ໃນສາຍວິຊາຊີບ. ສໍາລັບ 4.3.2.B: ຕົວກຳນົດ = ຈໍານວນເດັກນ້ອຍທີ່ຈົບການສຶກສາຈາກຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ. ຕົວເລກຈໍານວນ = ຈໍານວນເດັກນ້ອຍ (ຜູ້ທີ່ຮຽນຈົບຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ) ທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮຽນຕໍ່ໃນສາຍວິຊາຊີບ.

ປພຍ 4: ຮັບປະກັນການສຶກສາໃຫ້ມີຄຸນນະພາບ, ເທົ່າທຽມແລະທົ່ວເຖິງ ແລະ ສົ່ງເສີມກາລະໂອກາດໃນການຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດຊີວິດສໍາລັບໝົດທຸກ
ຄົນ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
4.6. ໄວໜຸ່ມແລະຜູ້ໃຫຍ່ ທີ່ຮູ້ໜັງສື ແລະ ການຄິດ ໄລ່	*** 4.6.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ໃຫຍ່ (15 ປີ ຂຶ້ນໄປ) ທີ່ມີການ ລາຍງານວ່າມີຄວາມສາມາດໃນການອ່ານແລະຂຽນ (ລວມ/ ຍິງ/ຊາຍ)	2015	ລ 84.7 ຍ 79.4 ຊ 90	LSB: PHC (self- declared)
	*** 4.6.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງໄວໜຸ່ມ 15-24 ປີ ທີ່ມີການລາຍ ງານວ່າມີຄວາມສາມາດໃນການອ່ານແລະຂຽນ (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ):	2015	ລ 92.5/ ຍິງ 90.5/ ຊ 94.4	
	ອາຍຸ 15-19 ປີ		ລ 93.3/ ຍ 91.7/ ຊ 94.8	
	ອາຍຸ 20-24 ປີ		ລ 91.6 ຍ 89.2/ ຊ 94	
4.a. ສະຖານທີ່ການສຶກ ສາທີ່ມີຄວາມປອດໄພ, ປາສະຈາກຄວາມຮຸນແຮງ, ສາມາດຮຽນຮ່ວມ ແລະ ມີ ສະພາບແວດລ້ອມການ ຮຽນທີ່ມີປະສິດທິພາບ ສໍາລັບສະພາບຄວາມອ່ອນ ໄຫວຂອງເດັກນ້ອຍ, ຄວາມພິການ ແລະ ເພດ	4.a.1.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງໂຮງຮຽນທີ່ມີບ່ອນລ້າງມືທີ່ສະອາດແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ	2017	63	MoES
	4.a.1.5. ອັດຕາສ່ວນຂອງໂຮງຮຽນຊັ້ນປະຖົມທີ່ມີນ້ຳສະອາດ, ສຸ ຂະອານາໄມ ແລະ ສຸຂະລັກສະນະທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມ ມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ	2015	53	MoES
4.c. ເພີ່ມທະວີການສະ ໜອງຈໍານວນຄູອາຈານທີ່ມີ ຄຸນນະພາບ	4.c.1.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງຄູອາຈານທີ່ໄດ້ສໍາເລັດການສຶກສາຫຼັກສູດ ຄູ/ຄູອາຈານທີ່ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ ¹⁹ (ຍິງ/ຊາຍ)	2016		UNESCO: UIS
	ຊັ້ນປະຖົມ		ຍ 97.2/ ຊ 97.8	
	ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ		ຍ 96.7/ ຊ 96.2	
	ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ		ລ 98.8	

LSB: ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ; LSIS = ການສໍາຫຼວດດັດຊະນີໝາຍທາງສັງຄົມລາວ; MoES = ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ; PHC = ການສໍາຫຼວດປະຊາກອນ
ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ; UIS = ສະຖາບັນສະຖິຕິຂອງອົງການ UNESCO; UNESCO: ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການສຶກສາ, ວັດທະນາທໍາ ແລະ ວິທະຍາສາດ
ໝາຍເຫດ: *** ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ໃນກອບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. **ສະ
ແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຢູ່ໃນບົດລາຍງານອື່ນຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງຂະບວນການເຊື່ອມສານປພຍ ຂອງ
ລັດຖະບານ ເຊິ່ງມັນໄດ້ຖືກດັດປັບໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະພາບການຂອງ ສປປ ລາວ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2 ໄດ້ສະແດງລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກທີ່ຖືກເຊື່ອມສານທັງໝົດ.

¹⁹ບໍ່ມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ “% ຂອງຄູອາຈານທີ່ມີຄຸນນະພາບ” ຫຼື ຂໍ້ມູນທີ່ຖືກແນະນາກ່ຽວກັບ “ການຝຶກອົບຮົມຄູຂັ້ນພື້ນຖານ”

ຕາຕະລາງ A5.ຕົວຊີ້ບອກຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ສໍາລັບ ປພຍ 5

ປພຍ 5: ບັນລຸຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທຸກຄົນ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
5.1. ລົບລ້າງການຈໍາແນກ ຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ	5.1.1. ມີກົດໝາຍແຫ່ງຊາດເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຕ້ານການຈໍາແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກ ຍິງ	2018	ກົດໝາຍຍັງຢູ່ ໃນຂັ້ນຕອນ ການຮ່າງເພື່ອ ຮັບຮອງເອົາ ໃນປີ 2019	LWU
5.2. ຢຸດຕິການໃຊ້ຄວາມ ຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງໃນເຂດ ສາທາລະນະແລະ ເຂດ ສ່ວນບຸກຄົນ	**5.2.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງທີ່ເຄີຍແຕ່ງງານ ແລະ ເດັກຍິງທີ່ມີ ອາຍຸແຕ່ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປທີ່ໄດ້ມີການລາຍງານວ່າເຄີຍຖືກໃຊ້ ຄວາມຮຸນແຮງທາງດ້ານຮ່າງກາຍຫຼືທາງເພດ (%) - ຈາກສາມິຄົນປະຈຸບັນ/ອະດີດ - ຈາກຄູ່ຮັກ ຫຼື ຜູ້ອື່ນ	2014	15.3 20.2	LSB: LNS- WHLE
	**5.2.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປທີ່ໄດ້ມີການລາຍງານວ່າເປັນຜູ້ຖືກໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງ ເພດຈາກບຸກຄົນອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນສາມິ(%)	2014	5.3	
	5.3. ລົບລ້າງພຶດຕິກຳ ການບັງຄັບ ເຊັ່ນ: ການ ແຕ່ງງານຂອງເດັກນ້ອຍ, ການແຕ່ງງານກ່ອນໄວອັນ ຄວນ ແລະ ການບັງຄັບໃຫ້ ແຕ່ງງານ.	**5.3.2 ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງອາຍຸ 15-49 ປີ ທີ່ເຄີຍເກີດລູກ ອາຍຸ 15 ປີ ອາຍຸ 18 ປີ **ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງທີ່ມີອາຍຸ 20-24 ປີ ທີ່ເຄີຍເກີດລູກ ອາຍຸ 15 ປີ ອາຍຸ 18 ປີ	2011/ 12	
	**5.3.3. ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງອາຍຸ 15-49 ປີ ທີ່ແຕ່ງງານກ່ອນ ອາຍຸ 15 ປີ **ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງອາຍຸ 20-49 ປີ ທີ່ແຕ່ງງານກ່ອນອາຍຸ 18 ປີ **ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງອາຍຸ 20-24 ປີ ທີ່ ແຕ່ງງານຕອນອາຍຸ 15 ປີ ແຕ່ງງານຕອນອາຍຸ 18 ປີ	2011 /12	9.3 37.0 8.9 35.4	LSB: LSIS
5.4. ການເຮັດວຽກ ເຮືອນ ແລະ ວຽກງານການ ເບິ່ງແຍງດູແລທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າ ຈ້າງໄດ້ຖືກຮັບຮູ້.	5.4.1. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງການໃຊ້ເວລາໃນການເຮັດວຽກເຮືອນ ແລະ ວຽກງານການເບິ່ງແຍງດູແລທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ (ຍິງ/ ຊາຍ)	2012 /13	ຍ 28.6 ຊ 4.9	LSB: LECS
5.5. ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະການນໍາພາທີ່ມີ ປະສິດທິພາບຂອງແມ່ຍິງ ໃນຕໍາແໜ່ງບໍລິຫານທຸກ ລະດັບ.	5.5.1. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງທີ່ເປັນສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ (%)	2017	27.5	LWU
	5.5.2. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງທີ່ຢູ່ໃນຕໍາແໜ່ງບໍລິຫານ/ ຕາ ແໜ່ງການນໍາ (ດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ)	2012	5	MoHA

ປພຍ 5: ບັນລຸຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທຸກຄົນ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈຳນວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
5.6. ການເຂົ້າເຖິງການ ບໍລິການສຸຂະພາບທາງເພດ ແລະ ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ຢ່າງທົ່ວເຖິງ ແລະ ສິດອະ ນະໄມຈະເລີນພັນ	5.6.1. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນໄວຈະເລີນພັນ (ອາຍຸ 15-49 ປີ) ທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການຄຸມກຳເນີດ ແມ່ນມີຄວາມພໍໃຈກັບວິທີ ການແບບໃໝ່	2011 /12	61.3	LSB: LSIS. ເບິ່ງຕົວຊີ້ບອກທີ 3.7.1.

LECS = ການສຳຫລວດການຊົມໃຊ້ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍໃນຄົວເຮືອນ; LWU = ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ; LNS-WHLE = ການສຳຫຼວດສຳຫຼວດ
ສຸຂະພາບ ແລະ ປະສົບການຊີວິດຂອງແມ່ຍິງໃນ ສປປ ລາວ; LSB:ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ
ໝາຍເຫດ:*** ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ໃນກອບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. **
ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຢູ່ໃນບົດລາຍງານອື່ນຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງຂະບວນການເຊື່ອມສານ ປພຍ
ຂອງລັດຖະບານ ເຊິ່ງມັນໄດ້ດັດຖືກປັບໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະພາບການຂອງ ສປປ ລາວ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2 ໄດ້ສະແດງລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ
ທັງໝົດ.

ຕາຕະລາງ A6. ຕົວຊີ້ບອກຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ ສໍາລັບ ປພຍ 6

ປພຍ 6: ຮັບປະກັນໃຫ້ມີນໍ້າໃຊ້ ແລະ ມີການຄຸ້ມຄອງນໍ້າແບບຍືນຍົງແລະມີສຸຂະອະນາໄມສໍາລັບທຸກຄົນ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
6.1. ເຂົ້າເຖິງນໍ້າດື່ມທີ່ສະ ອາດ ແລະ ທຸກຄົນສາມາດ ຊົມໃຊ້ໄດ້	***6.1.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ນໍາໃຊ້ແຫຼ່ງນໍ້າ ດື່ມທີ່ຖືກປັບປຸງ(%) ລວມ / ຊົນນະບົດ / ຕົວເມືອງ	2015	76/ 69/ 86	JMP (WHO & UNICEF) ²⁰
		2016/17	83.9	LSB: LSIS
6.2.ການເຂົ້າເຖິງສຸຂະ ອະນາໄມ ແລະ ວິດຖ່າຍທີ່ ພຽງພໍ ແລະ ເໝາະສົມ; ຢຸດຕິການຖ່າຍແບບ ຊະຊາຍ	***6.2.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງພົນລະເມືອງທີ່ນໍາໃຊ້ວິດຖ່າຍ(%) ລວມ / ຊົນນະບົດ / ຕົວເມືອງ (ບໍ່ໄດ້ໃຊ້ຮ່ວມກັນ)	2015	71/ 56 / 94	JMP (WHO & UNICEF)
		2016/17	71	LSB: LSIS
	**6.2.2. ຈໍານວນປະຊາກອນທີ່ຖ່າຍແບບຊະຊາຍ ລວມ / ຊົນນະບົດ / ຕົວເມືອງ	2015	23/ 37/ 1	JMP (WHO & UNICEF)
6.3. ຄຸນນະພາບນໍ້າທີ່ຖືກ ປັບປຸງ	6.3.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ນໍາໃຊ້ນໍ້າຈາກແຫຼ່ງນໍ້າທີ່ ປາສະຈາກເຊື້ອ E. coli.	2016/17	15.3	LSB: LSIS

JMP (WHO & UNICEF) = ໂຄງການຕິດຕາມຮ່ວມລະຫວ່າງ ອົງການອະນາໄມໂລກ ແລະ ກອງທຶນເພື່ອເດັກຂອງອົງການ ສປຊ; LSB: ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ; LSIS: ການສໍາຫຼວດດັດຊະນີໝາຍສັງຄົມລາວ; UNICEF = ກອງທຶນເພື່ອເດັກຂອງ ອົງການ ສປຊ; WHO= ອົງການອານາໄມໂລກ.
ໝາຍເຫດ: ***ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ໃນກອບການຕິດຕາມແລະປະເມີນຜົນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. **ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຢູ່ໃນບົດລາຍງານອື່ນຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງຂະບວນການເຊື່ອມສານປພຍຂອງລັດຖະບານ. ເຊິ່ງມັນໄດ້ຖືກດັດປັບໃຫ້ເໝາະສົມກັບ ສປປ ລາວ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2 ໄດ້ສະແດງລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານທັງໝົດ.

²⁰ JMP (WHO & UNICEF). ຂໍ້ມູນຈາກ: [https://www.wssinfo.org/documents/?tx_displaycontroller\[type\]=country_files](https://www.wssinfo.org/documents/?tx_displaycontroller[type]=country_files) ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

ຕາຕະລາງ A7. ຕົວຊີ້ບອກຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ ສໍາລັບ ປພຍ 7

ປພຍ 7: ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງພະລັງງານທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້, ຍືນຍົງ, ຫັນສະໄໝ ແລະ ສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້ສໍາລັບທຸກຄົນ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
7.1. ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິ ການດ້ານພະລັງງານທີ່ທຸກ ຄົນສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້, ເຊື່ອ ຖືໄດ້ ແລະ ຫັນສະໄໝຢ່າງ ທົ່ວເຖິງ	**7.1.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງພົນລະເມືອງທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄຟຟ້າ (ຊົນນະບົດ / ຕົວເມືອງ)	2015	96.12	MEM
	**7.1.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງຄົວເຮືອນເຊື່ອມຕໍ່ກັບຕາຂ່າຍໄຟຟ້າແຫ່ງ ຊາດ:			
	ລວມ	2017	92.54	
	**7.1.3. ອັດຕາສ່ວນຂອງຄົວເຮືອນທີ່ນໍາໃຊ້ພະລັງງານໃນການປຸງ ແຕ່ງອາຫານ: ²¹	2015		LSB:PHC
	ຟືນ		66.9	
	ຖ່ານໄມ້		23.9	
	ໄຟຟ້າ		4.2	
	ອາຍກາດສ໌		2.0	
	ອື່ນໆ		3.0	

LSB: ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ; MEM: ກະຊວງພະລັງງານແລະບໍ່ແຮ່; PHC: ການສໍາຫຼວດປະຊາກອນ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ.

ໝາຍເຫດ: ***ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ໃນກອບການຕິດຕາມແລະປະເມີນຜົນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ **ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຢູ່ໃນບົດລາຍງານອື່ນຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງຂະບວນການເຊື່ອມສານປພຍຂອງລັດຖະບານ. ເຊິ່ງມັນໄດ້ຖືກດັດປັບໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະພາບການຂອງ ສປປ ລາວ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2 ໄດ້ສະແດງລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານທັງໝົດ.

²¹ປ່ຽນແທນ “ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ອາໄສເຊື່ອເພືອງ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ສະອາດເປັນຫຼັກ”. ເຊື່ອເພືອງທີ່ເປັນທາດອາຍ ຫຼື ທາດແຫຼວ ຖືວ່າເປັນພະລັງງານທີ່ສະອາດສ່ວນເຊື່ອເພືອງທີ່ເປັນທາດແຂງຖືວ່າພະລັງງານທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດມົນລະພິດ ແລະ ບໍ່ຫັນສະໄໝ

ຕາຕະລາງ A8. ຕົວຊີ້ບອກຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ ສໍາລັບ ປພຍ 8

ປພຍ 8: ສິ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ຕໍ່ເນື່ອງ, ຮອບດ້ານແລະຍືນຍົງ, ອັດຕາການຈ້າງງານທີ່ເຕັມສ່ວນ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ເປັນທຳສໍາລັບໜີດທຸກຄົນ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
8.1. ຮັກສາລະດັບການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດຕໍ່ຫົວຄົນ (ຢ່າງໜ້ອຍສຸດ 7 ສ່ວນຮ້ອຍໃນປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ)	8.1.1. ***ອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ(%ປະຈໍາປີ)	2015	7.35 ²²	World Bank
8.2. ຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດທາງເສດຖະກິດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ	8.2.1. ***ການເຕີບໂຕຂອງປະສິດທິຜົນຂອງແຮງງານ (ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ/ ຕໍ່ຄົນທີ່ຖືກຈ້າງງານ) (%), ອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ.	2010-2015	5.4	LFS 2010 ແລະ PHC 2015 ²³
8.3. ນະໂຍບາຍເພື່ອສິ່ງເສີມການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ເປັນທຳ, ການປະກອບການ, ຫົວຄິດປະດິດສ້າງ ແລະ ນະວັດຕະກຳ ແລະ ຈຸລະວິສາຫະກິດ ແລະ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງ.	8.3.1.***ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ທີ່ອອກແຮງງານດ້ວຍຕົນເອງ ແລະ ແຮງງານເຮັດວຽກໃຫ້ຄອບຄົວຈາກຈໍານວນການຈ້າງງານທັງໝົດ, ໂດຍແບ່ງຕາມເພດ (%), ອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ	2015	ລ 80.5 ຍ 86.3 ຊ 75.0	LSB: PHC.
	ຜູ້ທີ່ອອກແຮງງານດ້ວຍຕົນເອງ	2017	ລ 28.2	LSB: LFS
	ແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກໃຫ້ຄອບຄົວ ແລະ ແຮງງານທີ່ມີຄວາມອ່ອຍໄຫວທັງໝົດ		ລ 38.3 ລ 66.6	
8.5. ອັດຕາການຈ້າງງານທີ່ເຕັມສ່ວນ ແລະ ມີ ວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ເປັນທຳ ແລະ ການໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງທີ່ແທດເໝາະກັບໜ້າວຽກ.	8.5.2. ***ອັດຕາການຫວ່າງງານ (% ກຳລັງແຮງງານ), ອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ: ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ	2015	ລ 2.0 ຍ 2.0 ຊ 2.0	LSB: PHC ²⁴
	ການຫວ່າງງານ (ອາຍຸ 25 ປີ ຂຶ້ນໄປ)	2017	ລ 9.4	LSB: LFS
	ການຫວ່າງງານໃນໄວໜຸ່ມ (ອາຍຸ 15-24 ປີ)		ລ 18.2	
	**8.5.3. ອັດຕາສ່ວນຂອງຄົນທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳໃນຂະແໜງບໍ່ເປັນທາງການ, ອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ (ລວມ / ຍິງ / ຊາຍ)	2015	ລ 80.5 ຍ 86.3 ຊ 75.0	LSB: PHC ²⁵
	8.5.4. ອັດຕາສ່ວນຂອງແຮງງານທີ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງໃນການຈ້າງງານທັງໝົດ (%)	2017	ລ 32.4	LSB: LFS

²²ຄືງທິ 2010 ໂດລາສະຫະລັດ. ຂໍ້ມູນຈາກ: <https://data.worldbank.org> ຕາມຂໍ້ມູນຂອງວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

²³ວິທີການຄິດໄລ່ການເຕີບໂຕຂອງຜະລິດຕະພາບແຮງງານແມ່ນໄດ້ອະທິບາຍໃນບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດປີ 2013 ຕາມຄຳແນະນຳຂອງ ອົງການແຮງງານສາກົນ ເພື່ອຮັບປະກັນການປຽບທຽບກັບການສຳຫຼວດສະພາບກຳລັງແຮງງານໃນປີ 2010, ການຈ້າງງານຈາກການສຳຫລວດສຳຫຼວດປີ 2015 ແມ່ນຖືກຄິດໄລ່ຄືນໃໝ່ສຳລັບກຸ່ມອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ

²⁴ເພື່ອຮັບປະກັນການປຽບທຽບກັບການສຳຫຼວດສະພາບກຳລັງແຮງງານ, ອັດຕາການຫວ່າງງານແມ່ນຖືກຄິດໄລ່ຄືນໃໝ່ສຳລັບກຸ່ມອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ

²⁵ຄິດໄລ່ຄືນໃໝ່ສຳລັບກຸ່ມອາຍຸ 15+ ຈາກຜົນການສຳຫລວດປີ 2015 ເພື່ອໃຫ້ສາມາດປຽບທຽບກັບການສຳຫຼວດສະພາບກຳລັງແຮງງານເຊິ່ງກວມເອົາພຽງແຕ່ຜູ້ທີ່ອອກແຮງງານດ້ວຍຕົນເອງ ແລະ ຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກໃຫ້ຄອບຄົວໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ ເຊິ່ງບໍ່ໄດ້ລວມເອົາແຮງງານຂອງວິສາຫະກິດທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຮັບຮອງໂດຍ ກອງປະຊຸມສາກົນວ່າດ້ວຍສະຖິຕິແຮງງານ ຄັ້ງທີ 17.

ປພຍ 8: ສິ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ຕໍ່ເນື່ອງ, ຮອບດ້ານແລະຍືນຍົງ, ອັດຕາການຈ້າງງານທີ່ເຕັມສ່ວນ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ເປັນທຳສຳລັບໝົດທຸກຄົນ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈຳນວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
8.6. ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາສ່ວນ ຂອງໄວໜຸ່ມທີ່ບໍ່ມີວຽກ ເຮັດງານທຳ, ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າສຶກ ສາຮຽນ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ຮັບ ການຝຶກອົບຮົມ	**8.6.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງໄວໜຸ່ມ (ອາຍຸ 15-24 ປີ) ທີ່ບໍ່ໄດ້ ເຂົ້າສຶກສາຮຽນ, ບໍ່ມີວຽກເຮັດງານທຳຫຼືບໍ່ໄດ້ຮັບການ ຝຶກອົບຮົມ (%)	2015	ລ 7.4 ຍ 7.3 ຊ 7.6	LSB: PHC ²⁶
8.7. ຍຸດຕິແຮງງານແບບ ບັງຄັບ, ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການໃຊ້ແຮງງານ ເດັກ.	**8.7.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກນ້ອຍທີ່ມີອາຍຸໃນລະຫວ່າງ 5- 17 ປີ ຢູ່ໃນການຈ້າງງານ ("ເດັກທີ່ອອກແຮງງານ"), ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ **8.7.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກນ້ອຍທີ່ມີອາຍຸໃນລະຫວ່າງ 5- 17 ປີ ໃນວຽກທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ	2010	ລ 15 ຍ 17 ຊ 13	LSB: LCLS
8.9. ການທ່ອງທ່ຽວແບບ ຍືນຍົງທີ່ສ້າງວຽກເຮັດ ງານທຳ ແລະ ສິ່ງເສີມ ວັດທະນະທຳ ແລະ ຜະລິດຕະພັນຂອງ ທ້ອງຖິ່ນ.	8.9.1. ລາຍຮັບຈາກການທ່ອງທ່ຽວ (ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ) (ຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນຕົວແທນສຳລັບວຽກເຮັດງານທຳໃນອຸດ ສາຫະກຳການທ່ອງທ່ຽວເປັນອັດຕາສ່ວນຂອງວຽກເຮັດ ງານທຳລວມ)	2014	641.6	WTO
8.10. ການເຂົ້າເຖິງການ ບໍລິການດ້ານ ທະນາຄານ, ປະກັນໄພ ແລະ ການເງິນ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ.	8.10.1. **ຈຳນວນຕໍ່ປະຊາກອນ 100,000 ຄົນ (ອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ) ໃນການໃຊ້: - ເຄື່ອງຖອນເງິນສົດອັດຕະໂນມັດ (ຕັ້ງ ATMs) - ສາຂາທະນາຄານ, ໜ່ວຍບໍລິການ ແລະ ສະຖາບັນ ການເງິນຈຸລະພາກ	2016	24.5	BOL ²⁷ ແລະ LSB: PHC.
	8.10.2. **ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ໃຫຍ່ (18 ປີ ຂຶ້ນໄປ) (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ):% - ມີບັນຊີເງິນຝາກ/ ບັນຊີເງິນຝາກທະນາຄານ - ມີ/ນຳໃຊ້ຜະລິດຕະພັນ/ການບໍລິການຂອງ ທະນາຄານທີ່ສະໜອງໃຫ້ໂດຍທະນາຄານທຸລະກິດ ຫຼືທະນາຄານສິ່ງເສີມກະສິກຳ ("ຜູ້ທີ່ມີບັນຊີ ທະນາຄານ") - ມີການນຳໃຊ້ຜະລິດຕະພັນ/ການບໍລິການທາງ ການອື່ນໆທີ່ບໍ່ແມ່ນຂອງທະນາຄານ - ມີການນຳໃຊ້ລະບົບການເງິນອື່ນໆທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ	2014	ລ 24 ລ36/ຍ35/ຊ36 ລ11/ຍ12/ຊ10 ລ28/ຍ29/ຊ26	BoLLSBUNCDF- FinMark Trust: FLS
8.a. ເພີ່ມທະວີການ	8.a.1. ຈຳນວນມື້ທີ່ນຳໃຊ້ໃນການດຳເນີນການນຳເຂົ້າ	2016	2 ²⁸	Enterprise surveys,

²⁶ ຄິດໄລ່ຈາກຜົນການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ. ຕົວເລກແມ່ນຈຳນວນລວມຂອງຜູ້ທີ່ບໍ່ໄດ້ເຮັດວຽກ ແລະ ຜູ້ທີ່ບໍ່ໄດ້ມີການລາຍງານວ່າເປັນ "ນັກຮຽນ". ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງບໍ່ສາມາດຄິດໄລ່ "ການຝຶກອົບຮົມ" ແຍກຕ່າງຫາກ.

²⁷ ຂໍ້ມູນປີ 2016 ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ: 96 ສາຂາທະນາຄານ, 485 ໜ່ວຍບໍລິການທະນາຄານ, 158 ສະຖາບັນການເງິນ (ຈຸລະພາກ) ແລະ 1,079 ຕັ້ງ ATMs. ຄິດໄລ່ຄືນໃໝ່ຈາກຜົນການສຳຫຼວດປະຊາກອນປີ 2015.

²⁸ ການສຳຫຼວດວິສາຫະກິດ, ທະນາຄານໂລກ. ຂໍ້ມູນຈາກ: <http://www.enterprisesurveys.org/data/exploreconomies/2016/lao-pdr> ເຂົ້າ ເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

ປພຍ 8: ສິ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ຕໍ່ເນື່ອງ, ຮອບດ້ານແລະຍືນຍົງ, ອັດຕາການຈ້າງງານທີ່ເຕັມສ່ວນ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ເປັນທຳສຳລັບໝົດທຸກຄົນ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈຳນວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
ຊ່ວຍເຫຼືອສະໜັບສະໜູນ ການຄ້າໃຫ້ແກ່ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ	8.a.2. ຈຳນວນມື້ທີ່ນຳໃຊ້ເພື່ອຂໍອະນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດ	2016	16.3	World Bank

BOL = ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ; FLS = ການສຳຫຼວດ FinScope ຂອງ ສປປ ລາວ ປີ 2014; LCLS = ການສຳຫຼວດແຮງງານເດັກໃນລາວ; LFS = ການສຳຫຼວດແຮງງານລາວ; LSB: ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ; PHC = ການສຳຫຼວດປະຊາກອນ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສທົ່ວປະເທດ; UNCDF = ແຜນງານຮ່ວມມືລະຫວ່າງກອງທຶນອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ ; WTO = ອົງການທ່ອງທ່ຽວໂລກ.

ຫມາຍເຫດ: ການສຳຫຼວດແຮງງານລາວ ປີ 2017 ໄດ້ຮັບຮອງເອົາຄຳນິຍາມໃໝ່ເຊິ່ງຜົນທີ່ໄດ້ຮັບແມ່ນບໍ່ສາມາດປຽບທຽບໂດຍກົງກັບການສຳຫຼວດແຮງງານໃນປີ 2010. ເບິ່ງຕາມເນື້ອໃນ. ຄຳນິຍາມຂອງແຮງງານເດັກປີ 2010 ອາດຈະຕ້ອງໄດ້ມີການປັບປ່ຽນເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍການສຶກສາທີ່ໄດ້ຮັບເອົາໃນເດືອນກໍລະກົດ ປີ 2015.

***ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ໃນກອບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. **ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຢູ່ໃນບົດລາຍງານອື່ນຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງຂະບວນການເຊື່ອມສານ ປພຍ ຂອງລັດຖະບານເຊິ່ງມັນໄດ້ຖືກດັດປັບໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະພາບການຂອງ ສປປ ລາວ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ທີ 2 ໄດ້ສະແດງລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານທັງໝົດ.

ຕາຕະລາງ A9. ຕົວຊີ້ບອກຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ສໍາລັບ ປພຍ 9

ປພຍ 9: ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ທົນທານ, ສົ່ງເສີມການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳແບບຍືນຍົງ, ຮອບດ້ານ ແລະ ສົ່ງເສີມການສ້າງນະວັດຕະກຳ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
9.1. ພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ມີ ຄຸນນະພາບ, ເຊື່ອຖືໄດ້, ຍືນຍົງ ແລະ ທົນທານ ເຊິ່ງ ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງ ແລະ ຊົມໃຊ້ໄດ້.	9.1.1.***ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນໃນເຂດຊົນນະບົດທີ່ ອາໄສຢູ່ໃນໜູ່ບ້ານທີ່ມີທົນທານເຂົ້າເຖິງໃນທຸກລະດູການ ²⁹	2015	84.5	NCRDPE
	**9.1.2. ບໍລິມາດຜູ້ໂດຍສານ (ລ້ານຄົນ-ກິໂລແມັດ): ³⁰			MPWT
	- ທາງຖະໜົນ	2016	3,345.3	
	- ທາງລົດໄຟ ³¹	2016	--	
	- ທາງອາກາດ	2016	826.5	
	- ທາງນໍ້າ	2016	97.9	MPWT
	**9.1.3. ບໍລິມາດການຂົນສົ່ງ/ ສິນຄ້າ (ລ້ານໂຕນ- ກິໂລແມັດ): ³²			
	- ທາງຖະໜົນ	2016	626.5	
	- ທາງລົດໄຟ	--	--	
	- ທາງອາກາດ	2016	1.546	
- ທາງນໍ້າ	2016	112.0		
9.2. ອຸດສາຫະກຳແບບ ຮອບດ້ານແລະຍືນຍົງ, ການເພີ່ມທະວີການ ປະກອບສ່ວນຂອງອຸດ ສາຫະກຳເຂົ້າໃນການຈ້າງ ງານ ແລະ GDP	9.2.1. ***ການຜະລິດມູນຄ່າເພີ່ມ: - ເປັນອັດຕາສ່ວນຂອງ GDP (%) - ເປັນອັດຕາສ່ວນຕໍ່ຫົວຄົນ ³³ (ຄົງທີ່ 2010 USD)	2016	8.785 112.3	World Bank PHC
	9.2.2.***ການຈ້າງງານໃນຂະແໜງການຜະລິດໃນອັດຕາສ່ວນ ຂອງການຈ້າງງານທັງໝົດ (%)	2017	ລ 9.1 ຊ 7.0 ຍ 11.5	LSB: LFS
9.3. ການເຂົ້າເຖິງການ ບໍລິການດ້ານການເງິນ,ການ ເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າໃນຕ່ອງໂສ້ ການຜະລິດ ແລະຕະລາດ ຂອງວິສາຫະກິດດ້ານອຸດ ສາຫະກຳຂະໜາດນ້ອຍ.	9.3.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງບໍລິສັດທີ່ມີການກູ້ຢືມ/ສິນເຊື່ອກັບ ທະນາຄານ	2016	12.4	Enterprise surveys, World Bank

²⁹ປ່ຽນແທນອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນໃນເຂດຊົນນະບົດຜູ້ທີ່ອາໄສຢູ່ພາຍໃນລັດສະໝີ 2 ກິໂລແມັດ ຂອງທົນທານທີ່ສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້ໃນທຸກລະດູການ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບແຜນງານຂອງ ຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດເພື່ອການພັດທະນາເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ.

³⁰ຜູ້ໂດຍສານ-ກິໂລແມັດແມ່ນຈໍານວນຜູ້ໂດຍສານທີ່ເດີນທາງ (ຜ່ານທາງຖະໜົນ/ລົດໄຟ/ອາກາດ/ນໍ້າ) ຄຸນໃຫ້ຈໍານວນໄລຍະທາງເປັນກິໂລແມັດ

³¹ສປປ ລາວ ມີທາງລົດໄຟພຽງແຕ່ 3.5 ກິໂລແມັດ ທີ່ເຊື່ອມຕໍ່ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ກັບແຂວງໜອງຄາຍຂອງ ປະເທດໄທ

³²ລ້ານໂຕນ-ກິໂລແມັດແມ່ນບໍລິມາດຂອງສິນຄ້າ (ທີ່ຖືກຂົນສົ່ງດ້ວຍພາຫະນະທາງຖະໜົນ/ທາງລົດໄຟ/ທາງນໍ້າ), ຄິດໄລ່ເປັນໂຕນຄຸນໃຫ້ຈໍານວນໄລຍະທາງຕໍ່ກິໂລແມັດ. ການຂົນສົ່ງສິນຄ້າທາງອາກາດແມ່ນບໍລິມາດຂອງສິນຄ້າ, ສິ່ງໄປສະນີແບບດ່ວນ ແລະ ຖືງເມການທູດໃນແຕ່ລະຂັ້ນຕອນການບິນ (ນັບແຕ່ການບິນຂຶ້ນຈົນເຖິງການລົງຈອດຂອງຍົນ), ຄິດໄລ່ເປັນໂຕນຄຸນໃຫ້ຈໍານວນໄລຍະທາງຕໍ່ກິໂລແມັດ.

³³ຄິດໄລ່ຕາມຜົນການສໍາຫຼວດປະຊາກອນປີ 2015 ແລະ ຂໍ້ມູນຂອງທະນາຄານໂລກ ກ່ຽວກັບການຜະລິດມູນຄ່າເພີ່ມ (ຄົງທີ່ 2010 ໂດລາສະຫະລັດ) ສໍາລັບ 2011.....ຂໍ້ມູນຈາກ: <https://data.worldbank.org/> ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

ປພຍ 9: ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ທົນທານ, ສົ່ງເສີມການຫັນເປັນອຸດສະຫະກຳແບບຍືນຍົງ, ຮອບດ້ານ ແລະ ສົ່ງເສີມການສ້າງນະວັດຕະກຳ

<p>9.4. ອຸດສະຫະກຳທີ່ໄດ້ ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ມີ ຄວາມຍືນຍົງ, ໂດຍນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີປະສິດ ຕິພາບແລະເຕັກໂນໂລຊີທີ່ ສະອາດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ</p>	<p>9.4.1. ການປ່ອຍອາຍກາດສ CO₂ ຕໍ່ຫົວໜ່ວຍມູນຄ່າເພີ່ມ (ກິ ໂລກຼາມຕໍ່ອັດຕາຄວາມເທົ່າທຽມກັນຂອງອຳນາດການຊື້ ເປັນ \$ ຈາກລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ)</p>	<p>2013</p>	<p>0.067</p>	<p>CDIAC.³⁴</p>
---	---	-------------	--------------	----------------------------

CDIAC = ສູນວິເຄາະຂໍ້ມູນຄາບອນໄດອອກໄຊ; LFS = ການສຳຫຼວດແຮງງານ); LSB = ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ; MPWT = ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ; NCRDPE = ຄະນະພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກຂັ້ນສູນກາງ; PHC = ການສຳຫຼວດປະຊາກອນ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ. ໝາຍເຫດ:***ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ໃນກອບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. ** ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຢູ່ໃນບົດລາຍງານອື່ນຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງຂະບວນການເຊື່ອມສານ ປ ພຍ ຂອງລັດຖະບານເຊິ່ງມັນໄດ້ຖືກດັດປັບໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະພາບການຂອງສປປລາວ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2 ໄດ້ສະແດງລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມ ສານທັງໝົດ.

³⁴ The Carbon Dioxide Information Analysis Center, Oak Ridge National Laboratory, Tennessee. ຂໍ້ມູນຈາກ: <https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PP.GD> ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

ຕາຕະລາງ A10. ຕົວຊີ້ບອກຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ ສໍາລັບ ປພຍ 10

ປພຍ 10: ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ລະຫວ່າງປະເທດ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
10.1. ການເຕີບໂຕດ້ານ ລາຍຮັບຂອງປະຊາຊົນຈໍາ ນວນ 40 ສ່ວນຮ້ອຍ ຈາກ ຖານຕໍ່າສຸດ	10.1.1. ***ອັດຕາການເຕີບໂຕຕໍ່ສ່ວນຮ້ອຍສະເລ່ຍຕໍ່ປີສໍາລັບ ການບໍລິໂພກຈາກຈໍານວນປະຊາກອນທັງໝົດ (%) ³⁵ - ອັດຕາການເຕີບໂຕຕໍ່ປີຂອງການບໍລິໂພກສະເລ່ຍໃນ ປະຊາຊົນຈໍານວນ 40 ສ່ວນຮ້ອຍ ຈາກຖານຕໍ່າສຸດ ຂອງຈໍານວນປະຊາກອນທັງໝົດ	2007/8– 2012/13	1.7 1.3	LSB; LECS
10.2. ການມີສ່ວນຮ່ວມ ທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ການເມືອງ	10.2.1. ອັດຕາສ່ວນລາຍຮັບຂອງປະຊາຊົນຈໍານວນ 20% ຈາກຖານຕໍ່າສຸດ	2012/13	7.25	LSB; LECS
10.5. ລະບຽບການ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາທາງ ດ້ານການເງິນ	10.5.1. ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງ ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບການການປັບປຸງ ແລະ ຮັບຮອງໂດຍສອດຄ່ອງຕາມມາດຕະຖານສາກົນ: ³⁶ - i) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ - ii) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະນາຄານທຸລະກິດ - iii) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຫຼັກຊັບ - (iv) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍລະບົບການຊໍາລະເງິນ	2016	 ໄດ້ເລີ່ມແລ້ວ ໄດ້ເລີ່ມແລ້ວ-- ຮັບຮອງ ປີ2017	ທຫລ

BOL = ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ; LECS = ການສໍາຫລວດການຊົມໃຊ້ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍໃນຄົວເຮືອນ; LSB = ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ;
ໝາຍເຫດ:*** ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ໃນກອບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. **
ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຢູ່ໃນບົດລາຍງານອື່ນຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງຂະບວນການເຊື່ອມສານ ປ
ພຍ ຂອງລັດຖະບານເຊິ່ງມັນໄດ້ຖືກດັດປັບໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະພາບການຂອງ ສປປ ລາວ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2 ໄດ້ສະແດງລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມ
ສານທັງໝົດ.

³⁵ສູດການຄິດໄລ່ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ສາກົນແມ່ນເອົາອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງການໃຊ້ຈ່າຍໃນຄົວເຮືອນ ຫຼື ລາຍຮັບຕໍ່ຫົວຄົນ ໃນປະຊາຊົນຈໍານວນ 40 ສ່ວນ
ຮ້ອຍ ຈາກຖານຕໍ່າສຸດຂອງປະຊາກອນທັງໝົດ.

³⁶ເປົ້າໝາຍ ປພຍ 10.5 ແມ່ນຈະຖືກວັດແທກດ້ວຍຕົວຊີ້ບອກສະພາບຄວາມຄ່ອງຕົວທາງດ້ານການເງິນ. ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ລະບຸວ່າ "ສະບັບ
ປັບປຸງ" ໝາຍເຖິງສະບັບທີ່ສະພາແຫ່ງຊາດໄດ້ຮັບຮອງເອົາສະບັບປັບປຸງດັ່ງກ່າວໃນຂະນະທີ່ຄຳວ່າ "ການບັງຄັບໃຊ້" ໝາຍເຖິງສະພາແຫ່ງຊາດປະກາດໃຊ້ກົດ
ໝາຍໃໝ່.

ຕາຕະລາງ A11. ຕົວຊີ້ບອກຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ ສໍາລັບ ປພຍ 11

ປພຍ 11: ສ້າງຕົວເມືອງ ແລະ ເຂດທີ່ພັກອາໄສໃຫ້ທົ່ວເຖິງ, ປອດໄພ, ທົນທານແລະຍືນຍົງ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
11.1. ທີ່ພັກອາໄສ ແລະ ການບໍລິການທີ່ເໝາະສົມ, ປອດໄພ ແລະ ລາຄາບໍ່ແພງ	11.1.1. **ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນໃນຕົວເມືອງທີ່ອາໄສຢູ່ໃນທີ່ພັກທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ³⁷	2011	20	LSB: LSIS
11.4. ການປົກປ້ອງ ມໍລະດົກທາງວັດທະນະທໍາ ແລະ ທໍາມະຊາດຂອງໂລກ	11.4.1. ***ຈໍານວນສະຖານທີ່ມໍລະດົກທາງວັດທະນະທໍາ / ປະຫວັດສາດແຫ່ງຊາດ	--	ເບິ່ງຕາມເນື້ອ ໃນ	MOICT
	11.4.2. ***ຈໍານວນສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວທໍາມະຊາດ / ສະຖານທີ່ທີ່ເປັນມໍລະດົກທາງທໍາມະຊາດ	--	ເບິ່ງຕາມເນື້ອ ໃນ	MOICT
	11.4.3. ຈໍານວນສະຖານທີ່ທີ່ເປັນມໍລະດົກໂລກຂອງອົງການ UNESCO	2017	2	UNESCO ³⁸
11.5. ຜົນກະທົບຈາກ ໄພພິບັດ (ຕໍ່ຄົນແລະ ເສດຖະກິດ) ຫຼຸດລົງ	11.5.1. *** ຈໍານວນຄົນເສຍຊີວິດ/ສູນຫາຍ/ຄົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງຈາກໄພພິບັດທາງທໍາມະຊາດຕໍ່ 100,000 ຄົນ	2015	738 ຕໍ່ 100,000	EM-DAT. ເບິ່ງ 1.5.1 ແລະ 13.1.2
11.6. ຜົນກະທົບຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງຕົວເມືອງຕໍ່ຫົວຄົນຫຼຸດລົງ, ໂດຍສະເພາະຄຸນນະພາບອາກາດ ແລະ ການບໍລິຫານຈັດການສິ່ງເສດເຫຼືອ	11.6.1 ອັດຕາການປົກຄຸມຂອງການບໍລິການເກັບສິ່ງເສດເຫຼືອ (%) ໃນເຂດຕົວເມືອງ: ³⁹	2016	8 5.80	MPWT
	- ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	2016	100	
	- ແຂວງຫຼວງພະບາງ	2016	55	
	- ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ	2016	40.5	
	- ແຂວງຈໍາປາສັກ			

³⁷ ຄິດໄລ່ໂດຍສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ສໍາລັບບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາປີ 2013, ເຊິ່ງການຈັດປະເພດທີ່ພັກອາໄສທີ່ບໍ່ເໝາະສົມໃນຕົວເມືອງຂອງປະເທດລາວແມ່ນຖືກກໍານົດວ່າເປັນທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ຂາດສິ່ງໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍສິ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ແຫຼ່ງນໍ້າດື່ມທີ່ສະອາດ, ວິດຖ່າຍທີ່ຖືກສຸຂະອານາໄມ, ຫຼັງຄາ ແລະ ພື້ນເຮືອນທີ່ເໝາະສົມ (ເຊັ່ນ: ພື້ນເຮືອນທີ່ເປັນດິນແມ່ນຖືວ່າເປັນພື້ນເຮືອນທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ) ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ໄດ້ນິຍາມຕົວຊີ້ບອກຂອງ ປພຍ ນີ້ວ່າເປັນອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນຄົວເຮືອນທີ່ຂາດສິ່ງໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍສິ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ທີ່ພັກອາໄສທີ່ທົນທານ, ມີພື້ນທີ່ດໍາລົງຊີວິດທີ່ພຽງພໍ, ເຂົ້າເຖິງນໍ້າສະອາດໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍ, ເຂົ້າເຖິງສຸຂະອະນາໄມທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ທີຄວາມປອດໄພ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຢູ່ສປປ ລາວ, ບາງທີ່ຢູ່ອາໄສບາງແຫ່ງທີ່ສ້າງດ້ວຍວັດສະດຸທີ່ບໍ່ທົນທານແມ່ນເປັນທີ່ຮັບໄດ້ ແລະ ບໍ່ຖືວ່າບໍ່ເປັນເຂດຊຸມຊົນແອອັດ.

³⁸ (i) ເມືອງຫຼວງພະບາງ, (ii) ວັດພູ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ເກົ່າແກ່ຢູ່ໃນແຫຼ່ງວັດທະນາຂອງແຂວງຈໍາປາສັກ.

³⁹ ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ແມ່ນອັດຕາສ່ວນຂອງການເກັບສິ່ງເສດເຫຼືອໃນຕົວເມືອງແບບປົກກະຕິ ແລະ ການກໍາຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເກີດຈາກຕົວເມືອງຢ່າງເໝາະສົມ. ບໍ່ມີສະຖິຕິກ່ຽວກັບການນໍາສິ່ງເສດເຫຼືອກັບມາໃຊ້ຄືນໃນຂົງເຂດທົ່ວປະເທດ.

ປພຍ 11: ສ້າງຕົວເມືອງ ແລະ ເຂດທີ່ພັກອາໄສໃຫ້ທົ່ວເຖິງ, ປອດໄພ, ທົນທານແລະຍືນຍົງ

EM-DAT = ຖານຂໍ້ມູນໄພພິບັດສາກົນ, ສູນຄົ້ນຄວ້າພະຍາດລະບາດໃນໄລຍະໄພພິບັດ; LSB = ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ; LSIS = ການສໍາຫຼວດດັດສະນີໝາຍທາງສັງຄົມລາວ; MOICT = ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນະທໍາແລະທ່ອງທ່ຽວ; MPWT = ກະຊວງໂຍທາທິການແລະຂົນສົ່ງ; UNESCO = ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການສຶກສາ, ວັດທະນະທໍາແລະວິທະຍາສາດ.

ໝາຍເຫດ:***ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ໃນກອບການຕິດຕາມແລະປະເມີນຜົນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. **ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຢູ່ໃນບົດລາຍງານອື່ນຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງຂະບວນການເຊື່ອມສານ ປພຍ ຂອງລັດຖະບານເຊິ່ງມັນໄດ້ຖືກດັດປັບໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະພາບການຂອງ ສປປ ລາວ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ທີ 2 ໄດ້ສະແດງລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ທັງໝົດ.

ຕາຕະລາງ A13. ຕົວຊີ້ບອກຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ ສໍາລັບ ປພຍ 13

ປພຍ 13: ເອົາມາດຕາການອັນຮີບດ່ວນເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຮັບມືກັບຜົນກະທົບ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
13.1. ຄວາມທົນທານແລະ ຂີດຄວາມສາມາດໃນການ ປັບຕົວເພື່ອຮັບມືກັບໄພ ອັນຕະລາຍທີ່ເກີດຈາກ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທໍາມະ ຊາດ	13.1.1. ສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການຫຼຸດຜ່ອນໄພພິບັດ ແຫ່ງຊາດ ລວມທັງຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການປະຕິບັດ ການຫຼຸດຜ່ອນໄພພິບັດໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.			MoNRE
	13.1.2. ***ຈໍານວນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງ ຕໍ່ 100,000 ຄົນ (ເສຍຊີວິດ, ຫາຍສາບສູນ, ບໍ່ມີທີ່ຢູ່ອາໄສ/ຖືກ ຍົກຍ້າຍ) ໂດຍໄພທາມະຊາດ	2015	738 ຕໍ່ 100,000	Data from EM-DAT ⁴⁰ . ເບິ່ງໃນ 1.5.1

EM-DAT = ຖານຂໍ້ມູນໄພພິບັດສາກົນ, ສູນຄົ້ນຄວ້າພະຍາດລະບາດໃນໄລຍະໄພພິບັດ; MoNRE = ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.
ໝາຍເຫດ:***ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ໃນກອບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. **ສະ
ແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຢູ່ໃນບົດລາຍງານອັນຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງຂະບວນການເຊື່ອມສານ ປພຍ
ຂອງລັດຖະບານເຊິ່ງມັນໄດ້ຖືກດັດປັບໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະພາບການຂອງ ສປປ ລາວ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ທີ່ໄດ້ສະແດງລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານທັງໝົ
ດ

⁴⁰ຂໍ້ມູນຈາກ: <http://www.emdat.be/database> ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

ຕາຕະລາງ A14. ຕົວຊີ້ບອກຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ ສໍາລັບ ປພຍ 14

ປພຍ 14: ອານຸລັກ ແລະ ຊົມໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທາງນໍ້າຢ່າງຍືນຍົງເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
14.4. ພື້ນຜູ້ຈໍານວນປ່າໃຫ້ ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ສາມາດໃຫ້ ຜົນຜະລິດທີ່ຍືນຍົງທີ່ສຸດ	14.4.1. ເນື້ອທີ່ສະເລ່ຍເປັນກມຂອງພື້ນທີ່ອານຸລັກປ່າ ⁴¹ - **ຈໍານວນພື້ນທີ່ອານຸລັກປ່າ	-- 2011	-- 197	MAF

MAF = ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້.

ໝາຍເຫດ:***ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ໃນກອບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. ** ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຢູ່ໃນບົດລາຍງານອື່ນຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງຂະບວນການເຊື່ອມສານ ປພຍ ຂອງລັດຖະບານ ເຊິ່ງມັນໄດ້ຖືກດັດປັບໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະພາບການຂອງ ສປປ ລາວ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2 ໄດ້ສະແດງລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານທັງໝົດ.

⁴¹ໄດ້ຖືກລາຍງານຢູ່ໃນບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍສະຫະສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາປີ2013, ຕົວຊີ້ບອກແທນຕົວຊີ້ບອກປພຍ “ອັດຕາສ່ວນຂອງຈໍານວນປ່າທີ່ຢູ່ພາຍໃນລະດັບຊີວະວິທະຍາທີ່ຍືນຍົງ”, ເນື່ອງຈາກໃນປະຈຸບັນບໍ່ມີຂໍ້ມູນຂອງການປະເມີນຈໍານວນປ່າ.

ຕາຕະລາງ A15. ຕົວຊີ້ບອກຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ ສໍາລັບ ປພຍ 15

ປພຍ 15: ປົກປ້ອງ, ພື້ນຟູແລະສົ່ງເສີມການນໍາໃຊ້ລະບົບນິເວດທາງປົກແບບຍືນຍົງ, ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ, ຕ້ານການກາຍເປັນທະເລຊາຍ, ຢຸດຕິ ແລະ ພື້ນຟູການເສື່ອມໂຊມຂອງດິນແລະຢຸດການສູນເສຍຂອງຊີວະນາໆພັນ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
15.1. ການອະນຸລັກ, ການ ພື້ນຟູ, ການນໍາໃຊ້ ແລະ ການບໍລິການ ກ່ຽວກັບ ລະບົບນິເວດທາງປົກແລະ ລະບົບນິເວດນໍ້າຈືດ ແບບ ຍືນຍົງ	15.1.1. ***ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ (ອັດຕາສ່ວນຂອງເນື້ອທີ່ດິນທັງໝົດ) ເຊິ່ງມີ: - ການປູກປ່າ	2018	58.0 0.6	National REDD+ Strategy (Draft as of Feb 2018)
	15.1.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງເນື້ອທີ່ດິນທີ່ຖືກປົກຫຸ້ມດ້ວຍປ່າປ້ອງກັນ	2015	20	
15.2. ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ທຸກ ປະເພດແບບຍືນຍົງ	15.2.2. **ອັດຕາສ່ວນຂອງເນື້ອທີ່ດິນທີ່ປົກຄຸມດ້ວຍປ່າ ສະຫງວນ	2015	15.1	National REDD+ Strategy (Draft as of Feb 2018)
15.3. ພື້ນຟູພື້ນທີ່ດິນ ແລະ ດິນເຊື່ອມໂຊມ	15.3.1. **ອັດຕາສ່ວນຂອງບ້ານໃນເຂດຊົນນະບົດທີ່ມີການ ລາຍງານກ່ຽວກັບການເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນ ໜ້ອຍ ປານກາງ ຮ້າຍແຮງ	2010/11	Total 29	MAF: LCA
			20	
			8	
			1	
15.5. ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການປ້ອງກັນການສູນພັນ ຂອງສັດປ່າທີ່ຢູ່ໃນຄວາມ ສ່ຽງໃກ້ສູນພັນ.	15.5.1. ***ຈໍານວນຂອງສັດປ່າທີ່ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ໃກ້ສູນພັນ	2017	210	IUCN Red List

IUCN = ສະຫະພັນການອະນຸລັກທໍາມະຊາດສາກົນ; LCA = ການສໍາຫຼວດການປູກຝັງທົ່ວປະເທດ; MAF = ກະຊວງກະສິກໍາແລະປ່າໄມ້; REDD+ = ການ ຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍພິດຈາກການຕັດປ່າໄມ້ທໍາລາຍປ່າ ແລະ ການເສື່ອມໂຊມຂອງປ່າໄມ້ (ພາຍໃຕ້ຂອບເຂດທີ່ສັນຍາວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງສະພາບດິນພໍ້າ ອາກາດຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ)

ການຈັດປະເພດແມ່ນໄດ້ນໍາສະເໜີໃນຕາຕະລາງ 4 ແລະ 5 ແລະ ຫ້ອງທີ 2.

ໝາຍເຫດ:***ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ໃນກອບການຕິດຕາມແລະປະເມີນຜົນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. **ສະ ແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຢູ່ໃນບົດລາຍງານອື່ນຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງຂະບວນການເຊື່ອມສານ ປພຍ ຂອງລັດຖະບານ ເຊິ່ງມັນໄດ້ຖືກດັດປັບໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະພາບການຂອງ ສປປ ລາວ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2 ໄດ້ສະແດງລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ທັງໝົດ.

ຕາຕະລາງ A16. ຕົວຊີ້ບອກຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ ສໍາລັບ ປພຍ 16

ປພຍ 16: ສິ່ງເສີມໃຫ້ສັງຄົມມີຄວາມສະຫງົບ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນສັງຄົມເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ສະໜອງການເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທໍາ ແລະ ສ້າງສະຖາບັນມີໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ, ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນທຸກລະດັບ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
16.1. ຫຼຸດຜ່ອນທຸກຮູບ ແບບຂອງການໃຊ້ຄວາມ ຮຸນແຮງ ⁴² ແລະ ອັດຕາ ການເສຍຊີວິດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ	16.1.1. ຈໍານວນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຖືກຂ້າຕະກໍາໂດຍ ເຈດຕະນາຕໍ່ປະຊາກອນ 100,000 ຄົນ	2012	7.1	WHO: WHS 2016.
	16.1. 2. **ອັດຕາສ່ວນຂອງຍິງ ແລະ ຊາຍໄວໜຸ່ມ ທີ່ມີອາຍຸ 18-24 ປີ ຜູ້ທີ່ເຄີຍປະສົບກັບຄວາມຮຸນແຮງທາງຮ່າງກາຍ ນັບແຕ່ອາຍຸ 18 ປີ (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ)	2015	ລ16 ຍ15 ຊ17	LSB: VACS
	16.1.3. **ອັດຕາສ່ວນຂອງຍິງ ແລະ ຊາຍໄວໜຸ່ມທີ່ມີອາຍຸ 18-24 ປີ ຜູ້ທີ່ເຄີຍປະສົບກັບການລະເມີດທາງດ້ານຈິດໃຈ ນັບແຕ່ອາຍຸ 18 ປີ (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ)	2015	ລ21.1 ຍ24 ຊ17.7	
16.2. ຍຸດຕິການລ່ວງ ລະເມີດ, ການສະແຫວງ ຫາຜົນປະໂຫຍດ, ການຄ້າ ມະນຸດ ແລະ ການໃຊ້ ຄວາມຮຸນແຮງທຸກຮູບ ແບບຕໍ່ເດັກນ້ອຍ	16.2.1. **ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກ (1-17) ທີ່ມີການລາຍງານວ່າ ຖືກໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງຮ່າງກາຍໃນປີຜ່ານມາ (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ)	2015	ລ6.6 ຍ8.2 ຊ7.4	
	16.2.2 **ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກທີ່ມີລາຍງານວ່າຖືກລະເມີດ ທາງດ້ານຈິດໃຈໃນປີຜ່ານມາ (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ)	2015	ລ9.6 ຍ10.1 ຊ9.8	
	16.2.4. **ອັດຕາສ່ວນຂອງຍິງແລະຊາຍໄວໜຸ່ມທີ່ມີອາຍຸ 18-24 ປີ ຜູ້ທີ່ມີປະສົບການຖືກລ່ວງລະເມີດທາງເພດນັບແຕ່ ອາຍຸ 18 ປີ (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ)	2015	ລ9.5 ຍ7.3 ຊ12.0	LSB: VACS
16.3. ລັດແຫ່ງກົດໝາຍ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ ຂະບວນການຍຸຕິທໍາທີ່ສະເ ໜີພາບ	16.3.1. ອັດຕາສ່ວນຄະດີທີ່ໄດ້ຮັບການຕັດສິນຢ່າງສໍາເລັດໂດຍ ກະຊວງຍຸຕິທໍາ ຈາກຈໍານວນຄະດີທັງໝົດທີ່ສະເໜີຈາກ ສານ	2016	1:3.5	People's Supreme Court and MoJ
16.6. ສະຖາບັນທີ່ມີ ປະສິດທິພາບ, ມີຄວາມ ຮັບຜິດ ຊອບ ແລະ ມີ ຄວາມໂປ່ງໃສ	16.6.3. ຈໍານວນເດືອນຫຼັງຈາກສິ້ນສຸດສົກປົກປະມານເມື່ອ ກະຊວງການເງິນໄດ້ອອກບົດລາຍງານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ງົບປະມານປະຈໍາປີເບື້ອງຕົ້ນ (ຄາດໝາຍ 6 ເດືອນ)	2016	24 ເດືອນ	MoF& MPI
	16.6.4. ຈໍານວນເດືອນຫຼັງຈາກສິ້ນສຸດສົກປົກປະມານເມື່ອ ບົດລາຍງານງົບປະມານທີ່ໄດ້ຮັບການກວດສອບໄດ້ຖືກ ຮັບຮອງໂດຍສະພາແຫ່ງຊາດ ແລະ ເຜີຍແຜ່ຢ່າງເປັນທາງ ການ (ຄາດໝາຍ 12 ເດືອນ (ຄາດໝາຍ 6 ເດືອນ)	2016	ບໍ່ໄດ້ຕີພິມ	
16.7. ການຕັດສິນບັນຫາ	16.7.1. **ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນຈໍານວນພະນັກງານລັດ (%)	2017	45	MoHA & LWU
16.9. ການອອກບັດປະ ຈໍາຕົວ ແລະ ການຈິດທະ ບຽນການເກີດສໍາລັບທຸກ ຄົນ	16.9.1. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ທີ່ໄດ້ຮັບ ການຈິດທະບຽນການເກີດກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ)	2011/12	ລ74.8 ຍ75.2 ຊ74.3	LSB: LSIS
		2016/17	ລ73	LSB: LSIS

⁴²ເບິ່ງໃນ ປພຍ 5 ການນໍາໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ.

ປພຍ 16: ສິ່ງເສີມໃຫ້ສັງຄົມມີຄວາມສະຫງົບ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນສັງຄົມເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ສະໜອງການເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທຳ ແລະ ສ້າງສະຖາບັນມີໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ, ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນທຸກລະດັບ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈຳນວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
-------------------------	---------------------------	----	-------	-------------

LSB = ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ; LSIS = ການສຳຫຼວດດັດຊະນີໝາຍສັງຄົມລາວ; LWU = ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ; MoF = ກະຊວງການເງິນ; MoJ = ກະຊວງ ຍຸຕິທຳ; MPI = ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ; MoHA = ກະຊວງພາຍໃນ; VACS = ການສຳຫຼວດການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ເດັກ, WHO = ອົງການອະນາໄມ ໂລກ; WHS = ສະຖິຕິສຸຂະພາບໂລກ.

ໝາຍເຫດ:***ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ໃນກອບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. **ສະ ແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຢູ່ໃນບົດລາຍງານອື່ນຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງຂະບວນການເຊື່ອມສານ ປພຍ ຂອງລັດຖະບານ ເຊິ່ງມັນໄດ້ດັດຖືກປັບໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະພາບການຂອງ ສປປ ລາວ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2 ໄດ້ສະແດງລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ທັງໝົດ.

ຕາຕະລາງ A17. ຕົວຊີ້ບອກຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ ສໍາລັບ ປພຍ 17

ປພຍ 17: ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຟື້ນຕົ້ນການເປັນຄູ່ຮ່ວມສາກົນ ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
17.4. ການຊໍາລະໜີ້ໃນ ໄລຍະຍາວແບບຍືນຍົງ	17.4.1.***ການບໍລິການໜີ້ສິນ ແມ່ນອັດຕາສ່ວນຂອງການ ຂອງການສົ່ງອອກສິນຄ້າ, ບໍລິການ ແລະ ລາຍຮັບພື້ນຖານ	2015	10.851	World Bank ⁴³
17.6. ການເຂົ້າເຖິງ ວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ນະວັດຕະກຳ	17.6.1. ການເຊື່ອມຕໍ່ອິນເຕີເນັດຄວາມໄວສູງຕໍ່ 100 ຄົນ, ໂດຍຄວາມໄວ	2015 2016	0.525 0.342	ITU ⁴⁴
17.8. ເພີ່ມທະວີການການນໍາ ໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ໂດຍ ສະເພາະແມ່ນເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ ມູນຂ່າວສານ	17.8.1.***ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ລົງທະບຽນເປັນຜູ້ ໃຊ້ອິນເຕີເນັດຜ່ານທາງສາຍໂທລະສັບ ແລະ ບໍ່ມີສາຍ. 17.8.2.***ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນລົງທະບຽນເປັນຜູ້ໃຊ້ ໂທລະສັບມືຖື 17.8.3. ອັດຕາສ່ວນຂອງຄົວເຮືອນທີ່ໃຊ້ໂທລະສັບມືຖື 17.8.4.***ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ລົງທະບຽນເປັນຜູ້ ໃຊ້ໂທລະສັບແບບໃຊ້ສາຍແລະບໍ່ມີສາຍ 17.8.3. ອັດຕາສ່ວນຂອງບຸກຄົນທີ່ໃຊ້ອິນເຕີເນັດ (%)	2015 2015 2015 2015 2016	7 57 86 14 21.87	MPT MPT Report, NSEDP LSB: PHC MPT Report, NSEDP ຄາດຄະເນໂດຍ ITU. ເບິ່ງ ຕາມເນື້ອໃນ
17.15. ເຄົາລົບນະໂຍບາຍ ແລະ ການນໍາພາຂອງປະເທດ	17.15.1. ຂະຫຍາຍການນໍາໃຊ້ແຜນງານແຫ່ງຊາດ ແລະ ເຄື່ອງ ມີການວາງແຜນທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜອງໂດຍການຮ່ວມມື ດ້ານການພັດທະນາ - % ທີ່ສອດຄ່ອງຕາມແນວທາງຂອງແຜນພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດແລະແຜນຂອງແຕ່ລະ ຂະແໜງການ - % ທີ່ສອດຄ່ອງຕາມແນວທາງການນໍາພາຂອງປະ ເທດ - % ການນໍາໃຊ້ລະບົບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນ ຜົນແຫ່ງຊາດ	2016	95 63 56	ການຕິດຕາມປະເມີນຜົນຄັ້ງທີ ສອງຄູ່ຮ່ວມມືສາກົນເພື່ອການ ພັດທະນາແບບຍືນຍົງ
17.16. ເພີ່ມທະວີການເປັນຄູ່ ຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາ ແບບຍືນຍົງ ແລະ ນໍາໃຊ້ລະ ບົບການຕິດຕາມການ ພັດທະນາທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມຈາກຫຼາຍ ພາກສ່ວນ	17.16.1. ມີກົນໄກໃນການຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານທີ່ເຂັ້ມງວດ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຖະແຫຼງການວຽງຈັນ ແລະ ແຜນ ປະຕິບັດງານຂອງປະເທດເພື່ອສະໜັບສະໜູນການບັນລຸ ເປົ້າໝາຍ ປພຍ.	2017	ມີ	MPI

⁴³ຂໍ້ມູນຈາກ: <https://data.worldbank.org/> ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

⁴⁴ມີ 4 ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການຫຼັກ: LTC, BEELINE, UNITEL, ETL. ຂໍ້ມູນຈາກ: <http://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/stat/default.aspx> ເຂົ້າເບິ່ງເມື່ອວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

ປພຍ 17: ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຟື້ນຄືນການເປັນຄູ່ຮ່ວມສາກົນ
ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈຳນວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
	17.16.2. ຈຳນວນຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ (ອົງການ) ລາຍງານ ຄວາມຄືບໜ້າທຽບໃສ່ຕົວຊີ້ບອກການພັດທະນາທີ່ມີປະ ສິດທິພາບ:	2016		ການຕິດຕາມປະເມີນຜົນຄັ້ງທີ ສອງຄູ່ຮ່ວມມີສາກົນເພື່ອການ ພັດທະນາແບບຍືນຍົງ
	- ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາຫຼາຍຝ່າຍ		19	
	- ຈາກອົງການເຄືອຂ່າຍ ສປຊ		13	
	- ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາສອງຝ່າຍ		12	
17.19. ສ້າງຄວາມອາດ ສາມາດທາງດ້ານສະຖິຕິເພື່ອ ການວັດແທກຄວາມຄືບໜ້າ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາແບບ ຍືນຍົງ	17.19.1. ສຳເລັດການສຳຫຼວດພື້ນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ທົ່ວປະເທດໃນ 10 ປີຜ່ານມາ	2015	ປະຕິບັດໄດ້	LSB
	17.19.2. ***ອັດຕາສ່ວນການສຳເລັດການຈັດທະບຽນການ ເກີດ (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ)	2011/12	ລ 74.8 ຍ 75.2 ຊ 74.3	LSB: LSIS
		2016/17	ລ 73	LSB: LSIS

ICT = ເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ, ITU = ສະຫະພັນໂທລະຄົມມະນາຄົມສາກົນ; LSB = ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ; LSIS = ການສຳຫຼວດດັດສະນີໝາຍທາງສັງຄົມລາວ; MPI = ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ; MPT = ກະຊວງໄປສະນີ, ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ແລະ ການສື່ສານ; NSEDP = ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ; PHC = ການສຳຫຼວດປະຊາກອນ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສທົ່ວປະເທດ.

ໝາຍເຫດ:*** ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ໃນກອບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. **ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຢູ່ໃນບົດລາຍງານອື່ນຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງຂະບວນການເຊື່ອມສານ ປພຍ ຂອງລັດຖະບານ ເຊິ່ງມັນໄດ້ຖືກດັດປັບໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະພາບການຂອງ ສປປ ລາວ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2 ໄດ້ສະແດງລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານທັງໝົດ.

ຕາຕະລາງ A18. ຕົວຊີ້ບອກຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ ສໍາລັບ ປພຍ 18

ປພຍ 18: ການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງທີ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກ ເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ	ປີ	ຈໍານວນ	ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
18.1: ຫຼຸດຈໍານວນຜູ້ຖືກ ບາດເຈັບ ແລະ ເສຍຊີວິດ ຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກໃນ ແຕ່ລະປີໃຫ້ເຫຼືອສູນ	***18.1.1 ຈໍານວນຜູ້ຖືກບາດເຈັບແລະເສຍຊີວິດຈາກ ລບຕ ທີ່ມີການລາຍງານ (ແຍກຕາມກຸ່ມປະເພດອາຍຸແລະເພດ): ລວມ/ຊາຍ (ເດັກຊາຍ)/ຍິງ (ເດັກຍິງ)	2016 2017	ລ 59 ຊ 51 (ເດັກຊາຍ 32) ຍ 8 (ເດັກຍິງ 5)	NRA: UXO Sector Completion Report 2016 and 2017
			ລ 41 ຊ 23 (ເດັກຊາຍ 8) ຍ 18 (ເດັກຍິງ 7)	
	18.1.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງບ້ານທີ່ປະຊາຊົນໄດ້ຮັບລາຍງານວ່າ ເປັນບ້ານທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຕົກຄ້າງ (%)	2017	29	
18.2: ກວດກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນ ແຕກຕົກຄ້າງຢູ່ບັນດາພື້ນ ທີ່ບູລະມະສິດ ແລະ ບັນດາ ບ້ານທຸກຍາກ	18.2.1. ຈໍານວນເຮັກຕາຂອງພື້ນທີ່ບູລິມະສິດສູງທີ່ກໍານົດເປັນ ບ້ານທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຕົກຄ້າງໃນເຂດຈຸດສຸມ ພັດທະນາທີ່ໄດ້ສໍາເລັດການກວດກູ້. ⁴⁵⁴⁶	2016 2017	539 588	NRA
	18.2.2. ຈໍານວນບ້ານທີ່ຖືກກໍານົດເປັນບ້ານທຸກຍາກພ້ອມທັງ ເປັນບ້ານທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຕົກຄ້າງທີ່ຕ້ອງໄດ້ກວດກູ້	2016 2017	2,389 2,389	
18.3: ກໍານົດ ແລະ ຕິດຕາມ ຜູ້ລອດຊີວິດຈາກລະເບີດບໍ່ ທັນແຕກ ແລະ ຮັບປະກັນ ດ້ານສະຖະພາບ ແລະ ຄວາມ ຕ້ອງການໃນການດໍາລົງຊີວິດ	18.3.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ລອດຊີວິດຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ທີ່ຍັງຢູ່ໃນເກນອາຍຸທີ່ສາມາດທໍາມາຫາກິນໄດ້ແຕ່ບໍ່ສາມາດ ສ້າງລາຍຮັບຂຶ້ນພື້ນຖານຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອໃຫ້ ເຂົ້າເຖິງຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງລາຍຮັບຂຶ້ນພື້ນຖານ (%)	2016 2017	4.5 5	NRA: ຄິດໄລ່ຈາກ IMSMA
	18.3.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ລອດຊີວິດ ແລະ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຖືກບັນຈຸເຂົ້າໃນລະບົບສະທາ ລະນະສຸກ, ການສຶກສາ ແລະ ການຈ້າງງານ. (%)	2016 2017	13.4 16.5	

IMSMA = ລະບົບການຈັດການຂໍ້ມູນລະເບີດບໍ່ທັນແຕກແຫ່ງຊາດ; National Regulatory Authority for the UXO/Mine Action Sector ຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດ ເພື່ອການແກ້ໄຂບັນຫາລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຍັງຕົກຄ້າງຢູ່ ສປປ ລາວ

ໝາຍເຫດ:*** ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ໃນກອບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. **ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຢູ່ໃນບົດລາຍງານອື່ນຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແຜນວຽກຈຸດສຸມຂອງຂະບວນການເຊື່ອມສານ ປພຍ ຂອງ ລັດຖະບານ ເຊິ່ງມັນໄດ້ຖືກດັດປັບໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະພາບການຂອງ ສປປ ລາວ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2 ໄດ້ສະແດງລາຍຊື່ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານທັງໝົດ.

⁴⁵ໃນຂະນະທີ່ຍັງບໍ່ທັນຮູ້ພື້ນທີ່ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງທັງໝົດ, ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ມີແຜນທີ່ຈະດໍາເນີນການສໍາຫຼວດທົ່ວປະເທດພາຍໃນປີ 2021, ຂະແໜງການລບຕພວມຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນການສໍາຫຼວດດ້ານວິຊາການເພື່ອກໍານົດຂອບເຂດທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຕົກຄ້າງໃນທົ່ວປະເທດ. ເມື່ອສໍາຫຼວດແລ້ວ, ຈຶ່ງຈະສາມາດຄິດໄລ່ອັດຕາສ່ວນຂອງພື້ນທີ່ບູລິມະສິດທີ່ເປັນອັນຕະລາຍທີ່ຕ້ອງການການກວດກູ້ໄດ້.

⁴⁶ຕົວຊີ້ບອກນີ້ແມ່ນຍັງບໍ່ຄົບຖ້ວນ ແຕ່ສາມາດສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຄືບໜ້າຂອງເປົ້າໝາຍ 18.2 ຢູ່ໃນໄລຍະການລາຍງານ (2016-2017)

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2. ລາຍການຂອງຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ

ນັບ

ແຕ່ 1 ພະຈິກ 2017

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ
1.1. ຄວາມທຸກຍາກທີ່ສຸດ	1.1.1. ***% ຈຳນວນປະຊາກອນ ທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນສະພາບຕໍ່າກວ່າລະດັບເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກສາກົນ (1.90 ໂດລາ ຕໍ່ມື້) (2011 PPP)
1.2. ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ	1.2.1. ***% ຂອງຈຳນວນປະຊາກອນ ທີ່ມີຊີວິດການເປັນຢູ່ຕໍ່າກວ່າລະດັບເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ
	1.2.2. ***% ຄອບຄົວທຸກຍາກທີ່ຖືກກຳນົດໂດຍຄະນະພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກຂັ້ນສູນກາງ
1.3. ລະບົບ ແລະ ການຄອບຄຸມຂອງການປົກປ້ອງທາງ	1.3.1. ***% ປະຊາກອນທີ່ຖືກຄຸ້ມຄອງໂດຍ ກອງທຶນປະກັນສັງຄົມແຫ່ງຊາດ
	1.3.2. ***% ປະຊາກອນທີ່ຖືກຄຸ້ມຄອງໂດຍລະບົບປະກັນສຸຂະພາບທຸກຮູບແບບ
	1.3.3. ປະຊາກອນກວມເອົາໂດຍຂອງລະບົບປະກັນສັງຄົມທຸກຮູບແບບ
1.4. ມີສິດທິທຽມກັນໃນການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການບໍລິການ	1.4.1. ***% ປະຊາກອນອາໄສຢູ່ຄົວເຮືອນທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ (ຕົວຊີ້ບອກທີ່ຖືກເລືອກຈາກ ປພຍ 3, 6, 4, 7, 8)
	1.4.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງບັນຊີທະນາຄານຕໍ່ປະຊາກອນຜູ້ອອກແຮງງານ
	1.4.3. % ຜູ້ທີ່ມີສິດຄອບຄອງທີ່ດິນ
	1.4.4. ຈຳນວນໃບຕາດິນ
1.5. ຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວ ແລະ ຄວາມອ່ອນໄຫວທີ່ຫຼຸດລົງ ຕໍ່ເຫດການທີ່ບໍ່ສາມາດຄາດຄະເນໄດ້ ແລະ ໄພພິບັດ	1.5.1. ***ອັດຕາສ່ວນ 1 ຕໍ່ 100,000 ຄົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງຈາກໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ (ເສຍຊີວິດ, ສູນຫາຍ, ບໍ່ມີທີ່ພັກອາໄສ/ພັດຖິ້ນ)
	1.5.2. ການສ້າງຍຸດທະສາດການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດໃນລະດັບຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ: ລະດັບຊາດ: ມີ / ບໍ່ມີ ແຂວງ: ຈຳນວນແຂວງທີ່ມີຍຸດທະສາດ DRR
	1.5.3. ປັບປຸງລະບົບເຕືອນໄພລ່ວງໜ້າ ແລະ ລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານສະພາບອາກາດ: ມີ/ບໍ່ມີ
1.a. ຫົນຮອນເພື່ອຢຸດຕິຄວາມທຸກຍາກ	1.a.1. ***ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານໃນຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ % ຂອງລາຍຈ່າຍທັງໝົດຂອງລັດຖະບານ % ຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ
	1.a.2. ***ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານໃນຂະແໜງການສຶກສາ %ຂອງລາຍຈ່າຍທັງໝົດຂອງລັດຖະບານ %ຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ
	1.a.3. ***ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານໃນການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ % ຂອງລາຍຈ່າຍທັງໝົດຂອງລັດຖະບານ % ຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ
2.1. ເຂົ້າເຖິງສະບຽງອາຫານທີ່ປອດໄພ, ມີໂພຊະນາການ ແລະ ພຽງພໍຕະຫຼອດປີ	2.1.1. ***ອັດຕາການຂາດສານອາຫານໃນປະຊາກອນ (%)
	2.1.2. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ບໍລິໂພກໜ້ອຍກວ່າຄວາມຕ້ອງການດ້ານພະລັງງານອາຫານທີ່ກຳນົດໄວ້ 2100 ກິໂລກາລໍລີ/ຄົນ/ມື້ (ພາຍໃຕ້ເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກດ້ານອາຫານທີ່ລັດຖະບານໄດ້ກຳນົດ) (%)
	2.1.3. ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານໃນລະດັບປານກາງ ແລະ ຮ້າຍແຮງ ໃນປະຊາກອນ ອີງຕາມລະດັບການປະສົບກັບຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ (FIES) ແລະ ອັດຕາການບໍລິໂພກອາຫານ (%)
2.2. ຢຸດຕິການຂາດສານອາຫານລວມທັງເດັກເດັ່ຍ, ຈ່ອຍຜອມ ແລະ ນ້ຳໜັກເກີນ	2.2.1. ***ອັດຕາການເປັນເດັກເດັ່ຍຢູ່ໃນກຸ່ມເດັກທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ (%)
	2.2.1.a. ອັດຕາການເປັນເດັກເດັ່ຍຢູ່ໃນກຸ່ມເດັກທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 2 ປີ (ຄວາມໜາຍໜັ້ນຂອງລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ຕໍ່ໂຄງການ 1,000 ວັນທຳອິດ)
	2.2.2. ***ອັດຕາສ່ວນການເປັນເດັກຈ່ອຍຜອມໃນກຸ່ມເດັກທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ (%)

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ
	2.2.3. ***ອັດຕາສ່ວນການເປັນເດັກທີ່ມີນ້ຳໜັກເກີນມາດຕະຖານໃນກຸ່ມເດັກທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ(%)
2.3. ຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດກະສິກໍາ ແລະ ລາຍຮັບຂອງຜູ້ຜະລິດອາຫານຂະໜາດນ້ອຍ	2.3.1. ມູນຄ່າເພີ່ມທາງກະສິກໍາຕໍ່ແຮງງານ 1 ຄົນ (USD)
2.a. ການລົງທຶນເພື່ອເພີ່ມທະວີຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດກະສິກໍາ	2.a.1. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງການໃຊ້ຈ່າຍໃນຂະແໜງກະສິກໍາຈາກ GDP, ເຊິ່ງກະສິກໍາດັ່ງກ່າວແມ່ນປະກອບດ້ວຍ ຂະແໜງການປູກພືດ, ການລ້ຽງສັດ, ການປະມົງ, ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ການລ່າສັດ (%) 2.a.2. ***ລວມຍອດການໄຫຼວຽນທາງການເງິນ (ການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກແຫຼ່ງອື່ນ) ແມ່ນຖືກນໍາເຂົ້າໃນຂະແໜງກະສິກໍາ
3.1. ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງແມ່	3.1.1. ***ອັດຕາສ່ວນການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ (ຕໍ່ອັດຕາການເກີດ 100,000 ຄົນ) 3.1.2. ***ອັດຕາສ່ວນການເກີດໂດຍມີແພດຊ່ວຍ
3.2. ຫຼຸດຜ່ອນການເສຍຊີວິດຂອງເດັກອ່ອນແລະເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ	3.2.1. ***ອັດຕາສ່ວນການເສຍຊີວິດຂອງເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ (ຕໍ່ການເກີດ 1,000 ຄົນ) 3.2.2. ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງເດັກເກີດໃໝ່ (ຕໍ່ການເກີດ 1,000 ຄົນ)
3.3. ການຕໍ່ສູ້ກັບໂລກເອດສ໌, ພະຍາຍາດວັນນະໂລກ, ມາເລເລຍ ແລະ ພະຍາດໃນເຂດຮ້ອນທີ່ຖືກລະເລີຍ, ພະຍາດຕັບອັກເສບ, ພະຍາດທີ່ເກີດຈາກນ້ຳບໍ່ສະອາດ ແລະ ພະຍາດຕິດແປດອື່ນໆ	3.3.1. *** ຄາດຄະເນຈໍານວນການຕິດເຊື້ອ HIV ໃໝ່: ລວມ ຊາຍ ຍິງ 3.3.2. ***% ຂອງຄົນທີ່ກວດພົບພະຍາດ HIV ໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວດ້ວຍຢາຕ້ານພະຍາດສະເພາະ 3.3.3. ***ກໍລະນີການຕິດເຊື້ອພະຍາດວັນນະໂລກ (ທຸກຮູບແບບ) ຕໍ່ 100,000 ຄົນ 3.3.4a. ***ກໍລະນີການຕິດເຊື້ອມາເລເລຍຕໍ່ 1000 ຄົນ, ສປປ ລາວ 3.3.4b. ***ອັດຕາການຕິດເຊື້ອມາເລເລຍຕໍ່ 1000 ຄົນ ໃນບັນດາປະຊາກອນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດທີ່ມີການລະບາດຂອງເຊື້ອມາເລເລຍ 3.3.5. ເດັກແດງທີ່ໄດ້ຮັບການສັກຢາວັກຊີນຕ້ານພະຍາດຕັບອັກເສບ B ຈໍານວນ 3 ຄັ້ງ (%)
3.4. ຫຼຸດຜ່ອນການເສຍຊີວິດຈາກພະຍາດທີ່ບໍ່ຕິດແປດ ແລະ ການສົ່ງເສີມສຸຂະພາບຈິດ	3.4.1. ການເສຍຊີວິດທີ່ອາດຈະມາຈາກພະຍາດຫົວໃຈ, ມະເຮັງ, ເປົາຫວານຫຼືພະຍາດລະບົບທາງເດີນຫາຍໃຈຊໍາເຮື້ອລະຫວ່າງອາຍຸ 30 ແລະ 70 ປີ (%). 3.4.2. ອັດຕາການຂ້າຕົວຕາຍຕໍ່ 100,000 ຄົນ
3.5. ການປ້ອງກັນ ແລະ ປິ່ນປົວຈາກການໃຊ້ສານເສບຕິດ	3.5.1. ການບໍລິໂພກເຄື່ອງດື່ມທີ່ມີທາດເຫຼົ້າຕໍ່ຄົນ (ອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ) ພາຍໃນໜຶ່ງປີຄິດໄລ່ເປັນລິດ
	3.6.1. ຈໍານວນຄົນທີ່ເສຍຊີວິດຈາກອຸບັດຕິເຫດທາງຖະໜົນຕໍ່ 100,000 ຄົນ ຕໍ່ປີ
3.7. ການບໍລິການປິ່ນປົວສຸຂະພາບເພດ ແລະ ການຈະເລີນພັນ	3.7.1. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນໄວຈະເລີນພັນທີ່ມີອາຍຸ (15-49 ປີ) ທີ່ໄດ້ແຕ່ງງານແລ້ວຫຼືຢູ່ໃນກຸ່ມທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການການຄຸມກໍາເນີດ ແມ່ນມີຄວາມພໍໃຈກັບວິທີການແບບໃໝ່ 3.7.2. ***ອັດຕາການເກີດລູກໃນໄວໜຸ່ມ (ອາຍຸ 15-19 ປີ) ຕໍ່ແມ່ຍິງ 1,000ຄົນໃນກຸ່ມອາຍຸດຽວກັນ
3.8. ການຮັບປະກັນສຸຂະພາບຢ່າງທົ່ວເຖິງ	3.8.1. ອັດຕາການປົກຄຸມຂອງການບໍລິການສຸຂະພາບທີ່ເປັນພື້ນຖານ ¹⁴⁶ : ການປ້ອງກັນ: **% ການປົກຄຸມການກວດທ້ອງກ່ອນເກີດ (ຢ່າງນ້ອຍ 4 ຄັ້ງ) (%) **% ການປົກຄຸມຂອງພະຍາດໝາກແດງ (%) ໃນເດັກນ້ອຍອາຍຸ 9-12 ປີ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ
	<p>** ການວາງແຜນຄອບຄົວ (ຕົວຊີ້ບອກ 3.7.1), ການບໍ່ສູບຢາ (ອັດຕາສ່ວນຄິດຈາກຕົວຊີ້ບອກ 3.a.1),</p> <p>** ແຫຼ່ງນໍ້າທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ (ຕົວຊີ້ບອກ 6.1.1),</p> <p>** ສຸຂະອະນາໄມທີ່ເໝາະສົມ (ຕົວຊີ້ບອກ 6.2.1).</p> <p>ການປິ່ນປົວ:</p> <p>**% ກໍລະນີພະຍາດວັນນະໂລກທີ່ກວດພົບພາຍໃຕ້ DOTS</p> <p>**% ກໍລະນີພະຍາດວັນນະໂລກທີ່ປິ່ນປົວພາຍໃຕ້ DOTS</p> <p>** ການເກີດລູກທີ່ມີແພດຜູ້ຊ້ານານຊ່ວຍເກີດ (ຕົວຊີ້ບອກ 3.1.2) %</p> <p>** ປິ່ນປົວດ້ວຍຢາຕ້ານພະຍາດເອດສ໌ສະເພາະ (ຕົວຊີ້ບອກ 3.3.2)%</p> <p>3.8.2. *** ການໃຊ້ຈ່າຍເງິນສ່ວນຕົວເພື່ອປິ່ນປົວດ້ານສຸຂະພາບ,% ຂອງການໃຊ້ຈ່າຍເພື່ອປິ່ນປົວສຸຂະພາບທັງໝົດ</p> <p>3.8.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນຄົວເຮືອນເພື່ອປິ່ນປົວສຸຂະພາບຫຼາຍກວ່າ 25 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຄົວເຮືອນທັງໝົດ ຫຼື ລາຍຮັບ.</p> <p>ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນຄົວເຮືອນເພື່ອປິ່ນປົວສຸຂະພາບຫຼາຍກວ່າ 10 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຄົວເຮືອນທັງໝົດ ຫຼື ລາຍຮັບ.</p> <p>3.8.3. *** ການໃຊ້ຈ່າຍເງິນສ່ວນຕົວເພື່ອປິ່ນປົວສຸຂະພາບຕໍ່ຫົວຄົນ (USD)</p> <p>3.8.4. ***% ປະຊາກອນທີ່ຢູ່ໃນລະບົບປະກັນສັງຄົມ (ລະບົບປະກັນສັງຄົມແຫ່ງຊາດ)</p>
<p>3.9. ຫຼຸດຜ່ອນການເສຍຊີວິດ/ເຈັບປ່ວຍຈາກສານເຄມີທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ, ມົນລະພິດ ແລະ ສານປົນເປື້ອນ</p>	<p>3.9.1. ການເສຍຊີວິດຈາກມົນລະພິດທາງອາກາດ: ໃນຮົ່ມ ກາງແຈ້ງ</p> <p>3.9.2. ຄາດຄະເນການເສຍຊີວິດ/ປີທີ່ເກີດຈາກນໍ້າບໍ່ສະອາດ, ວິດຖ່າຍບໍ່ສະອາດ ແລະ ຂາດສຸຂະອະນາໄມ (ພະຍາດຖອກຖ່ອງ)</p>
<p>3.a. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທິສັນຍາເພື່ອຄວບຄຸມຢາສູບຂອງ ອົງການອານາໄມໂລກ</p>	<p>3.a.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງອາຍຸມາດຕະຖານທີ່ນໍາໃຊ້ຢາສູບໃນກຸ່ມຄົນທີ່ມີອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ (%) ລວມ/ເພດຍິງ/ເພດຊາຍ</p> <p>3.a.2. ອັດຕາສ່ວນການໃຊ້ຢາສູບໃນປະຈຸບັນຂອງໄວໜຸ່ມທີ່ມີອາຍຸ 13-15 ປີ (%) ເພດຍິງ/ຊາຍ</p>
<p>3.b. ການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ ແລະ ພັດທະນາຢາປ້ອງກັນພະຍາດ ແລະ ຢາປົວພະຍາດ. ການເຂົ້າເຖິງຢາປົວພະຍາດ ແລະ ປ້ອງກັນພະຍາດທີ່ຈໍາເປັນທຸກຄົນສາມາດຊົມໃຊ້ໄດ້</p>	<p>3.b.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງສູກສາລາທີ່ມີຢາປົວພະຍາດທີ່ຈໍາເປັນໂດຍອີງຕາມຂໍ້ມູນລາຍການຢາພື້ນຖານຂອງກະຊວງສາທາລະນະສຸກ</p> <p>3.b.2. *** ການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການພັດທະນາທັງໝົດທີ່ສຸມໃສ່ຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກຂັ້ນພື້ນຖານ</p> <p>3.b.3. ການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການພັດທະນາເຂົ້າໃນຂະແໜງສາທາລະນະສຸກຕໍ່ຈໍານວນລາຍຈ່າຍທັງໝົດຂອງຂະແໜງສາທາລະນະສຸກ</p>
<p>3.c. ການສະໜັບສະໜູນເງິນທຶນດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ບຸກຄະລາກອນທາງການແພດ</p>	<p>3.c.1. ບຸກຄະລາກອນທາງການແພດຕໍ່ຈໍານວນປະຊາກອນ 1000 ຄົນ, ໂດຍແບ່ງຕົວເມືອງ/ຊົນນະບົດ/ແຂວງ/ທ່ານໝໍ/ພະຍາບານ/ແພດຜະດຸງຄັນ</p>
<p>4.1. ສໍາເລັດການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າ, ມີຄວາມເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ມີຄຸນນະພາບນໍາໄປສູ່ໜ້າທີ່ຂອງການຮຽນ</p>	<p>***4.1.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງນັກຮຽນທີ່ຢູ່ໃນແຕ່ຊັ້ນການສຶກສາທີ່ສາມາດອ່ານ ແລະ ຄິດໄລ່ ໄດ້ຂຶ້ນພື້ນຖານ, ໃນເວລາຮຽນຈົບ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ປະຖົມສົມບູນ - ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ <p>4.1.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກອາຍຸ 6-16 ປີ ທີ່ປະລະການຮຽນ: ລວມ/ ຍິງ/ຊາຍ (% ຈາກກຸ່ມອາຍຸທັງໝົດ)</p>

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ
ຮູ້ທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ເໝາະສົມ	<p>4.1.3. ຈຳນວນຂອງເດັກອາຍຸ 6-16 ປີ ທີ່ປະລະການຮຽນ ຊັ້ນປະຖົມ: ຍິງ/ຊາຍ ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ: ຍິງ/ຊາຍ ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ: ຍິງ/ຊາຍ</p> <p>**4.1.4. ອັດຕາການລອດເຫຼືອຂອງນັກຮຽນຂອງຊັ້ນປະຖົມ (%)</p> <p>***4.1.5. ອັດຕາການສຳເລັດການສຶກສາຊັ້ນປະຖົມ¹⁴⁷ (%)</p> <p>ລວມ ຍິງ ຊາຍ</p> <p>***4.1.6. ອັດຕາການສຳເລັດການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ¹⁴⁸ (%)</p> <p>ລວມ ຍິງ ຊາຍ</p> <p>***4.1.7. ອັດຕາການສຳເລັດການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ¹⁴⁹ (%)</p> <p>ລວມ ຍິງ ຊາຍ</p>
4.2. ຄວາມສະເໝີພາບໃນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການກ່ຽວກັບການພັດທະນາຂອງເດັກນ້ອຍກ່ອນໄວຮຽນ ແລະ ການສຶກສາກ່ອນປະຖົມທີ່ມີຄຸນນະພາບ	<p>***4.2.2. ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນລວມໃນການສຶກສາກ່ອນໄວຮຽນ (%)</p> <p>ລວມ ຍິງ ຊາຍ</p>
4.3. ຄວາມສະເໝີພາບໃນການເຂົ້າເຖິງອະຊີວະສຶກສາ, ຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ ແລະ ການສຶກສາຊັ້ນສູງ, ລວມທັງມະຫາວິທະຍາໄລທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ຄຳບໍລິການທີ່ເໝາະສົມ	<p>4.3.1. ***ຈຳນວນນັກຮຽນຊາຍ/ຍິງເຂົ້າຮຽນ ແລະ ຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ:</p> <p>ລວມ ຍິງ ຊາຍ</p>
	<p>4.3.2. ***ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງນັກຮຽນ ຍິງ/ຊາຍ ທີ່ຮຽນຈົບການສຶກສາຈາກ</p> <p>A. ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ B. ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ ເຂົ້າຮຽນໃນສາຍອາຊີວະສຶກສາ</p>
4.4. ໄວໜຸ່ມ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ທີ່ມີທັກສະທີ່ເໝາະສົມສຳລັບການມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ດີ ແລະ ການເປັນຜູ້ປະກອບການ	<p>**4.4.1. ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງໄວໜຸ່ມ (15-24 ປີ) ທີ່ນຳໃຊ້ຄອມພິວເຕີ/ອິນເຕີເນັດ: (ເພດຍິງ/ຊາຍ) (%)</p> <p>ການນຳໃຊ້ຄອມພິວເຕີໃນໄລຍະ 12 ເດືອນ ທີ່ຜ່ານມາ ການນຳໃຊ້ອິນເຕີເນັດໃນໄລຍະ 12 ເດືອນ ທີ່ຜ່ານມາ</p>

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ
<p>4.5. ລົບລ້າງຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໃນການສຶກສາ ແລະ ຮັບປະກັນຄວາມສະເໝີພາບໃນການເຂົ້າເຖິງ ສໍາລັບກຸ່ມທີ່ອ່ອນໄຫວ (ຄົນພິການ, ຊົນເຜົ່າ ແລະ ເດັກນ້ອຍທີ່ຢູ່ໃນກຸ່ມສ່ຽງ)</p>	<p>***4.5.1. ດັດຊະນີປຽບທຽບຄວາມເທົ່າທຽມກັນລະຫວ່າງອັດຕາ ຍິງ/ຊາຍ ທີ່ເຂົ້າຮຽນ (ລວມ) ຊັ້ນປະຖົມ ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ</p> <p>***4.5.2. ດັດຊະນີປຽບທຽບຄວາມເທົ່າທຽມກັນລະຫວ່າງອັດຕາ ຍິງ/ຊາຍ ທີ່ຈົບການສຶກສາ ຊັ້ນປະຖົມ ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ</p>
<p>4.6. ໄວໜຸ່ມ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ທີ່ຮູ້ໜັງສື ແລະ ການຄິດໄລ່</p>	<p>***4.6.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ໃຫຍ່ (15 ປີ ຂຶ້ນໄປ) ທີ່ມີການລາຍງານວ່າມີຄວາມສາມາດໃນການອ່ານ ແລະ ຂຽນ (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ)</p> <p>*** 4.6.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງໄວໜຸ່ມ 15-24 ປີ ທີ່ມີການລາຍງານວ່າມີຄວາມສາມາດໃນການອ່ານ ແລະ ຂຽນ (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ): ອາຍຸແຕ່ 15-19 ປີ ອາຍຸແຕ່ 20-24 ປີ</p>
<p>4.a. ສະຖານທີ່ການສຶກສາທີ່ມີຄວາມປອດໄພ, ປາສະຈາກຄວາມຮຸນແຮງ, ສາມາດຮຽນຮ່ວມ ແລະ ມີສະພາບແວດລ້ອມການຮຽນທີ່ມີປະສິດທິພາບສໍາລັບສະພາບຄວາມອ່ອນໄຫວຂອງເດັກນ້ອຍ, ຄວາມພິການ ແລະ ເພດ</p>	<p>4.a.1.1.% ຂອງໂຮງຮຽນທີ່ມີບ່ອນລ້າງມືທີ່ສະອາດແລະຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ</p> <p>4.a.1.2. % ຂອງໂຮງຮຽນທີ່ມີສິ່ງອ່ານວຍຄວາມສະດວກສຸຂາພິບານພຽງພໍ (ວິດຖ່າຍ) ຈັດແບ່ງຕາມເພດ</p> <p>4.a.1.3. % ຂອງໂຮງຮຽນທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄຟຟ້າ</p> <p>4.a.1.4. % ຂອງໂຮງຮຽນທີ່ມີເຄື່ອງໃຊ້ຄອມພິວເຕີສໍາລັບຫຼັກສູດການຮຽນການສອນ</p> <p>4 a.1.5. % ອັດຕາສ່ວນຂອງໂຮງຮຽນຊັ້ນປະຖົມທີ່ມີນ້ຳສະອາດ, ສຸຂະອານາໄມ ແລະ ສຸຂະລັກສະນະ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ</p>
<p>4.c. ເພີ່ມທະວີການສະໜອງຈໍານວນຄູອາຈານທີ່ມີຄຸນນະພາບ</p>	<p>4.c.1.1. % ອັດຕາສ່ວນຂອງຄູອາຈານທີ່ໄດ້ສໍາເລັດການສຶກສາຫຼັກສູດຄູ "ຄູອາຈານທີ່ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ" (ເພດຍິງ/ເພດຊາຍ) ຊັ້ນປະຖົມ ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ</p>
<p>5.1. ຢຸດຕິການຈໍາແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ</p>	<p>5.1.1. ມີກົດໝາຍແຫ່ງຊາດເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຕ້ານການຈໍາແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ</p> <p>5.1.2. ກົນໄກສາມາດນໍາມາບັງຄັບໃຊ້ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາການປະຕິບັດກົດໝາຍໃນແຕ່ລະຂົງເຂດ.</p>
<p>5.2. ລົບລ້າງການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງໃນເຂດສາທາລະນະແລະເຂດສ່ວນບຸກຄົນ</p>	<p>**5.2.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງທີ່ເຄີຍແຕ່ງງານແລະເດັກຍິງທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປທີ່ໄດ້ມີການລາຍງານວ່າເຄີຍຖືກໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງດ້ານຮ່າງກາຍຫຼືທາງເພດ (%) - ຈາກສາມິດິນປະຈຸບັນ/ອະດີດ - ຈາກຄູ່ຮັກຫຼືຜູ້ອື່ນ</p> <p>5.2.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງແລະເດັກຍິງທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປທີ່ໄດ້ມີການລາຍງານວ່າເປັນຜູ້ຖືກໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງເພດ ຈາກບຸກຄົນອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນສາມິດິນ (%)</p>
<p>5.3. ລົບລ້າງພຶດຕິກໍາການບັງຄັບເຊັ່ນ: ການແຕ່ງງານຂອງເດັກນ້ອຍ, ການແຕ່ງງານກ່ອນໄວອັນຄວນ ແລະ ການບັງຄັບໃຫ້ແຕ່ງງານ.</p>	<p>5.3.1. ***ການຖືພາໃນໄວໜຸ່ມ % ຂອງການຖືພາທັງໝົດ</p>

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ
	<p>** 5.3.2 ຈຳນວນແມ່ຍິງອາຍຸ 15-49 ປີ ທີ່ເຄີຍເກີດລູກ ແຕ່ອາຍຸ 15 ປີ ແຕ່ອາຍຸ 18 ປີ</p> <p>**% ຂອງແມ່ຍິງອາຍຸ 20-24 ປີ ທີ່ເຄີຍເກີດລູກ ແຕ່ອາຍຸ 15 ປີ ແຕ່ອາຍຸ 18 ປີ</p>
	<p>**5.3.3. % ຂອງແມ່ຍິງອາຍຸ 15-49 ປີ ທີ່ແຕ່ງງານກ່ອນອາຍຸ 15 ປີ **% ຂອງແມ່ຍິງອາຍຸ 20-49 ປີ ທີ່ແຕ່ງງານກ່ອນອາຍຸ 18 ປີ **% ຂອງແມ່ຍິງອາຍຸລະຫວ່າງ 20-24 ປີ ແຕ່ງງານແຕ່ອາຍຸ 15 ປີ ແຕ່ງງານແຕ່ອາຍຸ 18 ປີ</p>
5.4. ການເຮັດວຽກເຮືອນ ແລະ ວຽກງານການເບິ່ງແຍງດູແລທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງໄດ້ຖືກຮັບຮູ້.	5.4.1. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງການໃຊ້ເວລາໃນການເຮັດວຽກເຮືອນ ແລະ ວຽກງານການເບິ່ງແຍງດູແລທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ (ຍິງ/ຊາຍ)
5.5. ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງທີ່ມີປະສິດທິພາບແລະການເປັນການນໍາໃນທຸກລະດັບ	<p>5.5.1. ***% ຂອງແມ່ຍິງທີ່ເປັນສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ (%)</p> <p>5.5.2. ***% ຂອງແມ່ຍິງທີ່ຢູ່ໃນຕໍາແໜ່ງບໍລິຫານ/ຕໍາແໜ່ງການນໍາ (ດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ)</p>
5.6. ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການສຸຂະພາບທາງເພດ ແລະ ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນຢ່າງທົ່ວເຖິງ ແລະ ສິດອະນະໄມຈະເລີນພັນ	5.6.1. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນໄວຈະເລີນພັນ (ອາຍຸ 15-49 ປີ) ທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການຄຸມກຳເນີດ ແມ່ນມີຄວາມພໍໃຈກັບວິທີການແບບໃໝ່
5.a. ສິດທິສະເໝີພາບ/ການເຂົ້າເຖິງທຶນຮອນທາງດ້ານເສດຖະກິດໂດຍສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ	5.a.1. ຂອບນິຕິກຳ (ລວມທັງກົດໝາຍປະເພນີ) ເພື່ອຮັບປະກັນສິດສະເໝີພາບຂອງແມ່ຍິງໃນການເປັນເຈົ້າຂອງກຳມະສິດ ແລະ/ຫຼື ຄຸ້ມຄອງ ທີ່ດິນ
5.b ການນໍາໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານເພື່ອສົ່ງເສີມການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ	5.b.1. ***% ຂອງຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດທີ່ລົງທະບຽນນໍາໃຊ້ມືຖື, ຈຳແນກໂດຍເພດ
6.1. ເຂົ້າເຖິງນໍ້າດື່ມທີ່ສະອາດແລະ ທຸກຄົນສາມາດຊົມໃຊ້ໄດ້	***6.1.1.ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ນໍາໃຊ້ແຫຼ່ງນໍ້າດື່ມທີ່ຖືກປັບປຸງ (%) (%)ລວມ/ຊົນນະບົດ/ຕົວເມືອງ
6.2. ການເຂົ້າເຖິງສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ວິດຖ່າຍທີ່ພຽງພໍ ແລະ ເໝາະສົມ; ຢຸດຕິການຖ່າຍແບບຊະຊາຍ.	<p>***6.2.1.ອັດຕາສ່ວນຂອງພົນລະເມືອງທີ່ນໍາໃຊ້ວິດຖ່າຍ(%) ລວມ/ຊົນນະບົດ/ຕົວເມືອງ</p> <p>** 6.2.2.ຈຳນວນປະຊາກອນທີ່ຖ່າຍແບບຊະຊາຍ: ລວມ/ຊົນນະບົດ/ຕົວເມືອງ</p>
6.3. ຄຸນນະພາບນໍ້າທີ່ຖືກປັບປຸງ, ຫຼຸດຜ່ອນມົນລະພິດ ແລະ ນໍ້າເສຍທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການບໍາບັດ.	6.3.1. % ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ນໍາໃຊ້ນໍ້າຈາກແຫຼ່ງນໍ້າທີ່ປາສະຈາກເຊື້ອ E. coli.
6.4. ປະສິດທິພາບຂອງການນໍາໃຊ້ນໍ້າ, ການເກັບກັກນໍ້າ ແລະ ການສະໜອງນໍ້າຈືດທີ່ມີຄວາມຍືນຍົງ	**6.4.1. ການຂາດແຄນນໍ້າ: ອັດຕາສ່ວນການເກັບກັກນໍ້າຈາກແຫຼ່ງນໍ້າຈືດທີ່ມີຢູ່
6.a. ການຮ່ວມມືສາກົນ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ຂະແໜງການນໍ້າ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ	<p>***6.a.1. ການຊ່ວຍເຫຼືອການພັດທະນາ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກທຸກແຫຼ່ງທຶນໃນວຽກງານການນໍາໃຊ້ນໍ້າ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ (ລ້ານ US\$): ລວມສໍາລັບຂະແໜງ:</p> <p>ຂະແໜງການນໍ້າ ແລະ ແຫຼ່ງນໍ້າ</p> <p>ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອ</p> <p>ສໍາລັບນໍ້າ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ (ຕົວຢ່າງ,ບັນດາລະບົບ)</p> <p>***ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທັງໝົດທີ່ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນຂະແໜງການນໍ້າ</p>

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ
7.1. ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານພະລັງງານທີ່ທຸກຄົນສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້, ເຊື່ອຖືໄດ້ ແລະ ທັນສະໄໝຢ່າງທົ່ວເຖິງ	<p>*** ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທັງໝົດສໍາລັບຂະແໜງການສຸຂະອານາໄມ/ຄວາມສະອາດ</p> <p>**7.1.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງພົນລະເມືອງທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄຟຟ້າ (ຊົນນະບົດ / ຕົວເມືອງ)</p> <p>**7.1.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງຄົວເຮືອນເຊື່ອມຕໍ່ກັບຕາຂ່າຍໄຟຟ້າແຫ່ງຊາດ: ລວມ</p> <p>**7.1.3. % ຂອງຄົວເຮືອນທີ່ນໍາໃຊ້ພະລັງງານໃນການປຸງແຕ່ງອາຫານ:</p> <p>ຟືນ ຖ່ານໄມ້ ໄຟຟ້າ ອາຍກາດສ໌ ອື່ນໆ</p>
7.2. ເພີ່ມທະວີອັດຕາສ່ວນພະລັງງານທົດແທນໃນພະລັງງານທັງໝົດທົ່ວໂລກໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ	7.2.1. ອັດຕາສ່ວນການນໍາໃຊ້ພະລັງງານທົດແທນຢູ່ໃນການນໍາໃຊ້ພະລັງງານທັງໝົດ
7.3. ບັບປຸງປະສິດທິພາບຂອງພະລັງງານ	7.3.1. ປະເພດພະລັງງານທີ່ຖືກນໍາໃຊ້ຫຼາຍກວ່າໝູ່ໃນປະເທດ (ອັດຕາສ່ວນລະຫວ່າງການສະໜອງພະລັງງານ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດພາຍໃນປະເທດ) (MJ/\$ 2011 PPP)
8.1. ຮັກສາລະດັບການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດຕໍ່ຫົວຄົນ(ຢ່າງໜ້ອຍສຸດ 7 ສ່ວນຮ້ອຍໃນປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ)	8.1.1. ***ອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ(%ປະຈໍາປີ)
8.2. ຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດທາງເສດຖະກິດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ.	8.2.1. ***ການເຕີບໂຕຂອງປະສິດທິຜົນຂອງແຮງງານ (ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ/ຕໍ່ຄົນທີ່ຖືກຈ້າງງານ) (%), ອາຍຸ 15 ປີຂຶ້ນໄປ.
8.3. ນະໂຍບາຍເພື່ອສົ່ງເສີມການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ເປັນທຳ, ການປະກອບການ, ຫົວຄິດປະດິດສ້າງ ແລະ ນະວັດຕະກຳ ແລະ ຈຸລະວິສາຫະກິດ ແລະ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງ.	8.3.1.***ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ທີ່ອອກແຮງງານດ້ວຍຕົນເອງ ແລະ ແຮງງານເຮັດວຽກໃຫ້ຄອບຄົວຈາກຈຳນວນການຈ້າງງານທັງໝົດ, ໂດຍແບ່ງຕາມເພດ (%)
8.4. ບັບປຸງປະສິດທິພາບການບໍລິໂພກຊັບພະຍາກອນແລະການຜະລິດ.	<p>8.4.1. ອັດຕາການນໍາໃຊ້ວັດຖຸດິບຕໍ່ການຜະລິດ, ການຜະລິດຕໍ່ຫົວຄົນ, ແລະ ການຜະລິດຕໍ່ GDP</p> <p>8.4.2. ການບໍລິໂພກວັດສະດຸພາຍໃນ, ຕໍ່ຫົວຄົນ, ໃນຕໍ່ GDP</p>
8.5. ອັດຕາການຈ້າງງານທີ່ເຕັມສ່ວນ ແລະ ມີ ວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ເປັນທຳ ແລະ ການໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງທີ່ແທດເໝາະກັບໜ້າວຽກ.	<p>8.5.1. ລາຍໄດ້ສະເລ່ຍຕໍ່ຊົ່ວໂມງຂອງແຮງງານ, ຈັດແບ່ງຕາມຂະແໜງການ</p> <p>8.5.2. ***ອັດຕາການຫວ່າງງານ (% ການໃຊ້ແຮງງານ), ອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ:ລວມ/ເພດຍິງ/ເພດຊາຍ</p> <p>** 8.5.3. ອັດຕາສ່ວນຂອງແຮງງານທີ່ຖືກວ່າຈ້າງໃນຂະແໜງການທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ,¹⁵⁰ ອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ)</p>
8.6. ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາສ່ວນຂອງໄວໜຸ່ມທີ່ບໍ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ, ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າສຶກສາຮຳຮຽນຫຼື ບໍ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບອົບຮົມ	**8.6.1.ອັດຕາສ່ວນຂອງໄວໜຸ່ມ (ອາຍຸແຕ່15-24ປີ) ທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າສຶກສາຮຳຮຽນ, ບໍ່ມີວຽກເຮັດງານທຳຫຼື ບໍ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ (%)
8.7. ແຮງງານແບບບັງຄັບ, ການຄ້າມະນຸດແລະການໃຊ້ແຮງງານເດັກ.	**8.7.1. ຈຳນວນ % ຂອງຂອງເດັກນ້ອຍທີ່ມີອາຍຸໃນລະຫວ່າງ 5-17 ປີ ຢູ່ໃນການຈ້າງງານ ("ເດັກທີ່ອອກແຮງງານ"), ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ
	**8.7.2. ຈຳນວນ % ຂອງຂອງເດັກນ້ອຍທີ່ມີອາຍຸໃນລະຫວ່າງ 5-17 ປີ ໃນວຽກທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ
8.8. ສິດທິທາງແຮງງານແລະຄວາມປອດໄພໃນການເຮັດວຽກ	8.8.1. ຈຳນວນຜູ້ບາດເຈັບທີ່ໄດ້ຮັບບາດເຈັບຮ້າຍແຮງແລະບໍ່ຮ້າຍແຮງ ຈາກອຸບັດຕິເຫດແຮງງານທີ່ມີການລາຍງານໃນປີນັ້ນໆ.
8.9. ການທ່ອງທ່ຽວແບບຍືນຍົງທີ່ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳແລະສົ່ງເສີມວັດທະນະທຳແລະຜະລິດຕະພັນຂອງທ້ອງຖິ່ນ.	8.9.1. ລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຈາກນັກທ່ອງທ່ຽວ (ລ້ານໂດລາ)
8.10. ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານທະນາຄານ, ປະກັນໄພ ແລະ ການເງິນ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ.	<p>8.10.1. **ຈຳນວນຕໍ່ປະຊາກອນ 100,000ຄົນ (ອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ) ໃນການໃຊ້:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ເຄື່ອງຖອນເງິນສົດອັດຕະໂນມັດ (ຕູ້ ATMs) - ສາຂາທະນາຄານ, ໜ່ວຍບໍລິການແລະສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ <p>8.10.2. ຈຳນວນຜູ້ໃຫຍ່ (18ປີຂຶ້ນໄປ) (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ): %</p> <ul style="list-style-type: none"> - ມີບັນຊີເງິນຝາກ/ບັນຊີເງິນຝາກທະນາຄານ - ມີ/ນຳໃຊ້ຜະລິດຕະພັນ/ການບໍລິການຂອງທະນາຄານທີ່ສະໜອງໃຫ້ໂດຍທະນາຄານທຸລະກິດຫລືທະນາຄານສົ່ງເສີມກະສິກຳ (“ຜູ້ທີ່ມີບັນຊີທະນາຄານ”) - ມີການນຳໃຊ້ຜະລິດຕະພັນ/ການບໍລິການທາງການອື່ນໆອັນທີ່ບໍ່ແມ່ນຂອງທະນາຄານ - ມີການນຳໃຊ້ລະບົບການເງິນອື່ນໆທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ <p>8.10.3. ອັດຕາສ່ວນຂອງບັນຊີເງິນຝາກຕໍ່ກັບປະຊາກອນໄວອອກແຮງ</p>
8.a. ເພີ່ມທະວີການຊ່ວຍເຫຼືອສະໜັບສະໜູນການຄ້າໃຫ້ແກ່ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ	<p>8.a.1. ຈຳນວນມື້ທີ່ນຳໃຊ້ໃນການດຳເນີນການນຳເຂົ້າ</p> <p>8.a.2. ຈຳນວນມື້ທີ່ນຳໃຊ້ເພື່ອຂໍອະນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດ</p>
8.b. ສິນທິສັນຍາຂອງອົງການແຮງງານສາກົນໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	8.b.1. ລາຍຈ່າຍທັງໝົດຂອງລັດຖະບານໃຊ້ໃນການຄຸ້ມຄອງສັງຄົມ ແລະ ໂຄງການຈັດຫວຽກເຮັດງານທຳຈາກຈຳນວນງົບປະມານແຫ່ງຊາດ ແລະ GDP
9.1. ພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ມີຄຸນນະພາບ, ເຊື່ອຖືໄດ້, ຍືນຍົງ ແລະ ທົນທານເຊິ່ງທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງ ແລະ ຊົມໃຊ້ໄດ້.	<p>9.1.1.***ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນໃນເຂດຊົນນະບົດທີ່ອາໄສຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານທີ່ມີທິນທາງເຂົ້າເຖິງໃນທຸກລະດູການ</p> <p>9.1.2. ບໍລິມາດຜູ້ໂດຍສານ (ລ້ານຄົນ-ກິໂລແມັດ) ທາງຖະໜົນ ທາງລົດໄຟ¹⁵¹ ທາງອາກາດ ທາງນໍ້າ</p> <p>9.1.3. ບໍລິມາດການຂົນສົ່ງ/ສິນຄ້າ (ລ້ານໂຕນ-ກິໂລແມັດ) ທາງຖະໜົນ ທາງລົດໄຟ ທາງອາກາດ ທາງນໍ້າ</p>
9.2. ອຸດສາຫະກຳແບບຮອບດ້ານ ແລະ ຍືນຍົງ, ການເພີ່ມທະວີການປະກອບສ່ວນຂອງອຸດສາຫະກຳເຂົ້າໃນການຈ້າງງານ ແລະ GDP	<p>9.2.1. ***ການຜະລິດມູນຄ່າເພີ່ມ: ອັດຕາສ່ວນຂອງ GDP ເປັນອັດຕາສ່ວນຕໍ່ຫົວຄົນ (ເງິນໂດລາໃນປີ 2010)</p> <p>9.2.2. ***ການຈ້າງງານໃນຂະແໜງການຜະລິດໃນອັດຕາສ່ວນຂອງການຈ້າງງານທັງໝົດ (%)</p>
9.3. ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານການເງິນ, ການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າໃນຕ່ອງໂສ້ການຜະລິດ ແລະ ຕະລາດຂອງວິສາຫະກິດດ້ານອຸດສາຫະກຳຂະໜາດນ້ອຍ.	<p>9.3.1. ອັດຕາສ່ວນແບ່ງຂອງອຸດສາຫະກຳຂະໜາດນ້ອຍໃນມູນຄ່າເພີ່ມຂອງອຸດສາຫະກຳທັງໝົດ</p> <p>9.3.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງບໍລິສັດທີ່ມີການກູ້ຢືມ/ສິນເຊື່ອກັບທະນາຄານ</p>

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ
9.4. ອຸດສະຫະກຳທີ່ໄດ້ຮັບການ ປັບປຸງແລະມີຄວາມຍືນຍົງ, ໂດຍນຳ ໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີປະສິດຕິພາບ ແລະເຕັກໂນໂລຊີທີ່ສະອາດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ	9.4.1. ການປ່ອຍອາຍາກາດສ CO ₂ ຕໍ່ຫົວໜ່ວຍມູນຄ່າເພີ່ມ(ກິໂລກຼາມຕໍ່ອັດຕາຄວາມເທົ່າທຽມກັນຂອງອຳນາດການຊື້ເປັນ \$ ຈາກລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ)
9.a. ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານ ການເງິນ, ເຕັກໂນໂລຊີແລະວິຊາການ ເພື່ອສົ່ງເສີມພື້ນຖານໂຄງລ່າງໃຫ້ມີ ຄວາມທົນທານ ແລະ ຍືນຍົງ	9.a.1. ມູນຄ່າທັງໝົດຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດເຂົ້າໃນໂຄງການພັດທະນາ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ
9.b. ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງອຸດສາຫະ ກຳແລະ ການສ້າງມູນຄ່າເພີ່ມໃຫ້ແກ່ ສິນຄ້າ	9.b.1.ອັດຕາສ່ວນຂອງອຸດສາຫະກຳ ທີ່ນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີຂະໜາດສູງແລະຂະໜາດກາງຂອງມູນຄ່າເພີ່ມອຸດສະຫະກຳທັງໝົດ
9.c. ການເຂົ້າເຖິງເຕັກໂນໂລຊີ ການ ສື່ສານ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການບໍລິ ການອິນເຕີເນັດ	9.c.1.ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທັງໝົດທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງການນຳໃຊ້ເຄືອຂ່າຍໂທລະສັບມືຖື, ທີ່ບໍ່ໄດ້ລວມການນຳໃຊ້, ຈັດແບ່ງ ຕາມແຕ່ລະໝວດຂອງເຕັກໂນໂລຊີ
10.1. ການເຕີບໂຕດ້ານລາຍຮັບຂອງ ປະຊາຊົນຈຳນວນ 40 ສ່ວນຮ້ອຍ ຈາກຖານຕໍ່າສຸດ	10.1.1. *** ອັດຕາການເຕີບໂຕຕໍ່ສ່ວນຮ້ອຍສະເລ່ຍຕໍ່ປີສຳລັບການບໍລິໂພກຈາກຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດ (%) - ອັດຕາການເຕີບໂຕຕໍ່ປີຂອງການບໍລິໂພກສະເລ່ຍໃນປະຊາຊົນຈຳນວນ 40 ສ່ວນຮ້ອຍ ຈາກຖານຕໍ່າສຸດຂອງຈຳນວນ ປະຊາກອນທັງໝົດ
10.2. ການມີສ່ວນເຂົ້າຮ່ວມທາງດ້ານ ສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ການເມືອງ	10.2.1. ອັດຕາສ່ວນລາຍຮັບຂອງປະຊາຊົນຈຳນວນ 20 ສ່ວນຮ້ອຍ ຈາກຖານຕໍ່າສຸດ 10.2.2.*** % ຂອງຄົວເຮືອນທີ່ມີລາຍຮັບຕໍ່າກວ່າ 50 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງລາຍຮັບປານກາງ
10.4. ນະໂຍບາຍດ້ານງົບປະມານ,ຄ່າ ແຮງງານແລະການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ	10.4.1. ອັດຕາສ່ວນແຮງງານຕໍ່ກັບ GDP, ລວມທັງຄ່າແຮງງານ (%)
10.5. ລະບຽບການແລະການ ຕິດຕາມກວດກາທາງດ້ານການເງິນ	10.5.1. ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງທະນາຄານແຫ່ງສປປລາວໄດ້ຮັບການການປັບປຸງແລະຮັບຮອງໂດຍສອດຄ່ອງ ຕາມມາດຕະຖານສາກົນ: - i) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ - ii) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະນາຄານທຸລະກິດ - iii) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຫຼັກຊັບ - (iv) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍລະບົບການຊຳລະເງິນ
11.1. ທີ່ພັກອາໄສແລະການບໍລິການ ທີ່ເໝາະສົມ, ປອດໄພ ແລະ ລາຄາບໍ່ ແພງ	11.1.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນໃນຕົວເມືອງທີ່ອາໄສຢູ່ໃນທີ່ພັກທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ⁴⁷
11.4. ການປົກປ້ອງມໍລະດົກທາງ ວັດທະນະທຳ ແລະ ທຳມະຊາດຂອງ ໂລກ	11.4.1.***ຈຳນວນສະຖານທີ່ມໍລະດົກທາງວັດທະນະທຳ (ແລະ ທາງປະຫວັດສາດ) ແຫ່ງຊາດ 11.4.2. ***ຈຳນວນສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ /ສະຖານທີ່ທີ່ເປັນມໍລະດົກທາງທຳມະຊາດ 11.4.3. ຈຳນວນສະຖານທີ່ທີ່ເປັນມໍລະດົກໂລກຂອງອົງການ UNESCO 11.4.4. ງົບປະມານຂອງລັດທີ່ສະໜັບສະໜູນສະຖານທີ່ຂ້າງເທິງດັ່ງກ່າວ: ຈຳນວນ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ
11.5. ຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ (ຕໍ່ ຄົນ ແລະ ເສດຖະກິດ) ຫຼຸດລົງ	11.5.1. ***ຈຳນວນຄົນເສຍຊີວິດ/ສູນຫາຍ/ຄົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງຈາກໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດຕໍ່ 100,000 ຄົນ

⁴⁷ສປຊ ໄດ້ຊີ້ແຈງໃຫ້ເຫັນວ່າຕົວຊີ້ບອກດັ່ງກ່າວສະແດງເຖິງຈຳນວນຄົນທີ່ພັກອາໄສໃນຄົວເຮືອນທີ່ຍັງຂາດສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງຫຼືຫຼາຍກວ່ານັ້ນເຊັ່ນ: ເຮືອນຊານທີ່ມີຄວາມທົນທານ, ເນື້ອທີ່ອາໄສທີ່ພຽງພໍ, ການເຂົ້າເຖິງລະບົບນ້ຳສະອາດທີ່ງ່າຍ, ການເຂົ້າເຖິງສຸຂະພິບານຢ່າງພຽງພໍ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ມີຄວາມປອດໄພ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໃນ ສປປ ລາວ, ເຮືອນຊານ ຫຼື ສະຖານທີ່ພັກອາໄສທີ່ບໍ່ມີຄວາມທົນທານແຕ່ເປັນທີ່ຍອມຮັບທາງວັດທະນະທຳ ແລະ ບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າເປັນສະຖານທີ່ແອອັດໃນຕົວເມືອງ.

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ
11.6. ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງຕົວເມືອງຕໍ່ຫົວຄົນຫຼຸດລົງ, ໂດຍສະເພາະຄຸນນະພາບອາກາດ ແລະ ການບໍລິຫານຈັດການສິ່ງເສດເຫຼືອ	<p>11.6.1 ອັດຕາການປົກຄຸມຂອງການບໍລິການເກັບສິ່ງເສດເຫຼືອ (%) ໃນເຂດຕົວເມືອງ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ - ແຂວງຫຼວງພະບາງ - ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ - ແຂວງຈໍາປາສັກ <p>11.6.3. ຄ່າສະເລ່ຍຕໍ່ປີຂອງອານຸພາກຂອງມົນລະພິດໃນອາກາດ (PM 10) ໃນຕົວເມືອງທີ່ຖືກເລືອກ ($\mu\text{g}/\text{m}^3$):</p> <ul style="list-style-type: none"> - PM10 - PM2.5
11.b.. ເຂດຕົວເມືອງແລະທີ່ພັກພາອາໄສທີ່ທົນທານ ແລະ ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ	<p>11.b.1. % ຂອງການປົກຄອງຂັ້ນເມືອງທີ່ນໍາໃຊ້ຍຸດທະສາດການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພພິບັດໃນທ້ອງຖິ່ນທີ່ສອດຄ່ອງກັບແຜນງານເຊັນໄດ</p> <p>11.b.2. ສ້າງແບບແຜນແລະຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ, ລວມທັງແຜນການແລະຍຸດທະສາດເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.</p>
12.1. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອບແຜນງານ 10 ປີ ກ່ຽວກັບການອຸປະໂພກບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດແບບຍືນຍົງ	12.1.1 ແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະດັບຊາດກ່ຽວກັບການອຸປະໂພກ, ບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດແບບຍືນຍົງທີ່ຖືກຮັບຮອງຫຼືເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ
12.2. ການຄຸ້ມຄອງແບບຍືນຍົງແລະການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ	12.2.1. ອັດຕາການນໍາໃຊ້ວັດຖຸດິບຕໍ່, ອັດຕາການນໍາໃຊ້ວັດຖຸດິບຕໍ່ຫົວຄົນ, ແລະອັດຕາການນໍາໃຊ້ວັດຖຸດິບຕໍ່ຕໍ່ GDP
12.3. ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກການບໍລິໂພກອາຫານ ແລະ ການສູນເສຍສະບຽງອາຫານຫຼຸດລົງ	12.3.1. ດັດຊະນີຄວາມເສຍຫາຍທາງສະບຽງອາຫານ
12.4. ການຄຸ້ມຄອງສານເຄມີ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອທັງໝົດໂດຍປາສະຈາກການສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ	12.4.1. ບໍລິມາດຂອງສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເປັນອັນຕະລາຍໃນຕົວເມືອງນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ
12.5. ການປ້ອງກັນ, ການຫຼຸດຜ່ອນການບໍາບັດ ແລະ ນໍາສິ່ງເສດເຫຼືອມາໃຊ້ຄືນ	12.5.1. **ອັດຕາການນໍາມາໃຊ້ຄືນ: % ຂອງສິ່ງເສດເຫຼືອໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ
12.8. ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບການດໍາລົງຊີວິດ ແລະ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ	<p>12.8.1. ການເຊື່ອມສານການພັດທະນາແບບຍືນຍົງເຂົ້າໃນຫຼັກສູດການສຶກສາ: ການພັດທະນາຫຼັກສູດການສຶກສາກ່ຽວກັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງເຂົ້າໃນການຮຽນການສອນຂອງຊັ້ນປະຖົມແລະມັດທະຍົມທີ່ໂຄງການຝຶກອົບຮົມຫຼັກສູດໃໝ່ໃຫ້ແກ່ຄູອາຈານຊັ້ນປະຖົມ/ມັດທະຍົມ</p> <p>12.8.2. ຈໍານວນມະຫາວິທະຍາໄລທີ່ມີການຈັດແບບແຜນວິທະຍາເຂດທີ່ຍືນຍົງ</p>
12.b. ເຄື່ອງມືໃນການຕິດຕາມກວດກາຜົນກະທົບໃນການທ່ອງທ່ຽວແບບຍືນຍົງ	<p>12.b.1. ແຜນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງ ສປປ ລາວ ໃນຖະແຫຼງການປາກເຊກ່ຽວກັບແນວທາງອາຊຽນວ່າດ້ວຍຍຸດທະສາດການພັດທະນາຂອງກຸ່ມສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ແລວທາງຂອງການທ່ອງທ່ຽວ</p> <p>(i) ໄດ້ຖືກຮັບຮອງ</p> <p>(ii) ໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ</p>
13.1. ຄວາມທົນທານແລະຂີດຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວເພື່ອຮັບມືກັບໄພອັນຕະລາຍ ທີ່ເກີດຈາກສະພາບດິນພໍ້ອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທໍາມະຊາດ	<p>13.1.1. ສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການຫຼຸດຜ່ອນໄພພິບັດແຫ່ງຊາດລວມທັງຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການປະຕິບັດການຫຼຸດຜ່ອນໄພພິບັດໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.</p> <p>13.1.2. ***ຈໍານວນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ 100,000 ຄົນ (ເສຍຊີວິດ, ຫາຍສາບສູນ, ບໍ່ມີທີ່ຢູ່ອາໄສ/ຖືກຍົກຍ້າຍ) ໂດຍໄພທໍາມະຊາດ</p>

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ
13.2. ມາດຕະການຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດໄດ້ຮັບການເຊື່ອມເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ການວາງແຜນແຫ່ງຊາດ	13.2.1. ການລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຢ່າງເປັນປະຈຳໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ
13.3. ການສຶກສາ, ການປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດເພື່ອຕໍ່ສູ້ກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ	13.3.1. ການເຊື່ອມສານການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ, ການປັບໂຕ, ການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ການແຈ້ງເຕືອນໄພທາງທຳມະຊາດລ່ວງໜ້າເຂົ້າໃນຫຼັກສູດການສຶດສອນ ໃນຂັ້ນປະຖົມ, ຂັ້ນມັດຖະຍົມຕອນຕົ້ນ, ແລະ ຂັ້ນສູງຂອງ ສປປ ລາວ
14.4. ພື້ນຟູຈຳນວນປ່າໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ສາມາດໃຫ້ຜົນຜະລິດທີ່ຍືນຍົງທີ່ສຸດ	14.4.1. ເນື້ອທີ່ສະເລ່ຍເປັນ ກມ ຂອງພື້ນທີ່ອານຸລັກປ່າ ***ຈຳນວນພື້ນທີ່ອານຸລັກປ່າ
14.6. ລຶບລ້າງການອຸດໜູນດ້ານງົບປະມານ ເຂົ້າໃນການປະມົງແບບຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່ມີການຄຸ້ມຄອງ.	14.6.1. ສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານແຫ່ງຊາດເພື່ອສະກັດກັ້ນການປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ, ບໍ່ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບແຜນດຳເນີນງານສາກົນກ່ຽວກັບການຕ້ານ, ສະກັດກັ້ນ, ລຶບລ້າງ, ການປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່ມີການຄຸ້ມຄອງ ແລະ (IPOA-IUU)
14.b. ການເຂົ້າເຖິງແຫ່ງທຶນ ແລະ ຕະຫຼາດຂອງຊາວປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ	14.b.1. ນິຕິກຳຄຸ້ມຄອງສະເພາະທີ່ມີຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂະແໜງການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ (SSF) 14.b.2. ຂໍ້ລິເລີ່ມສະເພາະທີ່ກຳລັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍການນຳໃຊ້ຂໍ້ແນະນຳ SSF 14.b.3. ກົນໄກທີ່ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນຜູ້ຫາປາຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ແຮງງານໃນຂະແໜງການປະມົງມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາ
15.1. ການອະນຸລັກ, ການຟື້ນຟູ, ການນຳໃຊ້ ແລະ ການບໍລິການ ກ່ຽວກັບລະບົບນິເວດທາງປົກ ແລະ ລະບົບນິເວດນ້ຳຈືດແບບຍືນຍົງ	15.1.1. ***ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ (% ຂອງເນື້ອທີ່ດິນທັງໝົດ) ເຊິ່ງມີ - ການປູກປ່າ 15.1.2. % ຂອງເນື້ອທີ່ດິນທີ່ຖືກປົກຫຸ້ມດ້ວຍປ່າປ້ອງກັນ
15.2. ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ທຸກປະເພດແບບຍືນຍົງ	15.2.1. ***ພື້ນທີ່ປ່າຜະລິດທີ່ໄດ້ຮັບການຮັບຮອງ (ເຮັກຕາ) (ຕົວຢ່າງ, FSC) 15.2.2. ** ອັດຕາສ່ວນຂອງເນື້ອທີ່ດິນທີ່ປົກຄຸມດ້ວຍປ່າສະຫງວນ 15.2.3. ເຂດພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ທີ່ມີແຜນການຄຸ້ມຄອງ (ເຮັກຕາ): - ປ່າຜະລິດ - ປ່າໄມ້ສະຫງວນ - ປ່າປ້ອງກັນ
15.3. ພື້ນຟູພື້ນທີ່ດິນແລະດິນເຊື່ອມໂຊມ	15.3.1. **% ຂອງບ້ານໃນເຂດຊຸມນະບົດທີ່ມີການລາຍງານກ່ຽວກັບການເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນ ໜ້ອຍ ປານກາງ ຮ້າຍແຮງ
15.4. ການອະນຸລັກລະບົບນິເວດຂອງພູ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ	15.4.1. **ຈຳນວນພື້ນທີ່ທີ່ອນຢູ່ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ
15.5. ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການປ້ອງກັນການສູນພັນຂອງສັດປ່າທີ່ຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງໃກ້ສູນພັນ.	15.5.1. ***ຈຳນວນຂອງສັດປ່າທີ່ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ໃກ້ສູນພັນ
15.7. ຢຸດຕິການລັກລອບຄ້າຂາຍພືດພັນ ແລະ ສັດປ່າທີ່ຫວງຫ້າມ	15.7.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງການບຸກລຸກ ແລະ ລັກລອບຄ້າຂາຍສັດປ່າທີ່ຜິດກົດໝາຍ (ການກວດຍຶດສັດປ່າທັງໝົດທຽບໃສ່ຈຳນວນສັດປ່າທີ່ຖືກຂາຍ, ໂດຍມີຫລັກຖານເປັນໜັງສືອະນຸຍາດໃຫ້ສົ່ງອອກ) (ອັດຕາສ່ວນ) ¹⁵²

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ
15.9. ຄວາມສໍາຄັນຂອງລະບົບນິເວດ ແລະ ຊີວະນາໆພັນໃນການວາງ ແຜນການພັດທະນາຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ	15.9.1. ຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃນການຄຸ້ມຄອງຊີວະນາໆພັນ, ທີ່ໄດ້ຈາກບົດລາຍງານແຜນ ພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ (NSEDP) ແລະ ບົດລາຍງານອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
15.a ແຫຼ່ງທຶນໃນການອານຸລັກຊີວະ ນາໆພັນແລະລະບົບນິເວດ	15.a.1. ***ຈໍານວນທຶນຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການພັດທະນາສຸດທິໃນການປົກປັກຮັກສາລະບົບນິເວດ/ຊີວະນາໆພັນ (US\$) 15.a.2. ງົບປະມານຂອງລັດທີ່ຖືກຈັດສັນເຂົ້າໃນວຽກງານຮັກສາລະບົບນິເວດ/ຊີວະນາໆພັນ
15.b. ແຫຼ່ງທຶນເພື່ອຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ	15.b.1. ***ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການພັດທະນາສຸດທິສໍາລັບປ່າໄມ້/ການພັດທະນາປ່າໄມ້ (US \$) 15.b.2. ລາຍຈ່າຍຂອງລັດທີ່ຖືກຈັດສັນໃຫ້ແກ່ປ່າໄມ້/ການພັດທະນາປ່າໄມ້
15.c. ການບຸກລຸກ ແລະ ລັກລອບ ຄ້າຂາຍສັດປ່າທີ່ຫວງຫ້າມ ໄດ້ສິ້ນສຸດ ລົງ, ຊີວິດການເປັນຢູ່ແບບຍືນຍົງໄດ້ ຮັບການສົ່ງເສີມ	15.c.1. ຈໍານວນສັດປ່າທີ່ຖືກບຸກລຸກ ແລະ ລັກລອບຊື້ຂາຍຢ່າງຜິດກົດໝາຍ
16.1. ອັດຕາການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ທຸກຮູບແບບ ແລະ ອັດຕາການເສຍ ຊີວິດຍ້ອນການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໄດ້ ຫຼຸດລົງ	16.1.1. ຈໍານວນຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກການຂ້າຕະກໍາແບບຕັ້ງໃຈຕໍ່ປະຊາກອນ 100,000 ຄົນ 16.1.2. % ຂອງໄວໜຸ່ມຍິງ ແລະ ຊາຍ ທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 18-24 ປີ ຜູ້ທີ່ເຄີຍປະສົບກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງຮ່າງກາຍຕັ້ງແຕ່ອາຍຸ 18 ປີ (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ) 16.1.3. %ຂອງໄວໜຸ່ມຍິງຍິງ ແລະ ຊາຍ ທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 18-24 ປີ ຜູ້ທີ່ເຄີຍປະສົບກັບການລະເມີດທາງຈິດໃຈຕັ້ງແຕ່ອາຍຸ 18 ປີ(ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ)
16.2. ຍຸດຕິການລ່ວງລະເມີດ, ການ ສະແຫວງຫາຜົນປະໂຫຍດ, ການຄ້າ ມະນຸດແລະການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ທຸກຮູບແບບຕໍ່ເດັກນ້ອຍ	16.2.1. %ຂອງເດັກ (1-17) ທີ່ມີການລາຍງານວ່າຖືກໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງດ້ານຮ່າງກາຍໃນປີຜ່ານມາ (ລວມ / ຍິງ / ຊາຍ) 16.2.2 ***ຈໍານວນຜູ້ເຄາະຮ້າຍ (ພົບ/ບໍ່ພົບ) ຈາກການຄ້າມະນຸດ ຕໍ່ຈໍານວນປະຊາກອນ 100,000 ຄົນ (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ) 16.2.3. % ຂອງເດັກຍິງ ແລະ ຊາຍ ອາຍຸ 18-24 ປີ ທີ່ກົກລ່ວງລະເມີດທາງເພດ ເລີ່ມແຕ່ອາຍຸ 18 ປີທຽບກັບຈໍານວນປະຊາກອນ ທັງໝົດລະຫວ່າງອາຍຸນັ້ນ. 16.2.4. % ຂອງຍິງແລະຊາຍໄວໜຸ່ມທີ່ມີອາຍຸ 18-24 ປີ ຜູ້ທີ່ມີປະສົບການຖືກລ່ວງລະເມີດທາງເພດນັບແຕ່ອາຍຸ 18 ປີ (ລວມ/ຍິງ/ ຊາຍ))
16.3. ລັດແຫ່ງກົດໝາຍແລະ ການ ເຂົ້າເຖິງຂະບວນການຍຸຕິທໍາທີ່ສະ ເໝີພາບ	16.3.1. ອັດຕາສ່ວນຄະດີທີ່ໄດ້ຮັບການຕັດສິນຢ່າງສໍາເລັດໂດຍກະຊວງຍຸຕິທໍາຈາກຈໍານວນຄະດີທັງໝົດທີ່ສະເໜີຈາກສານ
16.6.ສະຖາບັນທີ່ມີປະສິດຕິພາບ, ມີ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ມີຄວາມ ໂປ່ງໃສ	16.6.1. ລາຍຈ່າຍພື້ນຖານຂອງລັດຖະບານໂດຍສະເລ່ຍເປັນສ່ວນຮ້ອຍຈາກງົບປະມານເດີມທີ່ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ, ໄດ້ຖືກຈັດແບ່ງ ຕາມແຕ່ລະຂະແໜງການ (ຫຼືລະຫັດງົບປະມານຫຼືຄ້າຍຄືກັນ) 16.6.2. ຈໍານວນມື້ຫຼັງຈາກມີເລີ່ມຕົ້ນປົງປະມານ 12.3 ເມື່ອແຜນງົບປະມານຖືກເຜີຍແຜ່ (ຄາດໝາຍ: 30 ວັນ) 16.6.3. ຈໍານວນເດືອນຫຼັງຈາກສິ້ນສຸດສຶກປົງປະມານເມື່ອກະຊວງການເງິນໄດ້ອອກບົດລາຍງານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດງົບປະມານ ປະຈໍາປີເບື້ອງຕົ້ນ (ຄາດໝາຍ 6 ເດືອນ) 16.6.4. ຈໍານວນເດືອນຫຼັງຈາກສິ້ນສຸດສຶກປົງປະມານເມື່ອບົດລາຍງານງົບປະມານທີ່ໄດ້ຮັບການກວດສອບໄດ້ຖືກຮັບຮອງໂດຍ ສະພາແຫ່ງຊາດແລະ ເຜີຍແຜ່ຢ່າງເປັນທາງການ (ຄາດໝາຍ 12 ເດືອນ (ຄາດໝາຍ 6 ເດືອນ) 16.6.5. ຈໍານວນກະຊວງ/ແຂວງທີ່ມີການຂຶ້ນແຜນງົບປະມານກັບຄະນະຊຸກຍູ້ການເງິນ/ເພດານການໃຊ້ຈ່າຍ (ເປົ້າໝາຍ: ບັນດາກະ ຊວງ/ແຂວງ)
16.7 ການຕັດສິນໃຈແບບມີສ່ວນ ຮ່ວມ, ກວມລວມ ແລະ ໃນ ລັກສະນະເປັນຕົວແທນ	16.7.1. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນຈໍານວນພະນັກງານລັດ (%) 16.7.2. ພະນັກງານລັດຈັດແບ່ງຕາມກຸ່ມຊົນເຜົ່າ
16.9 ການອອກບັດປະຈໍາຕົວແລະ ການຈົດທະບຽນການເກີດສໍາລັບທຸກ ຄົນ	16.9.1. *** ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ທີ່ໄດ້ຮັບການຈົດທະບຽນການເກີດກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ)

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ
17.1. ການລະດົມທຶນຮອນພາຍໃນ ປະເທດລວມທັງການເກັບພາສີອາກອນ ແລະ ລາຍຮັບອື່ນໆ	17.1.1. ***ລາຍຮັບລັດຖະບານທັງໝົດ (ໂດຍແບ່ງຕາມແຫຼ່ງ) ເປັນອັດຕາສ່ວນຂອງ GDP (ລາຍຮັບພາຍໃນ/ການຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ/ການກູ້ຢືມ) 17.1.2. ***% ຂອງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ສະໜອງໂດຍລາຍຮັບພາຍໃນ
17.3. ທຶນຮອນເພີ່ມເຕີມຈາກຫຼາຍແຫຼ່ງທຶນສໍາລັບປະເທດກໍາລັງພັດທະນາຈາກຫຼາຍແຫຼ່ງ	17.3.1. ***ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI), ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການພັດທະນາຢ່າງ (ODA) ແລະ ການຮ່ວມມືໃຫ້-ໃຫ້ (SSC) - ຈໍານວນ (US\$) FDI/ODA/SSC - % ຂອງງົບປະມານພາຍໃນທັງໝົດ FDI/ODA/SSC 17.3.2. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມຖະແຫຼງການວຽງຈັນແລະແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ (VD-CAP) 17.3.3. ອັດຕາສ່ວນຕໍ່ GDP ຂອງການປະກອບສ່ວນຂອງສ່ວນບຸກຄົນ (%)
17.4. ການຊໍາລະຈ່າຍໜີ້ສິນໃນໄລຍະຍາວທີ່ມີຄວາມຍືນຍົງ	17.4.1. ***ການບໍລິການໜີ້ສິນເປັນ % ຂອງການຂອງການສົ່ງອອກສິນຄ້າ, ບໍລິການ ແລະ ລາຍຮັບພື້ນຖານ
17.6. ການເຂົ້າເຖິງວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ, ແລະ ນະວັດຕະກໍາ	17.6.1. ການເຊື່ອມຕໍ່ອິນເຕີເນັດຄວາມໄວສູງຕໍ່ 100 ຄົນ, ໂດຍຄວາມໄວ
17.8. ເພີ່ມທະວີການນໍາໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີໂດຍສະເພາະເຕັກໂນໂລຊີການສື່ສານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ	17.8.1. ***% ຂອງຈໍານວນປະຊາກອນທີ່ລົງທະບຽນນໍາໃຊ້ອິນເຕີເນັດແບບມີສາຍ ແລະ ບໍ່ມີສາຍ. 17.8.2. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ລົງທະບຽນນໍາໃຊ້ມືຖື. 17.8.3. ອັດຕາສ່ວນຂອງຄົວເຮືອນທີ່ມີໂທລະສັບມືຖື 17.8.4. ***ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ລົງທະບຽນນໍາໃຊ້ໂທລະສັບຕັ້ງໂຕະແບບມີສາຍ ແລະ ແບບບໍ່ມີສາຍ 17.8.3. ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້ອິນເຕີເນັດ (%)
17.15. ເຄົາລົບນະໂຍບາຍ ແລະ ການນໍາພາຂອງປະເທດ	17.15.1. ຂະຫຍາຍການນໍາໃຊ້ແຜນງານແຫ່ງຊາດ ແລະ ເຄື່ອງມືການວາງແຜນທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜອງໂດຍການຮ່ວມມືດ້ານການພັດທະນາ - % ທີ່ສອດຄ່ອງຕາມແນວທາງຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນຂອງແຕ່ລະຂະແໜງການ - % ທີ່ສອດຄ່ອງຕາມແນວທາງການນໍາພາຂອງປະເທດ - % ການນໍາໃຊ້ລະບົບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນແຫ່ງຊາດ
17.16. ເພີ່ມທະວີການເປັນຄູ່ຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ນໍາໃຊ້ລະບົບການຕິດຕາມການພັດທະນາທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນ	17.16.1. ມີກົນໄກໃນການຕິດຕາມແລະລາຍງານທີ່ເຂັ້ມງວດເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຖະແຫຼງການວຽງຈັນ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານຂອງປະເທດເພື່ອສະໜັບສະໜູນການບັນລຸເປົ້າໝາຍ ປພຍ. 17.16.2. ຈໍານວນຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ (ອົງການ) ລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າທຽບໃສ່ຕົວຊີ້ບອກການພັດທະນາທີ່ມີປະສິດທິພາບ
17.18. ການສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ, ທັນເວລາ ແລະ ເຊື່ອຖືໄດ້ໂດຍມີການຈັດແບ່ງຕາມລາຍຮັບ, ເພດ, ອາຍຸ, ຊົນເຜົ່າ, ປະຫວັດການຍົກຍ້າຍ, ສະພາບຄວາມພິການ, ທີ່ຕັ້ງທາງພູມສາດ ແລະ ຈຸດພິເສດອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.	17.18.1. ອັດຕາສ່ວນຕົວຊີ້ບອກປພຍທີ່ຖືກຮັບຮອງເອົາໂດຍສປປລາວ ໄດ້ຖືກເຊື່ອມສານຢ່າງເຕັມສ່ວນເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບກົດລະບຽບພື້ນຖານຂອງ ສປຊ ຂອງສະຖິຕິທາງການ 17.18.2. ການຮັບຮອງເອົານິຕິກຳສະຖິຕິແຫ່ງຊາດທີ່ສອດຄ່ອງກັບບັນດາຫຼັກການພື້ນຖານຂອງສະຖິຕິທີ່ເປັນທາງການ 17.18.3. ການສ້າງຕັ້ງ/ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ
17.19. ສ້າງຄວາມອາດສາມາດທາງດ້ານສະຖິຕິເພື່ອການວັດແທກຄວາມຄືບໜ້າກ່ຽວກັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ	17.19.1. ສໍາເລັດການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສທົ່ວປະເທດໃນ 10 ປີ ຜ່ານມາ 17.19.2. *** % ການສໍາເລັດການຈັດທະບຽນການເກີດ (ລວມ/ຍິງ/ຊາຍ) 17.19.3. % ການສໍາເລັດການຈັດທະບຽນແຈ້ງການເສຍຊີວິດ

ຄາດໝາຍ ປພຍ ທີ່ຖືກເລືອກ	ຕົວຊີ້ບອກການເຊື່ອມສານ ປພຍ
18.1: ຫຼຸດຈຳນວນຜູ້ຖືກບາດເຈັບ ແລະເສຍຊີວິດຈາກລະເບີດບໍ່ທັນ ແຕກໃນແຕ່ລະປີໃຫ້ເຫຼືອສູນ	<p>***18.1.1 ຈຳນວນຜູ້ຖືກບາດເຈັບແລະເສຍຊີວິດຈາກ ລບຕ ທີ່ມີການລາຍງານ (ແຍກຕາມກຸ່ມປະເພດອາຍຸແລະເພດ)</p> <p>18.1.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງບ້ານທີ່ປະຊາຊົນໄດ້ຮັບລາຍງານວ່າເປັນບ້ານທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຕົກຄ້າງ</p>
18.2: ກວດກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຢູ່ ບ້ານດາພື້ນທີ່ບູລະມະສິດ ແລະ ບ້ານດາ ບ້ານທຸກຍາກ	<p>18.2.1.ອັດຕາສ່ວນພື້ນທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບການເກັບກູ້(ຈັດແບ່ງຕາມບ້ານບູລິມະສິດ)</p> <p>18.2.2. ຈຳນວນບ້ານທີ່ຖືກກຳນົດເປັນບ້ານ “ທຸກຍາກ” ພ້ອມທັງເປັນບ້ານທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຕົກຄ້າງທີ່ຕ້ອງໄດ້ກວດກູ້</p>
18.3: ກຳນົດຄວາມຕ້ອງການທາງ ດ້ານສຸຂະພາບລວມທັງຄວາມ ຕ້ອງການຂອງຜູ້ລອດຊີວິດໃນການ ດຳລົງຊີວິດໄດ້ຮັບການຕອບສະໜອງ.	<p>18.3.1. ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ລອດຊີວິດຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຍັງຢູ່ໃນເກນອາຍຸທີ່ສາມາດທຳມາຫາກິນໄດ້ ແຕ່ບໍ່ສາມາດສ້າງລາຍ ຮັບຂັ້ນພື້ນຖານຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອໃຫ້ເຂົ້າເຖິງຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງລາຍຮັບຂັ້ນພື້ນຖານ</p> <p>18.3.2. ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ລອດຊີວິດ ແລະ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຖືກບັນຈຸເຂົ້າໃນລະບົບສະທາລະນະສຸກ, ການສຶກສາ ແລະ ການຈ້າງງານ.</p>

ໝາຍເຫດ: *** ສະແດງເຖິງການເຊື່ອມໂຍງຂອງບັນດາຕົວຊີ້ບອກໃນ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແລະM&EF. **ຕົວຊີ້ບອກທີ່ໄດ້ຖືກລາຍງານໂດຍລັດຖະບານທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງບົດລາຍງານອື່ນ. ຕົວຊີ້ບອກດັ່ງກ່າວແມ່ນຜົນໄດ້ຮັບຂອງລັດຖະບານໃນຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ໃນໄລຍະຜ່ານມາຈົນເຖິງປະຈຸບັນ ຊຶ່ງໄດ້ຖືກດັດປັບໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະພາບການໃນປະຈຸບັນຂອງ ສປປ ລາວ.

ຄຳອະທິບາຍເພີ່ມເຕີມ

¹ໃນປີ 2017, ເສດຖະກິດລາຍຮັບປານກາງຖືກກຳນົດໃຫ້ເປັນເປັນປະເທດທີ່ມີລາຍຮັບແຫ່ງຊາດ (GNI) ຕໍ່ຫົວຄົນ (Atlas method) ແມ່ນຢູ່ໃນລະຫວ່າງ US\$ 1,006–3,955. ລາຍຮັບແຫ່ງຊາດ (GNI) ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນປະມານ US\$ 2,150 ໂດຍທະນາຄານໂລກ.

²ລັດຖະດຳລັດຂອງປະທານປະເທດສະບັບເລກທີ 206/ປປທ, ລົງວັນທີ 20 ກັນຍາ 2017, ວ່າດ້ວຍການແຕ່ງຕັ້ງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ຢູ່ ສປປ ລາວ (ປພຍ).

³ສິນທິສັນຍາທັງ 07 ສະບັບມີ: 1) CAT: ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຕ້ານການທໍລະມານ, 2) CCPR - ສິນທິສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍສິດທິຂອງພົນລະເມືອງ, 3) CEDAW - ສິນທິສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍການລຶບລ້າງການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິງທຸກຮູບແບບ, 4) CERD ສິນທິສັນຍາຮ່ວມມືສາກົນວ່າດ້ວຍການລຶບລ້າງທຸກຮູບແບບຂອງການແບ່ງແຍກເຊື້ອຊາດ, 5) CESC - ສິນທິສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍສິດທິທາງເສດຖະກິດ, ສັງຄົມແລະວັດທະນະທຳ, 6) CRC - ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທິຂອງເດັກແລະຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆວ່າດ້ວຍການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງເດັກໃນການປະທະກັນດ້ວຍກຳລັງປະກອບອາວຸດ ແລະ ການບໍລິການທາງເພດເດັກ ແລະ ການຖ່າຍທຳຮູບພາບລາມິກອານາຈານເດັກ, ແລະ 7) CRPD - ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທິຂອງຄົນພິການ. ສິນທິສັນຍາທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບຮອງມີຄື: (1) CED - ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງທຸກຄົນຈາກການປັບຄັບໃຫ້ຫາຍສາບສູນ, ແລະ (2) CMW - ສິນທິສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງສິດທິຂອງແຮງງານຂ້າມຊາດ ແລະ ສະມາຊິກຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາ. ຍັງບໍ່ມີການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ ຊຶ່ງແມ່ນທາງເລືອກຂອງສິນທິສັນຍາຕໍ່ຕ້ານການທໍລະມານ.

⁴ອີງການ ສປຊ ປະຈຳ ສປປ ລາວ, ປີ 2017. *What does the international Climate Conference COP 23 mean for Lao PDR?* ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 11 ທັນວາ 2017. ບົດປະກອບຄຳເຫັນຂອງ ພະນະ ທ່ານ ນາງ ບຸນຄຳ ວໍລະຈິດ, ຮອງລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນກອງປະຊຸມລັດພາຄິສິນທິສັນຍາ ສປຊ ວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຄັ້ງທີ 23 (COP 23), ໃນລະຫວ່າງວັນທີ 6-17 ພະຈິກ 2017. ແຫຼ່ງທີ່ມາ:

<http://www.la.one.un.org/media-center/news-and-features/361-what-does-the-international-climate-conference-cop-23-mean-for-lao-pdr> ເອົາຂໍ້ມູນໃນວັນທີ 21 May 2018.

⁵ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນໂດຍ ສປປ ລາວ ແຕ່ວັນທີ 18 ມີນາ 2009

⁶ອີງການ ສປຊ ເພື່ອການພັດທະນາ, 2015: *Norway Renews Its Support to reduce the impact of Cluster Munitions in Laos*. ມັງກອນ 22 .2015. ແຫຼ່ງທີ່ມາ:

http://www.la.undp.org/content/lao_pdr/en/home/presscenter/pressreleases/2015/01/22/norway-renews-its-support-to-reduce-the-impact-of-cluster-munitions-in-laos.html.pdr. ເອົາຂໍ້ມູນໃນວັນທີ 21ພຶດສະພາ 2018.

⁷Asian Infrastructure Investment Bank, New Development Bank(BRICS Bank), South-South Experience Exchange Trust Fund (SEETF) ແລະ ຂໍ້ລິເລີ່ມໜຶ່ງແລວໜຶ່ງເສັ້ນທາງ.

⁸ອີງການ ສປຊ, 2015a. ຍັດຕິ 70/1.

⁹Pimhidzai, et al., 2014.

¹⁰Census 2015.

¹¹ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2016.

¹²ລັດຖະດຳລັດຂອງປະທານປະເທດ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ສະບັບເລກທີ 206/ຫປທ, ລົງວັນທີ 20 ກັນຍາ 2017, ວ່າດ້ວຍກອງເລຂາຄະນະກຳມະການຊີ້ນຳແຫ່ງຊາດເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍພັດທະນາແບບຍືນຍົງໃນ ສປປ ລາວ.

¹³ອີງການ ສປຊ, 2015.

¹⁴Santaniello, D., 2017.

¹⁵Hutt, D., 2017.

¹⁶Oraboune, 2008.

¹⁷ແຕ່ປີ 2007/08 to 2012/13, ອັດຕາການເຕີບໂຕຕໍ່ປີຕົວຈິງຕໍ່ການບໍລິໂພກຕໍ່ຫົວຄົນຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນ 2 ສ່ວນຮ້ອຍ, ຊຶ່ງຍັງຕາມຫຼັງອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ GDP ຕໍ່ຫົວຄົນ ຊຶ່ງແມ່ນ 4 ຈຸດ. Pimhidzai, et al., 2014.

¹⁸Pimhidzai, et al., 2014 and Lindelow et al., 2010.

¹⁹Pimhidzai, et al., 2014

²⁰Pimhidzai, et al., 2014.

²¹ອີງການກະສິກຳ ແລະ ການກະເສດ et al, 2015

²²ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງການຂາດສານອາຫານ (PoU) ຂອງ FAO ຕົວຊີ້ບອກໄດ້ວັດແທກຄວາມເປັນໄປໄດ້ວ່າ ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຮັບການຄັດເລືອກແບບລຸ່ມຈາກຈຳນວນປະຊາກອນທີ່ພົບວ່າມີບໍລິໂພກໜ້ອຍກວ່າຕວາມຕ້ອງການກາລໍລີຂອງເຂົາເຈົ້າເພື່ອການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ສຸຂະພາບທີ່ດີ.

²³ການຄາດຄະເນຂອງ ອີງການ FAO ສຳລັບ ປີທ 2014-2016.

²⁴ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ: LSIS 2011/12.

²⁵ສາເຫດລວມມີການບໍລິໂພກອາຫານ ແລະ ໂພສະນາການ ທີ່ຕິດພັນກັບການລ້ຽງດູ ແລະ ພາລະໃນການປິ່ນປົວພະຍາດຕິດແປດ, ໂດຍສະເພາະພະຍາດຖອກທ້ອງ ແລະ ແມ່ທ້ອງ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວເປັນປັດໃຈທີ່ສຳຄັນ ສຳລັບສຸຂະພາບ ແລະ ໂພສະນາການຂອງແມ່, ການຖືພາໃນໄວຈະເລີນພັນ, ຄວາມຮູ້ ແລະ ການສຶກສາຂອງເພດຍິງ, ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ອາຫານທີ່ມີຢູ່, ວິທີກາຍບໍລິໂພກ, ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານສາທາລະນະສຸກ, ນ້ຳສະອາດ, ສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ຄວາມສະອາດ. ນອກຈາກນີ້, ປັດໄຈທີ່ສຳຄັນແມ່ນຄວາມເຊື່ອທີ່ມີມາແຕ່ດົນນານ, ຄວາມເຊື່ອໃນການເລືອກກິນອາຫານ, ສະຖານະຂອງເພດຍິງ, ວິທີການເຮັດກະສິກຳ ແລະ ໂຄງສ້າງທາງດ້ານອຳນາດທີ່ມີຢູ່., Lancet Series, Maternal and Child Nutrition,

2013. ຂໍ້ມູນຈາກ:
<https://www.thelancet.com/series/maternal-and-child-nutrition?code=lancet-site>

²⁶ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ: LSIS 2011/12.

²⁷ອົງການກະສິກໍາ ແລະ ການກະເສດ ແລະ ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ 2013.

²⁸ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, 2013.

²⁹ວິທີການຂອງອົງການ FAO ໄດ້ລວບລວມຂໍ້ມູນຈຸນລະພາກດ້ານ ການບໍລິໂພກອາຫານທີ່ໄດ້ມາຈາກການສໍາຫຼວດພ້ອມກັບຂໍ້ມູນ ມະຫາພາກ ທີ່ໄດ້ຈາກຕາຕະລາງຄວາມສົມດຸນອາຫານ. ຕາຕະລາງຄວາມສົມດຸນອາຫານໃຫ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຈໍານວນ ອາຫານທີ່ມີຢູ່ ເພື່ອການບໍລິໂພກຫຼັງຈາກຄໍານວນຄວາມເປັນ ໄປໄດ້ທັງໝົດໃນການນໍາໃຊ້ອາຫານແຕ່ລະປະເພດວິທີທາງໃນ ການບໍລິໂພກອາຫານດັ່ງກ່າວ; ສະນັ້ນ, ພວກເຂົາໃຫ້ຄ່າສະ ເລຍໂດຍອີງໃສ່ປະລິມານຂອງການບໍລິໂພກຕໍ່ຫົວຄົນ.

³⁰ການປັບປຸງດ້ານໂພສະນາການ. ສາມາດເບິ່ງໄດ້ຈາກ:
<http://scalingupnutrition.org/>

³¹ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດລາວ: LSIS 2011/12.

³²ອົງການWHO, UNICEF, UNFPA, World Bank ແລະ the United Nations Population Division, 2014

³³ພະນັກງານແພດໝໍດ້ານສຸຂະພາບທີ່ໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມແລ້ວ (trained health professional) ແມ່ນໝາຍເຖິງທ່ານໝໍ, ພະຍາບານ ຫຼື ໜີ້ປະດຸງຄັນເທົ່ານັ້ນ, ຕາມຂໍ້ມູນຈາກສູນ ສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ 2011/12. (ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, 2012)

³⁴ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດລາວ: LSIS 2011/12.

³⁵Vanphanomet al., 2014.

³⁶ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດລາວ: LSIS 2011/12.

³⁷ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດລາວ: MICS 2000 and LSIS 2011/12.

³⁸ການປັບປຸງການປິ່ນປົວກຸ່ມເບົາໜາຍທີ່ຕິດເຊື້ອໂລກເອດສໄພຍຫຼັງປີ 2015: (i) ພາຍໃນປີ 2020, 90 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງປະຊາຊົນ ທີ່ມີເຊື້ອ HIV ທຸກຄົນຈະມີຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບສະຖານະ ພາບຂອງຕົນເອງ, (ii) ພາຍໃນປີ 2020, 90 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງຜູ້ຕິດເຊື້ອHIV ຈະໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວດ້ວຍຢາຕ້ານເຊື້ອ ພະຍາດສະເພາະທີ່ມີຄວາມຍືນຍົງແລະ (iii) ພາຍໃນປີ 2020, 90 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງປະຊາຊົນທັງໝົດທີ່ໄດ້ຮັບການ ປິ່ນປົວດ້ວຍຢາຕ້ານເຊື້ອພະຍາດສະເພາະຈະສາມາດຍ້າຍຍັງ ການແຕ່ຂະຫຍາຍຂອງເຊື້ອໄວຣັດສ. ສາມາດເບິ່ງໄດ້ຈາກ:
<http://www.unaids.org/en/resources/909090>

³⁹ສະຖິຕິທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງຈາກການ ຕິດຕາມໂລກເອດສສາກົນ, ຂອງອົງການ UNAIDS, 2018.

⁴⁰ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ສູນຄົ້ນຄວ້າພະຍາດມາເລເລຍ, ພະຍາດວິທະຍາ ແລະ ພະຍາດກ່ຽວກັບແມງໄມ້ (CPME), ກະຊວງສາທາລະນະ ສຸກ

⁴¹ການສໍາຫຼວດແມ່ນໄດ້ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນທີ່ ແຂວງຈໍາປາສັກ, ເຊກອງ ແລະ ອັດຕະປື ໂດຍສູນຄົ້ນຄວ້າພະຍາດມາເລເລຍ, ພະຍາດວິທະ ຍາ ແລະ ພະຍາດກ່ຽວກັບແມງໄມ້ (CPME), ກະຊວງ ສາທາລະນະສຸກ ພາຍຫຼັງຂະບວນການລົນນະລົງແຫ່ງຊາດເພື່ອ ສົ່ງເສີມການນໍາໃຊ້ຕາໜ່າງກັນຍຸງເຄືອບນໍ້າຍາທີ່ມີຄວາມທົນ ທານ.

⁴²ການຄາດຄະເນແມ່ນລວມເອົາອັດຕາການເສຍຊີວິດຈາກພະຍາດ ວັນນະໂລກຂອງຄົນເຈັບທີ່ຕິດເຊື້ອ HIV :53/100,000 ຂອງຈໍານວນທີ່ບໍ່ຕິດເຊື້ອ ແລະ 8.9/100,000 ສໍາລັບຄົນ ເຈັບທີ່ມີເຊື້ອ HIV.

⁴³ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, 2015. WHO TB report 2013 ແລະ WHO country profile 2014 ສໍາລັບປີຜ່ານມາ.

⁴⁴ອົງການອະນາໄມໂລກ(WHO), 2014

⁴⁵ອົງການອະນາໄມໂລກ (WHO), 2015.

⁴⁶ອົງການອະນາໄມໂລກ(WHO), 2014.

⁴⁷ການຄໍານວນຕົວເລກອີງໃສ່ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຕົວຈິງຈໍານວນປະຊາກອນ ຂອງສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ໃນປີ 2015 ແລະ ອັດຕາການເສຍ ຊີວິດຕາມທ້ອງຖະໜົນຈາກຂໍ້ມູນປະກອບຂອງ ກະຊວງ ໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ, ການຮ່ວມມືດ້ານການຂົນສົ່ງ ອາຊຽນ-ຍີ່ປຸ່ນ. ສາມາດເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ໃນພາກສະຖິຕິຈາກ:
<https://www.ajtpweb.org/> ເຂົ້າເບິ່ງໃນວັນທີ 21 ພຶດ ສະພາ 2018

⁴⁸ອົງການ ສປຊ ເພື່ອກອງທຶນປະຊາກອນ (UNFPA), 2014.

⁴⁹ອົງການອະນາໄມໂລກ, 2016.

⁵⁰ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ລະບົບບໍລິຫານຈັດການ ແລະ ເກັບກໍາຖານຂໍ້ມູນການສຶກສາ (EMIS)

⁵¹ຂໍ້ມູນຂອງ ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ. ແຂວງໄຊສົມບູນ ມີ ອັດຕາການສຶກສາແຫ່ງຊາດຂັ້ນພື້ນຖານຕໍ່າສຸດ 97.1 ສ່ວນ ຮ້ອຍແລະ ອີກສາມແຂວງມີອັດຕາການສຶກສາແຫ່ງຊາດຂັ້ນ ພື້ນຖານຫຼາຍກວ່າ 99 ສ່ວນຮ້ອຍ (ໄຊຍະບູລີ, ຊຽງຂວາງ ແລະ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ).

⁵²ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ລະບົບບໍລິຫານ ແລະ ເກັບຖານ ຂໍ້ມູນການສຶກສາ (EMIS)

⁵³ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ປີ 2014

⁵⁴ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ລະບົບບໍລິຫານ ແລະ ເກັບຖານ ຂໍ້ມູນການສຶກສາ (EMIS)

⁵⁵ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ລະບົບບໍລິຫານ ແລະ ເກັບຖານ ຂໍ້ມູນການສຶກສາ (EMIS)

⁵⁶ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ (RIES), 2010

⁵⁷ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ແລະ PASEC, 2014.

⁵⁸ຈໍານວນເດັກນ້ອຍທີ່ມີເຊື້ອຈີນ-ທິເບດ ມີອັດຕາການລອດຊີວິດສູງ ສຸດ. (87 ສ່ວນຮ້ອຍໃນປີ 2012).

⁵⁹ລວມເອົາຫຼັກສູດເບື້ອງຕົ້ນ ທີ່ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການສິດສອນໃນພາກພື້ນ ອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ (SEA-PLM), ການປະເມີນຜົນ ການຮຽນວິຊາທັດອ່ານຂັ້ນຕົ້ນ (EGRA), ການປະເມີນຜົນ ການຮຽນວິຊາຄະນິດສາດຂັ້ນຕົ້ນ (EGMA) ການປະເມີນຜົນ ໄດ້ຮັບຈາກການສຶກສາຮ່າຮຽນຂອງນັກຮຽນ (ASLO).

⁶⁰ບົດທົບທວນຄືນກາງສະໄໝ, ແຜນພັດທະນາຂະແໜງການສຶກສາ, ສປປ ລາວ ພຶດສະພາ 2013

⁶¹Benveniste, et al. 2007

⁶²ສະຫະພັນລະຫວ່າງລັດຖະສະພາ: ຈໍານວນແມ່ຍິງໃນສະພາແຫ່ງ

ຊາດ. ຫັນວາ ປີ 2017. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ຈາກ:
<http://archive.ipu.org/wmn-e/classif.htm> ເຂົ້າເຖິງ
ເຂົ້າເບິ່ງໃນວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

⁶³ ຂໍ້ມູນທີ່ສະໜອງໂດຍກະຊວງພາຍໃນ, ໃຫ້ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງ
ລາວ.

⁶⁴ ຂໍ້ມູນທີ່ສະໜອງໂດຍກະຊວງພາຍໃນ ໃຫ້ແກ່ ສູນກາງສະຫະພັນ
ແມ່ຍິງລາວ.

⁶⁵ ຂໍ້ມູນຈາກສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ຕາມການສະໜອງໂດຍ
ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ.

⁶⁶ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດລາວ: ການສຳຫຼວດປະຊາກອນ ແລະ ຄົວ
ເຮືອນ ປີ 2015.

⁶⁷ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ: LSIS 2016/17

⁶⁸ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດລາວ: ການສຳຫຼວດປະຊາກອນ ແລະ ຄົວ
ເຮືອນສຳມະໂນຄົວ ປີ 2015.

⁶⁹ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດລາວ: ການສຳຫຼວດປະຊາກອນ ແລະ ຄົວ
ເຮືອນສຳມະໂນຄົວ ປີ 2015.

⁷⁰ ກົມເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, 2014. ສູນ
ສະຖິຕິແຫ່ງຊາດລາວ, LSIS 2011/12, ແລະໂຄງການ ຕິດຕາມ
ຮ່ວມກັນຂອງອົງການ UNICEF/WHO (JMP) ມິຖຸນາ 2015.

⁷¹ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດລາວ, LSIS 2011/12, ແລະໂຄງການ
ຕິດຕາມຮ່ວມກັນຂອງອົງການ UNICEF/WHO (JMP) ມິ
ຖຸນາ 2015.

⁷² ຄຳນິຍາມໃນ MDG ແມ່ນນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປັບປຸງນ້ຳ ແລະ
ສຸຂາພິບານ. ໂຄງການ ຕິດຕາມຮ່ວມກັນຂອງອົງການ
UNICEF/WHO (JMP) ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ທີ່:
<https://washdata.org/> ເຂົ້າເບິ່ງໃນວັນທີ 21 ພຶດສະພາ
2018

⁷³ ຄຳນິຍາມໃນ MDG ແມ່ນນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປັບປຸງນ້ຳ ແລະ
ສຸຂາພິບານ. ໂຄງການ ຕິດຕາມຮ່ວມກັນຂອງອົງການ
UNICEF/WHO (JMP) ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ທີ່:
<https://washdata.org/> ເຂົ້າເບິ່ງໃນວັນທີ 21 ພຶດສະພາ
2018

⁷⁴ ໂຄງການ ຕິດຕາມຮ່ວມກັນຂອງອົງການ UNICEF/WHO
(JMP) ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ທີ່: <https://washdata.org/> ເຂົ້າເບິ່ງ
ໃນວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

⁷⁵ ການລົງສຳຫຼວດ ແລະ ຕິດຕາມຮ່ວມຂອງອົງການ
UNICEF/WHO (JMP)

⁷⁶ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດລາວ, LSIS 2011/12

⁷⁷ ການນຳໃຊ້ນ້ຳປະມານ 82 ເປີເຊັນ ໃນຂະແໜງການກະສິກຳ, ຕາມ
ດ້ວຍຂະແໜງການອຸດສາຫະກຳ 10 ເປີເຊັນ, ແລະ ການນຳໃຊ້
ທາງພາຍໃນອື່ນໆອີກ 08 ເປີເຊັນ. ການຮ່ວມມື
ສິ່ງແວດລ້ອມນ້ຳໃນພາກພື້ນອາຊີ. ແຫຼ່ງທີ່ມາ:
<http://www.wepa-db.net/database.html> ເຂົ້າເຖິງ
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນໃນວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

⁷⁸ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດລາວ, LSIS 2011/12

⁷⁹ ການນຳໃຊ້ນ້ຳປະມານ 82 ເປີເຊັນ ໃນຂະແໜງການກະສິກຳ, ຕາມ
ດ້ວຍຂະແໜງການອຸດສາຫະກຳ 10 ສ່ວນຮ້ອຍ, ແລະ ການ
ນຳໃຊ້ທາງພາຍໃນອື່ນໆອີກ 08 ສ່ວນຮ້ອຍ. ການຮ່ວມມື
ສິ່ງແວດລ້ອມນ້ຳໃນພາກພື້ນອາຊີ. ແຫຼ່ງທີ່ມາ:
<http://www.wepa-db.net/database.html> ເຂົ້າເຖິງ
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນໃນວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

⁸⁰ ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ 2016.

⁸¹ ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ 2015.

⁸² ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດລາວ, ຜົນການສຳຫຼວດ ປີ 2015.

⁸³ ທະນາຄານໂລກ, 2017b.

⁸⁴ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດລາວ, ຜົນການສຳຫຼວດ ປີ 2015.

⁸⁵ ເຊື້ອເພີງທີ່ບໍ່ແມ່ນທາດແຂງແມ່ນຖືວ່າເປັນເຊື້ອເພີງທີ່ສະອາດ.

⁸⁶ IAEG-SDGs ກຸ່ມຜູ້ຊ່ຽວຊານລະຫວ່າງລັດຖະບານກ່ຽວກັບ ຕົວ
ຊີ້ບອກ ປພຍເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ທີ່:
[https://unstats.un.org/sdgs/files/metadata-
compilation/Metadata-Goal-7.pdf](https://unstats.un.org/sdgs/files/metadata-compilation/Metadata-Goal-7.pdf) ເຂົ້າເບິ່ງໃນວັນທີ
21 ພຶດສະພາ 2018.

⁸⁷ ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ 2011.

⁸⁸ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, 2013.

⁸⁹ ການສຳຫຼວດການນຳໃຊ້ແຮງງານທີ່ມີການຈັດແບ່ງປະເພດອາຊີບ
ອີງຕາມມາດຖານການຈັດແບ່ງປະເພດອາຊີບສາກົນປີ 2010
(ISCO 2008) ຂອງ ILO.

⁹⁰ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດລາວ, ການສຳຫຼວດແຮງງານປີ 2010.

⁹¹ ອົງການແຮງງານສາກົນ: ການສື່ສານສ່ວນບຸກຄົນ, 2010.

⁹² ອົງການແຮງງານສາກົນ: ການສື່ສານສ່ວນບຸກຄົນ, 2018.

⁹³ ອາຊີບແບບປະຖົມປະຖານເຊັ່ນ: ພະນັກງານອະນາໄມ, ຂາຍເຄື່ອງ
ຕາມແຄມທາງ, ພະນັກງານຮັບ-ສົ່ງເອກະສານ ແລະ ອື່ນໆ.
ILO, 2012: ມາດຖານການຈັດແບ່ງວຽກເຮັດງານທຳສາກົນ
ISCO 08. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ທີ່:
[http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/is
co/isco08/](http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/isco08/) ເຂົ້າເບິ່ງໃນວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

⁹⁴ ປະຊາຊົນລາວທັງຊາຍ-ຍິງປະມານ 200,000 ຄົນ ໄດ້ໄປເຮັດວຽກ
ທີ່ປະເທດໄທ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນວຽກກຳສ້າງ, ຊາວສວນ, ວຽກແມ່
ບ້ານແລະ ການບໍລິການ (ອົງການແຮງງານສາກົນ 2014).

⁹⁵ ໃນ ສປປ ລາວ, ການຈ້າງງານທີ່ບໍ່ແມ່ນຂະແໜງກະສິກຳກວມພຽງ
30 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງການຈ້າງງານທັງໝົດໃນປີ 2010.

⁹⁶ ອັດຕາຄວາມຖີ່ນິຍາມໂດຍອົງການແຮງງານສາກົນ (ILO) ແມ່ນຕົວ
ເລກກໍລະນີການເຮັດວຽກທີ່ມີການບາດເຈັບຮ້າຍແຮງ/ບໍ່ຮ້າຍ
ແຮງຕາມລາຍງານໃນທຸກປີ, ຄິດໄລ່ໂດຍການຫານຊົ່ວໂມງການ
ເຮັດວຽກທັງໝົດໃຫ້ພະນັກງານທີ່ຢູ່ໃນກຸ່ມອ້າງອີງ ໃນໄລຍະ
ເວລາ 1 ປີ, ຄູນກັບ 1,000,000.

⁹⁷ ຈາກຜົນການຄິດໄລ່ຕົວຈິງຄືນໃຫມ່ຂອງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ,
2016.

⁹⁸ ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ທີ່:
[http://www.worldbank.org/en/news/press-
release/2017/02/07/lao-pdr-to-strengthen-
road-systems-and-improve-connectivity](http://www.worldbank.org/en/news/press-release/2017/02/07/lao-pdr-to-strengthen-road-systems-and-improve-connectivity) ເຂົ້າເບິ່ງ
ໃນວັນທີ 02 ມິຖຸນາ 2018.

- ⁹⁹ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, 2011. <http://pubdocs.worldbank.org/en/551601510820662608/Aide-Memoire-SME-A2F-MTR-Final-Jun-Jul-2017.pdf>
- ¹⁰⁰ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, 2017. ການເຂົ້າເຖິງໂຄງການສະໜອງທຶນຂອງເສດຖະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ໃນ ສປປ ລາວ (P1 3 1201) ຂະບວນການປະເມີນຜົນກາງສະໄໝ (MRT). Aide Memorie.
- ¹⁰¹ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, 2014a.
- ¹⁰²ອົງການ GIZ, 2014.
- ¹⁰³ທະນາຄານໂລກ, 2014.
- ¹⁰⁴ແຜນພັດທະນາກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ປີ 2016-2020 ແມ່ນໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາ ອີງຕາມດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ສະບັບເລກທີ: 253/ທສນຍ, ລົງວັນທີ 18 ມັງກອນ 2017.
- ¹⁰⁵ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ໄດ້ສະໜອງທຶນເພີ່ມເຕີມເຂົ້າໃນການພັດທະນາທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ຂອງ ສປປ ລາວ, ຍົກສູງພາລະບົດບາດນັກທຸລະກິດທີ່ເປັນເພດຍິງ” ບົດອອກຂ່າວ ວັນທີ 4 ຕຸລາ 2011. ເບິ່ງໄດ້ທີ່: <https://www.adb.org/news/adb-provides-more-funds-develop-lao-pdr-smes-boost-women-entrepreneurs> ເຂົ້າເບິ່ງໃນວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.
- ¹⁰⁶ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແລະ ທະນາຄານໂລກ, 2012.
- ¹⁰⁷ໃນປັດຈຸບັນ, ຄ່າປະລິມານຂອງສານ CO₂ ທີ່ປະເທດໄດ້ປ່ອຍອອກນັ້ນ, ຈາກການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈຂອງສູນວິເຄາະຂໍ້ມູນຄາບອນໄດ໌ອັອກໄຊ (Carbon Dioxide), ຫ້ອງວິໄຈ Oak Ridge ແຫ່ງຊາດ, Tennessee, ປະເທດອາເມລິກາ, ຂໍ້ມູນພື້ນຖານຂອງສະພາບອາກາດມີການປ່ຽນແປງ ແລະ ສູນວິເຄາະຂໍ້ມູນຂອງປະເທດອາເມລິກາ, ກົມພະລັງງານ. ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຈາກແຫຼ່ງຂໍ້ມູນນີ້ ແມ່ນໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ໂດຍທະນາຄານໂລກເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການລາຍງານຕົວຊີ້ວັດນີ້. ຂໍ້ມູນມາຈາກ: <http://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PP.GD?locations=LA> ເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນໃນວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018D
- ¹⁰⁸ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, 2017a.
- ¹⁰⁹ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2018.
- ¹¹⁰Hayes, G., 2015.
- ¹¹¹ກົມພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ອົງການ ສະຫະປະຊາຊາດ, ພະແນກປະຊາກອນ (2014).
- ¹¹²<https://laotiantimes.com/2017/01/11/vientiane-sustainable-urban-transport-project-underway/and> https://ec.europa.eu/europeaid/blending/vientiane-sustainable-urban-transport-project_en
- ¹¹³ສຳນັກງານຂ່າວ ສປປ ລາວ, 2017. ງົບປະມານເພີ່ມເຕີມເພື່ອໃຊ້ເຂົ້າໃນການພັດທະນາການທ່ອງທ່ຽວ. ເບິ່ງໄດ້ທີ່: <http://kpl.gov.la/En/Detail.aspx?id=24073> ເຂົ້າເບິ່ງໃນວັນທີ 02 ມິຖຸນາ 2018.
- ¹¹⁴ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ທີ່: <http://englishnews.thaipbs.or.th/luang-prabang-receives-asean-environmentally-sustainable-cities-award/> ເຂົ້າເບິ່ງໃນວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.
- ¹¹⁵ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2013.
- ¹¹⁶ການໄດ້ສຳພັດກັບມົນລະພິດໃນບໍລິເວນອ້ອມຂ້າງຂອງປະຊາກອນ ຈະຖືກກຳນົດເປັນລະດັບສະເລ່ຍຂອງການສຳພັດ ກັບຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດຂອງປະເທດ ຕໍ່ຄວາມເຂັ້ມຂອງອານຸພາກແຂວນລອຍ. ການຮັບແສງ ແມ່ນຄຳນວນໂດຍການຫາຄ່າສະເລ່ຍຄວາມເຂັ້ມຕໍ່ປີຂອງ PM2.5 ໂດຍປະຊາກອນທັງໝົດໃນເຂດຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ.
- ¹¹⁷EM-DAT: ຖານຂໍ້ມູນໄພພິບັດສາກົນ.
- ¹¹⁸PDNA ແມ່ນເປັນກິດຈະກຳທີ່ນຳໂດຍລັດຖະບານ ກັບການລວບລວມການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ຄະນະກຳມາທິການຢູໂຣບ, ທະນາຄານໂລກ ແລະ ນັກສະແດງ ແລະ ປະເທດອື່ນໆ.
- ¹¹⁹ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, 2012.
- ¹²⁰ຖະແຫຼງການປາກເຊ: ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ທີ່: <http://asean.org/wp-content/uploads/2016/06/PAKSE-DECLARATION.pdf> ເຂົ້າເບິ່ງໃນວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.
- ¹²¹ຖານຂໍ້ມູນເຫດສຸກເສີນ EM-DAT, ສູນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດກ່ຽວກັບໄພພິບັດ (CRED), ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ທີ່: <http://www.emdat.be/> ເຂົ້າເບິ່ງໃນວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.
- ¹²²ອົງການເພື່ອການພັດທະນາສາກົນຂອງ ປະເທດອາເມລິກາ (USAID), 2014.
- ¹²³ກອງເລຂາຊັ້ນໂອໂຊນ ອົງການ UNEP. ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2015. UNFCCC.
- ¹²⁴ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2000; ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ, 2013.
- ¹²⁵ຄະນະກຳມະທິການ ເພື່ອສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດ, 2009.
- ¹²⁶ໃນຖານະທີ່ໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນຕໍ່ສິນທິສັນຍາປາຣີແລະມີຄວາມກະຕືລືລົ້ນທີ່ຈະປະຕິບັດຕາມຂໍ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດດິນຟ້າອາກາດ ໄດ້ມີການປ່ຽນເອົາຄຳວ່າ “ຕັ້ງໜ້າ” ອອກ ແລະ ກາຍເປັນແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (NDC).
- ¹²⁷ການກວດສອບຈຳນວນຂອງປາແມ່ນຕ້ອງໄດ້ໄຈ້ແຍກປະເພດຂອງປາ ເພື່ອສາມາດຮູ້ໄດ້ວ່າປະເພດໃດຖືກຈັບຫລາຍຈົນເກີນໄປ.
- ¹²⁸ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ (FAO): ກິດການປະພຶດສຳລັບການປະມົງທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ເບິ່ງໄດ້ຈາກ: <http://www.fao.org/fishery/code/en> ເຂົ້າເບິ່ງໃນວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.
- ¹²⁹ຄະນະກຳມະການແມ່ນ້ຳຂອງ, ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ທີ່: <http://www.mrcmekong.org/topics/fisheries/> ເຂົ້າເບິ່ງໃນວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

¹³⁰ອົງການ FAO, 2006. ບົດສະຫຼຸບສະພາບຂອງບັນດາປະເທດປະມົງ.

¹³¹ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, 2011.

¹³²FIPD ແຜນທີ່ຂອງເນື້ອທີ່ທີ່ມີປ່າປົກຄຸມ 2015 (ສະໜັບສະໜູນຜ່ານ JICA F-REDD), ໄດ້ນໍາສະເໜີໃນ 5th REL/TWG ພາຍໃຕ້the national REDD+ Task Force ໃນເດືອນ ສິງຫາ ປີ 2017.

¹³³ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, 2014. ການສໍາຫຼວດກະສິກໍາ 2010/2011: ການວິໄຈທົ່ວຂັ້ນສະເພາະ. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ຂອງ ສປປຊ.

¹³⁴ດໍາລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍການ ປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້, ສະບັບປີ 2010.

¹³⁵UN-REDD: ໂຄງການຮ່ວມມືສະຫະປະຊາຊາດດ້ານການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍພະລັງງານຈາກການຈຸດໄມ້ທໍາລາຍປ່າໃນປະເທດທີ່ກໍາລັງພັດທະນາ. ໃນຂະນະທີ່ REDD ແມ່ນຕິດພັນກັບປະເທດທີ່ພັດທະນາແລ້ວ ໄດ້ຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍໃນການນໍາໃຊ້ຄາບອນໃຫ້ກັບປະເທດທີ່ກໍາລັງພັດທະນາສໍາລັບຈຸດຢືນປ່າໄມ້ຂອງພວກເຂົາ, REDD+ ກິນໄກການຢຸດຕິການທໍາລາຍປ່າ, ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ປ່າເຊື່ອມໂຊມ ແລະ ລວມເຖິງພັນທະການອານຸລັກປ່າໄມ້, ການຈັດການປ່າທີ່ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ເພີ່ມການກັກຕຸນທາດຄາບອນ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍສານແກ້ສທີ່ເຮັດໃຫ້ເກີດພາວະໂລກຮ້ອນ.

¹³⁶ອົງການອາຫານໂລກ, 2016a.

¹³⁷ບົດາຍງານຂອງ ECPAT ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນຈໍານວນເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການທ່ອງທ່ຽວທາງເພດເດັກ. 12 ພຶດສະພາ 2016. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ທີ່: <http://www.dw.com/en/ecpat-report-indicates-growth-of-child-sex-tourism/a-19254937>.

¹³⁸ອົງການສາກົນ ECPAT International. 2014. ອົງການອະນາໄມໂລກ, 2016a.

¹³⁹ໃນປີ 2011, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ ເລີ່ມໄດ້ໃຊ້ຫຼັກສູດການສຶກສາ 04 ປີ ສໍາລັບຂັ້ນປະລິນຍາຕີ ໃນຂະແໜງການສຶກສາສັງຄົມສາດ ແລະ ໄດ້ມີການພັດທະນາ ແລະ ບັບປຸງການຝຶກອົບຮົມຕ່າງໆ..

¹⁴⁰ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສະຖິຕິ, 30 ມິຖຸນາ 2010. ການແປແບບບໍ່ເປັນທາງການ. ເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ທີ່: <http://laofficialgazette.gov.la/kcfinder/upload/files/Statistics%20Law.pdf>.

¹⁴¹UXO ມີຄວາມໝາຍວ່າລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຫຼື ວັດຖຸລະເບີດທີ່ຖືກປະຖິ້ມໄວ້.

¹⁴²ແຈ້ງການເລກທີ 39/ນຍ, ລົງວັນທີ 30/09/2016 ໃນການເພີ່ມທະວີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເພື່ອເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກໃນສປປ ລາວເນັ້ນໃສ່ໃຫ້ບັນດາເຂດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງຜົນອັນຕະລາຍດັ່ງກ່າວ, ລວມເຖິງການສໍາຫຼວດເກັບກູ້ ແລະ ຄວນຄົ້ນຄວ້າຊອກຫາຊ່ອງທາງໄດ້ການລະດົມທຶນຮອນເຂົ້າໃສ່ວຽກງານດັ່ງກ່າວ.ສະພາແຫ່ງຊາດ, 2010.

¹⁴³ສະພາແຫ່ງຊາດ (ເລກທີ 014/ສພຊ, ລົງວັນທີ 24 ພະຈິກ 2016).

¹⁴⁴ Sevic, et al., 2016

¹⁴⁵ Sevic, et al., 2016.

¹⁴⁶ການຕິດຕາມ ຍົກລະດັບ ແລະ ການການບໍລິການ ບ້ອງກັນລວມມີ: ການຄຸ້ມຄອງການວາງແຜນຄອບຄົວ (ໂດຍຄວາມສະໝັກໃຈ) ການຮັກສາເບິ່ງແຍງໃນລະຫວ່າງການຖືພາ (ພິບແພດຢ່າງຕໍ່າ 4 ຄັ້ງ), ການຊັກຢາວັກແຊງ, ບໍ່ສຸບຢາ, ປັບປຸງແຫຼ່ງນໍ້າ, ສົ່ງເສີມສຸຂະພາບຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ຖານຂໍ້ມູນ: Metadata ສໍາລັບ ປພຍ, ວັນທີ 11 ພຶດສະພາ 2016. ແຫຼ່ງທີ່ມາ: <http://unstats.un.org/sdgs/files/metadata-compilation/Metadata-Goal-3.pdf> ເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນໃນວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018..

¹⁴⁷UNESCO ນິຍາມ: ຈໍານວນລວມຂອງການເຂົ້າສຶກສາໃໝ່ໃນລະດັບທ້ອງຮຽນສຸດທ້າຍຂອງຊັ້ນປະຖົມ, ອົງຕາມອາຍຸ, ສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາກອນທັງໝົດຂອງຫຼັກທິດສະດີອາຍຸການເຂົ້າສຶກສາໃນລະດັບທ້ອງຮຽນສຸດທ້າຍຂອງຊັ້ນປະຖົມ.ສະເພາະປະເທດລາວ, ດ້ວຍໂຄງຮ່າງການສຶກສາທາງການ 5-4-3 ແຕ່ປີ 2010, ນີ້ມີຄວາມໝາຍວ່າຊັ້ນຮຽນ ບໍ່ 5 ແລະ ເດັກອາຍຸ 10 ປີ.

¹⁴⁸UNESCO ນິຍາມ: ຈໍານວນລວມຂອງການເຂົ້າສຶກສາໃໝ່ໃນລະດັບທ້ອງຮຽນສຸດທ້າຍຂອງມັດທະຍົມປາຍ, ອົງຕາມອາຍຸ, ສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາກອນທັງໝົດຂອງຫຼັກທິດສະດີອາຍຸການເຂົ້າສຶກສາໃນລະດັບທ້ອງຮຽນສຸດທ້າຍຂອງມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ (ມໍ່ 4 ແລະ ອາຍຸ 14 ປີ)..

¹⁴⁹UNESCO ນິຍາມ: ຈໍານວນລວມຂອງການເຂົ້າສຶກສາໃໝ່ໃນລະດັບທ້ອງຮຽນສຸດທ້າຍຂອງມັດທະຍົມປາຍ, ອົງຕາມອາຍຸ, ສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາກອນທັງໝົດຂອງຫຼັກທິດສະດີອາຍຸການເຂົ້າສຶກສາໃນລະດັບທ້ອງຮຽນສຸດທ້າຍຂອງມັດທະຍົມຕອນປາຍ (ມໍ່ 6 ແລະ ອາຍຸ 17 ປີ). UNESCO ນິຍາມ: ຈໍານວນລວມຂອງການເຂົ້າສຶກສາໃໝ່ໃນລະດັບທ້ອງຮຽນສຸດທ້າຍຂອງຊັ້ນປະຖົມ, ອົງຕາມອາຍຸ, ສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາກອນທັງໝົດຂອງຫຼັກທິດສະດີອາຍຸການເຂົ້າສຶກສາໃນລະດັບທ້ອງຮຽນສຸດທ້າຍຂອງຊັ້ນປະຖົມ.ສະເພາະປະເທດລາວ, ດ້ວຍໂຄງຮ່າງການສຶກສາທາງການ 5-4-3 ແຕ່ປີ 2010, ນີ້ມີຄວາມໝາຍວ່າຊັ້ນຮຽນ ບໍ່ 5 ແລະ ເດັກອາຍຸ 10 ປີ.

¹⁵⁰ILO ນິຍາມ: ອັດຕາສ່ວນຂອງພະນັກງານຫຼືແຮງງານນອກລະບົບ (%)=(ພະນັກງານຫຼືແຮງງານນອກລະບົບ x 100)/ຈໍານວນພະ ນັກງານທັງໝົດແຫຼ່ງທີ່ມາ: http://www.ilo.org/ilostat-files/Documents/description_IFL_EN.pdf ເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນໃນວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

¹⁵¹ສປປ ລາວ ມີທາງລົດໄຟ ຄວາມຍາວ 3.5 ກມ ທີ່ເປັນເສັ້ນທາງເຊື່ອມຕໍ່ ລະຫວ່າງ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ແຂວງໜອງຄາຍຂອງ ປະເທດໄທ.

¹⁵²ນໍ້າໜັກ ແລະ ຈໍານວນຕົວເລກຂອງການຍຶດ ບໍ່ສາມາດນໍາມາໃຊ້ແທນຕົວຊີ້ວັດບອກ ເພາະມັນບໍ່ມີຄວາມໝາຍຖ້າຈະ

ປຽບທຽບ ຫຼື ເພີ່ມຈຳນວນສິນຄ້າສັດປ່າອື່ນໆ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ກົດໝາຍການຄ້າ ແມ່ນກວມເອົາບັນດາຜະລິດຕະພັນສັດປ່າ ທັງໝົດ, ຈຳນວນມູນຄ່າ ຫຼື ລາຄາພື້ນຖານ ຂອງແຕ່ລະຊະນິດ ທີ່ໄດ້ຖືກຄຳນວນເປັນຕົວເລກ (ຖານຂໍ້ມູນຂອງ ສປຊ ກ່ຽວ ກັບ ເປົ້າໝາຍຕົວຊີ້ບອກ 15.7)